

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

MAGISTRSKO DELO

**PROBLEMATIKA FINANCIRANJA OBČIN V
SLOVENIJI**

LJUBLJANA, NOVEMBER 2003

MARGERITA STRNAD KOS

IZJAVA

Študentka Margerita Strnad Kos izjavljam, da sem avtorica tega magistrskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom izr. prof. dr. Tineta Stanovnika in skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne

Podpis:

1. UVOD.....	1
2. ZGODOVINSKI RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE NA OBMOČJU SLOVENIJE.....	3
3. LOKALNA SAMOUPRAVA V USTAVI REPUBLIKE SLOVENIJE.....	4
4. LOKALNA SAMOUPRAVA IN LOKALNE JAVNE FINANCE V DRŽAVAH EVROPSKE UNIJE.....	6
4.1. Mednarodna primerjava sistemov financiranja lokalnih skupnosti.....	8
5. UREDITEV FINANCIRANJA OBČIN V REPUBLIKI SLOVENIJI.....	12
5.1. Zakon o lokalni samoupravi in Zakon o financiranju občin.....	14
5.2. Ministrstvo za finance in njegova vloga.....	15
5.3. Vrste občin.....	17
5.4. Organi občine.....	18
5.5. Finančni viri lokalnih skupnosti.....	20
5.5.1. Prihodki lokalnih skupnosti za financiranje primerne porabe.....	20
5.5.1.1.Dohodnina.....	24
5.5.1.2.Drugi viri sredstev za primerno porabo (21. člen Zakona o financiranju občin).....	24
5.5.1.3.Drugi lastni prihodki občin (22. člen Zakona o financiranju občin).....	26
5.5.2. Zadolževanje občin.....	31
5.5.3. Dodatna sredstva.....	33
5.6. Obvezne naloge občin.....	34
6. VPLIV ZAKONA O FINANCIRANJU OBČIN NA AVTONOMIJO OBČIN.....	36
6.1. Problematika financiranja občin v Sloveniji.....	36
6.2. Pregled porabe po občinah.....	48
6.3. Problematika izračuna primerne porabe slovenskih občin.....	60
7. PROBLEMATIKA INVESTICIJ.....	65
7.1. Merila in kriteriji za občinske investicije.....	65
7.2. Dodatni viri za financiranje občinskih investicij (komunalni prispevek).....	70
7.2.1. Komunalno opremljanje.....	70
7.2.2. Komunalni prispevek.....	71
7.3. Vloga države pri občinskih investicijah.....	77
8. POTENCIALNI NOVI VIRI FINANCIRANJA OBČIN.....	80

8.1. Vključevanje privatnega kapitala v financiranje gospodarske infrastrukture.....	80
8.2. Regionalna politika Evropske unije in predpristopne pomoči.....	82
8.3. Strukturni skladi, Kohezijski sklad in financiranje občin.....	87
9. SKLEP.....	91
LITERATURA.....	95
VIRI.....	98

1. UVOD

Lokalna samouprava je v zadnjih letih v Sloveniji žarišče strokovnih in političnih razprav, saj predstavlja temelj demokratične ureditve razvite države. Z osamosvojitvijo in novo ustavo je Slovenija prebivalcem zagotovila pravico do lokalne samouprave. Na ravni občin in drugače opredeljenih samoupravnih lokalnih skupnosti lahko ljudje na najbolj neposreden način sodelujejo pri izvajanju oblasti v sodobnih družbah.

Od uvedbe novega sistema lokalne samouprave pa se nam vse pogosteje postavlja vprašanje, kako zagotoviti občinam finančna sredstva za izvajanje tistih nalog, ki jih morajo opravljati po ustavi in zakonu. Da bi lahko zagotovili nemoteno delovanje lokalnih skupnosti ter njihov obstoj, je potrebno zagotoviti zadostna finančna sredstva za njihovo funkcioniranje.

Ustava Republike Slovenije v 142. členu določa, da se občina financira iz lastnih virov in da občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti opravljanja svojih nalog, država v skladu z zakonsko določenimi načeli in merili zagotovi dodatna sredstva. Finančni viri lokalnih skupnosti pa so določeni v Evropski listini lokalne samouprave. Po določilu 9. člena listine:

- morajo biti finančni viri lokalnih skupnosti v razmerju z nalogami, ki jih določata ustava in zakon (načelo sorazmernosti),
- finančni viri, ki so na voljo lokalnim skupnostim, naj bodo dovolj raznovrstni in prilagodljivi, da sledijo dejanskemu gibanju stroškov (načelo prožnosti),
- vsaj del finančnih virov lokalnih skupnosti mora izvirati iz krajevnih davkov in taks, katerih višino lahko v okviru zakona določajo občine same (načelo samofinanciranja),
- lokalne skupnosti morajo na primeren način sodelovati pri dodeljevanju prerazporejenih finančnih virov (načelo sodelovanja),
- država mora ne le s finančno izravnavo, temveč tudi z drugimi ukrepi zagotoviti izenačenost med lokalnimi skupnostmi pri financiranju lokalnih zadev (načelo izravnave),
- lokalna skupnost mora imeti ustrezne lastne finančne vire, s katerimi prosto razpolaga v okviru svojih pooblastil (načelo ustreznosti),
- sredstva, ki jih država dodeli lokalnim skupnostim, niso strogo namenska za financiranje določenih projektov (načelo samostojnosti),
- lokalne skupnosti morajo imeti za najemanje posojil za večje naložbe dostop do domačega trga kapitala v mejah zakona (načelo zadolževanja).

Cilj Evropske listine lokalne samouprave (Vlaj, 1996) je zagotoviti skupne evropske standarde za opredeljevanje in varovanje pravic lokalnih oblasti. Te so državljanom najbližja raven uprave in jim omogočajo učinkovito udeležbo pri oblikovanju odločitev, ki zadevajo njihovo vsakdanje okolje. Listina nalaga podpisnicam izpolnitev temeljnih pravil, ki zagotavljajo politično, administrativno in finančno neodvisnost lokalnih oblasti.

Namen mojega magistrskega dela je proučiti sistem financiranja občin v Sloveniji in s tem prispevati k razreševanju dilem, povezanih z zagotavljanjem sredstev posamezni občini, kar lahko vpliva na večjo ali manjšo samostojnost občin in njihovih uprav. Magistrsko delo obsega analizo obstoječega Zakona o financiranju občin, s katero bom poskušala dokazati, da tako ustavna načela, kot načela Evropske listine lokalne samouprave niso primerno upoštevana in da zakon ni v celoti skladen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava, saj občine v Sloveniji niso v enakopravnem položaju pri financiranju in pridobivanju dodatnih sredstev s finančno izravnavo.

V magistrski nalogi bom poskušala ugotoviti tudi, ali so finančni viri v razmerju z nalogami, ki jih morajo lokalne skupnosti opravljati po ustavi in zakonu.

Namen mojega magistrskega dela je zato proučitev ustreznosti Zakona o financiranju občin z navedbo konkretnih primerov iz slovenskih občin in predlaganje sprememb.

2. ZGODOVINSKI RAZVOJ LOKALNE SAMOUPRAVE NA OBMOČJU SLOVENIJE

Zgodovina lokalne samouprave (Šmidovnik, 1995, str. 145-151) tudi na območju Slovenije seže globoko v srednji vek. Prve oblike samouprave (avtonomije) so se razvile v srednjeveških mestih. Najprej v obmorskih, ki so še ohranila določeno kontinuiteto s starimi rimskimi mesti, nato pa v notranjosti, kjer so na ustreznih prometnih točkah z razvojem trgovine in obrti nastajala nova mesta. Stara primorska mesta so razvila sorazmerno najbolj čvrsto samoupravo. V celoti so se otresla fevdalne oblasti zemljiških gospodov in vzpostavila 'patricijsko upravo premožnih meščanov', ki si je s pridobitvijo agrarnega premoženja pridobila tudi oblast v mestu. To so bila t.i. 'komunalna mesta'. V notranjosti dežele so se razvila mesta in trgi na trgovski podlagi. Trgi so bili kraji, ki so si pridobili pravico do občasnih sejmov. Mesto pa je imelo pravico do stalnega opravljanja trgovskih poslov. Skromni zametki lokalne samouprave so nastajali v tem času tudi na agrarnem podeželju v obliki sosedске ali vaške samouprave, ki se je razvijala na skupnih gospodarskih potrebah takratne podložniške vasi. Vas, soseska oziroma srenja je na takratnih sestankih urejala uporabo skupnih pašnikov, vzdrževanje napajališč, popravilo plotov, ipd. Temeljni gospodarski element vaške samouprave je bila pašna živinoreja.

Z upravnimi reformami absolutistične države v času Jožefa II. so mesta izgubila avtonomijo. Teh je bilo na območju današnje Slovenije 21. Vključena so bila v novi teritorialni sistem države, v katerem so nekatera pomembnejša mesta postala sedež okrožnih uradov in so s tem postala okrožna mesta, mesto Ljubljana pa je postalo deželno glavno mesto.

Po marčni revoluciji leta 1848 in odpravi sistema zemljiškega gospostva, s katerim lokalna samouprava v sodobnem smislu ni bila združljiva, so bile v Avstriji uvedene politične samoupravne občine. Leta 1849 je cesar podpisal začasni zakon o občinah. Nove občine so dobile samoupravo glede upravljanja občinskega premoženja, skrbi za varnost ljudi in premoženja, skrbi za občinske ceste in poti, živilskega nadzora in nekaterih drugih zadev. Obenem pa so nanje prenesli tudi nekatere državne zadeve. V deželi Kranjski, kamor so tedaj spadali tudi okraji Ilirska Bistrica, Postojna, Senožeče in Vipava, je bila tedaj ustanovljena skupno 501 občina.

Leta 1866 je dežela Kranjska dobila okvirni državni zakon o občinah, ki je veljal do razpada države leta 1918. Število občin na Kranjskem se je zmanjšalo iz 501 na 348. Oba zakona, tako začasni zakon o občinah iz leta 1849 kot tudi poznejši okvirni zakon o občinah, sta temeljila na zamisli o enotnem položaju vseh občin – mestnih in podeželskih, vendar pa sta dajala poseben položaj deželnim glavnim, t.i. statutarnim mestom. To so bile občine s posebnim statusom, na katere so bile prenesene tudi pristojnosti okrajnih glavarstev.

V prvi Jugoslaviji, ki je nastala leta 1918 po prvi svetovni vojni, je glede lokalne samouprave na začetku veljala dotedanja ureditev na posameznih delih njenega teritorija. Leta 1921 pa so

bila z vidovdansko ustavo postavljena načela za novo ureditev države in v tem okviru tudi za lokalno samoupravo. Predvidena je bila vzpostavitev lokalne samouprave na treh ravneh: v občini, v okraju in v oblasti. Okraji so delovali kot organi države, oblasti kot državni in kot samoupravnimi organi do leta 1929, ko so bili dokončno odpravljeni. Zamenjala jih je nova razdelitev države na banovine.

Leta 1933 je bil sprejet zakon o občinah, ki je vzpostavil sistem volitev občinskih organov in postavil merilo, po katerem mora občina imeti najmanj 3000 prebivalcev. Omenjeni ukrep je povzročil veliko združevanje občin. Število občin se je skrčilo iz prejšnjih 1241 na 469.

Leto 1945 je pomenilo prelomnico za lokalno samoupravo države. Takratna država in s tem tudi Slovenija je prišla pod sovjetski vpliv, kjer pa ni bilo prostora za lokalno samoupravo v evropskem smislu. Zanj je bilo značilno načelo enotnosti oblasti. Po letu 1950 se je država poskušala osamosvojiti od sovjetskega vzorca socializma. Takrat je prišlo do delne decentralizacije in demokratizacije lokalnih oblasti, leta 1955 pa do uvedbe komunalnega sistema. Komuna naj bi bila temeljna celica družbe, kjer naj bi ljudje opravljali javne zadeve, kolikor po naravi ni nujno, da jih opravlja centralna državna oblast.

Po osamosvojitvi Republike Slovenije (Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 35) je bilo uvajanje lokalne samouprave eno izmed najpomembnejših in najzahtevnejših nalog v novi državi, saj je prišlo do korenite spremembe dotedanje ureditve z uvedbo klasične lokalne samouprave zahodnoevropskega tipa.

3. LOKALNA SAMOUPRAVA V USTAVI REPUBLIKE SLOVENIJE

V svetu in tudi v razvitejših državah srečujemo različne ustavne ureditve lokalne samouprave. Tako sta ponekod struktura in organiziranost lokalne samouprave določeni do podrobnosti, drugje pa srečamo v ustavah le temeljna načela o lokalni samoupravi. Nekatere države pa sploh nimajo ustavno urejene lokalne samouprave. Srečamo tudi različne opredelitve funkcij, stopnjevitosti, avtonomnosti lokalne samouprave, pa tudi več vrst organov, aktov, odnosov do države in nekaterih drugih zadev. Posledično se po državah razlikujeta tudi ustavnopravni pomen in vloga lokalne samouprave.

V Ustavi RS (Šmidovnik, 1995, str. 156 – 168), kjer so zapisana temeljna politična načela in družbene vrednote, je tudi lokalna samouprava dobila pomembno mesto. Med ta načela sodi tudi določba o lokalni samoupravi, ki je zagotovljena v 9. členu ustave. V nadaljnjem besedilu ustave pa je lokalni samoupravi posvečeno celo poglavje oziroma podpoglavje s sedmimi členi, od 138. do 144. člena. To je v primerjavi z drugimi ustavami razmeroma obsežno besedilo, ki sorazmerno podrobno ureja nekatera bistvena vprašanja lokalne samouprave z določbami, ki v ustavi sami postavljajo stroge meje sistema lokalne samouprave v slovenski državi.

Prebivalci Slovenije uresničujejo lokalno samoupravo v obliki lokalne skupnosti. Ustava kot obliko lokalne skupnosti navaja le občine. V 143. členu navaja še t.i. širše lokalne samoupravne skupnosti, v katere pa se zgolj neobvezno povezujejo občine. To pomeni, da so obvezne lokalne skupnosti v Republiki Sloveniji le občine.

Ustava postavlja načela za financiranje občin. Izhaja iz ideje o samofinanciranju občin, računa pa tudi z manj razvitimi občinami, ki jim mora država – podobno kot povsod po svetu – zagotavljati določena dodatna sredstva, da bi lahko opravljale svoje naloge. Po besedilu ustave se občine financirajo iz lastnih virov. Občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotavljati opravljanja svojih nalog, država – v skladu z zakonsko določenimi načeli in merili – zagotovi tako imenovano finančno izravnavo.

Pri reformi lokalne samouprave gre v prvi vrsti za jasno delitev pristojnosti med državo, njenimi organi in organi lokalnih skupnosti. Občina ima v izvirni pristojnosti vse tiste funkcije, ki so vitalnega pomena za življenje in delo ljudi na njenem območju in se tudi mnogo racionalneje in učinkoviteje uresničujejo v lokalnih skupnostih kot preko centralnih oblasti.

Obseg delovanja lokalne samouprave je razmeroma velik in zajema večino nalog, ki so pomembne za vsakodnevno življenje ljudi. Ustava tudi določa, da lahko država po predhodnem soglasju občine ali širše samoupravne lokalne skupnosti z zakonom prenese nanjo opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi tudi sredstva. V tem primeru opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo njihovega dela.

Uvajanje lokalne samouprave (Vlaj, 1996) na temelju Ustave Republike Slovenije ter zakonov o lokalni samoupravi, o referendumu za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij, o ustanovitvi občin, o financiranju občin in drugo, ni enkratno dejanje. Reforma lokalne samouprave ima tri sestavine : funkcionalno, teritorialno in organizacijsko. Nobena od njih ni končana in tudi nikoli ne bo. Z reformo, ali bolje rečeno z uvedbo novih občin, je bil odpravljen komunalni sistem, v katerem je bila občina tako imenovana družbenopolitična skupnost, ki je večinoma delovala v imenu in za račun države, lokalna skupnost pa je potekala predvsem v krajevnih skupnostih. Takratna občina je bila težko primerljiva s klasično občino v Evropi.

V novi občini (Igličar, 1994) kot temeljni obliki lokalne samouprave so dane možnosti za zadovoljevanje osnovnih potreb občanov. To so fiziološke potrebe, potrebe po varnosti in pripadnosti, ki imajo še vedno primarno naravo. Iz teh potreb izvirajoči interesi so vezani na določeno ozemlje (teritorij oz. območje) in pogojeni z zavestjo o pripadnosti nekemu ozemlju. Tipične lokalne zadeve na komunalnem, socialnem in kulturnem področju je mogoče opravljati na relativno majhnih območjih in ob takšnem številu prebivalcev, da je še mogoče oblikovati pristno samoupravno skupnost. Za potrebe t.i. višjega ranga – samospoštovanje,

samouresničevanje – pa so okviri lokalne skupnosti preozki, saj je te potrebe in interese mogoče uspešneje uresničevati v širših oblikah združevanja ljudi na globalni ravni. Zato je zakonsko predvideno povezovanje občin v pokrajine oziroma druge širše lokalne skupnosti.

4. LOKALNA SAMOUPRAVA IN LOKALNE JAVNE FINANCE V DRŽAVAH EVROPSKE UNIJE

'Občine v Evropi (Igličar, 1994) so nastajale skozi stoletja kot naravne življenjske skupnosti ter kot posledica samoorganiziranja prebivalcev naselja ali več naselij, povezanih s skupnimi potrebami in interesi. Kljub umeščenosti klasične evropske občine v nedržavno sfero, se pravi v območje civilne družbe, so vse evropske države posegle tudi po zakonskem urejanju lokalne samouprave. Ker so prebivalci občine (občani) hkrati še pripadniki določene države (državljeni), je nujno usklajevanje med lokalno skupnostjo in državo, saj ni mogoče absolutno ločevanje lokalnih od splošnih javnih zadev. Zato je ob priznanju občinske avtonomije le-ta omejena z zakonsko določenimi pristojnostmi države.'

V Evropi imamo dve temeljni koncepciji lokalne samouprave (Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 27): kontinentalno, ki temelji na načelu decentralizacije, in britansko, ki šteje lokalno samoupravo za izvršilni organ državne oblasti. Za **nemški model** lokalne samouprave velja, da imajo vse naloge v lokalni samoupravi svoj prvotni izvor v državni oblasti. Dispozicije zakonodajalca glede lastnih nalog lokalnih skupnosti so omejene, saj mora spoštovati avtonomijo lokalnih skupnosti, ki načeloma same urejajo svoje zadeve. Glede drugih nalog pa so neomejene, ker gre za državne naloge. Država ureja sistem lokalne samouprave s tem, da ustanavlja in razmejuje lokalne skupnosti ter nanje prenaša del svojih nalog. Centralistična **ureditev francoske države** pa ne pozna kategorije prenesenih nalog in ji tudi ni naklonjena. Če že prenaša naloge na lokalne skupnosti, jih prenaša v njihovo izvirno pristojnost. Francija pozna oster državni nadzor nad lokalnimi skupnostmi, ki niso izvirni nosilci svojih pooblastil, ampak imajo pooblastila od države. Za **britanski model** velja, da so lokalne skupnosti sicer avtonomni subjekti, hkrati pa so izvršilni organi državne oblasti. Model ne pozna delitve na lastne in prenesene zadeve in tudi ne univerzalnih pristojnosti lokalnih skupnosti v lokalnih zadevah, zato si le-te ne morejo same določati nalog, niti ne na najožjem področju, ki ga na kontinentu označujemo kot lokalne zadeve.

V sodobnem svetu se funkcije države in funkcije lokalnih skupnosti vse bolj enačijo. Ne glede na to, ali omenjena razmerja temeljijo na načelu decentralizacije (kontinentalna koncepcija) ali na načelu izvirnosti lokalne samouprave (britanska koncepcija), ni danes nikjer na svetu možno izključiti države iz sfere lokalne samouprave.

Če slovensko ureditev primerjamo z evropskimi (Šmidovnik, 1995, str. 161-163), ugotovimo, da so za občinsko samoupravo okviri postavljeni izredno ozko. Slovenska ustava zmanjšuje vlogo občine v javnem sektorju in jo ostro razmejuje od države. V vseh drugih državah se

naloge državne in lokalne samouprave v izvajanju na različne načine prepletajo, saj lokalne skupnosti opravljajo tudi velik del nalog državne uprave, ki ima pomen za prebivalce teh skupnosti. Še večja razlika pa je v možnostih prenašanja državnih nalog na občine. Prenos se lahko opravi z zakonom, vendar le po predhodnem soglasju občine, če ji država obenem zagotovi sredstva za izvajanje prenesenih nalog. Ker si ni mogoče predstavljati, da bi prenos državnih zadev potekal za vsako občino posebej, ampak za vse občine hkrati, bi bilo potrebno za vsak prenos pristojnosti pridobiti soglasje najvišjih organov skoraj dvesto občin. To pomeni, da bi moral Državni zbor za vsak zakon, v katerem bi želel določiti kakšno pristojnost za občino, dobiti prej soglasje od vseh občin in se pogajati z vsemi občinami za ustrezna sredstva, s katerimi naj bi izvajale prenesene naloge. Ta ureditev je edinstvena v ureditvi lokalnih samouprav in si je težko predstavljati, kako naj bi se v praksi izvajala.

Za razliko od drugih evropskih držav je v Sloveniji z ustavo predpisan obvezen referendum za ustanovitev občine. V drugih evropskih državah odločajo ljudje na lokalnih referendumih najpogosteje o statusnih spremembah in spremembah meja med lokalnimi skupnostmi, o spornih vprašanjih s področja ekologije, urejanja prostora, graditve raznih vojaških, športnih, energetskih, kulturnih, šolskih ali prometnih objektov, o poimenovanju občin, o določanju praznikov, itd.

V primerjavi z ostalimi državami po Evropi (Oplotnik, Križanič, 2002, str. 5) imamo precej številčne občine. Češka in Francija imata kar 75 % občin z manj kot 1000 prebivalci, Nemčija 54 %. V Sloveniji pa največ občin šteje med 1000 in 5000 prebivalci (46 %), sledijo jim občine od 10.000 do 100.000 prebivalci (27 %), dve pa sta takšni, ki štejeta več kot 100.000 prebivalcev (Ljubljana in Maribor). Ne moremo reči, da je to na področju fiskalne decentralizacije slabost. Tudi priporočilo Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope za Slovenijo namreč pravi, da bi bilo zaželeno strožje izvajati slovenski Zakon o lokalni samoupravi, ki določa minimum 5000 prebivalcev za ustanovitev nove občine in meni, da je bolje prenehati z ustanavljanjem novih občin, da se prepreči še večja razdrobljenost, združena z nezadostnim financiranjem.

V literaturi lahko zasledimo poskuse opredeljevanja velikosti lokalnih skupnosti. Danes prevladujeta dve stališči (Foster, Jackman, Perlman, 1980, str. 560-563). Zagovorniki manjših lokalnih skupnosti zagovarjajo sledeče:

- Manjše lokalne skupnosti pomenijo, da je njihovo število na območju določene države večje, kar pa je lahko podlaga za večjo konkurenčnost med njimi. Konkurenčnost spodbuja inovativnost pri zagotavljanju lokalnih dobrin in storitev, kar pa pomeni večjo možnost izbire za prebivalstvo in boljše zadovoljevanje njihovih potreb.
- Oblasti manjše lokalne skupnosti lahko hitreje in boljše zaznavajo in zadovoljujejo potrebe prebivalcev.
- Prebivalci manjših lokalnih skupnosti hitreje, lažje in z manj stroški pridobijo različne informacije in tudi lažje razumejo politična dogajanja, ki so v ozadju pomembnih odločitev.

- Možen je boljši pregled nad javnimi prihodki in njihovo uporabo, kar zagotavlja večjo učinkovitost dela lokalnih organov.

Zagovorniki večjih lokalnih skupnosti pa zagovarjajo sledeče:

- Večje lokalne skupnosti imajo možnost pritegniti bolj usposobljene in kakovostne kadre.
- Večje število lokalnih skupnosti pomeni večje število problemov, s katerimi se je potrebno spoprijemati.
- Za večje lokalne skupnosti so značilne ekonomije obsega, ki veljajo na področju lokalnih javnih dobrin in storitev (npr.: oskrba s plinom, elektriko, vodo itd.).
- Osrednja raven oblasti mora skrbeti za enakomeren razvoj na območju celotne države, kar pa je onemogočeno z večjim številom manjših lokalnih skupnosti.

V zadnjem času pa je v Evropski uniji dobila izredno velik pomen regionalizacija, ki je sprejeta kot pomemben del evropske politike. Evropa naj bi temeljila ne le na državah – članicah, pač pa tudi neposredno na (evropskih) regijah. Regionalna politika se je že začela in je bila od vsega začetka podprta s finančnimi sredstvi, ki so zagotovljena v ustreznih strukturnih skladih. Ta sredstva so namenjena zmanjševanju regionalne neenakosti v razvoju posameznih delov Evrope. Konkretizirani so bili trije glavni cilji evropske regionalne politike:

- razvoj manj razvitih regij Evrope,
- razvojna pomoč območjem z nazadujočo industrijo,
- pomoč kmetijskim območjem.

Tudi Evropska listina lokalne samouprave (Vlaj, 1996) v uvodu poudarja, da so regije eden od temeljev demokratičnih režimov, bistveni sestavni del države in primerna raven oblasti za učinkovito uresničevanje subsidiarnosti. Regionalizacija pa se ne sme doseči na račun avtonomije lokalnih oblasti in jo morajo spremljati ukrepi za varovanje te avtonomije z vsem dolžnim upoštevanjem dosežkov Evropske listine lokalne samouprave.

Slovenija je po vseh elementih, ki opredeljujejo zmogljivosti evropske regije (teritorialni obseg, število prebivalcev, struktura gospodarstva, narodni dohodek, razvojni trendi v znanosti in tehnologiji itd.), komaj ena sama (evropska) regija.

4.1. Mednarodna primerjava sistemov financiranja lokalnih skupnosti

Finančna funkcija države in lokalnih skupnosti (Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 41) se odraža skozi pridobivanje finančnih sredstev, kjer država in lokalne skupnosti zbirajo finančna sredstva od fizičnih in pravnih oseb, ter njihovo porabo, kjer država in lokalne skupnosti trošijo zbrana finančna sredstva za opravljanje nalog, določenih z ustavo in zakoni. Pomembno vprašanje pa je, kolikšen delež javnih prihodkov se namenja lokalnim skupnostim za zadovoljevanje javnih potreb prebivalstva v lokalnih skupnostih.

Tabela 1: Delež prihodkov lokalnih skupnosti v vseh javnih prihodkih in v BDP v državah kandidatkah za vstop v EU in v nekaterih državah članicah EU

Država	Delež prihodkov lokalnih skupnosti v vseh javnih prihodkih (v %)	Delež prihodkov lokalnih skupnosti v BDP (v %)
Bolgarija (2000)	16,9	7,3
Češka Republika (1999)	20,8	8,6
Estonija (1999)	22,1	7,8
Madžarska (1999)	26,7	11,1
Latvija (1999)	26,0	10,8
Litva (1999)	22,8	7,3
Poljska (1999)	28,8	12,0
Romunija (2000)	12,9	4,4
Slovaška Republika (2000)	5,6	2,4
Slovenija (2000)	12,4	5,3
Povprečje	19,5	7,6
Belgija (1998)	33,2	16,6
Danska (2001)	43,8	30,7
Francija (1993)	18,7	10,0
Italija (1999)	22,1	12,0
Nizozemska (1997)	23,2	13,0
Španija (1997)	18,2	15,7
Švedska (1999)	30,6	21,1
Velika Britanija (1998)	21,4	9,9
Povprečje	26,4	16,1

Vir: Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 45.

Iz tabele 1 je razvidno, da je povprečje deležev javnih prihodkov lokalnih skupnosti v vseh javnih prihodkih v državah kandidatkah za vstop v EU (19,5 %) bistveno nižje od povprečja deležev v državah članicah EU (26,4 %). Najmanjši delež javnih prihodkov imajo lokalne skupnosti v Slovaški Republiki (5,6 %) in Sloveniji (12,4 %). Enako velja za delež prihodkov lokalnih skupnosti v BDP. Tudi v tem primeru je delež v državah kandidatkah za vstop v EU bistveno nižji od držav članic. Najmanjši delež ponovno dosega Slovaška Republika (2,4 % BDP), v Sloveniji pa ta delež predstavlja 5,3 % BDP. Iz podatkov je torej razvidno, da države kandidatke za vstop v EU (vključno s Slovenijo) namenjajo lokalnim skupnostim bistveno manj finančnih sredstev za zadovoljevanje javnih (lokalnih) potreb kot države članice EU. To kaže na dejstvo, da države kandidatke ne dosegajo stopnje decentralizacije zadovoljevanja javnih potreb in njihovega financiranja, kakršna je v državah članicah EU. Moramo pa poudariti tudi dejstvo, da se Slovenija po primerjavi uvršča na rep primerjanih držav kandidat, kot sta Slovaška in Romunija.

Tabela 2: Deleži posameznih vrst prihodkov lokalnih skupnosti v državah kandidatkah za vstop v EU in nekaterih državah članicah EU

Država	Delež fiskalnih prihodkov v vseh prihodkih (v %)	Delež nefiskalnih prihodkov v vseh prihodkih (v %)	Delež prihodkov iz finančnih transferov v vseh prihodkih (v %)
Bolgarija (2000)	43,6	13,8	39,9
Češka Republika (1999)	47,7	36,3	16,0
Estonija (1999)	68,4	9,1	22,5
Madžarska (1999)	33,0	17,0	50,0
Latvija (1999)	56,0	20,4	23,6
Litva (1999)	91,0	4,8	4,1
Poljska (1999)	24,5	24,2	51,3
Romunija (2000)	69,7	13,8	16,5
Slovaška Republika (2000)	67,1	20,9	12,0
Slovenija (2000)	58,5	18,1	23,3
Povprečje	56,2	17,8	25,9
Belgija (1998)	78,5	3,1	18,4
Danska (2001)	51,4	8,2	40,4
Francija (1993)	47,0	19,0	34,0
Italija (1999)	33,8	13,5	52,6
Nizozemska (1997)	9,6	14,4	76,0
Španija (1997)	37,1	8,9	54,0
Švedska (1999)	75,0	5,5	19,5
Velika Britanija (1998)	14,0	13,3	72,6
Povprečje	43,3	10,7	45,9

Vir: Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 49.

Iz tabele 2 je razvidno, da so v državah članicah za vstop v EU najpomembnejši fiskalni prihodki, saj znaša povprečje deležev le-teh v celotnih prihodkih primerjanih držav 56,2 %, v državah članicah EU pa 43,3 %. Na drugem mestu so finančni transferi, ki so zastopani s 25,9 %. V državah članicah predstavljajo največji delež v celotnih prihodkih (45,9 %) finančni transferi. Nefiskalni prihodki pa so v obeh skupinah držav najmanj pomembni. Iz navedenega lahko sklepamo, da imajo lokalne skupnosti v državah kandidatkah več lastnih finančnih sredstev in so manj dotirane s strani države, medtem ko v državah članicah največji delež predstavljajo ravno finančni transferi, kar pomeni manjšo samostojnost lokalnih skupnosti pri predpisovanju in pobiranju lokalnih davkov. Pri tem pa se nam zastavlja vprašanje, kateri so najpogostejši davčni (fiskalni) viri lokalnih skupnosti.

Tabela 3: Struktura fiskalnih prihodkov lokalnih skupnosti v primerjanih državah članicah EU in državah kandidatkah za vstop v EU za leto 1999 (v %)

Država	Davki na dohodek in kapitalski dobiček	Davki na plače in delovno silo	Premoženjski davki	Davki na blago in storitve	Ostale dajatve
Bolgarija (2000)	28,3	60,6	10,3	0,0	0,8
Češka Rep.	89,4	0,0	5,6	4,9	0,1
Estonija	90,7	0,0	8,6	0,7	0,0
Madžarska	45,0	0,3	13,9	0,0	40,8
Latvija	77,4	0,0	21,0	1,6	0,0
Litva	91,3	0,0	8,7	0,0	0,0
Poljska	56,7	0,0	39,6	3,6	0,1
Romunija	77,8	0,0	16,5	2,4	3,3
Slovaška Rep.	59,9	0,0	28,2	11,8	0,1
Slovenija	72,2	0,0	20,2	7,6	0,0
Povprečje	68,9	6,1	17,3	3,3	4,5
Danska	93,3	0,0	6,6	0,1	0,0
Francija	0,0	4,4	51,6	10,5	33,5
Italija	7,7	0,0	21,7	26,0	44,6
Nizozemska	0,0	0,0	62,5	37,5	0,0
Španija	26,4	0,0	35,5	35,1	3,0
Švedska	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velika Britanija	0,0	0,0	99,7	0,0	0,3
Povprečje	32,5	0,6	39,7	15,6	11,6

Vir: Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 51.

Ob primerjavi fiskalnih prihodkov lokalnih skupnosti lahko ugotovimo, da so v državah članicah za vstop v EU najpomembnejši davki na dohodek in kapitalski dobiček, ki so zastopani z 68,9 %. Od ostalih davčnih prihodkov lokalnih skupnosti so najpomembnejši premoženjski davki, pomen ostalih davkov pa je zelo manjhen. Enako velja za Slovenijo, kjer dohodnina predstavlja večji del fiskalnih prihodkov. V državah članicah EU pa so najpomembnejši davki na dohodek in kapitalski dobiček ter premoženjski davki, ki imajo skoraj enako težo. Za razliko od držav kandidatk pa je povprečje davkov na blago in storitve bistveno višje.

5. UREDITEV FINANCIRANJA OBČIN V REPUBLIKI SLOVENIJI

Lokalna samouprava mora imeti rešeno bistveno vprašanje materialne osnove. Finančna neodvisnost je ključnega pomena za samoupravo in prav zaradi pomembnosti finančne funkcije v lokalni skupnosti jo opredeljujejo kot najtežavnejši problem lokalne samouprave.

Lokalna samouprava (Vlaj, 1996) je lahko samo fasada, če nima finančne avtonomije. Da bi se izognili tveganju, da bi lokalni organi ostali brez sredstev za opravljanje nalog, ki jim jih nalaga zakon, morajo biti finančna sredstva, ki jim pripadajo, določena hkrati z njihovimi pristojnostmi. Posebej je pomembno poudariti potrebo po določitvi vsaj enega zanesljivega vira obdavčitve, ki bi bil namenjen izključno lokalnim organom, s pravico določanja davčne stopnje.

Občine so bile ustanovljene zato, da lahko lokalna samouprava prinese določeno mero racionalnosti pri opravljanju upravnih nalog. III. poglavje Zakona o lokalni samoupravi govori o nalogah občine. Gre za:

1. lokalne zadeve javnega pomena,
2. naloge, ki so državne in jih država v soglasju z občino skupaj s sredstvi prenese nanjo,
3. lokalne zadeve javnega pomena, ki jih bo področna zakonodaja naložila občinam (npr. Zakon o varstvu okolja in urejanju prostora, Zakon o šolstvu itd.).

Samoupravne lokalne skupnosti (Patsouratis, 1990, str. 423) lahko opravljajo pomembne družbene in gospodarske naloge. Gospodarske naloge so ponavadi definirane na področju zagotavljanja lokalnih javnih storitev in dobrin. Stopnja zadovoljevanja dejanskih potreb ožje teritorialne skupnosti je v veliki meri odvisna od samostojnosti, ki jo imajo lokalne oblasti pri ugotavljanju konkretnih potreb in pri prilagajanju njihovega delovanja. Odločilna je torej stopnja (de)centraliziranosti družbenega in gospodarskega sistema. Načelo decentralizacije je eno od splošnih načel državne organizacije in pomeni, da lokalni organi po lastni presoji in iniciativi opravljajo zadeve lokalnega pomena.

Tipične javne lokalne zadeve so zlasti komunalne zadeve, kakor tudi skrb za osnovno varstvo otroka in družine, skrb za socialno ogrožene, invalide in ostarele, skrb za javni red in mir, planiranje in urbanistično urejanje prostora in drugo. Upoštevajoč določila Zakona o lokalni samoupravi lahko razberemo nekaj skupin nalog, ki sodijo med izvirne pristojnosti občin. To so skupine nalog, ki jih opravlja občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev:

1. omogočanje vseh oblik gospodarskega razvoja občine (v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva),
2. upravljanje občinskega premoženja,
3. načrtovanje prostorskega razvoja (v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči),
4. urejanje, upravljanje in skrb za lokalne javne službe,

5. urejanje komunalnih zadev: javna snaga, urejanje zelenih površin, urejanje in gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami,
6. gradnja, vzdrževanje in urejanje lokalnih javnih cest, javnih poti in drugih javnih površin,
7. pospeševanje gradnje stanovanj in skrb za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj,
8. skrb za službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele,
9. pospeševanje vzgojno – izobraževalne, turistične, kulturne in drugih dejavnosti na svojem območju,
10. skrb za požarno varnost in organiziranje reševalne pomoči, organiziranje pomoči in reševanja za primere elementarnih in drugih nesreč,
11. opravljanje nadzora nad krajevnimi prireditvami,
12. organiziranje komunalno - redarske službe in skrb za red v občini,
13. določanje prekrškov in denarnih kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine in opravljanje inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti,
14. organiziranje opravljanja pokopališke in pogrebne službe,
15. urejanje drugih lokalnih zadev javnega pomena.

Posebna naloga občine pa je, da pridobiva in razpolaga s premoženjem in s tem ustvarja sredstva za delovanje in razvoj občine. Iz vsakodnevnega življenja pa nam je znano, da sredstev za financiranje želja nikoli ni dovolj. Ne glede na to, ali jih je zadosti ali ne, pa se vedno postavlja vprašanje, kako jih razdeliti med proračunske porabnike.

Financiranje lokalnih skupnosti ni mogoče urediti brez prerazdelitvene in stabilizacijske funkcije javnih financ, ki jo izvaja osrednja državna oblast. Javne finance imajo tri glavne funkcije: alokacijsko, prerazdelitveno in stabilizacijsko (Rosen, 1992, str. 538 – 540).

Alokacijska ali premestitvena funkcija pomeni zbiranje potrebnih javnih prihodkov ter zadovoljevanje javnih potreb, kar terja preusmerjanje javnih resursov iz privatnega v javni sektor in potem nazaj v privatni. Posegi na področje alokacije tvorcev so oziroma bi morali biti običajni v primerih, ko tržne nepravilnosti ne zagotavljajo ekonomskega ravnovesja. Posegi so opravičeni tudi v primeru potreb po povečanju proizvodnje in porabe družbeno zaželenih in potrebnih dobrin ali po zmanjšanju porabe škodljivih dobrin. Za odločitve o sestavi in obsegu produkcije javnih dobrin mora veljati načelo, da naj jih sprejema tista raven odločanja, na območju katere se uresničuje največji del koristi javne dobrine. Ko gre za t.i. lokalne javne dobrine, naj bodo za njihovo zagotavljanje zadolžene lokalne skupnosti, ki so bolj dovzetne za konkretne razmere (potrebe in okusi prebivalcev, izražene tudi na volitvah), v skladu s katerimi lahko lažje prirejajo obseg in kakovost dobrin kot osrednji organi ter s tem zagotavljajo zadovoljevanje potreb v večjem obsegu. Pogosto se govori o t.i. 'območjih koristnosti' (Rupnik, 1985, str. 10), čeprav je dejanska velikost lokalnih skupnosti bolj

posledica zgodovinskih in političnih dejavnikov kot pa objektivno ugotovljenih 'območjih koristnosti'.

Pri **distributivni ali prerazdelitveni funkciji** gre za prerazdeljevanje (redistribucijo) dohodka in premoženja med pripadniki družbe s popraviljem deležev v razdelitvi, kakršne oblikuje lastnina produkcijskih tvorcev. Politika prerazdeljevanja dohodka je običajno centralizirana, saj so lokalni organi običajno izključeni iz njenega oblikovanja. Decentralizacija na tem področju bi namreč pomenila tudi različne in neusklajene programe za prerazdeljevanje med lokalnimi skupnostmi. Na ta način bi se povečali organizacijski stroški, končna posledica pa bi lahko bilo tudi bolj ali manj množično preseljevanje ljudi v iskanju boljših življenjskih pogojev. V osnovi je prerazdeljevanje naloga osrednjih organov, lokalnim skupnostim se lahko dovoli upoštevanje njihovih posebnosti, vendar le v natančno določenih mejah.

Stabilizacijska funkcija ali uravnovešanje delovanja gospodarstva sestoji iz zagotovila, da javni prihodki zadostujejo za javne izdatke, ter da se s finančnimi sredstvi zagotovijo, kolikor je to seveda mogoče, visoka zaposlenost, stabilnost cen in zadovoljujoča ekonomska rast. Lokalni organi ne morejo opravljati stabilizacijske funkcije, saj bi imela parcialna uporaba instrumentov za nadzor nad makroekonomskimi spremenljivkami prehude negativne posledice. Posamezne lokalne skupnosti so med seboj preveč tesno povezane, da bi se lahko učinke določenega ukrepa omejilo le na območje ene občine ali regije. Zelo vprašljiva pa je tudi sposobnost strokovnjakov lokalnih skupnosti za uravnavanje kategorij, kot so obrestne mere, inflacijska stopnja ali količina denarja v obtoku.

Državna oblast mora zagotoviti izenačene davčne obremenitve za prebivalce na celotnem ozemlju države, prav tako pa mora zagotoviti sorazmerno financiranje lokalnih skupnosti. Ker se občine med seboj razlikujejo in imajo zelo različne možnosti črpanja lastnih virov financiranja, mora država poskrbeti za usmerjanje finančnih sredstev in občasno tudi subvencionirati projekte lokalnih skupnosti.

5.1. Zakon o lokalni samoupravi in Zakon o financiranju občin

Poglavitna zakonodaja s področja lokalne samouprave, to je določanja načina (modela) financiranja, ustanavljanja in nalog občin, obsega nekatere ustavne določbe v Ustavi Republike Slovenije (9. in 142. člen), Zakon o lokalni samoupravi in za financiranje občin najbolj pomemben Zakon o financiranju občin. Poleg tega je za urejanje tega področja v prihodnje zelo pomembna tudi ratifikacija Evropske listine lokalne samouprave, ki jo je Slovenija ratificirala v letu 1996.

Pravica državljanov (Vlaj, 1996), da sodelujejo pri opravljanju javnih zadev, je eno od demokratičnih načel, ki so skupna vsem državam članicam EU. Ta pravica se lahko

najneposredneje uresničuje na lokalni ravni. Vnovična uveljavitev lokalne samouprave v različnih evropskih državah je pomemben prispevek k graditvi Evrope po načelih demokracije in decentralizacije oblasti. Evropska listina se v preambuli zavzema za obstoj lokalnih oblasti z demokratično postavljenimi telesi odločanja in z veliko avtonomijo glede njihovih pristojnosti, za načine in sredstva za izvajanje teh pristojnosti ter potrebne vire za njihovo izpolnjevanje.

Na prvi mednarodni konferenci o Evropski listini lokalne samouprave, februarja 1992 v Barceloni, so udeleženci v sklepnem dokumentu zapisali mnenje, da listina zagotavlja podlago lokalne demokracije, postavlja vodilna načela za razvoj lokalne samouprave in s tem prispeva k utrjevanju demokracije in človekovih pravic. Konferenca je tudi opozorila na težave pri uresničevanju nekaterih členov listine in pri tem zavzela stališča:

- da področje lokalne samouprave ne bi smelo biti okrnjeno z določbami področne zakonodaje ali s procesi vnovične centralizacije,
- da lahko premajhni finančni viri lokalnih oblasti spodkopljejo lokalno avtonomijo.

Učinkovit sistem lokalne demokracije in upoštevanje lokalne avtonomije zahtevata, da imajo lokalne oblasti možnost sodelovati pri oblikovanju notranje politike in zakonodaje, ki zadeva njihovo področje pristojnosti.

S sprejemom zakonov, ki so v skladu z Ustavo Republike Slovenije uredili lokalno samoupravo, se je v naši državi pričela preobrazba lokalne samouprave. Pravno podlago zanj je predstavljal sprejem Zakona o lokalni samoupravi, ki je v posebnem poglavju tudi opredelil vire, ki naj bi bili namenjeni za financiranje občin.

Leta 1994 pa je bil sprejet tudi Zakon o financiranju občin, katerega bistvene značilnosti so naslednje:

- zakon je vpeljal nov termin - primerna poraba na prebivalca,
- za financiranje občin se uporabljajo enostavna in transparentna merila,
- osnova za financiranje občin so lastni prihodki občine,
- uvedena so merila za sofinanciranje investicij v občinah,
- uvedena je stimulacija v primeru združitve dveh ali več občin,
- finančna izravnava zagotavlja delovanje tudi tistih občin, ki z lastnimi prihodki ne morejo zagotoviti primerne porabe.

5.2. Ministrstvo za finance in njegova vloga

Ministrstvo za finance ima v ureditvi državnega sistema pomembno vlogo. Na ministrstvo so neposredno vezana in od njega odvisna vsa ostala ministrstva, saj ključno vlogo pri ocenjevanju velikosti in pomembnosti posameznega resorja igra ravno njegov proračun.

Ministrstvo s pomočjo vlade in državnega zbora določi, koliko sredstev bo imelo posamezno ministrstvo na razpolago ter kasneje, tekom leta, tudi zagotavlja ta sredstva.

Skladno s sprejeto sistemizacijo delovnih mest Ministrstva za finance deluje tudi Sektor za financiranje lokalnih skupnosti (Ministrstvo za finance, 2003). Ta po vsebini sestavlja področje proračuna in kot notranja organizacijska enota v okviru Ministrstva za finance opravlja, v mejah svojega delovnega področja, vse naloge, ki sodijo v pristojnost ministrstva za normalno delovanje lokalne samouprave. Tako sektor za financiranje lokalnih skupnosti izvršuje zakone in druge predpise in splošne akte, pripravlja predloge zakonov in drugih predpisov in splošnih aktov, predloge ukrepov, analize, poročila in informacije o stanju in dogajanjih, daje mnenja in predloge, odloča o zadevah iz svoje pristojnosti ter opravlja druga strokovna dela in druge naloge, ki se nanašajo na področje financiranja občin. Sektor za financiranje lokalnih skupnosti je glede na področja dela razdeljen na naslednje notranje organizacijske enote:

- vodstvo,
- razvoj sistema lokalnih financ,
- lokalne finance.

V vodstvu sektorja se opravljajo naloge, ki se nanašajo na vodenje sektorja:

- sodelovanje z domačimi in tujimi institucijami,
- sodelovanje z lokalnimi skupnostmi,
- organiziranje in izvajanje splošnih in skupnih zadev sektorja kot celote,
- tajniška in administrativna dela za sektor.

V oddelku za razvoj sistema lokalnih financ se opravljajo naloge, ki se nanašajo na:

- razvoj sistema financiranja lokalnih skupnosti,
- sodelovanje z domačimi in tujimi institucijami.

V oddelku za lokalne finance se opravljajo naloge, ki se nanašajo na:

- pripravo oz. sintetiziranje kriterijev za financiranje lokalnih skupnosti,
- izračun potrebnih sredstev za financiranje lokalnih skupnosti,
- pripravo in izvrševanje proračuna za lokalne skupnosti,
- pripravo sistemskih rešitev s področja financiranja lokalnih skupnosti,
- sodelovanje pri pripravi sistemskih rešitev na področju lokalnih skupnosti,
- pripravo finančno ovrednotenega letnega programa za dopolnilna sredstva občin,
- sodelovanje pri pripravi sistemskih rešitev v zvezi s proračunskim financiranjem elementarnih nesreč.

5.3. Vrste občin

Zakon o lokalni samoupravi predvideva tri vrste občin:

- navadne,
- mestne,
- občine s posebnim statusom.

Občina mora biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom. Na njenem teritoriju morajo biti sledeče ustanove:

- osemletno šolanje (popolna osnovna šola),
- primarno zdravstveno varstvo občanov (zdravstveni dom ali zdravstvena postaja),
- preskrba z življenjskimi potrebščinami (trgovina z živili in mešanim blagom),
- komunalna dejavnost (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, oskrba z električno energijo),
- poštne storitve,
- finančne storitve hranilnice ali banke,
- knjižnica (splošno izobraževalna ali šolska),
- prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti.

Občina mora imeti najmanj 5000 prebivalcev, zakon pa dovoljuje tudi izjeme. V tem primeru govorimo o navadni občini. Zakon uvaža v sistem poleg mestne občine še mesto, ki ima poseben status znotraj 'navadne občine'. Mesto je večje urbano naselje, ki se po velikosti, ekonomski strukturi, prebivalstveni gostoti, naseljenosti in zgodovinskem razvoju razlikuje od drugih naselij. Imeti mora najmanj 3000 prebivalcev. V čem je status mesta, zakon ne govori.

Kriteriji za oblikovanje mestnih občin so strožji v kakovostnem in kvantitativnem pogledu. Mestna občina se lahko ustanovi na območju mesta zaradi enotnega prostorskega in urbanističnega urejanja, zadovoljevanja komunalnih potreb in planiranja razvoja. Mestna občina je gosto in strnjeno naselje ali več naselij, povezanih v enoten prostorski organizem in mestno okolico, ki jo povezuje dnevna migracija prebivalstva. Ustava sama je glede mestne občine določila le še to, da opravlja ta občina tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest. Mestna občina mora imeti najmanj 20.000 prebivalcev in najmanj 15.000 delovnih mest. Biti mora geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja.

Državni zbor podeli poseben status občinam, kadar je izražen poseben interes države za ohranitev poselitve in razvoj posameznih območij. To so občine na gorskih, obmejnih, narodnostno mešanih, ekološko degradiranih in razvojno šibkih območjih.

Velike razlike v gostoti poselitve in površini občin niso slovenska posebnost, ampak jih poznajo povsod, tudi v državah z doseženo visoko ravnijo samostojnosti lokalnih skupnosti.

Za pravo lokalno skupnost so namreč bistvenega pomena odnosi med ljudmi, izhajajoč iz skupnih potreb in interesov, ne glede na velikost lokalne skupnosti.

Z velikostjo občin, merjeno s številom prebivalcev, je neposredno povezan dejavnik, ki v veliki meri vpliva na obseg in kakovost javnih dobrin in storitev. Gre za ekonomsko moč občin. Število in struktura podjetij, ki imajo sedež na območju občin, izobrazbena in predvsem starostna struktura prebivalstva, zaslužki prebivalcev, občinsko premoženje, razvitost obstoječe infrastrukture so najbolj pomembni dejavniki, katerih skupna rezultanta opredeljuje stopnjo gospodarske razvitosti in možnost nadaljnjega razvoja posameznih občin (Babič, 1995, str. 79-80).

Razvitejše občine imajo seveda boljši izhodiščni položaj za uspešno delovanje. Višja stopnja razvitosti omogoča lažje zbiranje sredstev za opravljanje nalog lokalnega pomena. Večji obseg in kakovost javnih dobrin in storitev pomeni tudi ugodnejše pogoje za bivanje in poslovanje, kar je dodatna spodbuda za hitrejši razvoj.

Slovenija je danes razdeljena na 194 občin, od katerih ima šest manj kot 1000 prebivalcev (najmanjša je občina Hodoš s 388 prebivalci po podatkih iz leta 2001). Največ občin šteje med 1000 in 5000 prebivalcev (46 %), sledijo jim občine od 10.000 do 100.000 prebivalci (27 %, od tega je največja občina Kranj z 51.124 prebivalci), samo dve pa sta takšni, ki štejeta več kot 100.000 prebivalcev (Ljubljana z 265.501 prebivalci in Maribor s 115.880 prebivalci). V primerjavi z državami članicami EU (Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 31) ima Slovenija številčnejše občine. Francija ima kar 97,7 % lokalnih skupnosti, ki štejejo manj kot 5000 prebivalcev, Češka Republika 92,4 %, Italija 87,2 %.

Januarja 1993 (Vlaj, 1996) je skupina strokovnjakov Sveta Evrope razpravljala s slovenskimi strokovnjaki in zavzela stališče, da morajo biti temelj lokalne samouprave močne občine. Izogibati bi se morali pretiranemu drobljenju, da bi se izognili razočaranju prebivalcev nad občinami, ki v praksi ne bi mogle opravljati nalog, ki jim jih nalaga zakon. Občine naj bi imele splošno pristojnost, da lahko samostojno urejajo in rešujejo zadeve javnega interesa na lokalni ravni. Strokovnjaki so menili, da je določilo ustave, ki prenos pristojnosti z države na občine veže na soglasje občine, recept za administrativno zmedo. Prenos pristojnosti bi moral biti opravljen poenoteno, razen če so zelo dobri objektivni razlogi za drugačno ravnanje.

5.4. Organi občine

IV. poglavje Zakona o lokalni samoupravi govori o organih občine. To so: občinski svet, župan in nadzorni odbor.

Občinski svet je najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine. V okviru svojih pristojnosti sprejema statut občine, sprejema odloke in druge občinske akte,

sprejema prostorske in druge plane razvoja občine, sprejema občinski proračun in zaključni račun, daje soglasje k prenosu nalog iz državne pristojnosti na občino, imenuje in razrešuje člane nadzornega odbora ter člane komisij in odborov občinskega sveta, nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave glede izvrševanja odločitev občinskega sveta, daje mnenje k imenovanju načelnikov upravnih enot, imenuje in razrešuje predstavnike občine v sosvetu načelnika upravne enote, odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja, če ni z zakonom drugače določeno, imenuje in razrešuje člane sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin, odloča o drugih zadevah, ki jih določa zakon in statut občine. Občinski svet odloča tudi o na občino z zakonom prenesenih zadevah iz državne pristojnosti, če zakon ne določa, da o teh zadevah odloča drug občinski organ.

Župan predstavlja in zastopa občino. Predstavlja občinski svet, ga sklicuje in vodi seje občinskega sveta, nima pa pravice glasovanja. Predlaga občinskemu svetu v sprejem proračun občine in zaključni račun proračuna, odloke in druge akte iz pristojnosti občinskega sveta ter skrbi za izvajanje odločitev občinskega sveta. Skrbi za objavo statuta, odlokov in drugih splošnih aktov občine, zadrži objavo splošnega akta občine, če meni, da je neustaven ali nezakonit in predlaga občinskemu svetu, da o njem ponovno odloči na prvi naslednji seji, pri čemer mora navesti razloge za zadržanje. Če občinski svet vztraja pri svoji odločitvi, se splošni akt objavi, župan pa lahko vloži pri ustavnem sodišču zahtevo za oceno njegove skladnosti z ustavo in zakonom.

Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. V okviru svoje pristojnosti: opravlja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine, nadzoruje namenskost in smotrnost porabe proračunskih sredstev, nadzoruje finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev. Nadzor vsebuje ugotavljanje zakonitosti in pravilnosti poslovanja pristojnih organov, organov in organizacij porabnikov občinskega proračuna in pooblaščenih oseb z občinskimi javnimi sredstvi in občinskim javnim premoženjem in ocenjevanje učinkovitosti in gospodarnosti porabe občinskih proračunskih sredstev. Če nadzorni odbor v okviru svoje pristojnosti ugotovi hujšo kršitev predpisov ali nepravilnosti pri poslovanju občine, ki so opredeljene v poslovniku, mora o teh kršitvah v roku petnajstih dni obvestiti pristojno ministrstvo in Računsko sodišče Republike Slovenije. Delo nadzornega odbora je javno, vendar je pri svojem delu kljub temu dolžan varovati osebne podatke ter državne, uradne in poslovne skrivnosti, ki so tako opredeljene z zakonom, drugim predpisom ali z akti občinskega sveta in organizacij uporabnikov proračunskih sredstev in spoštovati dostojanstvo, dobro ime in integriteto posameznikov. Nadzorni odbor o svojih ugotovitvah, ocenah in mnenjih izdela poročilo s priporočili in predlogi. Občinski svet, župan ter organi porabnikov občinskih proračunskih sredstev so dolžni obravnavati poročilo nadzornega odbora ter upoštevati njegova priporočila in predloge v skladu s svojimi pristojnostmi.

5.5. Finančni viri lokalnih skupnosti

5.5.1. Prihodki lokalnih skupnosti za financiranje primerne porabe

Oktober 1996 (Vlaj, 1996) je v Lizboni potekala redna konferenca ministrov držav članic Sveta Evrope, odgovornih za lokalno samoupravo, ki se je ukvarjala samo z vprašanjem lokalnih financ oziroma z (ne)uresničevanjem 9. člena Evropske listine lokalne samouprave. V tem členu je v prvih treh odstavkih, ki so obvezni za države pogodbenice, določeno, da so lokalne oblasti v okvirih državne gospodarske politike upravičene do ustreznih lastnih finančnih virov, s katerimi v okviru svojih pooblastil prosto razpolagajo. Finančni viri lokalnih oblasti morajo biti v sorazmerju z nalogami, ki jih določata ustava in zakon. Vsaj del finančnih virov lokalnih oblasti naj izvira iz krajevnih davkov in prispevkov, katerih višino v okviru zakona lahko določajo same. Po ratifikaciji listine je tudi za Slovenijo nastala obveznost, da kritično pregleda in dopolni sistem financiranja lokalnih skupnosti.

Ustava Republike Slovenije v 142. členu sicer določa, da se občina financira iz lastnih virov, Zakon o financiranju občin (2. člen) pa določa, da občinam pripadajo prihodki iz davkov in drugih dajatev, določenih v Zakonu o lokalni samoupravi, in prihodki iz davkov, taks, pristojbin in drugih dajatev v skladu s posebnimi zakoni. Občine menijo, da je potrebno sistem njihovega financiranja spremeniti tako, da bodo imele večjo pristojnost pri odločanju o namembnosti sredstev in tudi več lastnih virov.

Lokalni davki predstavljajo (Babič, 1995, str. 27) v državah z dejansko razvito lokalno samoupravo pomemben element sistema javnih prihodkov. Glede na to, da imajo ponavadi nedavčni prihodki lokalnih skupnosti manjšo težo, so prav lokalni davki tisti, ki zagotavljajo potrebno samostojnost lokalnih oblasti. Vsi davki niso enako primerni za uporabo na lokalni ravni. Vendar kljub temu lokalnim skupnostim ne more biti dodeljena popolna prostost pri uvajanju davkov in določanju njihovih stopenj, saj bi s tem ustvarili kompleksen, preobsežen in neučinkovit davčni sistem, ki bi zaviral gospodarsko rast teh lokalnih skupnosti. Dober lokalni davek naj bi zadovoljeval naslednje zahteve:

1. Preprečeval naj bi nestabilnost v življenju in delovanju lokalnih skupnosti. Davek naj bi zagotavljal razmeroma stabilne prihodke v dobrih in slabih časih.
2. Preprečeval naj bi povečevanje razlik v bogastvu med skupnostmi.
3. Preprečeval naj bi odseljevanje ljudi in gospodarskih dejavnosti zaradi visoke davčne obremenitve.
4. Zagotavljal naj bi učinkovito obvladovanje lastnega proračuna. Davčna osnova mora biti lokalizirana na območje pristojnosti lokalne skupnosti.

Premoženje in financiranje občin je v Sloveniji urejeno v Zakonu o lokalni samoupravi in v Zakonu o financiranju občin. V Zakonu o financiranju občin je opredeljeno, da se sredstva, s katerimi občina lahko zagotovi izvajanje ustavnih in drugih nalog, štejejo za primeren obseg sredstev za financiranje lokalnih zadev javnega pomena (v nadaljnjem besedilu: primerna

poraba). Ob upoštevanju določb 24. člena Zakona o financiranju občin Ministrstvo za finance pripravi predlog primerne porabe na prebivalca v RS in pripadajočih zneskov finančne izravnave za posamezno leto. Gradivo obravnava in sprejme Vlada Republike Slovenije ob sprejemu državnega proračuna za posamezno proračunsko leto.

Zakon o financiranju občin vsebinsko opredeljuje način izračuna primerne porabe občin. Primerna poraba naj bi predstavljala tisti obseg sredstev, s katerimi bi občina lahko zagotovila izvajanje ustavnih in zakonskih nalog. Znesek primerne porabe za posamezno občino se določi tako, da se primerna poraba na prebivalca v RS korigira z razmerjem površine, dolžine lokalnih cest, številom prebivalcev, mlajših od 15 let in številom prebivalcev, starejših od 65 let, glede na populacijo posamezne občine in povprečjem v državi. Tako se znesek primerne porabe za posamezno občino izračuna na naslednji način:

$$PP_i = (0,70 + 0,05 * C_i + 0,05 * P_i + 0,16 * M_i + 0,04 * S_i) * ZP * O_i$$

Pri tem je: PP_i – primerni obseg sredstev za financiranje lokalnih potreb v posamezni občini; C_i – razmerje med dolžino lokalnih cest na prebivalca v posamezni občini in dolžino lokalnih cest na prebivalca v celotni državi; P_i – razmerje med površino posamezne občine na prebivalca in površino celotne države na prebivalca; M_i – razmerje med deležem oseb, mlajših od 15 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja znesek primerne porabe za prihodnje leto; S_i – razmerje med deležem oseb, starejših od 65 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja znesek primerne porabe za prihodnje leto; ZP – primerna poraba na prebivalca v RS; O_i – število oseb s stalnim bivališčem v posamezni občini na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja znesek primerne porabe za prihodnje leto po podatkih centralnega registra prebivalstva.

Osnovni seštevek členov enačbe znotraj oklepaja je 1,00. Pri izračunu za občine s sedežem v krajih, kjer so bili sedeži občin pred uveljavitvijo Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, pa nimajo statusa mestnih občin, se namesto konstante 0,70 upošteva konstanta 0,74. Pri izračunu za mestne občine se namesto konstante 0,7 upošteva konstanta 0,78.

Po 25. členu Zakona o financiranju občin obseg potencialnih lastnih prihodkov za posamezno občino ugotovi ministrstvo, pristojno za finance, v sodelovanju s posamezno občino in Davčno upravo Republike Slovenije. Pri izračunu se upoštevajo stopnje davčnih in nedavčnih dajatev, ki so določene z zakonom. Če stopnje niso določene z zakonom, se upošteva povprečna stopnja v državi. Predhodno navedeni člen v drugem odstavku po vrsti opredeljuje prihodke, ki se ne upoštevajo pri pripravi ocene lastnih prihodkov občin. To so prihodki od:

1. obresti na depozite,
2. najemnin za stanovanja in poslovne prostore,
3. prodaje premoženja,

4. drugih prihodkov od premoženja,
5. vrnjenih depozitov, akreditivov in garantnih pisem,
6. nakupov in prodaje vrednostnih papirjev,
7. komunalnih prispevkov,
8. samoprispevka in
9. drugih prihodkov od občanov za sofinanciranje določenih nalog in obveznosti na lokalni ravni.

Prihodki, ki se upoštevajo v oceni lastnih prihodkov za izračun finančne izravnave pa so:

a) prihodki po 21. členu Zakona o financiranju občin:

- dohodnina,
- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke od iger na srečo,
- davek na promet nepremičnin,
- upravne takse,
- posebna taksa za uporabo igralnih avtomatov zunaj igralnic.

in

b) prihodki po 22. členu Zakona o financiranju občin:

- davek od premoženja,
- nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča,
- krajevne turistične takse,
- komunalne takse,
- pristojbine,
- odškodnine in nadomestila za degradacijo prostora in onesnaževanje okolja,
- prihodki uprave,
- prihodki, določeni z drugimi akti.

V oceno lastnih prihodkov občine se vsi prihodki po 21. členu Zakona o financiranju občin in del prihodkov po 22. členu zakona všttevajo v višini, kot je določena z aktom o njihovi uvedbi (zakon, občinski odlok). Del prihodkov po 22. členu zakona pa se v oceno lastnih prihodkov občine všttevajo v kalkulatívni višini (nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča).

Obseg financiranja občin, ki neposredno prizadeva državo in izhaja iz izračuna primerne porabe po občinah, posledično pa tudi iz višine finančnih izravnav po občinah, se nanaša zgolj na financiranje:

- izvirnih nalog občine,
- nalog, ki jih država z zakonom prenese v opravljanje občini,
- sofinanciranje lokalnih zadev javnega pomena, kadar ima država poseben interes za njen razvoj.

Zaradi odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, s katero je razveljavilo posamezne določbe Zakona o financiranju občin, se je uveljavil vsebinsko nov način priprave ocene lastnih prihodkov občin. Nov pristop je bil potreben zaradi tega, ker vse občine v preteklih letih niso imele dejansko udejanjenih vseh prihodkov na način, kot to omogoča sistemska zakonodaja. Izhajajoč iz odločbe Ustavnega sodišča RS, ki se nanaša na predpisovanje pogojev, pod katerimi se občini zagotavljajo dodatna finančna sredstva, je razvidno, da je občina za uresničevanje lokalne samouprave na svojem področju in za zagotavljanje v povezavi s tem potrebnih finančnih sredstev najprej odgovorna sama. Prav iz teh razlogov je zagotavljanje finančne izravnave lahko omejeno oziroma pogojevano. Način zagotavljanja dodatnih sredstev občinam mora upoštevati finančno moč posamezne občine in sicer ne le dejanske (udejanjene) prihodke, temveč tudi potencialne (neudejanjene) prihodke. Pri tem potencialno finančno moč predstavljajo posamezne neuvedene, a na podlagi ustave in zakonov možne dajatve. Kolikor posamezna občina ne izkoristi vseh svojih možnosti črpanja finančnih sredstev (s strani občine uveden in predpisan način financiranja je tudi najučinkovitejši), gre pri finančni izravnavi brez kakršnih koli meril in omejitev le za pritisk na povečanje obsega solidarnosti prebivalcev drugih občin. Ocenjeni prihodki za posamezno občino predstavljajo vse prihodke, ki bi lahko bili realizirani v posamezni občini, če bi bila dajatev v občini dejansko uvedena.

Rezultat takega pristopa je, da se zaradi neudejanjenja posameznih prihodkov pri občinah, kjer so ti prihodki ocenjeni ob predpostavki, da bi lahko bili udejanjeni, pa dejansko niso, za ocenjeni obseg lastnih prihodkov zmanjša finančna izravnavna. V primeru, da so prihodki realizirani nad ocenjenim obsegom, občinam dejansko realizirana sredstva nad tem obsegom ostanejo (višje realiziran prihodek ne pomeni zmanjšanje finančne izravnave).

Prihodki iz naslova nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča so tako vir lokalnih skupnosti, ki se ga ocenjuje ob upoštevanju predhodno navedenih ugotovitev. Oceno lastnih prihodkov iz naslova nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča kot najpomembnejšega vira lokalne skupnosti, ki ga lahko s svojim odlokom udejanji ali pa ne udejanji, pripravi delovna skupina, ki jo imenuje Vlada Republike Slovenije in je sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za finance – Sektorja za financiranje lokalnih skupnosti, Davčne uprave Republike Slovenije ter Ministrstva za notranje zadeve – Urada za lokalno samoupravo. Z dnem uveljavitve (novega) Zakona o stavbnih zemljiščih je sicer prenehal veljati prejšnji Zakon o stavbnih zemljiščih, razen določb 1. in 3. alineje 41. člena ter določb VI. poglavja, ki ureja nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, oziroma členov 58 do 63 prejšnjega zakona (iz leta 1984). S to rešitvijo je bila občinam dana zakonska možnost uvedbe te dajatve v prehodnem obdobju do sprejema novega Zakona o davku na nepremičnine. Ocena lastnih prihodkov občin iz naslova nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča se pripravi na osnovi usklajevanj s posamezno občino. Ocenjeni obseg tega prihodka se upošteva v skupni oceni vseh lastnih prihodkov občin za izračun pripadajočih sredstev finančne izravnave.

5.5.1.1. Dohodnina

Občinam pripada 35 % prihodkov iz dohodnine. Prihodki iz dohodnine se razporedijo na posamezne občine v razmerju med odmerjeno dohodnino zavezancev, ki imajo stalno bivališče v občini in odmerjeno dohodnino v državi, in sicer na podlagi podatkov za predpreteklo leto.

Dohodnina ni pravi občinski davek, ampak je tipični primer deljenega davka. Delitev dohodnine pomeni, da se načeloma z zakonom zagotovi del prihodkov od skupno pobrane dohodnine, ki pripada lokalni ravni v celoti. Z delitvijo se zagotovi stabilen fiskalni vir za lokalne skupnosti, zmanjšajo se administrativni stroški pobiranja dohodnine, zmanjša se davčna konkurenca na lokalni ravni. Po drugi strani pa se na ta način žrtvuje del finančne samostojnosti lokalnih skupnosti, ki postanejo bolj odvisne od političnih in splošnih gospodarskih razmer na državni ravni. Občine ne morejo samostojno opredeljevati davčne osnove in tudi določanje davčnih stopenj je v pristojnosti države. Deljeni davki nasploh pomenijo za občine stabilen vir prihodkov, ki jim omogoča lažje prilagajanje gospodarskim nihanjem. Po drugi strani pa ne omogočajo finančne samostojnosti občin, ki je eden od temeljev lokalne samouprave. Finančna samostojnost pomeni, da lahko občine oblikujejo lastno davčno politiko, s katero se prilagajajo specifičnim razmeram in potrebam na svojem območju. Pogoj za finančno samostojnost občin so samostojni davčni viri, pri katerih davčne osnove in stopnje lahko variirajo med občinami, četudi v zakonsko določenih okvirih (Babič, 1995, str. 100-101).

Po značilnostih zbiranja prihodkov in po strukturi prihodkov lokalnih skupnosti bi lahko slovensko ureditev primerjali z nemško in avstrijsko. Tudi v imenovanih državah je za znaten del lokalnih davčnih prihodkov v uporabi tehnika deljenih davkov. Pomembna razlika je v tem, da se v Nemčiji delijo le prihodki od dohodnin, medtem ko se v Avstriji vsi davki zbirajo na osrednji ravni in se nato delijo (Owens, Panella, 1991, str. 56).

Dohodnina je najpomembnejši vir financiranja nalog občine, ki jih ta mora opravljati po ustavi in zakonu.

5.5.1.2. Drugi viri sredstev za primerno porabo (21. člen Zakona o financiranju občin)

Zakon med druge vire za financiranje primerne porabe občin šteje:

- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke od iger na srečo,
- davek na promet nepremičnin,
- upravne takse,
- posebne takse za uporabo igralnih aparatov.

Obveznost plačevanja **davka na dediščine in darila** predpisuje Zakon o davkih občanov. Zavezanec plačila davka je občan, ki v Republiki Sloveniji podeduje ali dobi v dar premoženje in tudi fizična oseba, ki prejme premoženje na podlagi pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Za premoženje se štejejo nepremičnine in pravice na nepremičninah ter premično premoženje, če skupna vrednost premičnega premoženja presega višino povprečne letne čiste plače zaposlenih delavcev v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Osnova za davek je prometna vrednost podedovanega ali v dar prejetega premoženja po odbitku dolgov, stroškov in bremen, ki odpadejo na premoženje, od katerega se plačuje ta davek.

Če dediščina oziroma darilo obsega nepremičnine, ki ležijo na območju ene občine, pripada davek od dediščin in daril občini, kjer nepremičnina leži. Če pa obsega nepremičnine, ki ležijo v več občinah, pripada davek sorazmerno z vrednostjo posameznih delov dediščine oziroma darila, ki leži na območju posameznih občin. Če pa dediščina oziroma darilo obsega samo premično premoženje, pa pripada davek občini, kjer ima davčni zavezanec stalno prebivališče. V primeru, da davčni zavezanec nima stalnega bivališča v državi, pa pripada davek občini, kjer ima darovalec oziroma je imel zapustnik stalno prebivališče.

Zakon o davkih občanov predpisuje tudi plačevanje **davka na dobitke od iger na srečo**. Zavezanec plačila davka je fizična oseba, ki v Republiki Sloveniji pri igrah na srečo zadene dobiček. Osnova za davek je vsak posamezni dobiček. Če pa je dobiček stvar ali storitev, je osnova za davek njena prometna vrednost v času, ko je dobiček zadet. Davek se ne plačuje od posameznih dobitkov do vrednosti 38.633 sit. Stopnja davka je 15 %.

Davek na dobitke od iger na srečo pripada občini, kjer ima prejemnik dobitka stalno prebivališče. V primeru, da stalnega bivališča v državi nima, pa pripada davek občini, kjer je sedež izplačevalca dobitka.

Obveznost plačevanja **davka na promet nepremičnin** na območju Republike Slovenije predpisuje Zakon o davku na promet nepremičnin. Prihodki od davka pripadajo proračunu občine, kjer nepremičnina leži. Davek se plačuje od prometa nepremičnin, ki pomeni vsak odplačni prenos lastninske pravice na nepremičnini. Za prenos nepremičnin se šteje tudi zamenjava ene nepremičnine za drugo nepremičnino. Prenos lastninske pravice na nepremičninah, od katerega je bil plačan davek na dodano vrednost, ni predmet Zakona o davku na promet nepremičnin. Zavezanec za davek je prodajalec nepremičnine, to je vsak udeleženec v zamenjavi za vrednost nepremičnine, ki jo odtuji. Osnova za davek je prodajna cena nepremičnine, ki predstavlja plačilo (v denarju, v stvareh, v storitvah, v prevzetih dolgovih bivšega lastnika in podobno), ki ga je ali ga bo prodajalec prejel od kupca za opravljen promet nepremičnine. V primeru, da doseženo plačilo ne ustreza ceni, ki bi se dala doseči v prostem prometu v času nastanka davčne obveznosti, pa je davčna osnova v odmernem postopku ugotovljena vrednost nepremičnine. Davek se plačuje po stopnji 2 % od davčne osnove. Po spremembi Zakona o davku na dodano vrednost se pri prometu nezazidanega stavbnega zemljišča obračuna davek na dodano vrednost (in ne več davek na

promet nepremičnin), ki pa je prihodek državnega proračuna. V primeru, da občini ne pripada finančna izravnava zaradi zadostnih lastnih sredstev, država prenakaže občini del davka na dodano vrednost. Znesek DDV je enak znesku, ki bi ga občina prejela v primeru obračuna davka na promet nepremičnin. Če pa občina prejema finančno izravnavo, pa ni upravičena do dela DDV in bo zaradi manjšega obsega lastnih sredstev prejela več finančne izravnave.

Obveznost plačevanja **upravnih taks** predpisuje Zakon o upravnih taksah. Ta zakon ureja plačevanje upravnih taks za spise in dejanja v upravnih in drugih javnopravnih stvareh pri upravnih organih, ki so:

- organi državne uprave in organi samoupravnih lokalnih skupnosti,
- podjetja in druge organizacije ter posamezniki, kadar na podlagi javnih pooblastil odločajo o upravnih stvareh.

Prihodki od taks, plačanih v gotovini, doseženi pri organih državne uprave, so prihodek državnega proračuna. Prihodki od taks, plačanih v gotovini, doseženi pri organih občin, so prihodek proračunov občin. Prihodki od taks, plačanih v kolkih, se vplačujejo na ustrezne vplačilne račune, odprte za vplačevanje javnofinančnih prihodkov, razporejajo pa se v delitvenem razmerju 70 % v dobro državnega proračuna in 30 % v dobro občinskih proračunov, če ni z Zakonom o izvrševanju državnega proračuna določeno drugače. Prihodki od taks, plačanih v kolkih, ki pripadajo občinam, se razporedijo na posamezne občine glede na delež proračuna posamezne občine v proračunih vseh občin v Republiki Sloveniji in sicer na podlagi podatkov za predpreteklo leto. Razmerje ugotavlja ministrstvo, pristojno za finance.

Posebna taksa za uporabo igralnih avtomatov zunaj igralnic pripada občini, kjer se igralni avtomat uporablja.

5.5.1.3. Drugi lastni prihodki občin (22. člen Zakona o financiranju občin)

Drugi lastni prihodki občin so tisti, ki jih občina predpisuje ali vsaj delno vpliva na njihovo višino. To so:

- davek od premoženja,
- nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča,
- krajevne turistične takse,
- komunalne takse,
- pristojbine,
- nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo prostora,
- prihodki uprave,
- prihodki, določeni z drugimi akti.

Zakon o davkih občanov predpisuje tudi plačevanje **davka od premoženja**, ki ga plačujejo fizične osebe, ki posedujejo:

1. stavbe, dele stavb, stanovanja in garaže (v nadaljnjem besedilu: stavbe),
2. prostore za počitek oziroma rekreacijo,
3. plovne objekte, dolžine najmanj osem metrov.

Zavezanec za plačilo davka po 1. in 2. točki prejšnjega odstavka je lastnik oziroma uživalec. Zavezanec za davek po 3. točki prejšnjega odstavka pa je lastnik tega premoženja, pod pogojem, da ga ne uporablja za opravljanje dejavnosti. Davek se plačuje ne glede na to, ali lastnik oziroma uživalec uporablja premoženje sam ali ga daje v najem. Osnova za davek od premoženja po 1. in 2. točki prejšnjega odstavka je vrednost stavbe oziroma prostora za počitek oziroma rekreacijo.

Davka je oproščenih prvih 160 m² stanovanjske površine, če na njej prebiva lastnik ali družinski člani; oproščena so kmetijska gospodarska ali stanovanjska poslopja, poslovni prostori, ki jih lastnik uporablja za opravljanje dejavnosti; stavbe, ki so razglašene za kulturni spomenik ipd.

Davki od premoženja so eden najpomembnejših virov prihodkov za lokalne skupnosti, vendar je njihov pomen od države do države različen. Daleč najpomembnejši vir prihodkov za proračune lokalnih skupnosti pa že po tradiciji predstavlja v anglosaških državah. Za šolske okraje v ZDA predstavljajo davki od premoženja okrog 37 % njihovih celotnih prihodkov, oziroma kar okrog 97 % vseh davčnih prihodkov. V ostalih vrstah lokalnih skupnosti pa predstavlja davek od premoženja v povprečju 74 % vseh davčnih prihodkov ali okrog 28 % njihovih celotnih prihodkov (Fisher, 1993, str. 119). V ostalih razvitih državah je pomen davkov od premoženja za financiranje lokalnih potreb veliko manjši.

Lokalne skupnosti se pri obdavčevanju premoženja srečujejo z ekonomskimi, pravnimi in drugimi problemi, ki se lahko pojavijo pri samem opredeljevanju vrst obdavčljivega premoženja, pri zbiranju podatkov in pri razlagi davčnih učinkov na gospodarske in druge razmere. Vendar kljub temu so nepremičnine še posebej primerna osnova za lokalno odmerjen in pobran davek, saj imajo številne dobre lastnosti (King, 1992, str. 84):

- stabilnost (prihodki od davka na nepremičnine so relativno stabilni in predvidljivi, saj se vrednost nepremičnin v času praktično ne spreminja; to pa je pomemben dejavnik pri načrtovanju prihodkov lokalnih skupnosti),
- enostavnost,
- učinkovitost (davčne utaje praktično niso možne, saj so zelo majhne možnosti, da se nepremičnino prikrije),
- transparentnost (nepremičnine se enostavno identificira, enako tudi njihove lastnike, ki so v končni fazi tudi davčni zavezanci).

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (Čok, Prevolnik, Stanovnik, 1999, str. 59) plačujejo neposredni uporabniki, to so lastniki oz. najemniki zazidanega stavbnega zemljišča (t.j. površina, na kateri stoji gradbeni objekt ter zemljišče, potrebno za redno rabo objekta) ali nezazidanega stavbnega zemljišča (t.j. zemljišče, na katerem še ni objekta ali pa je le-ta nedograjen oz. površina, ki presega funkcionalno zemljišče). Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča je eden izmed najpomembnejših virov prihodkov občin, ki je namenjen za financiranje opremljanja stavbnih zemljišč. Občine v svojih odlokih same določajo območja, za katera se pobira nadomestilo, prav tako tudi same določajo njegovo višino na podlagi različnih meril (opremljenosti stavbnega zemljišča, lege, starosti objektov, oddaljenosti od preskrbovalnih centrov itd.).

Z davčno reformo (Prinčič, 2003) bo tudi Slovenija po vzoru razvitih držav leta 2005 uvedla davek na nepremičnine. Fizičnim in pravnim osebam se obeta letna odmera davka na nepremičnine, saj sedanji točkovni sistem ni prilagojen tržnim in lastninskim razmeram ter ni enokomerno porazdeljen med zavezance glede na njihovo sposobnost plačila. Ministrstvo za finance v okviru projekta Posodobitev evidentiranja nepremičnin pripravlja zakon o vrednotenju nepremičnin. Vrednotenje nepremičnin bo oprto na metodo množičnega vrednotenja nepremičnin, ki na podlagi definiranja vrednostnih con (območja z enakimi vrednostmi primerljivih nepremičnin iste vrste) za različne vrste nepremičnin in za različne vrednostne ravni omogoča določitev tržne vrednosti vsaki posamezni nepremičnini. Eden večjih problemov bo vzpostavitev registra oz. evidence nepremičnin – kataster zemljišč in kataster stavb, saj bodo registri za izvedbo vrednotenja bistvenega pomena.

Uvedba davka na nepremičnine bo nadomestila dva davčna vira, davek od premoženja in nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Davek bo pomenil enotni sistem, enotni postopek določanja davčne osnove, poenotena izhodišča za določanje davčne stopnje zavezancev in morebitnih izjem ter olajšav. Plačila zaradi novega sistema davka na nepremičnine naj bi bila pravičnejša in bolj enokomerno porazdeljena, vendar konkretne davčne stopnje še niso znane. Za zdaj je v delovni verziji predlagana stopnja med 0,3 in 1 odstotkom davčne osnove – tržne vrednosti posamezne nepremičnine. Dokončni predlog davčnih stopenj bo pripravljen šele po izvedeni ekonomski analizi finančnih učinkov uvedbe davka, ki bo opravljena pred dokončno pripravo predloga zakona. Uvedba davka bo v Sloveniji vsekakor pomembno vplivala na področje stanovanjske politike. Mnogi imajo v lasti nepremičnine oz. zemljišča, ki jih ne rabijo. Lastnina nepremičnin zaradi odsotnosti tovrstnega davka še ne pomeni ekonomskega bremena in mnogi prav zato posedujejo velike neuporabljene zgradbe oz. zemljišča. Prav davek na last nepremičnin naj bi lastnike takšnih zgradb in zemljišč spodbujal k ekonomski rabi. Po uvedbi zakona bodo lastniki prisiljeni razmisliti, ali jim občutek lastništva odtehta plačevanje davka. Uvedba je vsekakor smiselna, saj zazidljivih površin v Sloveniji primanjkuje, davek pa bi pripomogel k njihovi smiselnejši rabi.

Turistična taksa je določena z Zakonom o pospeševanju turizma. Je pavšalni denarni znesek, ki ga plačuje turist za vsak dan bivanja v kraju zunaj stalnega bivališča. Z njo turist v registriranem prenočitvenem obratu poravnata storitve ali ugodnosti, ki jih je v kraju deležen brezplačno. Turistično takso plača turist skupaj s plačilom storitev za prenočevanje. Takso je potrebno plačati tudi v primeru, ko gre za brezplačno storitev za prenočevanje.

Turistična taksa je prihodek občine, ki ga nameni za:

- turistične informacije in usmerjanje s pomočjo ustrezne prometne signalizacije,
- spodbujanje lokalnega prebivalstva za sodelovanje pri aktivnostih pospeševanja turizma,
- pisna promocijska gradiva, filme in druga sredstva za promocijo turistične ponudbe,
- prireditve,
- vzdrževanje in urejanje parkov, zelenic, cvetličnih nasadov, tematskih poti in drugih javnih površin, ki so namenjene turistom ter programov urejanja okolja, ki jih izvajajo turistična in okoljevarstvena društva.

Višino turistične takse določa občina v razponu od 3 do 11 točk. Znesek takse se izračuna tako, da se pomnoži število točk z vrednostjo točke. Vrednost točke določi Vlada Republike Slovenije v mesecu aprilu za prihodnje koledarsko leto. Usklajuje se enkrat letno na podlagi gibanja cen življenjskih potrebščin. Občina pri določitvi točk upošteva vrsto turističnih gostinskih obratov, bivanje v sezonskem ali zunaj sezonskem obdobju in obseg ugodnosti in storitev, ki jih brezplačno nudi turistom.

Zakon določa tudi oprostitve in delne oprostitve plačila takse (npr. otroci do 7. leta starosti, invalidi ipd.).

Občina lahko s svojim predpisom dodatno določi osebe, ki so oproščene plačila turistične takse.

Plačevanje **komunalnih taks** predpisuje Zakon o komunalnih taksah. Komunalne takse se plačujejo za uporabo predmetov in storitev, ki jih določi lokalna skupnost.

Lokalna skupnost sme predpisovati komunalne takse:

- za glasbene avtomate v javnih lokalih,
- za uporabo javnega pločnika pred poslovnimi prostori,
- za igralna sredstva v javnih lokalih (igralni avtomati, biljard, igralne karte in podobno),
- za reklamne napise, objave in oglase, ki so postavljeni, pritrjeni ali drugače označeni na javnih mestih,
- za sporočila, objave in razglase po lokalnih označevalnih postajah z javnim oklicanjem in podobnimi sredstvi,

- za vitrine, v katerih se razstavlja blago zunaj poslovne stavbe,
- za uporabo prostora za parkiranje avtomobilov in njihovih priklopnikov na mestih, za katere to določi lokalna skupnost in na katerih organizira čuvanje vozil,
- za uporabo javnega prostora za parkiranje, šotorjenje ali drugečasne namene,
- za uporabo trgov in drugih prostorov, razen pločnikov, za razstavljanje predmetov, prirejanje razstav in drugih zabavnih prireditev za gospodarske namene.

Oprostitve od plačevanja komunalnih taks predpišejo lokalne skupnosti s svojimi odloki.

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest določa metodologijo za izračun **pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest**, višino pristojbine in razporeditev sredstev, zbranih s pristojbino, po posameznih občinah. Pristojbino plačujejo lastniki gozdov. Višina pristojbine, ki jo plačujejo lastniki gozdov, je poleg višine vzdrževalnih stroškov in deleža rabe gozdnih cest odvisna tudi od katastrskega dohodka gozdnih zemljišč.

Višina pristojbine se izračuna na osnovi podatkov:

- dolžini gozdnih cest,
- predvidenih stroških za vzdrževanje enega kilometra gozdne ceste,
- povprečnem deležu stroškov, ki jih pokrivajo lastniki gozdov, 65 %,
- predvidenem katastrskem dohodku gozdnih zemljišč.

Sredstva, oblikovana na podlagi pristojbine, se zbirajo na posebnem računu, odprtem pri Upravi Republike Slovenije za javna plačila. Zbrana sredstva za vzdrževanje gozdnih cest se na podlagi ugotovljene dolžine gozdnih cest, povprečnih vzdrževalnih stroškov in deleža, ki ga k vzdrževanju prispevajo lastniki gozdov v posamezni občini, tekoče razporejajo občinam. Razporejanje opravi Uprava Republike Slovenije za javna plačila na podlagi razdelilnika, ki ga je določila država.

Sredstva, oblikovana na podlagi pristojbine, so namenska sredstva za vzdrževanje gozdnih cest. Vzdrževanje se izvaja na podlagi letnega programa, ki ga pripravi Zavod za gozdove Slovenije.

Plačilo **nadomestila za degradacijo in uzurpacijo prostora** določa 157. člen Zakona o graditvi objektov. Nadomestilo je dolžan plačati investitor oziroma lastnik nedovoljene gradnje. Če tega ni mogoče ugotoviti, pa lastnik zemljišča, na katerem je takšna gradnja oziroma objekt. Vrsta in stopnja degradacije in uzurpacije prostora se ugotavljata glede na vrsto in obseg nedovoljene gradnje, posledice takšne gradnje oziroma objekta na možnosti s prostorskimi akti opremljene namenske rabe prostora in glede na območje, na katerem je bila izvedena.

Sredstva, dobljena z vplačili nadomestil, so v višini 50 % prihodek proračuna tiste občine, kjer je območje nedovoljene gradnje, in v višini 50 % prihodek državnega proračuna.

Poleg že naštetih prihodkov, ki polnijo občinske proračune, pa moramo omeniti tudi prihodke, ki se pri izračunu lastnih prihodkov občine ne upoštevajo. To so: obresti na depozite, najemnine od stanovanj in poslovnih prostorov, ki so v lasti občine in jih občine oddajajo v najem, prihodki od prodaje premoženja, drugi prihodki od premoženja, vrnjeni depoziti, prihodki od prodaje vrednostnih papirjev, komunalni prispevek, samoprispevek, prihodki od občanov za sofinanciranje določenih nalog in obveznosti na lokalni ravni.

Občanom na dvojezičnem območju pa se iz državnega proračuna zagotovijo dodatna sredstva za financiranje dvojezičnosti in za izvajanje ustavnih pravic italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti.

5.5.2. Zadolževanje občin

Z višanjem stopnje gospodarske razvitosti in življenjske ravni naraščajo tudi zahteve ljudi po večjem obsegu in kakovosti dobrin in storitev, ki so sestavni elementi njihovega življenjskega okolja. Lokalne javne dobrine in storitve so med najpomembnejšimi. Naraščanje povpraševanja po njih je zato razumljiva posledica celotnega družbenega in gospodarskega razvoja. Naloga lokalne oblasti je torej zadovoljevanje potreb prebivalcev lokalne skupnosti. Vse večje potrebe in povpraševanje prebivalcev skupnosti pa pomenijo za lokalne organe velik problem, saj morajo stalno iskati nove in zadostne vire financiranja. Davčni prihodki so v veliki meri zakonsko predpisani in jih ni mogoče poljubno povečevati, po drugi strani pa bi lahko to pomenilo prekomerno obremenitev premoženja in dohodkov ljudi in njihovo posledično nasprotovanje. Zato morajo lokalne oblasti k problemu pristopiti drugače. Iskati morajo nove možnosti za polnjenje lokalnih proračunov.

V 5. členu Zakona o javnih financah je določeno, da se obseg zadolževanja in vseh predvidenih poroštev občine določi z odlokom o proračunu občine. Iz proračuna občine (splošni del proračuna – račun financiranja) in iz odloka o proračunu občine mora biti razvidno, v kakšni višini se bo občina zadolžila. Na podlagi predvidene zadolžitve v proračunu občine Ministrstvo za finance izda občini soglasje k zadolžitvi v skladu s Pravilnikom o postopkih zadolževanja občin, pri čemer se upošteva največji dovoljeni obseg zadolžitve občine na podlagi Zakona o javnih financah.

Posebnosti zadolževanja občin ureja 85. člen Zakona o javnih financah. Vsebinski pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da se občina lahko zadolži, pa so določeni v 16., 17. in 18. členu Zakona o financiranju občin. Občine se lahko zadolžujejo le, če skupni obseg obstoječe zadolženosti in predvidene nove zadolžitve ne presega 10 % realiziranih prihodkov občine v letu pred letom zadolževanja, skupna odplačila glavnice in obresti pa v posameznem letu odplačila ne smejo preseči 5 % realiziranih prihodkov. Občine se lahko ne glede na prej navedeno zadolžijo za financiranje stanovanjske gradnje, oskrbe z vodo ter za odvajanje in čiščenje odplak tudi, če skupni obseg obstoječe zadolženosti in predvidene nove zadolžitve

presega 10 % realiziranih prihodkov v letu pred letom zadolževanja, če skupna odplačila glavnice in obresti v posameznem letu odplačila ne presežejo 3 % realiziranih prihodkov.

Občina lahko izdaja skladno s 86. členom Zakona o javnih financah tudi poročila. Poročilne pogodbe lahko v imenu občine podpiše župan ali oseba, ki jo župan pisno pooblasti. Občine smejo dajati poročila le skladno z 19. členom Zakona o financiranju občin za izpolnitev obveznosti javnih podjetij in javnih zavodov, katerih ustanoviteljice so, vendar največ do 5 % realiziranih prihodkov v letu, v katerem se daje poročilo. Izdana poročila se štejejo v možen obseg zadolževanja občine. Z odlokom o proračunu občine (ali s statutom občine) se določi, kateri organ občine odloča o dajanju poročil za izpolnitev obveznosti javnih podjetij in javnih zavodov.

Zadolževanje in izdajanje poročil javnega sektorja na ravni občine ureja 88. člen Zakona o javnih financah. Posredni uporabniki občinskega proračuna (javni zavodi, javni skladi in agencije, katerih ustanovitelj je občina), javni gospodarski zavodi in javna podjetja se lahko zadolžujejo in izdajajo poročila le, če je to urejeno z Zakonom o financiranju občin in pod pogoji, ki jih določi občinski svet, pravne osebe, v katerih ima občina odločujoč vpliv na upravljanje, pa pod pogoji, ki jih določi občinski svet.

Zakon o financiranju občin določa, da se lahko izmed posrednih uporabnikov občinskega proračuna, javnih gospodarskih zavodov in javnih podjetij zadolžujejo le javni zavodi in javna podjetja, nihče pa ne sme izdajati poročil, ker Zakon o financiranju občin tega izrecno ne dovoljuje. Pogoje za zadolževanje javnih podjetij in javnih zavodov določi občinski svet z odlokom. Prav tako občinski svet določi pogoje za zadolževanje pravnih oseb, v katerih ima občina odločujoč vpliv na upravljanje.

Zakon o financiranju občin glede zadolževanja javnih podjetij in javnih zavodov, katerih ustanovitelj je občina, določa, da se ti smejo zadolževati le s soglasjem ustanovitelja, pri čemer se izdana soglasja štejejo v možni obseg zadolževanja občine. Z odlokom o proračunu občine (ali s statutom občine) se določi, kateri organ občine odloča o soglasju k poslom zadolžitve javnih podjetij in javnih zavodov.

Določbe 88. člena Zakona o javnih financah so bile sprejete z namenom, da bi se lahko tudi v občinah omejilo in nadziralo zadolževanje njihovega celotnega javnega sektorja, enako kot je to že nekaj let urejeno na državni ravni. To pomeni, da bi morale občine zaradi preprečevanja prezadolženosti oseb javnega sektorja na ravni občine in ob upoštevanju določb drugega in tretjega odstavka 88. člena Zakona o javnih financah ob sprejemu vsakoletnega proračuna opredeliti skupno višino možne zadolžitve in izdanih poročil z odlokom o proračunu tako, kot to za državno raven ureja 24. člen Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2003 in 2004. Prekomerno zadolževanje in dajanje poročil posameznih pravnih oseb javnega sektorja pomeni v posameznem letu nevarnost za potencialne odhodke proračunov občin in težave pri pokrivanju obveznosti. Občine morajo skrbeti, da zaradi prezadolženosti

ne ogrozijo svojega normalnega delovanja in tekočega financiranja nalog, ki jih nalagajo ustava, zakoni, odloki in drugi predpisi.

Področje zadolževanja je po različnih državah zelo različno urejeno. V nekaterih državah, kot na primer v Franciji in Veliki Britaniji, si lokalni organi sposojajo predvsem od centraliziranih in specializiranih javnih ustanov, ki posojajo sredstva zaradi zagotavljanja nemotenega delovanja in enakomernejšega razvoja lokalnih skupnosti. Posojila se dajejo z obrestnimi merami, ki so običajno značilno nižje od tržnih obrestnim mer. Lokalnim organom je tako dana možnost nadaljnega posojanja dodeljenih sredstev po še vedno ugodnih pogojih. Nizke obrestne mere, ki so jih deležne lokalne skupnosti, dejansko predstavljajo obliko prikrita subvencioniranja. Drugod je glavni vir posojil za lokalne skupnosti bančni sistem, nacionalne zakonodaje pa lahko dopuščajo tudi posojanje na denarnem trgu (Hildreth, 1993, str. 43).

Stopnja kontrole (Brezovnik, Oplotnik, 2003, str. 69) nad zadolževanjem lokalnih skupnosti je v nekaterih državah kandidatkah za vstop v EU nizka ali pa je sploh ni (npr. Češka Republika, Romunija in Slovaška Republika). Nekatere države dovoljujejo zadolževanje lokalnih skupnosti le s posebnim dovoljenjem centralnih oblasti (Litva, Latvija). V drugih državah (Poljska, Estonija, Madžarska) pa je zadolževanje dovoljeno, vendar v okviru določenih meja.

Določbe glede zadolževanja občin v Sloveniji bi bilo potrebno spremeniti, saj trenutno omejujejo možnost zadolževanja občin nasploh in jih silijo v kršitev. Občine so omejene pri zadolževanju ne glede na vrsto posojila in ne glede na finančno sposobnost občine v prihodnjem obdobju oz. na prihodnje vire, iz katerih bo možno posojilo poplačati. Takšna oblika je sicer smiselna z vidika državnega nadzora nad občinami, saj pravila zadolževanja preprečujejo samovoljno in nepremišljeno zadolževanje vsakokratne oblasti lokalne skupnosti, vendar pa je očitno, da tovrstni sistem zadolževanja ni razvojno naravnan, saj občinam z manjšimi prihodki ne omogoča zadolževanja za širše in dražje projekte, ki so pomembni za razvoj lokalne skupnosti. V zakonu bi bilo potrebno Ministrstvu za finance dodati novo nalogo, da posamezni občini določi višino možne zadolžitve na podlagi ocene finančne sposobnosti, s tem, da občina z zadolžitvijo ne bi posegla v svojo osnovno dejavnost oz. v sredstva, ki so rezervirana za zakonsko obvezne naloge.

5.5.3. Dodatna sredstva

Nenazadnje pa moramo naštetih še nekaj pomembnejših virov sredstev lokalnih skupnosti, ki pa bodo obravnavani v prihodnjih poglavjih. To pa so:

- sredstva za sofinanciranje posameznih ukrepov in investicij iz državnega proračuna, kadar obstaja v skladu z zakonom ali drugim predpisom poseben interes,
- vključevanje privatnega kapitala v financiranje gospodarske infrastrukture,
- strukturni skladi EU.

5.6. Obvezne naloge občin

'Osnovni namen oblikovanja decentraliziranih enot (Oplotnik, Križanič, 2002, str. 6) je doseganje večjih narodnogospodarskih koristi, kot bi bile dosežene, če decentralizacije ne bi bilo.' Državni nivo je zato razdeljen na več nižjih upravnih nivojev, ki namesto njega opravljajo ponavadi z ustavo in zakoni določene naloge v javnem interesu. Naloga države je skrb za makroekonomsko stabilizacijo, nacionalno varnost in prerazdeljevanje dohodka, medtem ko nižji nivoji države prevzemajo tiste naloge, ki jih država zaradi svoje narave ne zmore dovolj učinkovito opravljati. Pri tem gre predvsem za dobavo tistih javnih dobrin, katerih poraba je tudi sicer omejena na meje decentraliziranih enot. Glavni namen decentralizacije je doseganje višjih stopenj narodnogospodarskih koristi s tem, da se s pomočjo oblikovanja decentraliziranih enot bolj približamo dejanskim potrebam okolja. Potreba po decentraliziranih enotah se veča z demografsko, geografsko, kulturno in ekonomsko raznolikostjo okolja. Temelje stopnji fiskalne decentralizacije je že leta 1956 postavil Charles Tiebout s svojim znanim modelom, ki pravi, da bodo v primeru velike mobilnosti gospodinjstev le-ta 'volila z nogami', kar pomeni, da bodo družine oz. posamezniki za svoje bivanje izbrali tisto okolje, ki se bo glede na davke in ponudbo javnih dobrin in storitev najbolje prilegalo njihovim osebnim okusom in potrebam.

Naloge, ki se dodelijo v izvajanje lokalnim skupnostim, so po državah različne zaradi velikih razlik pri postavljanju temeljev sistemov lokalne samouprave. Izredno težko ali celo nemogoče je opredeliti, katere so tiste naloge, ki bi se morale izvajati na lokalni ravni. Če bi vzdržala delitev javnih dobrin na nacionalne in lokalne na osnovi velikosti območja koristnosti posamezne javne dobrine, bi bilo določanje pristojnosti posameznim ravnam zelo enostavno (King, 1993, str. 157 – 159). V realnosti pa razdelitev javnih dobrin ni niti slučajno tako jasna, saj je malo javnih dobrin, katerih lastnosti lahko uživajo vsi prebivalci določene države. Hkrati pa ni mogoče omejevati koristi dobrin in storitev, ki jih zagotavlja lokalna skupnost, le na njeno območje.

V pristojnost lokalnih skupnosti (Babič, 1995, str. 65) spadajo različne naloge, ki jih lahko razdelimo v štiri skupine:

- a) naloge, za katere so značilni eksterni učinki: pobiranje in deponiranje odpadkov, javni red in varnost, gasilstvo,
- b) čiste javne dobrine in storitve: ceste, parki, prostorsko načrtovanje,
- c) naloge, ki imajo značaj monopola: oskrba z vodo, plinom ipd.,
- d) meritorne dobrine: izobraževanje, zdravstvo, stanovanjske storitve, sociala ipd.

V anglosaških državah je najpomembnejša naloga lokalnih organov skrb za izobraževanje. Če bi bilo prepuščeno zasebnemu sektorju, se ne bi izvajalo v zadostnem obsegu, ker njegove koristi niso tako očitne kot pri drugih dobrinah.

Drugo področje, kjer imajo lokalne skupnosti velike pristojnosti, pa je področje socialnih storitev: pomoč na domu starejšim osebam, pomoč neporočenim materam, rehabilitacija invalidov, pomoč brezposelnim itd. Socialno področje je precej bolj poudarjeno v evropskih, zlasti v skandinavskih državah.

V pristojnosti lokalne skupnosti (ponekod obveznega, drugje neobveznega značaja) pa so tudi naslednje naloge: izgradnja in vzdrževanje lokalnega cestnega omrežja, javna snaga, požarna varnost, zagotavljanje osnovnih zdravstvenih storitev in druge storitve (na področju kulture, športa, javnih prevoznih sredstev; le-te ponavadi niso obvezne, ampak se izvajajo glede na izražene potrebe lokalnega prebivalstva).

V zakonodajah posameznih držav pa je omogočeno tudi, da država na lokalno raven prenese delno ali celotno izvajanje nekaterih svojih nalog, največkrat s področja upravnih zadev. Država mora v tem primeru zagotoviti tudi sredstva za njihovo nemoteno opravljanje na lokalni ravni.

Ustava RS v 140. členu določa, da spadajo v pristojnost občine lokalne zadeve. Pojem lokalne zadeve pa opredeljujeta dva elementa:

- zadeve se tičejo samo prebivalcev občine,
- občina mora biti sposobna samostojno urejati zadeve.

Tipične zadeve lokalnega pomena so zlasti komunalne zadeve, skrb za osnovno varstvo otroka in družine, skrb za socialno ogrožene, invalide in ostarele, skrb za javni red in varnost, načrtovanje in urejanje prostora itd.

Omenjena ustavna določba poudarja avtonomijo lokalnih skupnosti, ki same določajo naloge s svojimi akti. Tudi 21. člen Zakona o lokalni samoupravi določa, da občina samostojno opravlja zadeve javnega pomena, ki jih določi s splošnim aktom ali pa so določene z zakonom. V zakonu so določene le temeljne naloge občin. Občinam je dana možnost, da opredelijo kot svoje naloge tudi takšne, ki ne bodo izhajale iz zakonskih in drugih predpisov države, pri čemer naj občine upoštevajo svoje finančne, kadrovske in organizacijske zmogljivosti. S sprejetjem Zakona o financiranju občin pa je bilo natančneje predpisno, katere naloge morajo opravljati občine. S tem so se zmanjšale možnosti občin, da samostojno določajo razvojne usmeritve občin in izbirajo prioritete naloge.

Iz določil Zakona o lokalni samoupravi lahko razberemo nekaj skupin nalog, ki sodijo med izvirne pristojnosti občin. To so naloge, ki jih opravlja občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev:

1. omogočanje vseh oblik gospodarskega razvoja občine,
2. upravljanje občinskega premoženja,
3. gradnja, vzdrževanje in urejanje lokalnih javnih cest, javnih poti in drugih javnih površin,

4. pospeševanje vzgojno – izobraževalne, turistične, kulturne in drugih dejavnosti,
5. pospeševanje gradnje stanovanj, omogočanje najemnega socialnega sklada stanovanj,
6. urejanje in skrb za lokalne javne službe,
7. urejanje komunalnih zadev: javna snaga, urejanje zelenih površin, urejanje in gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami,
8. naloge s področja sociale.

V Zakonu o lokalni samoupravi pa so za mestne občine določene še dodatne naloge, ki se nanašajo na razvoj mesta in ki omogočajo delovanje in povezovanje vseh funkcij mesta kot urbanistične, komunalne, prometne, prostorske in ureditvene celote.

Poleg izvirnih nalog pa lahko občine izvajajo tudi določene prenesene naloge iz državne pristojnosti. Prenos nalog iz države na občino pa je možen le ob predhodnem soglasju občine in ob pogoju, da država zagotovi občini tudi ustrezna sredstva za njihovo opravljanje. Smiselno je, da država prenese na občine naloge, če jih občine lahko opravljajo učinkoviteje in ki bi se lahko podvajale s podobnimi nalogami občine. To so zlasti naloge s področja šolstva, zdravstva, obče uprave, vodenja različnih evidenc.

6. VPLIV ZAKONA O FINANCIRANJU OBČIN NA AVTONOMIJO OBČIN

6.1. Problematika financiranja občin v Sloveniji

Eno temeljnih vprašanj decentralizacije je financiranje lokalnih skupnosti. Zadostni finančni viri in predvsem pravilna vertikalna fiskalna struktura sta bistveni komponenti učinkovitega in kvalitetnega delovanja lokalnih skupnosti ter glavna dejavnika pri doseganju smisla decentralizacije, to je povečevanje koristi lokalnega prebivalstva in narodnogospodarskih koristi. Od tega je odvisna tudi stopnja avtonomnosti lokalne skupnosti, kar je eden osnovnih elementov samoupravnosti (Šmidovnik, 1995, str. 130 - 142).

Osnovni namen decentralizacije (Železnik, 2002, str. 8) je doseganje večjih narodnogospodarskih koristi, kot če le te ne bi bilo. Z oblikovanjem več ravni lokalnih skupnosti se bolj približamo dejanskim potrebam okolja, saj centralizirani nivo upravljanja ni uspešen pri ugotavljanju in zadovoljevanju potreb lokalnega prebivalstva. Z demografsko, geografsko, kulturno in ekonomsko raznolikostjo se večja potreba po decentraliziranih enotah.

Da bi dosegli osnovni namen fiskalnega decentralizma (Oplotnik, Križanič, 2002, str.8), mora biti izpolnjenih nekaj pogojev. Eden izmed najbolj pomembnih je ta, da je decentralizirana fiskalna enota avtonomna na področju financiranja. To pomeni, da ima na voljo dovolj raznovrstnih finančnih virov, s katerimi lahko pokriva stroške, ki nastajajo ob dobavi dogovorjenih javnih dobrin. Osnovni finančni viri so:

- a) lastni davki, ki jih je predpisala decentralizirana enota sama oz. jih je predpisala država z zakonom in jih uporabljajo vse decentralizirane enote,
- b) davčni viri, ki si jih decentralizirana enota deli z državo (t.i. deljeni davki),
- c) nedavčni prihodki različnih oblik (takse, pristojbine, subvencije, ostali lastni prihodki) in
- d) zadolževanje.

Največji del prihodkov v obstoječem modelu financiranja lokalnih skupnosti v Sloveniji (v povprečju okoli 60 %) predstavljajo **davčni prihodki** (v letu 2001 je bila realizacija le-teh v vseh slovenskih občinah skupaj 145 milijard sit oz. 72.841 sit na prebivalca), od katerih je daleč najpomembnejša dohodnina, saj je v letu 2001 znašala kar 101 milijard sit oz. 37.941 sit na prebivalca. Na drugem mestu so **transforni prihodki** (navadno gre za prejeta sredstva iz državnega proračuna), ki so zastopani z 21 %. **Nedavčni prihodki**, ki zajemajo udeležbo na dobičku, dohodke od premoženja, takse in pristojbine, denarne kazni in prihodke od prodaje blaga in storitev, so zastopani s 15 %, **kapitalski prihodki** s 4 %, na zadnjem mestu pa so **prejete donacije**, ki pa so v letu 2001 znašale samo 731 milijonov sit oz. 367 sit na prebivalca.

Tabela 4: Struktura prihodkov slovenskih občin v letu 2001

Z.št.	Vrsta prihodka	Znesek v sit	Delež v celotnih prihodkih (%)
1.	DAVČNI PRIHODKI	145.116.851.845	60,31
	- dohodnina	101.183.091.314	42,05
	- davki na premoženje	29.847.650.914	12,40
	- domači davki na blago in storitve	14.066.554.033	5,85
2.	NEDAVČNI PRIHODKI	35.997.755.056	14,96
	- udeležba na dobičku in prih. od premoženja	16.140.592.862	6,71
	- takse in pristojbine	1.499.071.855	0,00
	- denarne kazni	397.993.287	0,00
	- prihodki od prodaje blaga in storitev	1.417.626.487	0,00
	- drugi nedavčni prihodki	16.542.470.565	6,88
3.	KAPITALSKI PRIHODKI	9.215.846.137	3,83
4.	PREJETE DONACIJE	730.826.263	0,00
5.	TRANSFERNI PRIHODKI	49.555.421.890	20,60
	- prejeta sredstva iz državnega proračuna	46.382.875.119	19,28
	- finančne izravnave	31.755.154	0,00
	PRIHODKI SKUPAJ	240.616.701.191	100,00

Opomba: V posamezni skupini prihodkov so navedeni samo najpomembnejši prihodki!

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Dohodnina tako danes predstavlja v posameznih občinah večji del njihovih finančnih virov. Je zdaleč najpomembnejši vir prihodkov občin. Vsi ostali viri, ki so sicer zelo številni, pa nimajo takšnega vpliva na višino sredstev, s katero razpolagajo občine. Občine nimajo nobenega vpliva na višino dohodnine, saj tako višino kot oprostitve določa država.

Lokalne skupnosti imajo v sedanji ureditvi lokalnega financiranja samo en lastni občinski davek, t.j. davek od premoženja, ki pa ima zaenkrat zelo majhno težo pri zbiranju javnih prihodkov. Lastni davčni prihodki torej krijejo le manjši del finančnih potreb občin. Sledi sklep, da lokalne skupnosti v Sloveniji ne morejo oblikovati lastne davčne politike in dalje, da skorajda ne moremo govoriti o njihovi finančni samostojnosti, kar pa je v nasprotju z določili 9. člena Evropske listine o lokalni samoupravi, ki pravi, da morajo biti finančni viri, ki so na voljo lokalnim skupnostim, dovolj raznovrstni in prilagodljivi, da sledijo dejanskemu gibanju stroškov in da naj vsaj del finančnih virov lokalnih skupnosti izvira iz krajevnih davkov in taks, katerih višino lahko v okviru zakona določajo občine same.

Dohodnina je med občinami porazdeljena tako, da občine ne prejemajo enake višine sredstev za opravljanje nalog. Samo če primerjamo občine, ki ne prejemajo finančne izravnave, ugotovimo, da za iste naloge dobijo naslednjo višino sredstev na prebivalca:

Tabela 5: Dohodnina po slovenskih občinah, ki ne prejema finančne izravnave, za leto 2001 (v sit)

OBČINA	Dohodnina na prebivalca	Štev.preb.	Dohodnina	Rang
BLED	56.843	11.181	635.559.000	22
MESTNA OBČINA CELJE	53.953	49.347	2.662.440.000	28
DOL PRI LJUBLJANI	55.322	4.205	232.630.000	25
DOMŽALE	61.783	29.131	1.799.807.000	9
HAJDINA	35.442	3.760	133.263.000	105
IZOLA	58.175	14.407	838.134.000	18
KANAL	47.248	6.337	299.413.139	46
KOMEN	53.424	3.646	194.785.000	29
MESTNA OBČINA KOPER	61.133	48.251	2.949.710.000	10
MESTNA OBČINA KRANJ	60.233	51.124	3.079.329.000	14
KRANJSKA GORA	57.400	5.553	318.740.000	21
MESTNA OBČINA LJUBLJANA	84.174	270.854	22.798.867.000	2
MESTNA OBČINA MARIBOR	51.934	115.880	6.018.095.000	35
MARKOVCI	26.913	4.023	108.270.000	145
MEDVODE	60.647	13.703	831.051.000	12
MENGEŠ	58.674	6.543	383.905.000	16
MIREN – KOSTANJEVICA	53.277	4.752	253.171.000	30
MESTNA OBČINA NOVA GORICA	71.734	35.547	2.549.919.000	4
MESTNA OBČINA NOVO MESTO	64.630	40.641	2.626.619.000	6
PIRAN	67.729	17.450	1.181.867.000	5
MESTNA OBČINA PTUJ	48.200	24.136	1.163.351.000	42
SEŽANA	62.570	11.964	748.583.000	7
STARŠE	33.115	4.064	134.579.000	115
ŠEMPETER – VRTOJBA	74.182	6.300	467.348.626	3
ŠKOFLJICA	60.693	6.432	390.380.000	11
TRZIN	97.368	3.100	301.841.620	1
MESTNA OBČINA VELENJE	57.745	34.086	1.968.295.000	20
ŽIROVNICA	58.989	4.134	243.861.000	15
SKUPAJ	58.340		55.313.813.385	

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Iz tabele je nedvomno razvidno, da je tak sistem v nasprotju z 9. členom Evropske listine o lokalni samoupravi, ki določa načela za finančne vire lokalnih skupnosti. Občine nimajo nobenega vpliva na višino dohodnine, saj tako višino kot oprostitve določa država. Izjema so le občine, ki se samofinancirajo in z lastnimi prihodki presegajo primerno porabo (teh je bilo v letu 2001 28). Če te občine ustvarjajo ugodne pogoje za zaposlovanje, dobijo tudi več dohodnine. Večje je število zaposlenih z višjimi plačami, več bo ta občina prejela dohodnine. Pri občinah, ki prejema finančno izravnavo (teh pa je bilo v letu 2001 168), pa višja dohodnina (ki jo ustvari z ustvarjanjem pogojev za večje zaposlovanje), zmanjšuje njihovo finančno izravnavo in jih torej destimulira. V tem primeru se zmanjša le obveznost države, občine pa razpolagajo z enakimi sredstvi (Železnik, 2002, str. 2).

Za rešitev omenjenega problema bi bilo potrebno občinam dodeliti še druge vire, ki so bolj enakomerno porazdeljeni po občinah (npr. davek od dobička pravnih oseb), dohodnino pa bi bilo potrebno znižati. Tako bi prišlo do manjših razlik med lastnimi prihodki občin v Sloveniji. Naslednja možnost pa je, da bi se dohodnina po občinah delila po številu prebivalcev. Vendar to pomeni samo izenačevanje lastnih prihodkov občin, ne pa povečevanje finančne samostojnosti posameznih občin.

Če pregledamo strukturo ostalih lastnih prihodkov občin, ugotovimo, da je od ostalih lastnih prihodkov občin, ki jih predpisuje država in odstopa občinam, najpomembnejši davek na promet nepremičnin, ki je prav tako izredno neenakomerno porazdeljen med slovenskimi občinami. Pomen davka pa se bo v prihodnje zmanjšal zaradi spremembe Zakona o davku na dodano vrednost, ki predpisuje, da se pri prometu nezazidanega stavbnega zemljišča obračuna davek na dodano vrednost, ki pa je prihodek državnega proračuna (in ne več davek na promet nepremičnin). Občine, ki prejemajo finančno izravnavo iz državnega proračuna, bodo posledično imele manjše lastne prihodke in večjo finančno izravnavo. Pomen ostalih vrst občinskih davkov pa je zelo majhen in ne more biti odločilen za raven in kakovost storitev občinskih uprav.

Tabela 6: Struktura ostalih lastnih prihodkov po 21. členu Zakona o financiranju občin po občinah v letu 2001

Z.št.	Vrsta prihodka	Znesek v sit	% v primerni porabi
1.	Davek na dediščine in darila	454.107.000	0,3 %
2.	Davek na promet nepremičnin	5.449.683.000	3,61 %
3.	Davek na dobitke od iger na srečo	400.558.000	0,27 %
4.	Posebne takse za uporabo igralnih avtomatov	1.046.642.000	0,69 %
5.	Upravne takse	858.889.000	0,57 %

Vir: Železnik, 2002, str. 3.

Tabela 7: Drugi lastni prihodki občin po 22. členu Zakona o financiranju občin kot % v primerni porabi za leto 2001

Vrsta prihodka	Znesek v sit	% v primerni porabi
Davek od premoženja	795.000.000	0,53
Turistične takse	341.246.000	0,23
Pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest	451.201.000	0,30
Odškodnina za degradacijo in uzurpacijo prostora	20.200.000	0,01
Prihodki uprave	3.237.868.000	2,14
Požarna taksa	629.997.000	0,42
Koncesijske dajatve od prirejanja iger na srečo	3.156.667.000	2,09
Nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč (ocena)	15.504.226.000	10,25
Kalkulativna ocena ostalih prihodkov občin	5.560.435.000	3,68

Vir: Železnik, 2002, str. 4; Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Izmed drugih lastnih prihodkov občin po 22. členu Zakona o financiranju občin je najpomembnejše nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki ga občine v svojih odlokih predpisujejo samostojno. V tabeli je prikazana samo višina nadomestila, izračunana na kalkulativnih osnovah, ki jo pripravi delovna skupina, ki jo imenuje Vlada RS. Ta ocenjeni obseg prihodkov se upošteva v skupni oceni vseh lastnih prihodkov občin za izračun pripadajočih sredstev finančne izravnave. Dejansko pa se zbere tega prihodka več. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča je namenjeno za investicije na področju opremljanja stavbnih zemljišč in bi ga bilo potrebno iz virov primerne porabe izločiti, saj v to kategorijo ne sodijo.

Koncesijske dajatve za prirejanje posebnih iger na srečo so prihodek občin na zaokroženih območjih. Prejema jo le 25 občin. Od skupne višine 3,1 milijarde sit prejme mestna občina Nova Gorica 1,3 milijarde sit ali 41 % vseh zbranih sredstev. Ta sredstva so po zakonu namenska sredstva in so namenjena za izgradnjo turistične infrastrukture, zato bi bilo smiselno, da se prihodki iz tega naslova ne upoštevajo pri izračunu finančne izravnave. V nasprotnem primeru ima občina del njene primerne porabe že vnaprej rezervirane za investicije na področju turizma, kar pa pomeni zajedanje v ostale dejavnosti, ki jih mora občina financirati po zakonu.

Enako velja za turistično takso, ki jo lahko ustvarijo le tiste občine, ki imajo nočitvene kapacitete in zato tudi dodatne naloge na področju turizma. Iz navedenega razloga se ta prihodek ne bi smel šteti med prihodke za primerno porabo, ker je namenjen financiranju dodatnih nalog občine.

Požarna taksa je namenski prihodek občine, ki je namenjen financiranju nalog na področju požarnega varstva. Tudi ta prihodek se upošteva v skupni oceni lastnih prihodkov občin za izračun pripadajočih sredstev finančne izravnave.

Tudi pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest je namenski prihodek, ki jo prejemajo le občine, ki imajo dodatno obveznost na področju vzdrževanja gozdnih cest.

Požarno takso in pristojbino za vzdrževanje gozdnih cest torej ne bi smeli šteti med lastne prihodke, ki se upoštevajo pri izračunu finančne izravnave. Upoštevanje navedenih prihodkov pri izračunu finančne izravnave pomeni, da se nekaterim občinam zagotavlja neupravičeno višja sredstva za naloge, ki jih sploh nimajo ali jih ne opravljajo in prizadene občine, ki naloge imajo in jih tudi opravljajo. Na drugi strani pa bi morali v zakonu predvideti možnost, da se občini zmanjša finančna izravnava, če nekaterih zakonsko določenih nalog ne opravlja. Samo na ta način bi zagotovili enakopravni položaj občin.

Zakon o financiranju občin v 21. in 22. členu torej opredeljuje prihodke občine za financiranje primerne porabe. Ugotovimo lahko, da so v tem sklopu tako splošni prihodki (dohodnina, davek na dediščine in darila itd.) kot tudi nekateri namenski prihodki (komunalne takse,

krajevne turistične takse, pristojbine). Navedena rešitev ni ustrezna, saj naj bi bila lokalna samouprava pri opravljanju svojih z ustavo in zakoni določenih nalog samostojna. Prav obseg sredstev primerne porabe naj bi zagotavljal občinam, da te naloge tudi finančno izvajajo. Zato bi bila ustrezna izločitev vseh namenskih sredstev iz okvira primerne porabe. Za nekatere občine je v tem sklopu posebej problematično tolmačenje, da se lokalnim skupnostim pripadajoči del koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo šteje kot lastni prihodek občine, čeprav navedena koncesijska dajatev ni eksplicitno navedena v določbah 21. in 22. člena Zakona o financiranju občin in je ne moremo uvrstiti pod nobeno od alinej obeh predhodno navedenih členov. Podlago za tolmačenje, da ne gre za prihodek za financiranje primerne porabe, je moč najti v 74. členu Zakona o igrah na srečo. Le-ta namreč določa, da je od preostalega dela koncesijske dajatve (po odbitku deležev za delovanje invalidskih in športnih organizacij) 50 % sredstev prihodek proračuna Republike Slovenije in se namenijo za razvoj in promocijo turizma, 50 % sredstev pa se namenijo lokalnim skupnostim v zaokroženem turističnem območju in se uporabljajo za ureditev prebivalcem prijaznejšega okolja in za turistično infrastrukturo.

Iz same dikcije člena je nedvoumno razvidno, da se je zakonodajalec izognil definiciji, da je lokalnim skupnostim pripadajoči del koncesijske dajatve **prihodek proračunov** lokalnih skupnosti v nasprotju z državnim delom koncesije. Nadalje je potrebno upoštevati določbo 29. člena Zakona o pospeševanju turizma, ki pravi, da je koncesijska dajatev od prirejanja posebnih iger na srečo namenjena za razvoj in promocijo turizma na nacionalni ravni in sicer v višini, ki jo določa 74. člen Zakona o igrah na srečo. Tako tudi 10. člen Zakona o pospeševanju turizma določa kot vir financiranja lokalnih turističnih organizacij tudi sredstva proračuna RS iz naslova koncesijskih dajatev za prirejanje posebnih iger na srečo, ki so namenjena lokalnim skupnostim v zaokroženem turističnem območju in se uporabljajo za ureditev prebivalcem, obiskovalcem in turistom prijaznejšega okolja in za turistično infrastrukturo. Iz navedenih določb sledi, da je zakonsko možno, da s sredstvi koncesijske dajatve za prirejanje posebnih iger na srečo, ki so namenjena lokalnim skupnostim, razpolaga lokalna turistična organizacija, ki deluje na področju lokalne skupnosti. Naj pri tem omenim dejstvo, da je Ministrstvo za finance pred časom soglašalo z ustanovitvijo fundacije za razvoj turizma na območju RS, ki bi upravljala s sredstvi navedene koncesijske dajatve. S tem, ko je Ministrstvo za finance navedeno koncesijsko dajatev upoštevalo kot lastni prihodek občin, se je finančna izravnava, ki je pripadala nekaterim občinam, samo v letu 2001 zmanjšala za 3,2 milijarde sit.

Po podatkih Ministrstva za finance v Sloveniji v okviru Zakona o financiranju občin pripade letno vsem občinam skupaj okrog 151 milijard sit (leto 2001), kar znaša na posameznega prebivalca okrog 76 tisoč sit. Od tega občine v obliki lastnih davkov, odstopljenih davkov, taks, prispevkov in pristojbin (lastni prihodki) pridobijo okrog 139 milijard sit, preostanek pa jim država razdeli v obliki finančne izravnave. V letu 2001 je le-ta znašala 32 milijard sit. 28 slovenskih občin ima v okviru izračunov lastnih prihodkov presežke, ki pa jih obdržijo in jih ne porazdelijo med ostale, finančno nesamostojne občine (od tega največji presežek beleži

mestna občina Ljubljana – kar 13 milijard sit ali 65 % vseh presežkov, mestna občina Nova Gorica – 2,2 milijarde sit, Maribor in Koper po 0,9 milijarde sit itn.). Tako znesek finančne izravnave presega razliko med izračunano skupno primerno porabo občin in lastnimi prihodki občin za okrog 20 milijard sit.

Tabela 8: Izračunana primerna poraba na prebivalca v nekaterih slovenskih občinah za leto 2001 (v sit)

OBČINA	Štev.preb.	Primerna poraba (PP_i)	Primerna poraba na prebivalca
SOLČAVA	573	78.570.000	137.120
OSILNICA	398	45.308.000	113.839
KOSTEL	675	75.580.000	111.970
JEZERSKO	669	74.505.000	111.368
LUČE	1.661	180.346.000	108.577
BLOKE	1.605	163.768.000	102.036
LOŠKI POTOK	2.115	207.166.000	97.951
SLOVENSKA BISTRICA	29.688	2.317.864.000	78.074
MO NOVO MESTO	40.641	3.161.980.000	77.803
MO NOVA GORICA	35.547	2.716.309.000	76.415
ŠKOFJA LOKA	22.042	1.652.323.000	74.962
MO PTUJ	24.136	1.796.544.000	74.434
MO KRANJ	51.124	3.791.323.000	74.159
MO MURSKA SOBOTA	20.329	1.506.220.000	74.092
DOMŽALE	29.131	2.130.938.000	73.150
MO CELJE	49.347	3.603.387.000	73.021
MO VELENJE	34.086	2.476.885.000	72.666
MO KOPER	48.251	3.498.518.000	72.507
MO MARIBOR	115.880	8.352.897.000	72.082
MO LJUBLJANA	270.854	19.298.674.000	71.251

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Iz tabele 8 je razvidno, da je izračun primerne porabe bistveno bolj ugoden za manjše občine, z manjšim številom prebivalcev. Taki izračuni torej v določeni meri vzpodbujajo nastajanje novih, manjših občin. Posebej se postavlja vprašanje, ali so tako velike razlike primerne porabe na prebivalca sploh upravičene. Zlasti je treba preveriti, ali imajo te občine tudi večje stroške z izvajanjem nalog, ki so jih dolžni izvajati po ustavi in zakonu. Izračun primerne porabe bi moral biti odvisen od višine stroškov, ki jih ima občina za izvajanje tistih nalog, ki jih je dolžna izvajati po ustavi in zakonu.

Zakon o financiranju občin določa, da so občine, ki z lastnimi viri po 21. in 22. členu zakona zberejo manj sredstev, kot znaša njihova primerna poraba, upravičene do finančne izravnave do višine primerne porabe. Zakon pa ne določa, kaj je s tistimi občinami, ki ustvarjajo viške sredstev oz. zberejo več, kot je njihova primerna poraba. Tabela 9 prikazuje občine, ki so v letu 2001 izkazovale presežek lastnih prihodkov nad primerno porabo.

Tabela 9: Lastni prihodki na prebivalca po slovenskih občinah, ki izkazujejo presežek lastnih prihodkov nad primerno porabo, za leto 2001 (v sit)

OBČINA	Št. preb.	Primerna poraba	Lastni prihodki	Presežek	Lastni prihodki na prebivalca
BLED	11.181	841.480.000	857.320.000	15.840.000	76.677
MO CELJE	49.347	3.603.387.000	3.827.391.000	224.004.000	77.561
DOL PRI LJUBLJANI	4.178	304.265.000	330.861.000	26.596.000	77.191
DOMŽALE	29.472	2.130.938.000	2.330.496.000	199.558.000	79.075
HAJDINA	3.760	257.531.000	277.867.000	20.336.000	73.901
IZOLA	14.278	989.773.000	1.183.192.000	193.417.000	82.868
KANAL	6.240	532.905.000	552.746.000	19.841.000	88.581
KOMEN	3.643	297.081.000	305.830.000	8.749.000	83.950
MO KOPER	46.784	3.498.518.000	4.348.018.000	849.500.000	92.938
MO KRANJ	51.124	3.791.323.000	3.938.924.000	147.601.000	77.050
KRANJSKA GORA	5.447	455.812.000	732.486.000	276.674.000	134.475
MO LJUBLJANA	265.201	19.298.674.000	32.356.231.000	13.057.557.000	122.006
MO MARIBOR	115.880	8.352.897.000	9.236.694.000	883.797.000	79.709
MARKOVCI	4.015	286.673.000	458.021.000	171.348.000	114.077
MEDVODE	13.703	965.705.000	1.018.077.000	52.672.000	74.296
MENGEŠ	6.582	454.808.000	465.723.000	10.915.000	70.757
MIREN KOSTANJEVICA	4.752	351.843.000	405.911.000	54.068.000	85.418
MO NOVA GORICA	35.547	2.716.309.000	4.958.085.000	2.241.776.000	139.480
MO NOVO MESTO	40.641	3.161.980.000	3.518.847.000	356.867.000	86.584
PIRAN	17.247	1.206.002.000	1.648.129.000	442.127.000	95.560
MO PTUJ	24.365	1.796.544.000	2.014.544.000	218.000.000	82.682
SEŽANA	11.570	908.893.000	1.165.616.000	256.723.000	100.745
STARŠE	4.064	291.733.000	302.929.000	11.196.000	74.540
ŠEMP. VRTOJBA	6.248	424.208.000	876.690.000	452.482.000	140.315
TRZIN	3.096	201.916.000	438.939.000	238.023.000	141.776
MO VELENJE	33.478	2.476.885.000	2.760.168.000	283.283.000	82.447
ŠKOFLJICA	6.432	460.692.000	460.336.000	244.000	71.570
ŽIROVNICA	4.118	291.484.000	300.795.000	9.311.000	73.044

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Podatki v tabeli kažejo, da prihaja med občinami, ki se samofinancirajo do bistvenih razlik pri višini lastnih prihodkov občine na prebivalca. Npr. občina Trzin ima kar dvakrat večje lastne prihodke na prebivalca kot občina Mengeš, kjer le-ti znašajo le 70.757 sit (leto 2001). Menim, da to ni opravičljivo in ustvarja velike in hkrati neupravičene razlike med občinami, saj neka storitev oz. proizvod v eni občini ne more biti stodstotno dražja kot v drugi občini.

Hkrati pa se moramo vprašati, ali so občine, ki se samofinancirajo, dejansko v boljšem položaju od tistih, ki prejemajo finančno izravnavo. Spodnja tabela prikazuje, da so nekatere občine, ki se samofinancirajo, v slabšem položaju. Celotni odhodki vseh dejavnosti po funkcionalni klasifikaciji (v nadaljevanju celotni odhodki) v letu 2001 so v nekaterih

slovenskih občinah, ki se samofinancirajo, manjši od odhodkov občin, ki prejemajo finančno izravnavo. Občina Mengeš je glede na znesek celotnih odhodkov na prebivalca šele na 186 mestu. Celotni odhodki na prebivalca znašajo le 86.388 sit. Na drugi strani pa imamo občino Solčava, pri kateri celotni odhodki na prebivalca znašajo kar 333.330 sit in je glede porabe na prvem mestu v Sloveniji. Kljub temu je ta občina po Zakonu o financiranju občin upravičena do finančne izravnave.

Od skupno 28 občin, ki se samofinancirajo, kar 10 občin dosega podpovprečno višino celotnih odhodkov na prebivalca. Torej ne drži trditev, da so te občine v boljšem položaju od občin, ki prejemajo finančno izravnavo. Le 18 občin, ki se samofinancirajo, dosega nadpovprečno višino celotnih odhodkov na prebivalca.

Tabela 10: Celotni odhodki po nekaterih slovenskih občinah v letu 2001 glede na samostojnost financiranja (v sit)

Št. obč.	OBČINA	Celotni odhodki na prebivalca (v sit)	Štev.preb.	Celotni odhodki (v sit)	Rang	Samofinanciranje
59.	KIDRIČEVO	74.427	7.009	521.656.000	192	
91.	MENGES	86.388	6.543	565.236.000	186	S
133.	ROGAŠKA SLATINA	86.586	10.860	940.321.000	185	
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	87.010	18.636	1.621.523.000	184	
172.	MO VELENJE	87.401	34.086	2.979.166.000	183	S
158.	ŠKOFLJICA	93.104	6.432	598.844.000	169	S
144.	SODRAŽICA	93.443	2.177	203.425.000	168	
90.	MEDVODE	95.352	13.703	1.306.613.000	159	S
160.	ŠMARTNO OB PAKI	95.773	2.883	276.115.000	158	
32.	DOMŽALE	97.704	29.131	2.846.210.050	153	S
44.	HOČE – SLIVNICA	98.162	9.770	959.045.000	152	
130.	RAZKRIŽJE	98.270	1.350	132.665.000	151	
98.	MORAVČE	98.906	4.320	427.273.000	150	
43.	HAJDINA	100.249	3.760	376.936.000	149	S
103.	NAKLO	106.664	4.801	512.096.000	126	
64.	KOMENDA	106.997	4.373	467.896.000	125	
95.	MIREN – KOSTANJ.	108.488	4.752	515.534.000	118	S
18.	CERKNO	108.723	5.145	559.379.000	117	
5.	BLED	110.638	11.181	1.237.044.000	108	S
154.	ŠENTJERNEJ	110.996	6.686	742.116.000	107	
68.	MO KRANJ	113.859	51.124	5.820.908.000	92	S
94.	MIKLAVŽ NA DRA. P.	114.137	5.838	666.331.000	91	
190.	ŽIRI	114.202	4.884	557.761.565	90	
75.	LENART	114.610	11.500	1.318.011.000	89	
191.	ŽIROVNICA	114.781	4.134	474.503.000	88	S
176.	VIDEM	114.978	5.702	655.607.000	87	
104.	NAZARJE	121.346	2.748	333.459.000	69	
88.	MO MARIBOR	122.599	115.880	14.206.765.000	68	S
148.	SV.ANDR. V SL. GOR.	122.694	1.321	162.079.000	67	
122.	MO PTUJ	123.206	24.136	2.973.703.000	66	S
106.	MO NOVO MESTO	123.320	40.641	5.011.838.000	65	S
168.	TRNOVSKA VAS	123.447	1.343	165.789.000	64	
58.	KANAL	123.655	6.337	783.603.059	63	S
1.	AJDOVŠČINA	123.803	17.545	2.172.115.000	62	
42.	GROSUPLJE	123.841	15.235	1.886.724.000	61	
41.	GRAD	124.477	2.522	313.931.000	60	
15.	MO CELJE	124.660	49.347	6.151.619.000	59	S
141.	MO SLOVENJ GRADEC	125.116	16.952	2.120.963.000	58	
188.	ŽELEZNIKI	125.399	6.787	851.085.000	57	
149.	SVETI JURIJ	125.427	2.938	368.505.000	56	
124.	RAČE – FRAM	125.517	5.874	737.289.000	55	
38.	GORNJA RADGONA	125.634	13.041	1.638.390.000	54	
174.	VELIKE LAŠČE	125.636	3.636	456.814.000	53	
146.	STARŠE	125.685	4.064	510.785.000	52	S
4.	BISTRICA OB SOTLI	125.741	1.530	192.383.000	51	
136.	RUŠE	126.388	7.532	951.955.000	50	
63.	KOMEN	126.880	3.646	462.605.000	49	S

87.	MAJŠPERK	128.464	4.197	539.164.000	48	
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	128.869	3.768	485.578.000	47	
138.	SEMIČ	128.980	3.826	493.479.000	46	
163.	TABOR	129.593	1.485	192.445.000	45	
89.	MARKOVCI	130.000	4.023	522.992.000	44	S
85.	LUČE	130.002	1.661	215.934.000	43	
101.	MO MURSKA SOBOTA	130.041	20.329	2.643.607.000	42	
165.	TOLMIN	130.155	12.362	1.608.980.000	41	
20.	ČRENŠOVCI	131.119	4.482	587.677.000	40	
123.	PUCONCI	131.946	6.582	868.466.000	39	
30.	DOL PRI LJUBLJANI	132.783	4.205	558.353.000	38	S
140.	SEŽANA	133.237	11.964	1.594.052.000	37	S
66.	KOSTEL	134.007	675	90.455.000	36	
26.	DOBREPOLJE	134.326	3.560	478.201.000	35	
46.	HORJUL	134.995	2.612	352.606.000	34	
185.	ZAVRČ	135.488	1.452	196.728.000	33	
134.	ROGAŠOVCI	136.756	3.699	505.859.000	32	
71.	KRŠKO	139.529	27.802	3.879.199.000	31	
82.	LOŠKA DOLINA	139.677	3.700	516.805.000	30	
161.	ŠOŠTANJ	140.493	8.188	1.150.355.000	29	
29.	DOBROVNIK	141.101	1.447	204.173.000	28	
177.	VIPAVA	141.273	5.237	739.846.000	27	
153.	ŠENTILJ	142.237	8.139	1.157.664.000	26	
169.	TRZIN	142.429	3.100	441.529.240	25	S
192.	ŽUŽEMBERK	147.136	4.737	696.985.000	24	
70.	KRIŽEVCI	148.766	3.549	527.971.000	23	
65.	MO KOPER	150.124	48.251	7.243.614.000	22	S
16.	CERKLJE NA GORENJ.	151.645	6.311	957.032.000	21	
150.	ŠALOVCI	152.790	1.900	290.301.000	20	
33.	DORNAVA	154.474	2.671	412.599.000	19	
135.	ROGATEC	154.935	3.204	496.413.000	18	
61.	KOBILJE	156.039	647	100.957.000	17	
105.	MO NOVA GORICA	158.475	35.547	5.633.319.000	16	S
78.	MO LJUBLJANA	160.137	270.854	43.373.656.000	15	S
60.	KOBARID	164.755	4.596	757.215.000	14	
112.	PIRAN	173.025	17.450	3.019.283.000	13	S
79.	LJUBNO	174.196	2.801	487.924.000	12	
55.	JEZERSKO	176.635	669	118.169.000	11	
53.	IZOLA	182.393	14.407	2.627.737.000	10	S
3.	BENEDIKT	192.693	2.101	404.849.000	9	
110.	OSILNICA	195.786	398	77.923.000	8	
115.	PODLEHNIK	196.068	2.048	401.548.000	7	
40.	GORNJI PETROVCI	204.960	2.401	492.110.000	6	
45.	HODOŠ	222.544	390	86.792.000	5	
69.	KRANJSKA GORA	222.556	5.553	1.235.856.000	4	S
9.	BOVEC	227.826	3.238	737.702.000	3	
151.	ŠEMPETER – VRT.	228.675	6.300	1.440.654.631	2	S
145.	SOLČAVA	333.330	573	190.998.000	1	
Povpr.:		121.729				

* Rang označuje mesto, na katerem se nahaja občina, glede zneska celotnih odhodkov na prebivalca.

Opomba: Zatemnjeni del tabele predstavlja občine, ki dosegajo nadpovprečno višino celotnih odhodkov na prebivalca.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

6.2. Pregled porabe po občinah

Pereč problem obstoječega modela financiranja občin je problem stroškov oz. višine primerne porabe po občinah. Občine imajo z opravljanjem svojih obveznih nalog določene odhodke, ki jih lahko v grobem razdelimo na naslednje skupine:

1. **Javna uprava** (plače občinske uprave, župana, podžupana, sejnine občinskega sveta, odborov in komisij, materialni stroški javne uprave, funkcionalni stroški za delovanje krajevnih skupnosti itd.),
2. **obramba** (civilna zaščita),
3. **javni red in varnost** (protipožarna varnost),
4. **gospodarske dejavnosti** (kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in lov – subvencije kmetom za male melioracije, revitalizacijo sadovnjakov, mlečne proge itd.; pridobivanje in distribucija energetske surovine (toplovodi, plinovodi), promet (cestni), druge gospodarske dejavnosti (turizem, gostinstvo) in ostale gospodarske dejavnosti - urejanje zelenic, parkov, pospeševanje malega gospodarstva itd.),
5. **varstvo okolja** (zbiranje in ravnanje z odpadki, ravnanje z odpadno vodo itd.),
6. **stanovanjska dejavnost in prostorski razvoj** (stanovanjska dejavnost, prostorsko načrtovanje in razvoj, oskrba z vodo, ostale stanovanjske dejavnosti),
7. **zdravstvo** (mrliško ogledna služba, financiranje zdravstvenih domov itd.),
8. **rekreacija in kultura** (šport in rekreacija, kulturne dejavnosti – knjižnice, muzeji, sofinanciranje gledaliških predstav, ostale dejavnosti – radio, TV, neprofitne organizacije, društva itd.),
9. **izobraževanje** (osnovnošolsko izobraževanje – materialni stroški osnovnih šol, dotacije za nakup opreme, investicijsko vzdrževanje šol, novogradnje; predšolsko varstvo – plače zaposlenih v vrtcih, materialni stroški vrtcev, dotacije za nakup opreme, investicijsko vzdrževanje stavb, sofinanciranje vrtcev izven občine za občane; ostale dejavnosti – glasbena šola itd.),
10. **socialna varnost** (enkratne denarne pomoči, sofinanciranje pomoči na domu, zdravstveno varstvo občanov itd.).

Tabela 11: Relativni pomen posameznih skupin odhodkov slovenskih občin po funkcionalni klasifikaciji v letu 2001

Vrsta odhodka	Znesek v sit	Delež v celotnih odhodkih (%)	Znesek na prebivalca (v sit)
1. JAVNA UPRAVA	36.820.769.754	15,18	18.482
2. OBRAMBA	827.090.426	0,34	415
3. JAVNI RED IN VARNOST	4.812.935.484	1,98	2.416
4. GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	56.918.149.825	23,47	28.570
- kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo, lov	5.651.352.204	2,33	2.837
- pridobivanje in distribucija energ. surovin	771.105.617	0,32	387
- promet (cestni)	26.283.945.255	10,84	13.193
- druge gosp. dejavnosti (turizem, gostinstvo)	2.340.751.759	0,97	1.175
- ostale gosp. dejavnosti (drobno gosp., pokopališča, vzdrževanje ulic, zelenic)	21.870.994.991	9,02	10.978
5. VARSTVO OKOLJA	13.964.600.431	5,76	7.009
- zbiranje in ravnanje z odpadki	2.539.685.999	1,05	1.275
- ravnanje z odpadno vodo	9.430.314.965	3,89	4.733
- ostale dejavnosti varstva okolja	1.994.599.467	0,82	1.001
6. STANOVANJSKA DEJAVNOST IN PROSTORSKI RAZVOJ	28.312.741.862	11,67	14.211
- stanovanjska dejavnost	8.360.402.296	3,45	4.196
- prostorsko načrtovanje in razvoj	10.740.823.636	4,43	5.391
- oskrba z vodo	4.409.430.939	1,82	2.213
- ostale stanovanjske dejavnosti	4.802.084.990	1,98	2.410
7. ZDRAVSTVO	3.347.224.809	1,38	1.680
8. REKREACIJA IN KULTURA	25.095.739.662	10,35	12.597
- šport in rekreacija	8.887.582.748	3,66	4.461
- kulturne dejavnosti	14.029.629.850	5,79	7.042
- ostale dejavnosti	2.178.527.064	0,90	1.093
9. IZOBRAŽEVANJE	60.187.110.756	24,82	30.211
- predšolska vzgoja	33.513.590.108	13,82	16.822
- osnovnošolsko izobraževanje	25.550.261.104	10,54	12.825
- ostale dejavnosti	1.123.259.544	0,46	564
10. SOCIALNA VARNOST	12.227.654.566	5,04	6.138
Odhodki skupaj	242.514.017.575	100,00	121.729

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

V slovenskih občinah predstavljajo odhodki na področju družbenih dejavnosti (šolstvo, zdravstvo, socialna varnost, kultura) 42 % vseh odhodkov, odhodki na področju gospodarskih dejavnosti pa približno četrtino vseh odhodkov, vendar se struktura po občinah močno razlikuje. Odhodki vseh dejavnosti skupaj so v letu 2001 znašali v povprečju 121.729 sit na prebivalca, vendar je občin, pri katerih se skupni stroški na prebivalca odklanjajo v eno ali drugo stran za 10 % 47 oziroma 24,48 % vseh občin. Najnižje stroške na prebivalca je zabeležila občina Kidričevo, kjer so le-ti znašali 74.427 sit na prebivalca, najvišje pa občina Solčava, kjer so znašali 333.330 sit. Vprašamo pa se, ali so take razlike po občinah upravičene. Dejstvo je, da ima vsaka občina določene specifike oz. lastnosti, ki vpliva na

velikost stroškov, npr. število osnovnošolcev v občini, število otrok v vrtcih, število zaposlenih v občini, število stanovanjskih enot v občini, različna razgibanost terena, gostota poseljenosti, strnjenost naselij itd., vendar je vprašanje, ali so dejanske potrebe v občini Solčava res 4,5 krat večje kot v občini Kidričevo.

Tabela 12: Odhodki vseh dejavnosti skupaj po nekaterih slovenskih občinah v letu 2001

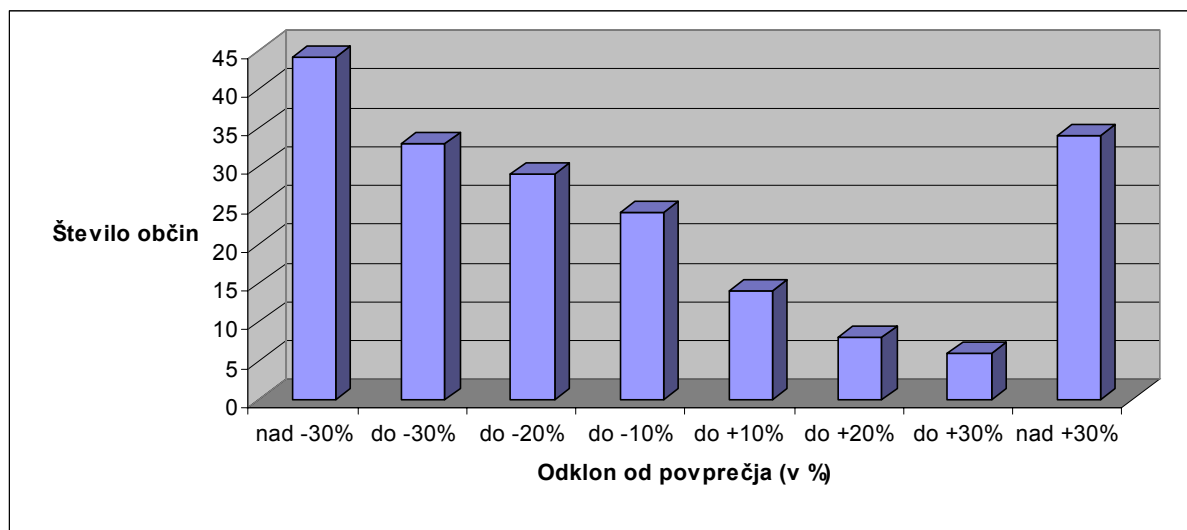
Št. obč.	OBČINA	Odhodki na preb. (sit)	Štev.preb.	Odhodki vseh dejavnosti skupaj (sit)	Rang
ODHODKI SKUPAJ PO OBČINAH POD SLOVENSKIM POVPREČJEM					
59.	KIDRIČEVO	74.427	7.009	521.656.000	192
10.	BRASLOVČE	81.884	4.793	392.469.000	191
8.	BOROVNICA	82.055	3.777	309.921.000	190
152.	ŠENČUR	83.361	8.402	700.401.000	189
52.	IVANČNA GORICA	84.685	13.256	1.122.580.000	188
164.	TIŠINA	85.431	4.354	371.967.000	187
91.	MENGEŠ	86.388	6.543	565.236.000	186
133.	ROGAŠKA SLATINA	86.586	10.860	940.321.000	185
ODHODKI SKUPAJ PO OBČINAH OKOLI SLOVENSKEGA POVPREČJA					
113.	PIVKA	119.584	5.909	706.622.000	72
132.	RIBNICA NA POHORJU	120.014	1.324	158.899.000	71
175.	VERŽEJ	120.611	1.425	171.870.000	70
104.	NAZARJE	121.346	2.748	333.459.000	69
88.	MO MARIBOR	122.599	115.880	14.206.765.000	68
148.	SV. ANDRAŽ V SLOV. GORICAH	122.694	1.321	162.079.000	67
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	123.206	24.136	2.973.703.000	66
106.	MESTNA OBČINA NOVO MESTO	123.320	40.641	5.011.838.000	65
ODHODKI SKUPAJ PO OBČINAH NAD SLOVENSKIM POVPREČJEM					
110.	OSILNICA	195.786	398	77.923.000	8
115.	PODLEHNIK	196.068	2.048	401.548.000	7
40.	GORNJI PETROVCI	204.960	2.401	492.110.000	6
45.	HODOŠ	222.544	390	86.792.000	5
69.	KRANJSKA GORA	222.556	5.553	1.235.856.000	4
9.	BOVEC	227.826	3.238	737.702.000	3
151.	ŠEMPETER – VRTOJBA	228.675	6.300	1.440.654.631	2
145.	SOLČAVA	333.330	573	190.998.000	1
Povprečje		121.729			

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

V nadaljevanju so prikazane frekvenčne porazdelitve odhodkov na prebivalca po dejavnostih funkcionalne klasifikacije v slovenskih občinah v letu 2001. Podatki kažejo, da se navedene kategorije odhodkov na prebivalca po občinah močno razlikujejo. Teoretično bi morali biti odhodki odvisni od lastnosti občin, zato bi morali v analizo odhodkov po občinah vključiti

tudi nekatere lastnosti občin. Nekatero specifično občin so upoštevane že v formuli za izračun primerne porabe po občinah, npr. površina občine, število prebivalcev, število starejših od 65 let, število mlajših od 15 let, število kilometrov občinskih cest, razdelitev občin na mestne, nemestne in občine, ki imajo sedež v krajih, kjer so bili sedeži občin pred uveljavitvijo Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, pa nimajo statusa mestnih občin.

Slika 1: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju javne uprave v slovenskih občinah v letu 2001

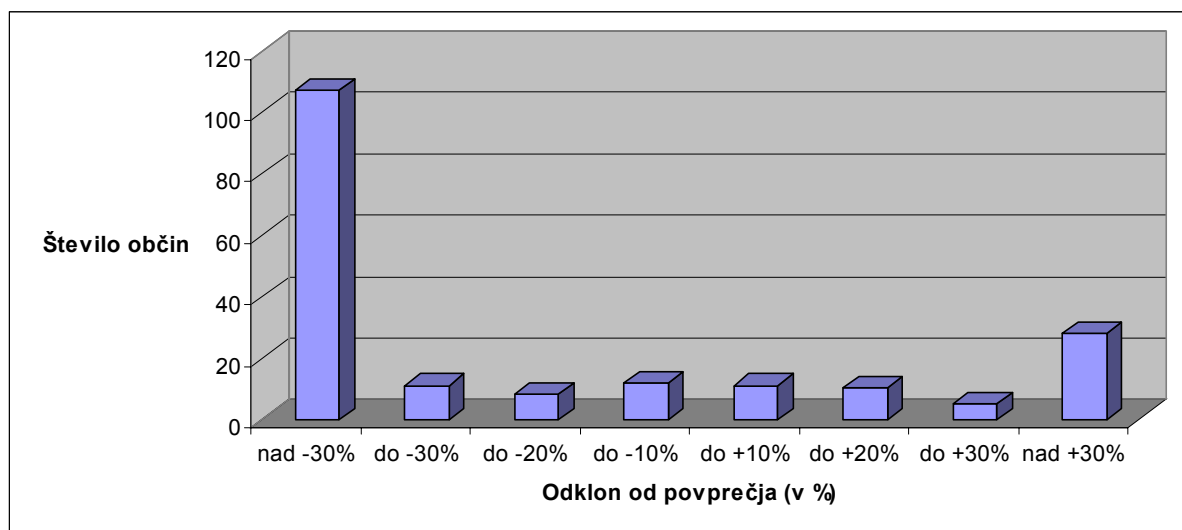

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju javne uprave so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 18.482 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Slovenske občine namenjajo različno višino sredstev na prebivalca za delovanje lokalne skupnosti, od 7.833 sit na prebivalca (občina Šenčur) do 69.405 sit (občina Osilnica). Do izjemno velikih razlik pa prihaja tudi v strukturi odhodkov. Občina Grad namenja kar 45,58 % proračunskih sredstev za delovanje uprave, medtem ko občina Vipava samo 7,56 %. Razlike, kakršne so danes prisotne v strukturi odhodkov posameznih slovenskih občin, gotovo niso opravičljive, saj npr. odhodki sistema, to je župana, občinskega sveta, uprave itd., v eni občini ne morejo zavzemati zgolj 7 % celotnih odhodkov, v drugi pa kar 46 %, vsaj ne v okviru tistih nalog, ki so občinam določene in predpisane z ustavo in zakonom. Podobno lahko razmišljamo glede drugih vrst odhodkov (gospodarskih dejavnosti, okolja, družbenih dejavnosti), vendar kljub temu lahko pride pri teh dejavnostih do večjega odstopanja od povprečnih vrednosti v strukturi odhodkov zaradi demografskih, geografskih in ostalih razlik, ki pa bi jih morali v večji meri upoštevati tudi pri spremenjenem modelu financiranja slovenskih občin.

Slika 2: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju obrambe v slovenskih občinah v letu 2001

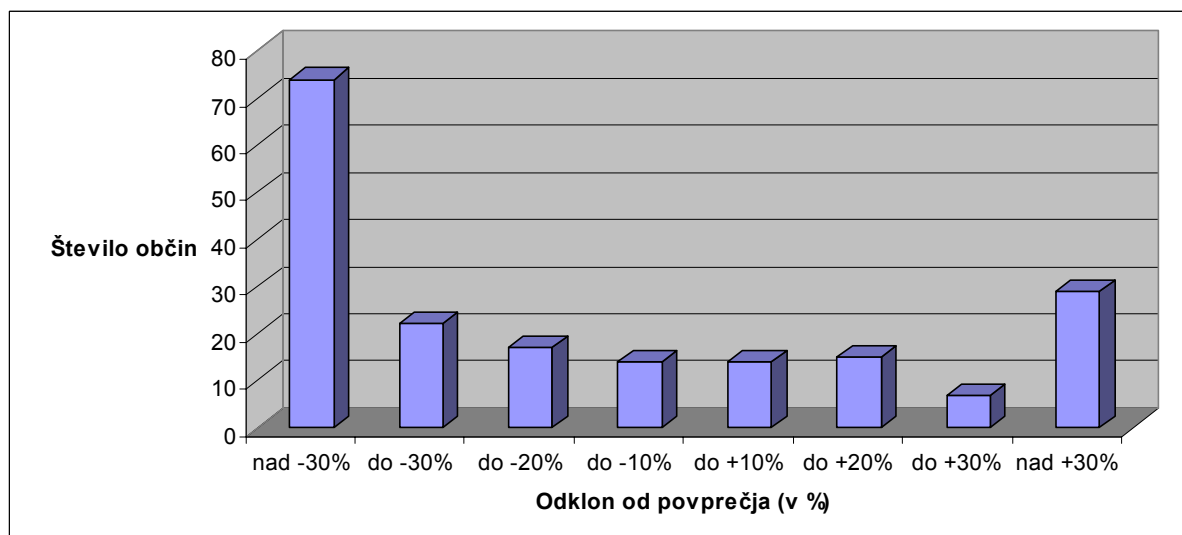

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju obrambe so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 415 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Tudi pri odhodkih za obrambo prihaja do razlik med posameznimi slovenskimi občinami. 17 slovenskih občin v letu 2001 ni namenilo sredstev za obrambo, medtem ko je občina Lenart namenila za obrambo kar 9,18 % vseh sredstev oz. 10.516 sit na prebivalca.

Slika 3: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju javnega reda in varnosti v slovenskih občinah v letu 2001

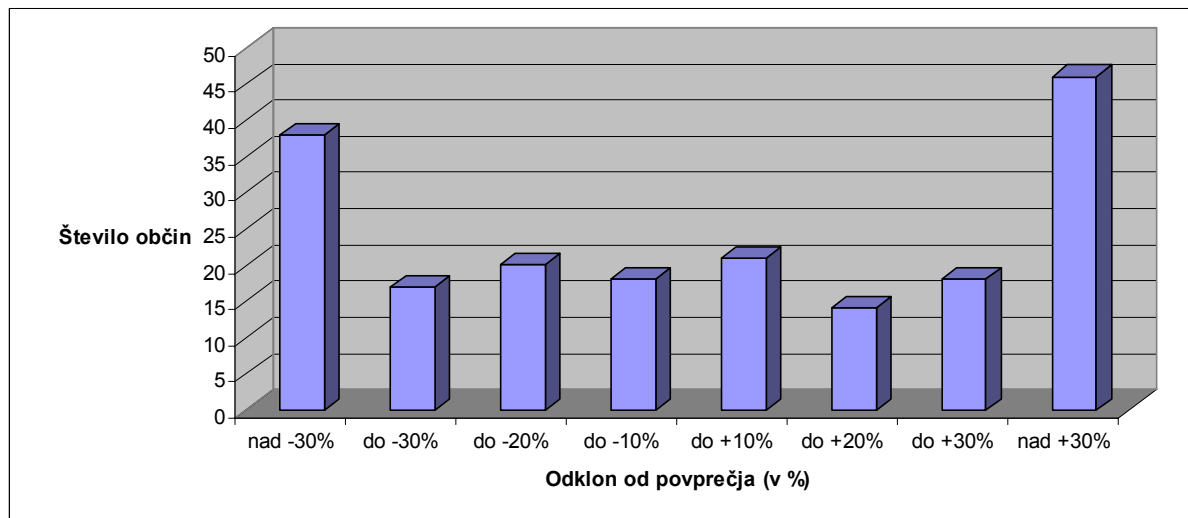

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju javnega reda in varnosti so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 2.416 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Najmanj sredstev za javni red in varnost je namenila občina Prevalje, to je samo 668 sit na prebivalca oz. 0,58 % vseh sredstev, medtem ko je občina Dobje namenila kar 15.125 sit na prebivalca oz. 14,55 % vseh sredstev.

Slika 4: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju gospodarskih dejavnosti v slovenskih občinah v letu 2001

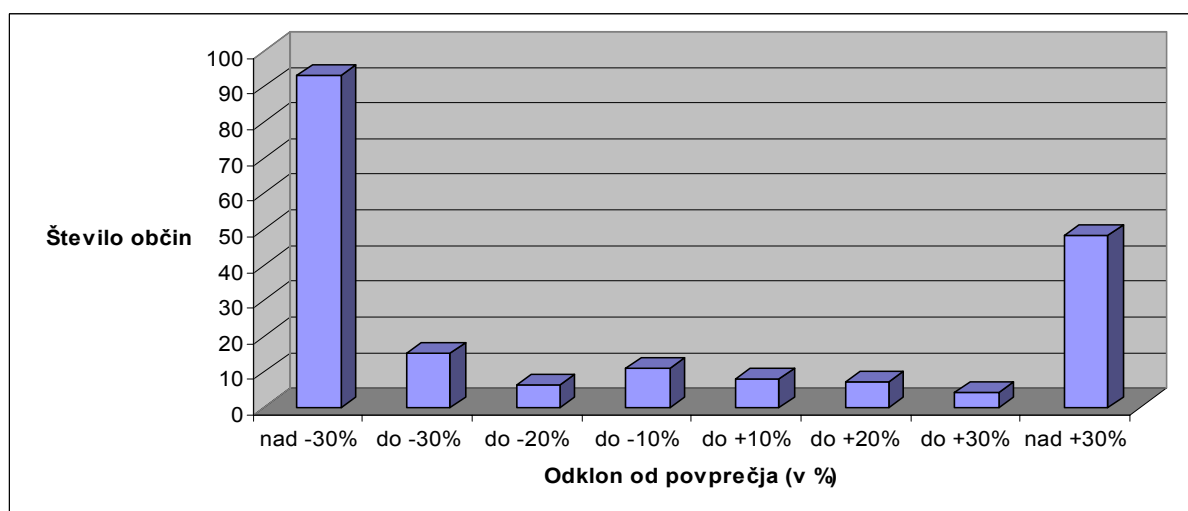

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju gospodarskih dejavnosti so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 28.570 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Najmanj sredstev v letu 2001 za gospodarske dejavnosti je namenila občina Tišina, to je 5.221 sit na prebivalca oz. 6,11 % vseh sredstev, medtem ko je občina Osilnica namenila kar 94.171 sit. Po strukturi pa je največ sredstev porabila občina Šalovci, to je kar 55,75 % vseh sredstev.

Slika 5: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju varstva okolja v slovenskih občinah v letu 2001

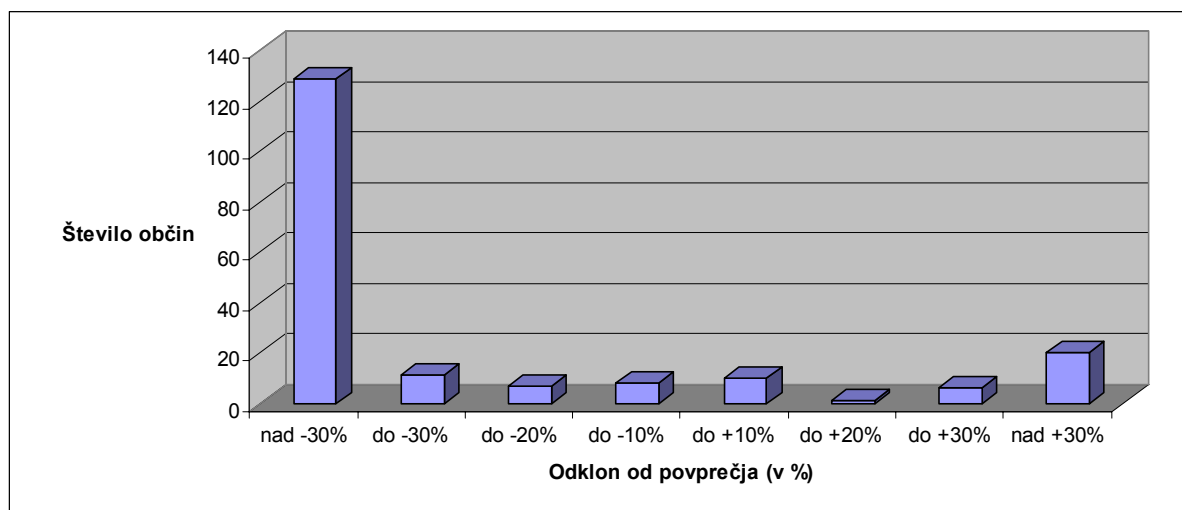

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju varstva okolja so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 7.009 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Tudi za varstvo okolja namenjajo slovenske občine različne vsote proračunskega denarja. 9 slovenskih občin za ta namen v letu 2001 ni namenilo sredstev, medtem ko je občina Solčava namenila kar 176.792 sit na prebivalca, po strukturi pa je največ sredstev porabila občina Črenšovci, to je kar 54,19 %.

Slika 6: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju stanovanjske dejavnosti in prostorskega razvoja v slovenskih občinah v letu 2001

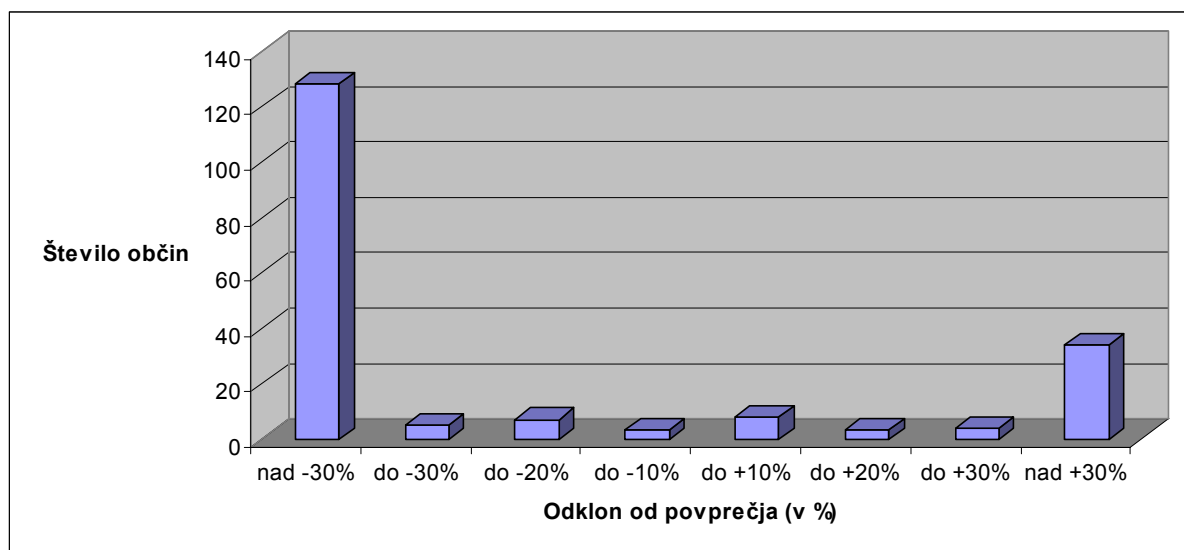

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju stanovanjske dejavnosti in prostorskega razvoja so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 14.211 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Najmanj sredstev na področju stanovanjskih dejavnosti namenja občina Šenčur, saj je v letu 2001 porabila le 189 sit na prebivalca oz. 0,23 % vseh sredstev, največ pa občina Podlehnik, ki je v letu 2001 za ta namen porabila kar 111.783 sit na prebivalca, po strukturi pa je na prvem mestu občina Kamnik, ki je za stanovanjsko dejavnost v letu 2001 namenila 22,19 % vseh sredstev.

Slika 7: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju zdravstva v slovenskih občinah v letu 2001

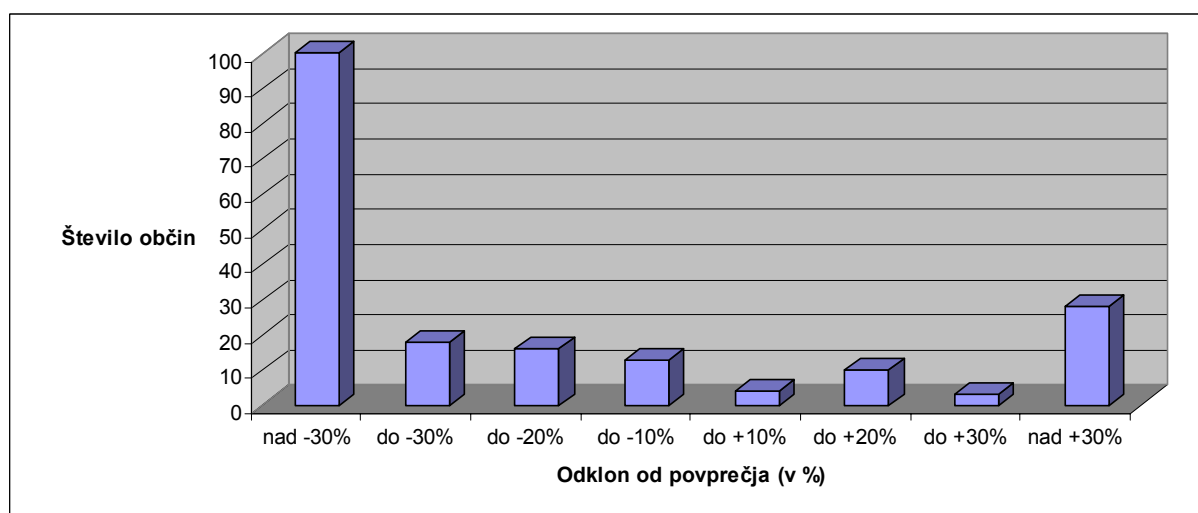

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju zdravstva so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 1.680 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Nekatere slovenske občine za področje zdravstva v letu 2001 niso namenile sredstev, medtem ko je občina Izola namenila kar 43.634 sit na prebivalca, oziroma 23,92 % vseh sredstev.

Slika 8: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju rekreacije in kulture v slovenskih občinah v letu 2001

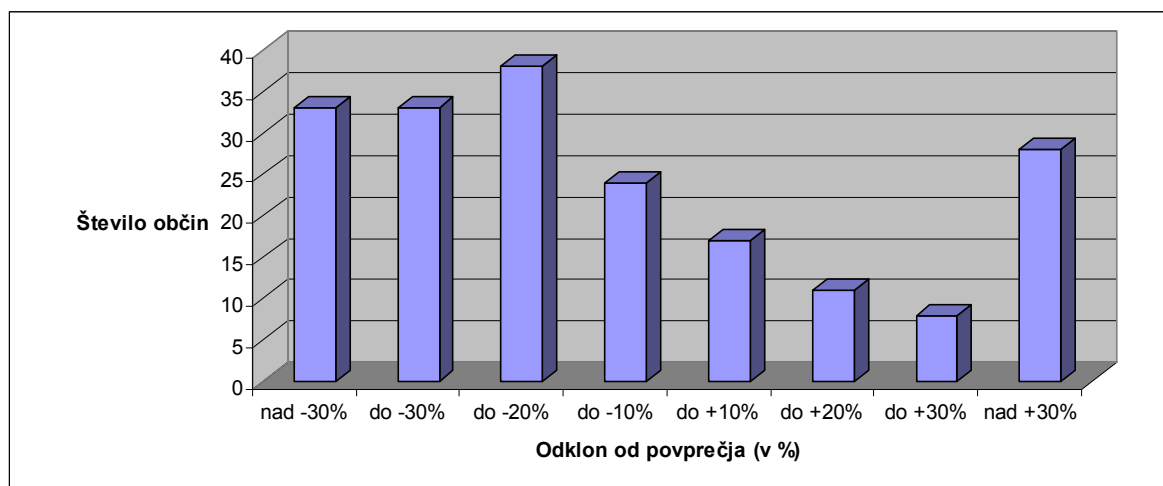

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju zdravstva so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 12.597 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Najmanj sredstev za rekreacijo in kulturo je namenila občina Destrižnik, to je le 584 sit na prebivalca oz. 0,63 % vseh sredstev, medtem ko je občina Dobropolje namenila kar 53.216 sit na prebivalca oz. 39,62 % vseh sredstev.

Slika 9: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju izobraževanja v slovenskih občinah v letu 2001

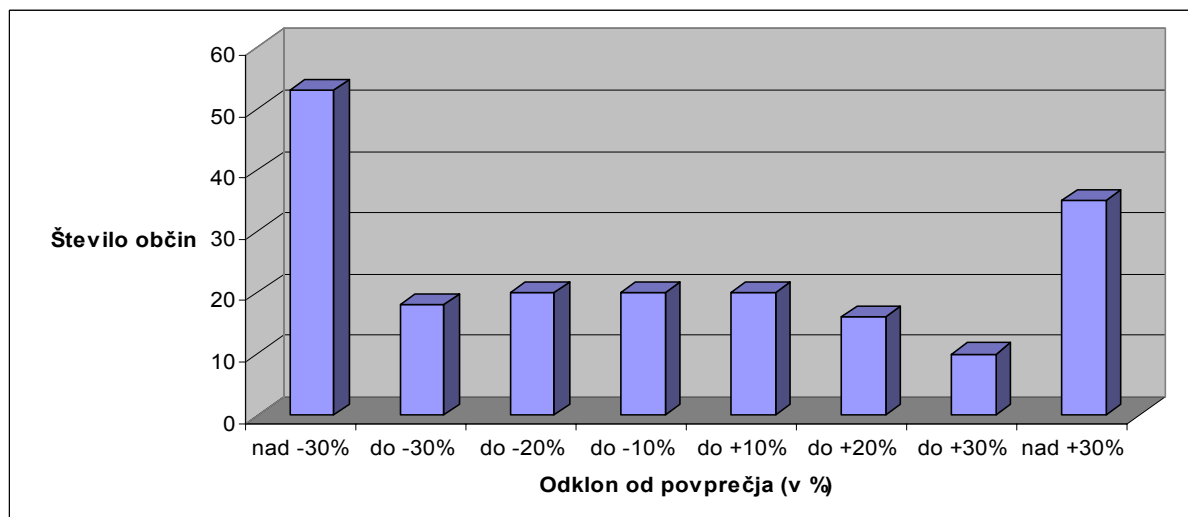

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju izobraževanja so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 30.211 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Do izjemnih razlik med slovenskimi občinami prihaja na področju izobraževanja. Občina Osilnica je v letu 2001 namenila za izobraževanje le 8.656 sit na prebivalca, po strukturi pa je na zadnjem mestu občina Hodoš z 8,32 %. Največ sredstev za izobraževanje je namenila občina Dornava, to je kar 61,85 % vseh sredstev oz. 95.547 sit na prebivalca.

Slika 10: Frekvenčna porazdelitev odhodkov na prebivalca na področju socialne varnosti v slovenskih občinah v letu 2001

Opomba: Povprečni odhodki na prebivalca na področju socialne varnosti so v slovenskih občinah v letu 2001 znašali 6.138 sit.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Na področju socialne varnosti je v letu 2001 največ sredstev porabila občina Škofljica, to je 27.166 sit na prebivalca oz. 29,18 % vseh sredstev, najmanj pa občina Grad, to je le 1.121 sit na prebivalca oz. 0,90 % vseh sredstev.

V nadaljevanju sem razdelila odhodke po funkcionalni klasifikaciji glede na značilnosti posameznih občin. Najprej sem razdelila občine v dve skupini, kot jih deli tudi Zakon o financiranju občin, t.j. na mestne in druge občine. Potem sem razdelila občine glede na število prebivalcev, t.j. na tiste s 5000 prebivalci ali manj, na občine, ki imajo od 5001 do 20.000 prebivalcev in na občine z več kot 20.000 prebivalci. Nazadnje pa sem razdelila občine na gostoto poseljenosti oz. glede na količnik P_i , ki predstavlja razmerje med površino posamezne občine na prebivalca in površino celotne države na prebivalca.

Tabela 13: Odhodki po funkcionalni klasifikaciji mestnih in drugih občin za leto 2001 (v sit)

Dejavnost	Odhodki mestnih občin na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %) –mestne občine	Odhodki drugih občin na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %) –druge občine
Javna uprava	21.202	16,05	18.501	14,59
Obramba	386	0,27	403	0,39
Javni red in varnost	2.971	2,17	2.339	1,86
Gospodarske dejavnosti	30.249	20,74	31.640	25,33
Varstvo okolja	6.168	4,89	9.019	6,35
Stanovanjska dejavnost	15.637	16,65	9.258	8,29
Zdravstvo	967	0,81	1.684	1,77
Rekreacija in kultura	16.623	11,85	9.910	9,33
Izobraževanje	29.407	22,52	30.085	26,38
Socialna varnost	5.385	4,05	6.493	5,72
Celotni odhodki	128.994	100,00	119.332	100,00

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Iz pregleda je razvidno, da imajo mestne občine večje odhodke na prebivalca od ostalih občin, kar je razumljivo. Celotni odhodki na prebivalca mestnih občin so znašali v letu 2001 128.994 sit, celotni odhodki na prebivalca drugih občin pa le 119.332 sit. Mestne občine imajo večje odhodke na prebivalca zlasti na področjih, ki se koncentrirajo v mestnih središčih. To pa so predvsem rekreacija, kultura in stanovanjska dejavnost. Do bistvenih razlik med mestnimi in drugimi občinami prihaja pri stroških prevoza otrok v šolo. V letu 2001 so le-ti v mestnih občinah znašali od 255 do 3.305 sit na prebivalca, v ostalih občinah pa kar od 223 do 12.763 sit na prebivalca. Na velikost stroškov šolskih prevozov vpliva mreža šol, obseg pravic, velikost občine, poseljenost itd. Do večjih stroškov šolskih prevozov je prišlo predvsem po uvedbi devetletke, saj je občina dolžna zagotoviti prevoz učencev prvega razreda devetletke od bivališča do šole. To je predvsem problem občin, ki imajo veliko razpršenost naseljenosti in morajo organizirati prevoz na določeni relaciji ne glede na število otrok. Kot primer

navajam občino Idrija, ki samo na eni relaciji samo za prevoz enega otroka porabi kar preko 1 mio sit proračunskega denarja letno.

Tabela 14: Struktura odhodkov slovenskih občin po funkcionalni klasifikaciji glede na število prebivalcev v letu 2001

	Občine, ki imajo do 5.000 prebivalcev		Občine, ki imajo od 5.001 do 20.000 prebivalcev		Občine, ki imajo nad 20.000 prebivalcev	
Dejavnost	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)
Javna uprava	20.695	16,44	16.208	14,27	18.638	15,96
Obramba	323	0,27	494	0,44	412	0,36
Javni red in var,	2.673	2,17	1.996	1,80	2.466	2,07
Gosp.dejavnosti	34.274	27,70	29.202	25,46	27.588	23,58
Varstvo okolja	10.410	7,23	7.785	6,38	5.355	4,76
Stan. dejavnost	9.025	7,06	9.775	8,60	12.114	10,05
Zdravstvo	1.516	1,32	1.789	1,36	1.674	1,35
Rekr. in kultura	9.213	7,31	10.706	9,35	14.201	12,00
Izobraževanje	30.782	25,13	29.558	26,43	28.304	24,73
Soc. varnost	6.430	5,37	6.543	5,91	5.931	5,13
Celotni odhodki	125.341		114.056		116.683	

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003. Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Tabela po kriteriju števila prebivalcev prikazuje, da imajo občine z manjšim številom prebivalcev največje celotne odhodke na prebivalca (125.341 sit). Občine, ki imajo od 5001 do 20.000 prebivalcev, imajo najmanjše celotne odhodke na prebivalca (114.056 sit). Občine, ki imajo več kot 20.000 prebivalcev, pa imajo celotne odhodke v višini 116.683 sit na prebivalca. Manjše občine, ki pa niso nujno najmanjše tudi po površini, imajo večje odhodke na področju javne uprave in na področju gospodarskih dejavnosti (predvsem na področju kmetijstva). Večje občine (med te pa spada tudi deset mestnih občin) pa imajo največje odhodke na področju stanovanjskih dejavnosti (12.114 sit na prebivalca oz. 10,05 % celotnih odhodkov) in na področju rekreacije in kulture (14.201 sit na prebivalca oz. 12 % celotnih odhodkov).

Tabela 15: Struktura odhodkov slovenskih občin po funkcionalni klasifikaciji glede na gostoto poseljenosti oz. velikost občine (P_i) v letu 2001

Dejavnost	Občine s P_i do 1,00		Občine s P_i od 1,01 do 2,00		Občine s P_i nad 2,00	
	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)	Odhodki na prebivalca (v sit)	Delež odhodkov v celotnih odhodkih (v %)
Javna uprava	18.105	15,82	16.882	15,18	21.865	15,63
Obramba	428	0,38	389	0,35	396	0,29
Javni red in varnost	2.252	2,03	2.563	2,27	2.529	1,86
Gosp. dejavnosti	26.957	23,55	31.785	28,06	37.793	28,35
Varstvo okolja	8.660	7,47	6.178	5,19	12.590	7,42
Stan. dejavnost	9.825	8,49	8.254	7,22	11.202	8,32
Zdravstvo	1.913	1,42	1.549	1,38	1.393	1,17
Rekr. in kultura	10.611	9,31	8.985	7,91	10.686	7,85
Izobraževanje	28.954	25,75	29.723	26,57	31.832	24,20
(šolski prevozi)	2.126		3.379		4.988	
Socialna varnost	6.431	5,79	6.517	5,87	6.311	4,91
Celotni odhodki	114.136	100,00	112.825	100,00	136.597	100,00

Opomba: P_i - razmerje med površino posamezne občine na prebivalca in površino celotne države na prebivalca.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003. Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Tudi analiza po kriteriju gostote naseljenosti oz. velikosti občine je dala podobne rezultate. Večje občine, ki so manj poseljene, imajo neprimerno večje odhodke na področju gospodarskih dejavnosti, predvsem na račun vzdrževanja cest, kmetijstva in turizma, večje odhodke na področju varstva okolja in večje odhodke na področju izobraževanja, predvsem na račun šolskih prevozov, ki so v letu 2001 znašali v povprečju kar 4.988 sit na prebivalca, v manjših in bolj naseljenih občinah pa le 2.126 sit. Najmanjše odhodke na prebivalca imajo zopet občine, ki spadajo v srednji razred. Celotni odhodki na prebivalca so v letu 2001 znašali samo 112.825 sit.

Iz analize je razvidno, da so med slovenskimi občinami bistvene razlike pri porabi sredstev, ki jih imajo na razpolago in da sedanji sistem financiranja občin nima nobene direktne povezave z dejanskimi odhodki, ki jih ima občina pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti. Ti podatki v celoti niso zanesljivi, vendar le dajejo osnovno sliko, kako se gibljejo odhodki za posamezne namene v mestnih in drugih občinah. Sledi sklep, da bi bilo potrebno v zakonu nedvoumno določiti vsebino primerne porabe in za katere namene jo lahko občine porabijo. Nesmiselno je vštevanje nekaterih namenskih prihodkov v lastne prihodke, ki se upoštevajo v izračunu primerne porabe, saj v to kategorijo ne sodijo, ker so namenski in so namenjeni izvajanju dodatnih nalog občine, ki niso naloge vseh občin. Za dodatne naloge bi bilo potrebno občinam dodeliti finančna sredstva posebej. To pa posebej velja npr. za financiranje šolskih prevozov, financiranje javnih zavodov, ki so širšega pomena in niso vezani samo na eno občino, zimsko

službo, nevarne prevoze učencev, ki so ogroženi s strani medveda itd. Druga možnost pa je, da se ustanovi zveza občin, na katero se prenese pristojnosti na področju javnih zavodov širšega pomena, sama občina pa za ta namen ne prejema sredstev.

6.3. Problematika izračuna primerne porabe slovenskih občin

Zakon o financiranju občin v 20. a členu določa, da se pri izračunu obsega primerne porabe (PP_i) za posamezno občino upošteva razmerje površine (P_i), dolžine lokalnih cest (C_i), števila prebivalcev, mlajših od 15 let (M_i) in starejših od 65 let (S_i) v posamezni občini glede na povprečje v državi. Formula za izračun obsega primerne porabe je naslednja:

$$PP_i = (0,70 + 0,05 * C_i + 0,05 * P_i + 0,16 * M_i + 0,04 * S_i) * ZP * O_i,$$

pri čemer je ZP znesek primerne porabe na prebivalca v RS, ki jo določi vsako leto Državni zbor Republike Slovenije, O_i pa število oseb s stalnim bivališčem v posamezni občini. Osnovni seštevek členov enačbe v oklepaju je 1,00, s tem, da se pri občinah s sedežem v krajih, kjer so bili sedeži občin pred uveljavitvijo nove lokalne samouprave, upošteva konstanta 0,74, pri mestnih občinah pa 0,78.

Glavni očitek temu načinu izračuna obsega primerne porabe (Klemen, 2003) za posamezno občino je kljub morebitnemu drugačnemu prvemu vtisu **uvajanje uravnilovke**. To trditev lahko dokažemo na podlagi izračuna posameznih spremenljivk za izračun primerne porabe za leto 2001.

a) Spremenljivka P_i (razmerje med površino posamezne občine na prebivalca in površino celotne države na prebivalca)

Tabela 16: Doprinos spremenljivke P_i k izračunu primerne porabe slovenskih občin

OBČINA	P_i	Št. preb.	Primerna poraba na prebiv. v Sloveniji (v sit)	Površina (km^2)	Znesek/ km^2 (v sit)	Znesek/ prebivalca (v sit)
SOLČAVA	17,456182	576	73.597	102,8	359.922	64.236
LJUBLJANA	0,101428	256.201	73.597	275,0	359.940	373
IDRIJA	2,426448	11.839	73.597	293,7	359.925	8.929

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Iz tabele je razvidno, da občinam pripadajo na podlagi spremenljivke P_i zelo različni (praktično neprimerljivi) zneski na prebivalca, saj znaša razmerje npr. med Občino Ljubljana

in Občino Solčava kar 1 : 172,1 , vendar je v končni fazi znesek na km² površine za vse občine skoraj enak ne glede na raznolikost površine po Sloveniji. V celoti so zanemarjeni dejavniki, ki dejansko bistveno vplivajo na potreben obseg sredstev za obvladovanje površine občine:

- gostota poseljenosti in njena razpršenost,
- urbaniziranost površin,
- število naselij,
- razgibanost reliefa (grape, strmine),
- klimatske razmere (obilnost in razporejenost padavin, sneg),
- vodozbirna območja,
- plazovitost,
- potresna ogroženost,
- poplavna ogroženost,
- ekološka ogroženost.

b) Spremenljivka C_i (razmerje med dolžino lokalnih cest na prebivalca v posamezni občini in dolžino lokalnih cest na prebivalca v celotni državi)

Tabela 17: Doprinos spremenljivke C_i k primerni porabi slovenskih občin

OBČINA	C_i	Štev.preb.	Primerna poraba na prebivalca v Sloveniji (v sit)	Dolžina lokalnih cest (v km)	Znesek/km (v sit)	Znesek/prebivalca (v sit)
LJUBNO	5,594267	2.802	73.597	109,915	524.788	20.586
RAZKRIŽJE	0,109384	1.336	73.597	1,025	524.646	403
IDRIJA	2,161295	11.839	73.597	179,418	524.799	7.953

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Iz te primerjave je razvidno, da občinam na podlagi spremenljivke C_i pripadajo zelo različni zneski na prebivalca, saj znaša razmerje med občino Ljubno in Razkrižje kar 51,1 : 1, vendar je znesek na dolžino kilometra lokalne ceste skoraj enak za vse občine. Pri tem je popolnoma zanemarjeno, ali ima posamezna občina že v celoti izgrajeno omrežje lokalnih cest, ali gre za asfaltne ali makadamske ceste, njihova širina, kakovost, število objektov na cestah (mostovi, prepusti), dolžina podpornih zidov, ali gre za ravninske oz. višinske ceste, težavnost terena za izgradnjo, stroški zimske službe, stroški odmer itd. Za primer lahko navedem občino Idrija, ki ima od skupne dolžine 392 km lokalnih cest in javnih poti kar 229 km makadamskih.

c) Spremenljivka M_i (razmerje med deležem oseb, mlajših od 15 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi)

Tabela 18: Doprinos spremenljivke M_i k primerni porabi slovenskih občin

OBČINA	M_i	Št.preb.	Primerna poraba na prebivalca v Sloveniji (v sit)	Št. oseb do 15 let	Znesek na otroka (v sit)	Znesek na prebivalca (v sit)
Gorenja vas-Poljane	1,347498	6.777	73.597	1.519	70.886	15.867
Kostel	0,579681	675	73.597	65	70.886	6.826
Idrija	0,992535	11.839	73.597	1.952	70.886	11.688

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Zneski na prebivalca, ki pripadajo občinam na podlagi koeficienta M_i , so v veliko manjšem razponu (2,32:1). Tudi tu pa lahko ugotovimo, da je znesek na osebo, mlajšo od 15 let, enak za vse občine v Sloveniji. Pri tem očitno ni pomembno, koliko otrok je vključenih v predšolsko vzgojo, kolikšen je delež staršev oz. občine pri pokrivanju stroškov vrtcev, koliko je osnovnih šol in koliko podružničnih šol oz. vrtcev, kakšni so stroški šolskih prevozov, stroški celodnevne varstva otrok itd.

d) Spremenljivka S_i (razmerje med deležem oseb, starejših od 65 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi)

Tabela 19: Doprinos spremenljivke S_i k primerni porabi slovenskih občin

OBČINA	S_i	Št.preb.	Primerna poraba na prebivalca v Sloveniji (v sit)	Št.oseb nad 65 let	Znesek na osebo nad 65 let (v sit)	Znesek na prebivalca (v sit)
Kostel	2,010162	675	73.597	194	20.590	5.918
Trnova vas	0,589619	3.096	73.597	261	20.590	1.736
Idrija	1,084062	11.839	73.597	1.835	20.590	3.191

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Pri primerjavi koeficienta S_i se izkaže, da občinam pripadajo različni zneski na prebivalca (in sicer v razponu 3,41:1). Vendar pa je znesek popolnoma enak na osebo, starejšo od 65 let. Pri tem se ne upošteva stopnja vključenosti starejših oseb v domsko varstvo in njihova ekonomska moč oz. delež, ki ga mora za tako varstvo posameznikom nameniti občina. Prav tako ni vključen delež, ki so ga prisiljene prispevati občine pri izgradnji domov za starejše

občane in izgradnjo varovanih stanovanj in tudi ne stopnja vključenosti starejših oseb v programe pomoči na domu, dnevnega varstva itd.

K 'uravnilovki' seveda pripomoreta tudi začetna konstanta 0,70 in osnovni znesek primerne porabe na prebivalca v Sloveniji, ki očitno temeljita na predpostavki, da so obseg nalog in finančnih obveznosti ter tudi drugi pogoji enaki za vse občine od najmanjše do največje, od podeželske do mestne. Edino razlikovanje vpeljuje dodatna konstanta za mestne občine oz. sedeže bivših občin pred uvedbo lokalne samouprave. Zato bi bilo umestno občine razdeliti na več razredov, kjer bi upoštevali nekatere dodatne funkcije (npr. regijskega oz. subregijskega centra, sedeži drugih državnih organov in javnih zavodov, ki niso zgolj občinskega pomena).

Naslednji očitek sedanjemu načinu izračuna primerne porabe je, da le-ta ne odseva dejanske strukture porabe občin, ker nekateri elementi že v osnovi niso upoštevani, ob tem pa država z zakonskimi in podzakonskimi predpisi nalaga nove pristojnosti in obveznosti občinam, ne da bi za to občinam namenila dodatna sredstva (npr. financiranje javnih zavodov na področju kulture; uvedba obveznega devetletnega osnovnega šolskega izobraževanja; povečevanje plač v javnem sektorju – tako v upravah lokalnih skupnosti kot npr. tudi v vrtcih; uvajanje povečanih normativov in standardov – vrtci, šole; vprašanje šolskih prevozov itd.).

Pri formuli za izračun primerne porabe (če bo ostalo pri tej sistemski rešitvi) je vsekakor nujno na novo opredeliti posamezne spremenljivke in njihove ponderje. Število spremenljivk kot korekcijskih faktorjev bi se moralo ustrezno povečati, če dejansko želimo obseg potrebnih sredstev za delovanje posamezne občine uskladiti z dejansko strukturo porabe in nalog posamezne občine in s tem odstranili sedanje anomalije pri financiranju občin.

Neustrezno je opredeljena spremenljivka P_i (površina občine), ki sedaj obsega tudi povsem nenaseljene in komunalno neopremljene površine občin, kar je povsem neustrezno. Dejanska struktura porabe občin pri zagotavljanju osnovnih nalog občine (cestna in komunalna infrastruktura, osnovno šolstvo – vključno s šolskimi prevozi otrok ter organizacijo osnovnošolske mreže, predšolska vzgoja itd.) je v veliki meri odvisna od površine občine na prebivalca. V občinah kot je npr. Idrija, kjer je razpršenost poselitve občanov velika in praktično enakomerno razporejena po celotnem območju občine ob relativno nizki gostoti poselitve, so stroški zagotavljanja osnovnega standarda vsem občanom neprimerno višji kot v občinah, kjer je delež urbane poselitve večji. Zato bi bilo umestno uvesti novo korekcijsko spremenljivko poselitve, kjer bi se upošteval delež občanov na podeželju, število naselij v občini in delež poseljenosti celotne površine občine. Nadalje bi bilo nujno uvesti novo spremenljivko, ki bi upoštevala topografske in klimatske elemente v občini (snežne padavine, poplavna ogroženost, plazenje tal, potresna ogroženost itd.), ki so bili doslej popolnoma zanemarjeni. Stroški in pogoji za gradnjo in vzdrževanje cest in komunalne infrastrukture ter ostalih objektov so neprimerno višji in težji v občinah s prevladujočimi strmimi in višinskimi območji. Enako velja za klimatske razmere, saj so v območjih z obilnimi snežnimi padavinami stroški zimske službe neprimerljivi s stroški, ki jih za to dejavnost namenjajo npr.

obmorske občine. Enako velja glede stroškov poplavne ogroženosti ter za območja, kjer je nevarnost plazov in izrazita potresna ogroženost.

Če zopet navedem kot primer občino Idrija, je spremenljivka P_i občini v okviru primerne porabe za leto 2001 zagotavljala znesek 105.710.430 sit, kar zadostuje (ob povprečni ceni izgradnje asfaltne ceste v širini 4 m) za dobra 2 km nove ceste. Če upoštevamo ob tem dejstvo, da je občina Idrija namenila za šolske prevoze v tem letu 42,635 mio sit in za zimsko službo 25,463 mio sit (v letu 2003 se navedeni strošek ocenjuje v višini cca. 60 mio sit), je neustreznost te spremenljivke za občino Idrija več kot očitna. Spremenljivka C_i (lokalne ceste) je neustrezna in predvsem globoko podcenjena. Neustreznost te spremenljivke je navedena že pri predlagani točki b). Glede podcenjenosti pa je potrebno povedati, da je le-ta občini Idrija v okviru primerne porabe za leto 2001 zagotavljala znesek 94.155.000 sit, občina Idrija pa je za področje občinskih cest in druge komunalne rabe porabila 413.716.000 sit.

Pri spremenljivki M_i (osebe mlajše od 15 let) je potrebno ugotoviti, da se pri pretežnem številu občin giblje med 0,9 in 1,1, kar dejansko pomeni, da med občinami ni velikih odstopanj pri številu mladih. Večje pa so razlike pri dejanskih stroških občine, saj je potrebno upoštevati dejanski delež predšolskih otrok, vključenih v predšolsko vzgojo, zatečeno stanje glede organiziranosti na področju predšolske in šolske vzgoje (število vrtcev in osnovnih šol z njihovimi podružnicami, kar je odvisno predvsem od razpršenosti poselitve, števila otrok v oddelkih oz. razredih glede na normativ, stroški šolskih prevozov, socialno stanje staršev glede plačil staršev v vrtcih). Kjer se število otrok zmanjšuje, pa se pojavlja dodatni problem vzdrževanja objektov, ki so bili zgrajeni za predvideno večje število otrok.

Podcenjenost spremenljivke najbolje pokaže dejstvo, da občine za povprečni 16 % delež mladih v deležu svojega prebivalstva porabijo v povprečju skoraj 28 % primerne porabe. Tako je tudi občina Idrija v letu 2001 za izobraževanje in otroško varstvo s prevozom otrok v šolo namenila 310.697.000 sit (oz. 32,5% primerne porabe), čeprav ji je ta spremenljivka v okviru primerne porabe zagotavljala le 138.374.000 sit.

Spremenljivka S_i je občini Idrija v okviru primerne porabe za leto 2001 doprinesla 37.778.000 sit, zgolj za programe starejših občanov pa je bilo porabljenih 28,455 mio sit sredstev.

Zastavlja se nam torej vprašanje, ali je sploh mogoče oblikovati model financiranja, ki bo ustrezen za čim večje število občin. Vpeljevanje dodatnih korekcijskih faktorjev je ob sedanjem modelu financiranja sicer nuja, vendar se nam hkrati poraja vprašanje, ali je možno v formulo za izračun primerne porabe vključiti vse faktorje, ki vplivajo na velikost stroškov posameznih občin. S strokovnega vidika je to sicer mogoče, vendar pa se ob vključitvi politične volje in vloge lobijev možnost za uspeh zmanjša. Drugo rešitev bi lahko našli v oblikovanju takšnih občin, ki bi bile sposobne v celoti z lastnimi finančnimi viri pokrivati svoje potrebe brez premeščanja sredstev iz državnega proračuna. Takšnemu modelu financiranja bi se lahko približali, če bi se izdatki lokalnih skupnosti ujemali z njihovimi

lastnimi prihodki, kar pa bi bilo mogoče doseči samo z oblikovanjem davčne strukture, ki bi upoštevala posamezne specifičnosti lokalnih skupnosti (demografske, geografske, kulturne in ekonomske specifičnosti). Rešitev bo verjetno potrebno poiskati v sedanjem modelu, vendar z ustreznimi popravki, saj bi ob dodelitvi prevelike prostosti lokalnim skupnostim pri uvajanju davkov in njihovih stopenj ustvarili preobsežen in neučinkovit davčni sistem, ki bi lahko zaviral gospodarsko rast posameznih lokalnih skupnosti. Ministrstvo za finance že dalj časa zagotavlja, da se pripravlja nov zakon o financiranju občin, vendar bo imelo pri tem nemalo problemov, saj bo zaradi velike raznolikosti občin po Sloveniji praktično nemogoče zastaviti takšen sistem, ki bi zadovoljil toliko različnih interesov. Zato lahko pričakujemo, da vsaj še nekaj časa ne bo prišlo do spremembe zakona.

7. PROBLEMATIKA INVESTICIJ

7.1 Merila in kriteriji za občinske investicije

Ko se ugotovijo potrebe in povpraševanje po javnih dobrinah, morajo lokalne skupnosti izbrati najprimernejši način za njihovo zagotavljanje. Poleg kriterija zadovoljevanja potreb je potrebno upoštevati še kriterije ekonomičnosti. V to občine silijo že omejitve razpoložljivih sredstev. Cilj lokalnih organov mora biti čim boljše zadovoljevanje potreb po lokalnih javnih dobrinah ob danih proračunskih omejitvah. Pomembne družbene spremembe zadnjih desetletij so bistveno vplivale na obseg in sestavo povpraševanja po lokalnih javnih dobrinah. Rast prihodkov v javnem sektorju nasploh in še posebej na lokalni ravni ni sledila naraščajočemu obsegu nalog lokalnih uprav. Dejavniki, kot so manjša produktivnost v javnem sektorju, politični spopadi in vloga lobijev, pa istočasno povečujejo stroške javnih storitev in dobrin.

Občine se že vrsto let srečujejo s problematiko investicij (Bizjak, 2001, str. 1 - 6), vodenjem investicij, koordinacijo, prioriteto investicij in samim planiranjem. Kako določati občinske prioritete pa ni vedno samo strokovno vprašanje, ampak predvsem politično vprašanje, na katerega pa mora vplivati predvsem stroka, informacije in znanje. Kako torej uskladiti vse parcialne interese ljudi, posamezne krajevne skupnosti, politične stranke, želje občine in nenazadnje tudi predvolilne obljube kandidatov za župane in občinske svetnike?

Občina mora tako kot vsak posameznik uskladiti želje, potrebe in možnosti. Delovati mora socialno, pravično in predvsem racionalno, kar se kaže med drugim tudi v upravičenosti posameznih projektov. Najpomembnejši element, ki ga mora občina ščititi in razvijati, je javni interes, ki pa je po vsebini zelo nedefiniran pojem in si ga lahko vsak razlaga po svoje. Javni interes se kaže predvsem v tem, ali se nek projekt izvaja za večje število občanov in širše območje ali za posameznika. Iz tega izhaja, da imajo skupni projekti nedvomno prednost pred ostalimi. Predvsem pa kreirajo politiko izvajanja projektov finančna možnost občinskega proračuna in viri financiranja od zunaj (proračun RS, strukturni skladi EU itd.) in vedno bolj

lastna sredstva občanov kot porabnikov javnih storitev v obliki samoprispevkov, komunalnega prispevka, nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča itd. Financiranje projektov je seveda neprimerno lažje, če so sredstva koncentrirana, če je v projekt vključenih več ljudi, če sta gostota in kritična masa večji. S temi sredstvi občina lažje kandidira tudi za sredstva izven proračuna, v nasprotnem primeru tega ne more izvesti.

Kriterijev za izbor investicij je seveda več in jih lahko uvrstimo v posamezne kategorije: upravni in zakonski kriteriji, finančni, ekonomski, socialni, sociološki, strokovni, racionalni, emocionalni, politični itd.

Ker se je Evropa in posledično tudi RS odločila za **načelo trajnostnega razvoja** v prostorskem in okoljskem smislu, to pomeni, da se k temu načelu pridružujejo tudi slovenske občine. Trajnostni razvoj pa pomeni razvoj, ki je usklajen med razvojnimi in varstvenimi težnjami. Iz tega načela izhaja tudi koncept, ki ga uzakonjajo posamezni področni zakoni. Kot najvišja prioriteta je ohranjanje življenja, kar se kaže skozi varstvo voda, zemlje in zraka, potem pa razvoj na osnovi teh prioritet v zaporedju: varovanje, sanacija in razvoj. Če to prevedemo v prakso, je vrstni red prioritet sledeč: kanalizacijski sistemi s čistilnimi napravami, smetišča in aktivno varstvo vodnih virov, na drugem mestu vodovodno omrežje in opremljanje stavbnih zemljišč, šolstvo, sociala, zdravstvo in kultura. Ob tem pa je potrebno poudariti, da npr. kultura ni najmanj pomembna. Kultura je vpletena prav tako že v prvi prioriteti, ki se kaže skozi zavest in odnos do narave in čistega okolja.

Naslednji nivo, ki je pomemben za odločanje o tem, kaj so prioritete, je seveda sam življenjski cikel nekega objekta ali naprave. Ko ugotovimo, da nam nek objekt ne služi več za naše potrebe, razmišljamo o rešitvah, kako to izboljšati. Uporaba nekega objekta v svoje namene je povezana z vzdrževanjem tega objekta, če želimo, da bo objekt normalno služil svojemu namenu. Torej je potrebno že pred odločitvijo o gradnji razmisliti o tem, kako ga bomo vzdrževali in obnavljali. Če gre za javni objekt, ki ga je zgradila občina (šole, vrtci itd.) in iz dejavnosti nima prihodka, mora občinski proračun pokriti vsako leto vsaj minimalno amortizacijsko stopnjo. V kolikor občina tega ne zmore, to ne pomeni, da mora izčrpati proračun v ta namen, ampak, da si je v preteklosti ustvarila previsok standard. To pomeni, da mora ukrepati, ali pa objekte pustiti v stanju kot so in počakati, da bo ugotovila, ali jih je bolje opustiti in zgraditi na novo (ustaljena praksa).

V primeru javne infrastrukture (tako skupne kot individualne komunalne rabe) pa mora biti del amortizacije pokrit skozi ceno storitve. Pri objektih zdravstva in drugih javnih zavodov, katerih storitve so plačljive skozi zavarovanja in neposredno preko uporabnika, mora javni zavod v ceni storitev upoštevati tudi amortizacijo. Pri stanovanjskih objektih in poslovnih prostorih, ki jih ima v lasti občina, mora biti amortizacija vključena v ceni najemnine. Ker se je ta logika v preteklosti zanemarjala, amortizacija se je uporabljala v druge namene (pokrivanje izgub, novo investiranje, kar povzroča zopet dodatno amortizacijo itd.), cene storitev je zaradi socialnega miru določala država, se je občinsko premoženje razvrednotilo,

tako da morajo občine iskati nov kapital in sredstva iz državnega proračuna, mednarodnih skladov in od občanov.

Vrednost amortizacije projekta na leto je lahko tudi dober pokazatelj, ali se bomo s konkretnim projektom 'zainvestirali' oziroma, ali bomo nek objekt sploh zmogli vzdrževati in normalno uporabljati v življenjskem ciklusu. Kaže nam tudi to, ali je neka investicija sploh racionalna in družbeno sprejemljiva (npr. neka kanalizacija izven strnjenegega naselja v oddaljenosti med posameznimi hišami več kot 100 m, kjer bi delež uporabnika presegel njegove zmožnosti oziroma neke normativne in normalne vrednosti).

Torej pred odločitvijo graditi ali ne graditi je potrebno izvesti primerjalni izračun o tem, kakšna bi bila cena vzdrževanja, koliko stane adaptacija in prenova nekega obstoječega objekta, koliko razširitev – dozidava in nadzidava in koliko novogradnja. Ob vsem tem pa je potrebno vedno analizirati obstoječe stanje, normative za posamezno dejavnost, ugotoviti presežek ali primanjkljaj in izbrati najbolj optimalno rešitev. To pa lahko naredimo samo neodvisno in strokovno. Če prevedemo na občinski proračun, to pomeni, da so s tega vidika prioritete tekoče vzdrževanje, investicijsko vzdrževanje in kot zadnje investicije v novogradnje. Jasno ob tem je, če nek objekt ali naprava ne obstaja, potem lahko sledi samo izgradnja le tega.

Naslednja vrsta prioritet so zakonske obveznosti. Ob teh je potrebno ugotoviti, ali imajo tudi pokrit vir financiranja. V kolikor tega ni, pomeni to z vidika občine poseg države v delovanje lokalne skupnosti in njeno finančno izčrpavanje ali zadolževanje v prihodnost in prelaganje bremena na poznejše rodove. Za področja iz pristojnosti lokalne skupnosti mora občina skrbeti sama s proračunom in lastnimi viri. Med te sodijo tudi naravna in kulturna dediščina, ki je bila zaščitena z občinskimi odloki in je v lokalni pristojnosti.

Pri odločanju o investicijah sta pomembna dva elementa in sicer terminski plan investicije in viri financiranja. Terminski plan nam pove, v katerem obdobju naj bi se neka investicija odvijala v primerjavi z ostalimi, viri financiranja pa, kolikšen del investicije bo moral pokriti proračun. Za določene investicije ima proračun zagotovljen vir skozi primerno porabo, za nekatere pa so to drugi prihodki občine. Med lastnimi prihodki občine je trenutno najpomembnejši vir nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki naj bi ga v prihodnjih letih nadomestil davek na nepremičnine. Naslednji je komunalni prispevek, tretji način pa je z novim zakonom sprejet samoprispevek. Obstaja pa še način sofinanciranja, dajanje koncesij, lastna dejavnost javnega zavoda ali podjetja, zadolževanje, leasing, takse, najemnine za začasno oddana stavbna zemljišča, odškodnine za oddajo stavbnih zemljišč, odškodnine za uporabo javnih površin itd. Vsi ti viri pa direktno zadevajo občane kot davkoplačevalce. Torej mora biti občina pri teh dajatvah predvsem zmerna, pravična in realna. Imeti mora dobre evidence in nedvoumno pravno podlago v zakonih in občinskih odlokih. Nadomestilo se odmerja v pavšalnem znesku glede na velikost neto uporabne površine stanovanj ali poslovnih prostorov. Komunalni prispevek pa se odmerja kot sorazmerni delež na konkretni investiciji v

javno infrastrukturo, samoprispevek pa kot mesečni prispevek občana na osnovi samostojne odločitve posameznika na referendumu. Ti lastni viri so najboljša osnova za pridobitev dodatnih sredstev iz občinskega proračuna, proračuna RS in nenazadnje tudi sredstev EU. So tudi vir za odplačevanje posojil, ki bi jih lahko najela občina v ta namen, ne da bi se zadolževala na delu integralnega proračuna – primerne porabe.

Pred pričetkom investicije je potrebno zapreti finančno konstrukcijo, kar pomeni, da se mora predračunska vrednost pokriti 100 % iz predvidenih virov. Ob tem je potrebno določiti tudi delež, ki ga občina lahko nameni iz integralnega dela proračuna za te namene, ki naj ne bi bil večji od 50 % na projektih občinskega pomena in 25 % na projektih lokalnega pomena (v skladu z načelom javnega interesa). Ta delež pa je zopet odvisen od tipa investicije in lokacije in od tega, ali gre za investicije na socialno in demografsko ogroženih območjih in koliko sredstev so nekatera območja v preteklosti že prejela (po načelu dogovorjene socialne pravičnosti).

Pri upravnih postopkovnih kriterijih pa je potrebno analizirati, v kakšni fazi se nahaja nek projekt. Ali je to ideja, projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja ali izvedba. Vsaka faza zahteva določene časovne postopke in sredstva. Za izvajanje neke gradnje v naslednjem proračunskem letu mora takšen projekt pred sestavo proračuna imeti zaprto finančno konstrukcijo in zahtevano upravno dovoljenje. Poleg vseh elaboratov, ki so potrebni za investiranje po prostorskih zakonih, mora investicija imeti tudi vse potrebne elaborate, ki služijo ne samo pridobivanju sredstev iz ministrstev in drugih virov, ampak tudi za odločitve o upravičenosti, smotrnosti in racionalnosti takšnega projekta. Torej gre v prvi fazi za izločanje nekih projektov, ki nimajo realnih možnosti za realizacijo (zakonsko predpisanih obveznosti in pokritosti investicije itd.).

Kriterijev za odločitve je seveda dovolj in preveč. Nedvomno bi se jih lahko naštel še veliko več. Pri tako pomembnih odločitvah, kot je investiranje v javnem sektorju, je človeški razum pogosto hitrejši in modrejši kot pa vse analize in postopki, vendar se postavlja vprašanje, ali je tudi racionalnejši in bolj pravilen. Pogosto so te odločitve emocionalne, politične, zasebne, itd. in ne služijo vedno javnemu interesu. Postavljanje meril in kriterijev je zahtevno in neljubо delo, ki naj bi bil v domeni oblasti oz. župana in občinskega sveta.

Za primerjavo lahko navedemo državne organe, ki s pogoji in merili izločajo in razvrščajo občinske projekte, kateri bodo sprejeti in sofinancirani in kateri ne. Podobno se seveda dogaja tudi na nivoju občine. Na lokalnem nivoju je za to nedvomno pristojen župan, ki mora svoj program, ki ga je zastavil na volitvah (če ga seveda je in koliko je bil pri tem uspešen in realen), tudi uresničiti s pomočjo svoje ekipe in politične podpore. Veliko nasprotje in opozicijo pri tem igra moč lokalnih interesov, interes javnih zavodov in tudi politika. Ob tem obstajata dva nasprotujoča si principa oziroma paleta vmesnih nians in sicer avtoritativni županov koncept ali pa demokratični lokalni interes ali interes političnih strank, ki so zastopane v občinskem svetu, ki nenazadnje tudi sprejema program župana in akte, ki jih

določa veljavna zakonodaja in sicer programe opremljanja stavbnih zemljišč oziroma programe investicij v sklopu sprejemanja letnega proračuna. V praksi se je pri sprejemanju občinskih proračunov pravzaprav odražalo načelo vsakemu nekaj in nikomur nič, kar sicer rešuje problem socialne pravičnosti in predvsem socialni mir, ne rešuje pa občinskih projektov in razvoja občine. Torej se izbor projektov in njihove prioritete kažejo tudi skozi (ne)moč posameznih političnih interesov in (ne)močjo župana in njegove podpore. V marsikateri slovenski občini je razvidno, da je vedno več projektov, ki so izven koncepta, ki niso v javnem interesu, ki niso racionalni in imajo podporo z lobiranjem ali pa v tem, da se z dogovori ali pritiski poišče sofinancerja – npr. posamezno ministrstvo, ki dobrodušno nakloni 50 % ali več sredstev, čeprav občini ne pripada npr. več kot 10 %. Ekonomsko gledano je pozitivno, da občina pridobiva zunanje vire, po drugi strani pa občini črpa še tiste majhne dodeljene finančne vire, ki so nujno potrebni na drugih projektih.

Pravila nikoli ne morejo zaobjeti vseh individualnih razlik in posploševati različnosti. Merila in kriteriji morajo biti samo neko univerzalno orodje, ki pa ne sme biti togo in nesprejemljivo, ampak mora predvsem omogočati argumentirano nasprotovanje in odločitve na nivoju dialoga. Takšna merila in kriteriji so se v preteklosti že postavljala, vendar zaradi političnih nasprotovanj in mogoče zaradi neelastičnosti razumevanja in izvajanja niso bila sprejemljiva za vse ali nikogar. Tudi nova in drugačna merila in posledično odločitve ne bodo nikoli sprejemljiva za vse.

Kaj je torej rešitev, ki mora biti preprosta, jasna in nedvoumna? Dejstvo je, da je sredstev za uresničevanje vseh želja premalo. Zaradi tega je potrebno vse projekte raztegniti na daljše časovno obdobje v prihodnost in pritegniti čim več zunanjih virov, ki pa so omejeni. Problem pa seveda nastane v vrstnem redu, prioritetah in zopet smo na začetku. Da pa bi lahko trenutno izluščili iz vseh želja in potreb tiste projekte, ki so primerni in smiselni za investiranje, pa je potrebno postaviti nekaj absolutnih omejitev in sicer:

- 1.) Ali projekt izkazuje koristnost, javni interes in upravičenost investicije?
- 2.) Ali ima projekt pred fazo gradnje zakonsko zahtevana upravna dovoljenja, dokumentacijo in urejena lastninska pravna razmerja (če so za realizacijo potrebna) in ali je projekt sploh izvedljiv?
- 3.) Ali je realna pokritost investicije 100 %, od tega z lastnimi sredstvi vsaj 50 %?

Investicije občin se poleg objektov družbenega standarda primarno odvijajo na področju komunalne infrastrukture, od tega večina na območjih, ki v preteklosti niso bila ali pa so bila pomanjkljivo komunalno opremljena in na nivoju saniranja in prenove obstoječih objektov in naprav. Vsa ta dejavnost pa je pravzaprav urejanje stavbnih zemljišč. Ob tem je seveda potrebno poudariti, da imamo neugodno geografsko strukturo, veliko disperzijo, ki jo na račun ohranjanja podeželja in demografije še povečujemo.

7.2. Dodatni viri za financiranje občinskih investicij (komunalni prispevek)

7.2.1. Komunalno opremljanje

Opremljanje stavbnih zemljišč (Bizjak, 2001a, str. 1) je ena od ključnih nalog občine. Gre za področje, katerega normativna ureditev ponuja veliko število neznank in vprašanj: od lastninskega statusa komunalne infrastrukture, standardov komunalnega opremljanja prek možnosti zasebnega, javnega in mešanega financiranja komunalne opreme. Opremljanje stavbnih zemljišč je posebej pomembno tudi zato, ker zakonodaja predvideva posebno javno dajatev, s pomočjo katere naj bi se financirala komunalna oprema: **komunalni prispevek**. Gre za enega od redkih avtonomnih občinskih prihodkov, saj njegove višine in načina odmerjanja ne določa država, vendar pa mora biti kljub relativni svobodi njegovega predpisovanja urejen v skladu z zakonom. Ustava namreč v 147. členu določa, da lokalne skupnosti predpisujejo davke in druge dajatve ob pogojih, ki jih določata ustava in zakon. To pomeni dvojje:

- da lokalne skupnosti ne smejo predpisovati davkov in drugih dajatev, ki nimajo podlage v zakonu (če jih torej za predpisovanje ne pooblašča noben zakon),
- kadar imajo podlago v zakonu, morajo lokalne skupnosti predpisovati davke in druge dajatve ob upoštevanju zakonskih pogojev.

Občinski predpis, ki predpisuje javne dajatve brez zakonske podlage ali v nasprotju z zakonskimi pogoji, je lahko neustaven in zato v nevarnosti, da ga bo Ustavno sodišče na pobudo kakšnega od zavezancev razveljavilo. Sodna praksa Ustavnega sodišča s področja občinskega predpisovanja javnih dajatev je že precej obsežna, predvsem v zvezi z ekološkimi taksami po 80. členu Zakona o varstvu okolja, z občinskim predpisovanjem komunalnih taks in z nadomestilom za stavbna zemljišča. Zato je pomembno poznavanje in upoštevanje zakonskih pogojev za predpisovanje javnih dajatev – v našem primeru komunalnega prispevka.

Zakon o stavbnih zemljiščih kot temeljno pravilo določa, da se lahko objekte gradi le na opremljenih stavbnih zemljiščih. Opremljanje stavbnih zemljišč zagotavlja občina in se izvaja na podlagi programa opremljanja stavbnih zemljišč, ki ga za eno ali več let sprejme pristojni občinski organ. Opremljeno stavbno zemljišče je zemljišče, za katerega so zagotovljeni priključki na javno vodovodno omrežje, javno kanalizacijsko omrežje, javno elektroenergetsko omrežje in dovoz na javno cesto. Občina lahko predpiše še druge komunalne priključke, ki morajo biti zagotovljeni, da se stavbno zemljišče šteje za opremljeno.

Ko prebiramo navodilo o vsebini programa opremljanja, se zdi preobloženo z nepomembnimi in za občino obremenjujočimi zahtevami: obvezne strokovne podlage, podlage iz prostorskih aktov, podlage za oceno stroškov, podlage iz področnih razvojnih programov, ocena stroškov izdelave programa opremljanja itd. Oblika in zahtevna vsebina programa opremljanja

utegnejo marsikatero občino odvrniti od priprave teh programov. Program opremljanja stavbnih zemljišč se v tem kontekstu zdi predvsem breme in ovira pri učinkovitem komunalnem opremljanju in pobiranju komunalnih prispevkov.

Ali ne bi mogla občina prav tako dobro zagotavljati opreme stavbnih zemljišč z drugačnim programom, kot je predpisan ali celo brez njega? Lahko, vendar oblika programa ni sama sebi namen. Edini legitimen razlog za državno predpisovanje vsebine programa opremljanja je zagotavljanje pravilnega zaračunavanja komunalnega prispevka in s tem enakomerno obremenjevanje investitorjev s stroški opremljanja. Država je s tem namreč hotela preprečiti arbitrarno zaračunavanje komunalnega prispevka. S tem je potrebno zagotoviti, da so prikazani dejanski stroški opremljanja in ne fiktivni stroški in da uporabniki plačajo delež opremljanja, sorazmeren dejanskim stroškom opremljanja, ki so jih povzročili.

Program opremljanja bi moral predvsem določiti:

- območja opremljanja tako, da je dejanska raba prostora in komunalna oprema znotraj območja čim bolj enotna,
- vrste in standard zahtevane komunalne opreme v posameznih območjih,
- oceno stroškov opremljanja,
- prispevno stopnjo,
- morebitne oprostitev in olajšave,
- način pobiranja komunalnega prispevka: pred komunalnim opremljanjem območja, v času opremljanja ali po njem (v prvem primeru mora določiti tudi pravila za poračun prispevka glede na dejanske stroške opremljanja).

Vsak program opremljanja, ki zadovoljuje te pogoje, je zakonit in s tem dobra podlaga za komunalno opremljanje in zaračunavanje komunalnega prispevka.

7.2.2. Komunalni prispevek

Komunalni prispevek je plačilo sorazmernega dela stroškov opremljanja stavbnega zemljišča.

Zavezanec za plačilo prispevka je:

- investitor, ki namerava zgraditi nov objekt na stavbnem zemljišču, ki je bilo komunalno opremljeno na podlagi sprejetega programa opremljanja v skladu z občinskim odlokom in z Zakonom o stavbnih zemljiščih,
- investitor, ki namerava prizidati ali nadzidati obstoječi objekt ali spremeniti namembnost obstoječega objekta oziroma rekonstruirati obstoječi objekt, če je za to potrebno povečati zmogljivosti komunalne opreme oziroma omrežij oskrbovalnih sistemov,

- lastnik zgrajenega objekta na opremljenem ali delno opremljenem stavbnem zemljišču, če se to zemljišče na podlagi programa opremljanja na novo komunalno opremlja ali če se konstruira in povečuje zmogljivost obstoječe komunalne opreme.

Zavezanec, ki se želi priključiti na že obstoječo komunalno infrastrukturo, bo plačal samo stroške priključka in priključitve (stroške komunalnega opremljanja se ne zaračunava za nazaj). V kolikor pa bi se zaradi tega povečala priključna moč, je zavezanec dolžan plačati tudi sorazmeren delež le-te.

Prispevek pripada občini, kjer se zemljišče nahaja. Občina komunalni prispevek zavezancem zaračunava na podlagi opremljanja in odloka o komunalnem prispevku. Občina lahko zaračuna komunalni prispevek samo za tisto opremo in vode, ki jih izvaja (za vodovodno in kanalizacijsko omrežje, delno za javno razsvetljavo, ulice oziroma javne poti). Komunalnega prispevka pa ne more zaračunati npr. za električne vode, ptt, kabelski sistem ali plin, v kolikor to financirajo podjetja, ki so pridobila koncesijo. Komunalni prispevek zaračunavajo ta podjetja skozi ceno priključka in ceno distribucije (npr. priključna moč za elektriko itd.).

Komunalni prispevek pristojni občinski organ odmeri z odločbo, ki je predpogoj za izdajo gradbenega dovoljenja za objekt, ki se priključuje. Zavezanec ga lahko plača v enkratnem znesku – avans ali pa na več obrokov – akontativno, vendar pod enakimi pogoji, kot bi občina pridobila posojilo. Vedno se po končanem opremljanju naredi poračun – ugotovi razliko med dejanskimi stroški opremljanja in vplačanimi sredstvi.

V odloku o komunalnem prispevku lahko na podlagi Zakona o stavbnih zemljiščih v zvezi s komunalnim prispevkom uredi naslednje:

- a) določi podrobnejša merila za odmero komunalnega prispevka,
- b) določi druge oprostitve ali znižanja plačila komunalnega prispevka.

Možnost določitve 'podrobnejših meril' občini ne daje povsem prostih rok. Pri njihovem predpisovanju mora namreč upoštevati usmeritve Zakona o stavbnih zemljiščih za določanje komunalnega prispevka ter Navodilo za izračun komunalnega prispevka, ki ga je izdal minister za okolje in prostor. Temeljno načelo odmerjanja komunalnega prispevka po Zakonu o stavbnih zemljiščih je, da gre za plačilo sorazmernega dela stroškov opremljanja stavbnih zemljišč. Ne gre torej za davek ali drugo javno dajatev, pri kateri dajatev ni nujno sorazmerna protistoritvi oziroma protistoritev sploh ni potrebna. Gre za plačilo dejanskih stroškov opremljanja. Iz tega sledi več zaključkov:

- občina naj bi s komunalnim prispevkom ne dobila več sredstev, kot jih je porabila za komunalno opremljanje,
- zavezanec naj bi bil obremenjen sorazmerno s stroški opremljanja, ki jih je povzročil,
- komunalnega prispevka ni mogoče uporabljati kot usmerjevalnega davka oziroma socialnega prerazdeljevalnega mehanizma: vsi zavezanci morajo biti enakomerno obremenjeni glede na delež dejanskih stroškov opremljanja.

Seveda teh ciljev v popolnosti nikoli ni mogoče uresničiti. Stroški komunalnega opremljanja so težko vnaprej natančno izračunljivi. Prav tako pa je zelo težko določiti dejanske stroške, ki jih je povzročil posamezni investitor. Pomembno pa je, da občinski odloki ne vsebujejo mehanizmov, ki bi sami po sebi nasprotovali navedenim ciljem. Takšni odloki so lahko v nasprotju z Zakonom o stavbnih zemljiščih.

Po Zakonu o stavbnih zemljiščih se komunalni prispevek določi glede na višino vseh stroškov opremljanja stavbnega zemljišča z javno infrastrukturo, upošteva površino stavbnega zemljišča, mogoče priključke na javno infrastrukturo in zmogljivosti infrastrukture. Navodilo za izračun komunalnega prispevka to določbo operacionalizira tako, da določa formule za izračun komunalnega prispevka za posamezno vrsto javne infrastrukture. Načelo je za vse vrste infrastrukture enako: zavezanec plača delež stroškov komunalne opreme, ki je čim bolj enak deležu njegove stavbne parcele v celotni površini stavbnih parcel v območju opremljanja (načelo enakovrednosti dajatve in protidajatve).

Velikost stavbne parcele je edini kriterij po Navodilu za izračun komunalnega prispevka. Vendar občina lahko s svojim odlokom o komunalnem prispevku predpiše še dodatna merila, ki pa morajo prispevati k bolj natančnemu izračunu dejanskih stroškov opremljanja, ki jih je povzročil zavezanec, na primer kriterij zmogljivosti infrastrukture oziroma zmogljivosti priključka na objekt zavezanca. Zakon o stavbnih zemljiščih namreč kot kriterij za določitev prispevka navaja tudi priključke na javno infrastrukturo in njeno zmogljivost. Občina lahko torej s svojim odlokom kot dodatni kriterij predpiše tudi zmogljivost priključka posameznega objekta na javno infrastrukturo (npr. različno vrednotenje glede na premer vodovodnega oziroma kanalizacijskega priključka). Drugih kriterijev, na primer namembnost objekta, občine ne smejo uporabljati. Za stanovanjski blok s 50 stanovanji in za sosednjo enodružinsko hišo, ki imata enako veliko stavbno parcelo in enako zmogljive priključke na vodovod, bo komunalni prispevek za vodovod torej enak (na stanovalca pa seveda neprimerno večji za enodružinsko hišo).

Skoraj vsi do sedaj sprejeti občinski odloki o komunalnem prispevku so zanemarili navedeno temeljno načelo predpisovanja prispevka (o enakovrednosti dajatve in protidajatve) in poleg površine stavbnega zemljišča uporabljajo tudi druge kriterije za določitev, na primer namembnost objekta, dejavnosti, ki se v njem opravljajo, velikost objekta itd. Ti kriteriji nimajo po večini prav nobenega vpliva na dejanske stroške opremljanja, zato so v nasprotju z Zakonom o stavbnih zemljiščih in torej nezakoniti in tudi neustavni. Takšni odloki dostikrat ne bi zdržali presoje zakonitosti in ustavnosti pred ustavnim sodiščem. Nezakonito je vsakršno določanje kriterijev, ki nimajo zveze z dejanskimi stroški komunalnega opremljanja in ki s tem kršijo načelo enakovrednosti dajatve in protidajatve oziroma enakosti zavezancev na območju opremljanja.

Občina se seveda lahko odloči, in določene kategorije zavezancev (npr. kmete, socialno ogrožene družine itd.) oprosti plačila komunalnega prispevka ali določi zanje olajšave, vendar

izpada priliva ne sme prevaliti na druge zavezanke. Če znaša celotna vrednost opremljanja nekega območja s kanalizacijskim omrežjem npr. 5.000.000,00 sit in znašajo oprostitve in olajšave 1.000.000,00 sit, mora občina ta znesek kriti sama. Od preostalih zavezancev lahko izterja le še 4.000.000,00 sit.

V nadaljevanju navajam fiktiven in zelo poenostavljen primer komunalnega opremljanja nekega območja urejanja. Primer bo pokazal, da uvajanje dodatnih kriterijev za odmero poleg velikosti stavbne parcele ni povsem brez nevarnosti.

Primer komunalnega opremljanja območja proizvodnih in servisnih dejavnosti s kanalizacijskim omrežjem:

Vrsta območja opremljanja: območje proizvodnih in servisnih dejavnosti.

Površina vseh stavbnih parcel na območju urejanja: 20.000 m².

Število zavezancev (lastnikov stavbnih parcel/objektov na območju): 5.

Dolžina javnega kanalizacijskega omrežja: 200 m.

Stroški opremljanja območja z javnim kanalizacijskim omrežjem: 10.000.000 sit.

Stroški opremljanja na dolžinski meter omrežja: 50.000 sit.

Stroški opremljanja na m² stavbne parcele: 500 sit/m².

V območju urejanja je pet zavezancev z različno velikimi stavbnimi parcelami. Komunalni prispevek je ob uporabi formule iz 6. člena Navodila za izračun komunalnega prispevka odvisen zgolj od površine stavbne parcele zavezanca. Komunalni prispevek je sorazmeren deležu stavbne parcele zavezanca glede na celotno površino stavbnih parcel na območju opremljanja. Izračuna se tako, da se površina stavbne parcele zavezanca pomnoži s stroški opremljanja na m² stavbne parcele.

Tabela 20: Primer izračuna komunalnega prispevka po Navodilu za izračun komunalnega prispevka

	Zavezanec 1	Zavezanec 2	Zavezanec 3	Zavezanec 4	Zavezanec 5	Vsota
Površina stavbne parcele (m ²)	500	1000	2000	6500	10.000	Površina skupaj (m ²): 20.000
Višina komunalnega prispevka (v sit)	500 x 500 = 250.000	1000x500 =500.000	2000x500 =1000.000	6500x500 =3.250.000	10.000x500 =5.000.000	Kom.prisp. skupaj (sit): 10.000.000

Vir: Bizjak, 2001, str. 5.

V tem primeru se vsota posameznih prispevkov ujema s celotnimi stroški opremljanja. Denimo, da občina meni, da velikost stavbne parcele ne odraža dovolj natančno dejanskih stroškov opremljanja, ki jih povzroči posamezni zavezanec, in da kot dodaten kriterij odmere

določi zmogljivost (premer) individualnega kanalizacijskega priključka na sekundarno kanalizacijsko omrežje.

Občina glede na velikost priključka predpiše sledeče korekcijske faktorje:

Tabela 21: Primer korekcijskih faktorjev pri izračunu komunalnega prispevka

Premer priključka (v mm)	Korekcijski faktor
Do 150	0,6
151-200	0,9
201-250	1,2
nad 250	1,5

Vir: Bizjak, 2001, str. 5.

S tem korekcijskim faktorjem se pomnoži stavbna parcela (oziroma prej izračunani prispevek). Komunalni prispevek ob upoštevanju velikosti priključka znaša:

Tabela 22: Primer izračuna komunalnega prispevka z uporabo korekcijskih faktorjev

	Zavezanec 1	Zavezanec 2	Zavezanec 3	Zavezanec 4	Zavezanec 5	Vsota:
Velikost priključka (mm)	12	25	20	25	30	
Korek. faktor priključka	0,6	1,2	0,9	1,2	1,5	
Površina stavbne parcele (m ²)	500	1000	2000	6500	10.000	Površina skupaj m ² : 20.000
Višina komunalnega prispevka (v sit)	250.000 x 0,6 =150.000	500.000 x 1,2 = 600.000	1.000.000 x 0,9 = 900.000	3.250.000 x 1,2 =3.900.000	5.000.000 x 1,5 =7.500.000	Kom.prispevek skupaj (v sit): 13.050.000

Vir: Bizjak, 2001, str.5.

Kot vidimo, komunalni prispevek, zbran ob upoštevanju korekcijskih faktorjev zmogljivosti individualnih priključkov, v navedenem primeru skoraj za tretjino presega dejanske stroške. Rezultat bi bil lahko ob različnih parcelah in različnih zmogljivostih tudi drugačen, na primer manjši od dejanskih stroškov. Rezultat bi bil še bolj nepredvidljiv, če bi si izmislili poleg zmogljivosti priključkov še dodatne kriterije, na primer uporabno površino objekta ali njegov namen. Tudi zato je določanje dodatnih kriterijev neustavno in nezakonito, saj ne poruši samo sorazmerja med dejanskimi stroški in komunalnim prispevkom posameznega zavezanca, pač pa tudi med celoto zbranih komunalnih prispevkov in dejanskimi stroški opremljanja. Želja po bolj sorazmernem obremenjevanju posameznikov torej lahko privede do odmika od dejanskih stroškov.

Kako uskladiti ta na videz neuresničljiva cilja? Edini način, ki ga poznamo, je ta, da vnaprej izračunamo vse komunalne prispevke za določeno območje opremljanja z vsemi

korekcijskimi faktorji, primerjamo vsoto izračunanih prispevkov z dejanskimi stroški opremljanja ter nato povečamo oziroma zmanjšamo vse prispevke v enaki meri tako, da je njihova vsota enaka dejanskim stroškom opremljanja. Pogoj je seveda, da že vnaprej poznamo vse zavezance na območju in vrednost vseh faktorjev, ki bodo vplivali na odmero: od velikosti stavbne parcele naprej. To je lahko izvedljivo, če je območje opremljanja majhno in homogeno. Za vsakega od zavezancev na takšnem območju izračunamo komunalni prispevek ter končno vsoto primerjamo z dejanskimi stroški opremljanja. Za naš primer smo tako ugotovili, da je korekcijski faktor: $10.000.000 / 13.050.000 = 0,7663$. S tem faktorjem moramo pomnožiti izračunane prispevke.

Za naš primer smo tako ugotovili, da je ob upoštevanju korekcijskega faktorja zmogljivosti priključka zbrana predvidena skupna vsota prispevka 13.050.000 sit, dejanski stroški opremljanja pa so le 10.000.000 sit. Torej je potrebno vsakemu zavezancu zmanjšati prispevek, tako da bo znašal le 0,7663 izračunanega.

Tabela 23: Izračun komunalnega prispevka z upoštevanjem korekcijskega faktorja zmogljivosti priključka (v sit)

	Zavezanec 1	Zavezanec 2	Zavezanec 3	Zavezanec 4	Zavezanec 5	Vsota:
Višina	150.000	600.000	900.000	3.900.000	7.500.000	Kom. prisp.
komun.	x 0,7663	x 0,7663	x 0,7663	x 0,7663	x 0,7663	skupaj (v sit):
prisp. (v sit)	= 114.945	= 459.780	= 689.670	= 2.988.570	= 5.747.250	10.000.215

Vir: Bizjak, 2001, str.6.

Iz tega primera vidimo, da vsak kriterij, ki ga dodamo osnovnemu kriteriju površine stavbne parcele, bodisi poruši razmerje med dejanskimi stroški komunalnega opremljanja in zbranim denarjem, bodisi močno zakomplicira predpisovanje in izračunavanje komunalnega prispevka.

Problematika zaračunavanja komunalnega prispevka v slovenskih občinah je precejšnja, saj občine ne upoštevajo zakonskih določil in zaračunavajo prispevek v pavšalu pri novogradnjah. Marsikatera občina je zaradi neusklajenosti zaračunavanja s predpisi morala prenehati s pobiranjem prispevka, saj se je marsikateri zavezanec za plačilo pritožil, občina pa je seveda tožbo izgubila. Kot primer lahko navedem občino Idrija, ki je v preteklosti zaračunavala komunalni prispevek v pavšalu, do danes pa je minilo že več kot deset let od takrat, ko je prenehala s pobiranjem. Če bodo občine hotele na tem področju vzpostaviti red in zakonitost, bodo morale postaviti sistem, ki bo v skladu z Zakonom o stavbnih zemljiščih in pravilniki na tem področju. Najprej bodo morale sprejeti program opremljanja stavbnih zemljišč na področju celotne občine, ki ga bo sprejel občinski svet. Druga poteza pa je sprejem pravilnika za izračun komunalnega prispevka. Za vse to pa občine potrebujejo prostorske in ostale evidence, ki jih bodo morale pridobiti in ustrezno obdelati.

7.3. Vloga države pri občinskih investicijah

Znesek primerne porabe za posamezno občino, določen na podlagi 20. a člena Zakona o financiranju občin, naj bi vsem občinam zagotavljal enak nivo finančnih možnosti za opravljanje njihovih ustavnih in zakonskih nalog. Skladno s tem izhodiščem je na podlagi 1. odstavka 24. člena Zakona o financiranju občin uveden institut finančne izravnave. Tako se občini, ki z lastnimi prihodki ne more zagotoviti obsega svoje primerne porabe, zagotovijo dodatna sredstva iz državnega proračuna do višine za občino izračunane primerne porabe. Na podlagi vsebinske analize osnov za določitev zneska primerne porabe na prebivalca, ki ga določi Državni zbor RS, in načina določitve zneska primerne porabe za posamezno občino lahko trdimo, da v obsegu primerne porabe občinam niso zagotovljena ustrezna sredstva za izvajanje investicij temveč le sredstva za izvajanje tekočih nalog. Osnova za izračun primerne porabe občin je bila izračunana iz prejšnje zagotovljene porabe, ki pa občinam ni priznala pravice do sredstev za amortizacijo osnovnih sredstev na posameznih področjih (osnovnošolsko izobraževanje, predšolsko varstvo in izobraževanje, osnovno zdravstveno varstvo, komunalno in cestno gospodarstvo itd.).

Delni korektiv je določen v 26. členu Zakona o financiranju občin, ki določa, da se v državnem proračunu občini lahko zagotovijo dodatna sredstva za sofinanciranje posameznih ukrepov in investicij, kadar obstaja v skladu z zakonom ali drugim predpisom poseben interes za njen razvoj. Višina dodatnih sredstev za sofinanciranje za posamezno občino je na podlagi 4. odstavka 26. člena Zakona o financiranju občin odvisna od razmerja med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah. Posamezna občina je tako upravičena do dodatnih sredstev v višini največ do 70 % od predvidenega ukrepa oz. predvidene investicije.

Iz četrtega odstavka 26. člena Zakona o financiranju občin je razvidno, da se višina dodatnih sredstev za sofinanciranje posamezne investicije, ki se lahko zagotovi iz državne ravni, izračuna na podlagi zneskov dejansko realizirane dohodnine posamezne občine za preteklo leto, preračunane na prebivalca v občini. Ob upoštevanju razmerja med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah se posamezni občini zagotovijo naslednja dodatna sredstva:

Tabela 24: Delež sofinanciranja investicij po slovenskih občinah glede na razmerje med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah

Če znaša razmerje med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah:	Je občina upravičena do dodatnih sredstev v višini do:
do 50 %	70 %
nad 50 % do 70 %	60 %
nad 70 % do 90 %	50 %
nad 90 % do 110 %	40 %
nad 110 % do 130 %	30 %
nad 130 % do 150 %	20 %
nad 150 %	10 %

Vir: Zakon o financiranju občin.

Ministrstva in vladne službe, ki imajo v svojih finančnih načrtih proračunske postavke, ki vsebujejo konto 4300 – 'Investicijski transferi drugim ravnam države', pripravijo za vsako proračunsko leto razdelilnik teh sredstev po projektih in po občinah. Ministrstva oblikujejo predlog razdelitve sredstev, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije v okviru razpoložljivih sredstev državnega proračuna za posamezno proračunsko leto. Občine tako po sprejemu državnega proračuna vedo, s kakšno višino sredstev bodo razpolagale in na ta način lahko predvideno sofinanciranje vključijo v predlog proračuna občine oz. v načrt razvojnih programov, ki ga sprejme občinski svet.

Občine, ki so na podlagi programa investicij, sprejetega za posamezna področja na ravni države, upravičene do dodatnih sredstev iz državnega proračuna, morajo pred začetkom investicije dobiti soglasje ministrstva, pristojnega za finance. Pri izdaji soglasja ministrstvo upošteva investicijsko sposobnost občine. Tako izplačila iz državnega proračuna ni mogoče izvršiti, dokler ni občini izdano soglasje. Izplačilo se izvede na podlagi predloženih dokazil občine ministrstvu, ki je predlagalo investicijo vladi, da so bila dela izvršena. Ker pomenijo

sredstva, ki jih dobi posamezna lokalna skupnost na podlagi sklepa vlade, namensko dotacijo (za strogo opredeljen namen), lahko dejansko porabo teh sredstev kontrolirata proračunska inšpekcija Ministrstva za finance in Računsko sodišče Republike Slovenije. Računsko sodišče Republike Slovenije je ob reviziji izvršitve finančnega načrta Ministrstva za finance za leti 1999 in 2000 pregledalo proračunsko postavko 2475 – 'Dopolnilna sredstva občinam – sredstva za investicije'. Na podlagi svojih ugotovitev je Ministrstvu za finance priporočilo, da za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti pri porabi sredstev za investicijske transfere pri posameznih resornih ministrstvih sprejme ustrezne ukrepe. Ministrstvo za finance naj bi tako od resornih ministrstev, ki spremljajo izvajanje investicij na lokalni ravni, pridobilo sezname vseh sprejetih obveznosti iz naslova dodatnih sredstev za investicije in vzpostavilo nadzor nad dodeljevanjem sredstev za investicije, ki temeljijo na večletnih pogodbah.

TABELA 25: Izračun razmerja med dohodnino na prebivalca v nekaterih slovenskih občinah in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah za leto 2000

Zap. št.	OBČINA	Znesek dohod. na prebiv. (v sit)	Razm. med doh. na preb. v občini in povpr. doh. na preb. v slov. obč. (v %)	Razmerje znaša:						
				do 50%	nad 50% do 70%	nad 70% do 90%	nad 90% do 110%	nad 110% do 130%	nad 130% do 150%	nad 150%
				Občina je upravičena do dodatnih sredstev v višini:						
				do 70%	do 60%	do 50%	do 40%	do 30%	do 20%	do 10%
1.	HODOŠ	5.177	16,90	16,90						
2.	JURŠINCI	9.027	29,47	29,47						
3.	BENEDIKT	16.139	52,70		52,70					
4.	KRIŽEVCI	24.283	79,29			79,29				
5.	KANAL	32.633	106,55				106,6			
6.	JESENICE	33.913	110,73					110,7		
7.	CELJE	45.347	148,07						148,1	
8.	IDRIJA	51.383	167,78							167,8
9.	TRZIN	93.762	306,15							306,2
	POVPREČJE*	30.626	100,00							

* Povprečje upošteva vse slovenske občine.

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Kriterij razmerja med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah je povsem neustrezen, če upoštevamo dejstvo, da je to le eden izmed virov lastnih prihodkov občine (čeprav daleč najpomembnejši), in ob upoštevanju osnovnega načela Zakona o financiranju občin, da obseg primerne porabe, določen v 20. a členu Zakona o financiranju občin, omogoča enake možnosti vsem občinam za izvajanje njihovih nalog. Razmerja med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca po občinah močno odstopajo od povprečja, kar je razvidno tudi iz prejšnje tabele.

Še bolj zaskrbljujoč postane položaj, če naredimo primerjavo na konkretni investiciji. Občina Idrija je v letu 2003 pričela z izgradnjo podružnične šole Godovič, ki bo stala 243.522.000 sit. Delež občine v investiciji bo znašal približno 91 %, kar v absolutni višini pomeni 221.605.020 sit. Država bo k investiciji primaknila le 21.916.980 sit. Če bi enako šolo gradila občina Hodoš, bi od države prejela kar 170.465.400 sit, kar pomeni 7,78 krat več sredstev, kot jih bo dobila občina Idrija. Pri tem pa moramo upoštevati dejstvo, da na občana občine Idrija pripada le 88,77 % zneska primerne porabe občana občine Hodoš.

Sledi sklep, da sedanji sistem sofinanciranja investicij s strani države ni ustrezen, ker temelji izključno na dohodnini, ki je le eden izmed virov lastnih prihodkov občin. Pomembno pa je tudi dejstvo, da občine na višino dohodnine nimajo nobenega vpliva. Pri sofinanciranju investicij bi bilo potrebno v zakonu določiti le, katere investicije država sofinancira in koliko sredstev zagotavlja za ta namen. Hkrati pa bi bilo potrebno postaviti standarde, po katerih bi več sredstev za posamezno investicijo dobile občine, ki jo same niso sposobne izpeljati in po katerih občine niso upravičene do sredstev, če se dejavnost financira iz cene in če višina cene ni vsaj v višini povprečja cen v državi. V nasprotnem primeru bi prišlo do problema, da bi država sofinancirala izgradnjo kanalizacije, vodovoda itd., cene samih storitev na tem področju pa bi bile nižje od povprečja v državi.

8. POTENCIALNI NOVI VIRI FINANCIRANJA OBČIN

8.1. Vključevanje privatnega kapitala v financiranje gospodarske infrastrukture

Zagotavljanje javne infrastrukture in lokalnih javnih služb (Milunovič, 2000) je temeljno področje delovanja lokalnih skupnosti. Za pokrivanje naraščajočih potreb pri zagotavljanju javnega standarda na lokalni ravni je potrebno uvesti nove metode za izvajanje in financiranje javnih služb. Projektno financiranje z modelom BOT omogoča pospešen razvoj javnih služb in vključevanje zasebnih finančnih virov v pokrivanje potreb javnega sektorja. Ob tem vnaša elemente podjetniških vzvodov v zagotavljanje javnih služb z njihovo večjo ekonomičnostjo, uspešnostjo in učinkovitostjo.

Pri klasični obliki zagotavljanja infrastrukturnih dobrin in storitev je celotna odgovornost v rokah lokalne skupnosti, ki je odgovorna za vodenje in upravljanje infrastrukturnih dejavnosti ter za zagotavljanje finančnih sredstev. Odgovorna je za vzdrževanje obstoječih infrastrukturnih objektov ter za načrtovanje in izbor novih projektov. Odločitve o porazdelitvi finančnih sredstev med različne infrastrukturne dejavnosti morajo temeljiti na predhodno določenih ciljih občine. Finančna sredstva si občina zagotovi z lastnimi prihodki ali pa z najemanjem posojil (Fox, 1994, str. 42).

Izkušnje v svetu, kjer prevladuje javno lastništvo infrastrukturnega sektorja in tudi javno upravljanje infrastrukturnih storitev, kažejo, da je učinkovitost pri zagotavljanju

infrastrukturnih storitev večja, kadar javne organizacije delujejo v konkurenčnih razmerah in s čim manjšo državno regulativo. Konkurenca zasebnih podjetij namreč povečuje učinkovitost poslovanja javnih podjetij.

Možne oblike zagotavljanja infrastrukturnih storitev, ki si sledijo glede na naraščajočo stopnjo zasebne udeležbe, so pogodbe za opravljanje storitev, pogodbe za vodenje in upravljanje, pogodbe o najemu, klasične koncesijske pogodbe, oblike projektnega financiranja ter delna ali popolna prodaja (Idelovitch, Ringskog, 1995, str. 13). Lastništvo nad objektom v prvih štirih primerih ostane v rokah javnega sektorja, pri projektnem financiranju in prodaji javnih podjetij pa se lastništvo nad objektom prenese na zasebni sektor, le - ta pa je odgovoren tudi za financiranje.

Oblika projektnega financiranja BOT (ang. Build - Operate - Transfer) ali 'zgradi – upravljaj – predaj državi' se je razvila v začetku osemdesetih let, tako pa jo je označil takratni turški ministrski predsednik Ozal (Reinhardt, 1991, str. 4). Ta oblika predstavlja enega od pomembnih instrumentov, s pomočjo katerih se zasebni sektor vse dejavnije vključuje v izgradnjo in financiranje infrastrukturnih objektov v številnih državah.

Prednosti, ki jih prinaša omenjena oblika projektnega financiranja, so s stališča javnega sektorja kar precejšnje. Največja med njimi je ta, da breme financiranja infrastrukturnih dejavnosti javni sektor preloži na zasebni sektor. Temu primerno se spremeni tudi porazdelitev tveganj. Pri klasični obliki zagotavljanja infrastrukturnih dobrin in storitev mora vsa tveganja nositi javni sektor, pri BOT obliki projektnega financiranja pa se tveganja primarno porazdelijo med državo in zasebni sektor, znotraj slednjega pa še med različne zasebne udeležence. Zasebni sektor običajno ne nasprotuje prevzemu tistih tveganj, ki jih je sposoben nadzorovati, medtem ko išče maksimalno podporo javnega sektorja pri tistih tveganjih, ki jih ne more nadzirati.

Kljub prednostim BOT oblike projektnega financiranja pa še vedno ostaja osnovna oblika financiranja klasično zagotavljanje infrastrukturnih dobrin in storitev, kjer lokalna skupnost zagotovi finančna sredstva z lastnimi prihodki in z najemanjem posojil. BOT oblika je sicer pomembna, vendar pa ne predstavlja nadomestila za klasično obliko zagotavljanja infrastrukturnih storitev in financiranja infrastrukturnih dejavnosti. Obstaja namreč cela vrsta projektov, ki jih sploh ni mogoče financirati na ta način. Osnovni pogoj, ki ga mora projekt izpolnjevati, je njegova komercialnost. Zasebno podjetje se namreč ne bo zanimalo za izgradnjo objekta, ki mu ne bo vsaj dolgoročno prinašal koristi v smislu dobička.

Slovenske občine zaenkrat še nimajo večjih izkušenj z vključevanjem zasebnega sektorja v izgradnjo in financiranje infrastrukturnih objektov, BOT oblika projektnega financiranja pa jim je še zelo slabo poznana. Menim, da se bodo v prihodnosti tudi slovenske občine morale začeti posluževati omenjenega financiranja, saj so investicijske potrebe za vzdrževanje starih in za izgradnjo novih infrastrukturnih objektov velike. S klasično obliko financiranja vseh ne

bo mogoče zadovoljiti. Zato bi bilo primerno uporabiti tudi alternativne oblike projektnega financiranja.

8.2. Regionalna politika Evropske unije in predpristopne pomoči

V prihajajočem obdobju je potrebno poiskati zadostna finančna sredstva, ki bodo omogočala učinkovito uveljavljanje načel in pravic, ki jih zagotavlja lokalna samouprava. V primerjavi z razvitejšimi državami so v Sloveniji še neizkoriščene možnosti sodelovanja zasebnega sektorja z javnim sektorjem, predvsem na področju infrastrukture. Vključevanje v Evropsko unijo za Slovenijo pa pomeni tudi možnost črpanja sredstev iz strukturnih skladov. Evropski finančni viri lokalnim skupnostim omogočajo reševanje institucionalnih težav, pripomorejo k izvajanju infrastrukturnih projektov in vzpodbujajo nadaljni razvoj lokalne samouprave.

Cilj regionalne politike Evropske unije (Agencija RS za regionalni razvoj, 2001, str. 1) je doseči trajnostni in enakomerni razvoj vseh članic Evropske unije in predvsem vseh njenih regij. Regije kot vmesna stopnja med državo in lokalno ravniyo se med seboj v marsičem razlikujejo. Razlike izhajajo iz različne razpoložljivosti naravnih, gospodarskih, socialnih in drugih virov, ki vplivajo na razvojne možnosti določenega območja oziroma regije. Interes vsake sodobne države pa je zmanjševanje regionalnih razlik na svojem ozemlju. Regionalna politika deluje po sistemu finančne solidarnosti. To pomeni, da se prispevki posamezne države, ki se natekajo v evropski proračun, porazdelijo v manj razvite regije. Za pospeševanje razvoja in zmanjševanje razlik med regijami in državami v Evropski uniji so bili ustanovljeni strukturni skladi. Strukturna politika deluje v smislu dopolnjevanja nacionalnih regionalnih politik, saj financiranje projektov poteka s sodelovanjem lokalnih oblasti in države članice.

Sredstva strukturnih skladov naj bi se dodeljevala po vnaprej določenih kriterijih glede na:

- težo pomembnosti ukrepov za celotno Evropsko unijo,
- težo ukrepov, upoštevajoč regionalni vidik,
- težo problema po posameznih regionalnih in socialnih problemih področij,
- finančno sposobnost države članice in glede na njeno blaginjo,
- posebne značilnosti predlaganih ukrepov.

Finančna pomoč se posreduje v naslednjih oblikah:

- delno financiranje operativnih programov, delno financiranje državnih pomoči, vključno s povračili,
- oblike individualnih podpor s soglasjem Evropske komisije in države članice,
- delno financiranje projektov, vključno s povračili,
- podpora za tehnično pomoč in študije za pripravo izvedbe projektov.

Zgodovina razvoja strukturnih skladov je sledeča.

1. Leto 1957: države so podpisale Rimsko pogodbo, ki napoveduje potrebo po krepitvi gospodarske skupnosti, ki bo omogočala usklajen razvoj in zmanjševanje razlik med regijami.
2. Leto 1958: ustanovitev Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za kmetijstvo.
3. Leto 1975: ustanovitev Evropskega regionalnega sklada, ki je bil oblikovan z namenom porazdeliti del evropskega proračuna v najrevnejše regije skupnosti.
4. Leto 1986: enotna Evropska listina (Single European Act) postavlja temelje za kohezijsko politiko, ki naj bi reševala probleme predvsem manj razvitih držav.
5. Leto 1989-1993: Evropski svet v Bruslju februarja 1988 oznanja solidarnost sredstev in nameni 68 milijard evrov za strukturne sklade.
6. Leto 1992: države so podpisale Maastrichtsko pogodbo, ki je začela veljati leta 1993, in je določila kohezijo kot eno od prednostnih nalog Evropske unije poleg ekonomske in monetarne unije ter enotnega trga. Ustanovljen je bil Kohezijski sklad za podporo projektom na področju okolja in prometa v najbolj zaostalih državah članicah.
7. Leto 1994-1999: Evropski svet se je v Edinburghu decembra 1993 odločil, da bo 177 milijard evrov, t.j. tretjino celotnega proračuna Evropske unije, namenil za financiranje sistema strukturnih skladov. Poleg že nastalih skladov je bil ustanovljen poseben finančni instrument za ribištvo, ki je do takrat deloval v okviru kmetijske politike.
8. Leto 1997: Amsterdamska pogodba potrjuje pomembnost kohezije in poudarja spoštovanje človekovih pravic in demokratičnih načel v državah članicah, boj proti brezposelnosti, svobodo gibanja, uvaja nove cilje na področju pravosodja in notranjih zadev in boj proti organiziranemu kriminalu.
9. Leto 2000-2006: Evropski svet v Berlinu marca 1999 je prinesel reformo strukturnih skladov in Kohezijskega sklada. Skladi naj bi dobili v obdobju 2000-2006 preko 213 milijard evrov, kar predstavlja 30 milijard evrov letno. SAPARD, ISPA in PHARE kot predpristopni instrumenti so namenjeni ekonomskemu in socialnemu razvoju držav kandidatk srednje in vzhodne Evrope.

Delovanje strukturnih skladov je določeno s splošnimi načeli.

1. **Načelo koncentracije** sredstev oziroma ukrepov na regije in skupine, ki jih najbolj potrebujejo glede na določene cilje, ki so opredeljeni s prednostnimi nalogami in strogimi kriteriji.
2. **Načelo programiranja**, t.j. načrtovanega in programiranega usmerjanja sredstev, ki določa, da sredstev ni mogoče pridobiti za posamezne nepovezane investicije, temveč se dodelijo na podlagi razvojnih programov.
3. **Načelo partnerstva**, ki pomeni, da se spodbuja povezovanje gospodarstva, znanosti in politike v celovitih projektih, in da ukrepe izvajajo skupno različna resorna ministrstva, ki s svojimi politikami prispevajo k uresničevanju strateškega cilja povečanja konkurenčnih sposobnosti in gospodarski krepitvi regij.

4. **Načelo dodatnih pomoči (additionality)**, ki pomeni, da skladi dopolnjujejo finančna sredstva lastnih sredstev držav članic, ne pa, da jih nadomeščajo. Za izvajanje projektov je potrebno zagotoviti sredstva privatnih in lokalnih virov. Sredstva skladov se zagotavljajo dodatno kot povračilo stroškov izvedenih in plačanih aktivnosti.
5. **Načelo subsidiarnosti**, ki pomeni, da lahko Evropska unija na področjih, ki niso v njeni izključni pristojnosti, ukrepa le, če države članice ne morejo zadovoljivo doseči ciljev predlaganih ukrepov. To pa pomeni, da se odločitve sprejemajo na najnižji možni ravni.
6. **Načelo učinkovitosti vrednotenja učinkov**, ki naj bi zagotavljalo nadzor učinkovitosti ter uspešnosti, proračunsko disciplino in poenostavitev celotnega sistema pomoči strukturnih skladov.

Širitev (Informacijski center Delegacije Evropske komisije v Sloveniji, 2002, str.1) je glede na število kandidatk in glede na gospodarske ter socialne razlike med obstoječimi državami članicami in državami kandidatkami eden največjih izzivov v zgodovini evropskih integracij in sodi med prednostne naloge Evropske unije.

Evropska unija vzporedno s pogajalskim procesom zagotavlja državam kandidatkam iz srednje in vzhodne Evrope predpristopno pomoč. Program PHARE je bil prvi izmed instrumentov pomoči, namenjen pomagati državam pri vzpostavitvi demokracije, prestrukturiranju gospodarstva in vzpostavitvi potrebnega okolja za delovanje trga. Kasneje sta bila ustanovljena dva dodatna programa predpristopne pomoči in sicer: ISPA (okoljska in prometna infrastruktura) in SAPARD (razvoj kmetijstva in podeželja). Vseh deset srednje in vzhodnoevropskih držav kandidatk (Bolgarija, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija) je upravičenih do pomoči iz omenjenih programov.

V Sloveniji (Urad Vlade RS za evropske zadeve, 2003, str. 98) je politika spodbujanja socialno in ekonomsko manj razvitih območij že dolgo uveljavljena. Zaustavitev povečevanja razlik med slovenskimi regijami je eden od dveh osnovnih ciljev Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za leta 2001 – 2006. Leta 1999 je Slovenija sprejela poseben Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki določa cilje, načela, organizacijo spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, dodeljevanje razvojnih spodbud in merila za opredelitev območij s posebnimi razvojnimi problemi.

Program PHARE (Poland and Hungary Action for Restructuring of the Economy) se je začel leta 1989 (Informacijski center Delegacije Evropske komisije v Sloveniji, 2002, str. 2) in je bil zastavljen kot pomoč poljskemu in madžarskemu gospodarstvu, kasneje pa je postal osrednji program predpristopne pomoči kandidatkam srednje in vzhodne Evrope za vstop v EU. Njegov namen je posodobitev administrativne usposobljenosti prihodnjih članic za učinkovito izvajanje evropske zakonodaje in podpora nujnim investicijam na področju ekonomske in socialne kohezije. Države srednje in vzhodne Evrope je podprl pri vzpostavljanju demokracije in tržnega gospodarstva.

V programu Slovenija sodeluje že od leta 1992. V obdobju od 1992 do 1995 je Slovenija prejela 69 milijonov evrov finančnih sredstev za projekte, ki so se izvajali na področjih, kot so reforma javne uprave, privatizacija, reforma finančnega sektorja, regionalni razvoj (vključno s čezmejnimi sodelovanjem) in razvoj človeških virov. Letni znesek sredstev, ki jih Slovenija prejme iz naslova programa PHARE, znaša okvirno 25 milijonov evrov.

Namen programa je pomagati državam srednje in vzhodne Evrope pri vključitvi v evropske razvojne tokove preko priprave na prihodnje članstvo v EU s financiranjem prednostnih področij. S pomočjo programa skušajo odpraviti neravnovesje med posameznimi sektorji, regijami in strukturami v gospodarstvu držav kandidat. PHARE zagotavlja podporo v obliki nepovratne finančne pomoči, namenjene prevzemu pravnega reda EU in izgradnji institucij.

- 1. Uveljavljanje pravnega reda:** Namen programa je podpreti vzpostavljanje upravnih struktur in sprejemanje pravnih podlag, ki so v skladu s pravnim redom EU.
- 2. Izgradnja institucij:** Program Phare pomaga državam kandidatkam pri prilagajanju njihovih podjetij in javne infrastrukture, da bi dosegle standarde EU na področjih, kot so na primer: varstvo okolja, varstvo konkurence in energetika. Projekti so usmerjeni v razvoj malih in srednjih podjetij, človeških virov, male okoljske infrastrukture na ravni lokalnih skupnosti ter v regionalni razvoj.

Sofinanciranje iz programa se izvaja v obliki nepovratne pomoči. Finančni delež programa Phare lahko doseže tudi do 75 % vsakega investicijskega projekta, medtem ko preostalih 25 % odpade na sredstva iz nacionalnih virov.

Program ISPA (Instrument for Structural Policies for pre-Accession) je stekel leta 2000 kot instrument predpristopnih strukturnih politik (Informacijski center Delegacije Evropske komisije v Sloveniji, 2002, str. 10). Namenjen je sofinanciranju večjih projektov s področja varovanja okolja in prometne infrastrukture. Finančni delež iz programa ISPA lahko doseže tudi do 75 % vrednosti velikih projektov s področja transportnih mrež, gospodarjenja z vodami in kakovosti zraka. Glede na izkušnje vrednost projektov načeloma ne sme biti nižja od 5 milijonov evrov.

V okviru programa ISPA bodo države kandidatke v obdobju 2000 do 2006 vsako leto skupaj prejele 1 milijardo evrov. Višina dodeljenih sredstev je odvisna od kriterijev, kot so število prebivalstva, BDP na prebivalca in površina državnega ozemlja. Države kandidatke bodo morale vložiti veliko napora in sredstev, če bodo želele v popolnosti sprejeti okoljsko zakonodajo EU. Sredstva ISPA so namenjena projektom s področja vodooskrbe, odvodnjavanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, ravnanja z odpadki in preprečevanja onesnaževanja ozračja, ki zahtevajo visoka vlaganja in so tesno povezana z izboljšanjem zdravja in kakovosti življenja državljanov. Poleg tega pa si prizadeva pospešiti projekte, ki spodbujajo razvoj transportne infrastrukture, saj je potrebno v državah kandidatkah prometno infrastrukturo izgraditi in posodobiti ter jo povezati s transportnim omrežjem znotraj EU.

Nacionalni koordinator za program ISPA v Sloveniji je Služba Vlade RS za evropske zadeve. Projekti se pripravljajo ob sodelovanju Ministrstva za okolje in prostor, Ministrstva za promet in končnih upravičencev (npr. občin in Slovenskih železnic). Projekt, za katerega država kandidatka želi prejeti sredstva, mora biti vključen v državni načrt razvojnih programov. Prvo leto izvajanja programa ISPA je bilo za Slovenijo izredno uspešno, saj ji je edini med državami kandidatkami uspelo zagotoviti najvišji možni delež finančnih sredstev (2 %), in sicer z ustreznim številom dobro pripravljenih projektnih predlogov. Slovenija je v okviru tega programa od leta 2000 do konca leta 2002 za financiranje številnih projektov pridobila okrog 71 milijonov evrov oziroma 16,2 milijarde tolarjev. Glede na namenjena sredstva po posameznem sektorju je tehnica trenutno bolj nagnjena na stran okoljskega sektorja. Evropska komisija je v letu 2000 odobrila šest projektov (štiri s področja okolja in dva s področja transporta).

Program SAPARD (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development) podpira projekte s področja kmetijstva in razvoja podeželja, v okviru katerih se kandidatke pripravljajo na članstvo v skupni evropski kmetijski politiki. Njegov glavni namen je prispevati k uveljavljanju pravnega reda EU na področju skupne kmetijske politike in podpreti izvajanje ukrepov za razvoj podeželja. Slovenija bo v obdobju 2000-2006 prejela 45,1 milijona evrov, oziroma 6,4 milijona evrov pomoči letno (2 % zneska, ki ga državni proračun namenja kmetijstvu). Od leta 2000 do konca leta 2002 je bilo Sloveniji dodeljenih 19,4 milijona evrov pomoči ali 4,4 milijarde slovenskih tolarjev. Pogoj za pridobitev sredstev iz programa je državni načrt razvoja podeželja za obdobje 2000-2006, ki ga je v letu 2000 potrdila Evropska komisija. Upravičenci do sredstev SAPARD so kmetovalci, živilsko predelovalna industrija in občine.

Upravljanje programa SAPARD je v neposredni pristojnosti Direkcije Evropske komisije za kmetijstvo. Izvajanje programa v Sloveniji je v pristojnosti Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja v okviru Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je bila ustanovljena leta 1999 kot plačilna agencija za izvajanje programa reforme kmetijske politike Slovenije, za prilagajanje skupni kmetijski politiki EU in za izvajanje programa SAPARD.

Program SAPARD je instrument finančne pomoči, ki je najbolj podoben strukturnim skladom, pri katerih Evropska komisija izvaja nadzor nad porabo sredstev med izvajanjem projekta in ne le pred njegovim pričetkom kot v primeru programov PHARE in ISPA. Tak postopek omogoča bodočim državam članicam, da pridobijo dragocene izkušnje pri uporabi mehanizmov za črpanje sredstev EU in za izgradnjo znanj ter struktur, ki jih bodo potrebovale po vstopu v EU, ko se bo SAPARD preoblikoval v Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad.

Naložbe, ki jih sofinancira program SAPARD v Sloveniji, so:

- naložbe v kmetijska gospodarstva,
- naložbe v živilsko predelovalno industrijo v sektorjih predelave mesa, rib in mleka,

- naložbe za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- naložbe za razvoj in izboljšanje infrastrukture na podeželju.

8.3. Strukturni skladi, Kohezijski sklad in financiranje občin

V zahodni Evropi (Urad Vlade RS za evropske zadeve, 2003, str. 96) se je že v sedemdesetih letih utrdilo spoznanje, da je za uspešno zmanjševanje regionalnih razlik potreben skupen, usklajen nastop. Evropska unija je zato razvila temelje skupne regionalne oziroma kohezijske politike s ciljem zmanjševanja razvojnih razlik na območju EU. Za izpolnitev tega cilja pomaga manj razvitim regijam po načelu finančne solidarnosti. Za programe strukturnih in Kohezijskega sklada je namenjeno kar 35 odstotkov evropskega proračuna.

Regionalna politika EU se izvaja v okviru štirih strukturnih skladov.

1. **Evropski sklad za regionalni razvoj**, ki je namenjen naložbam v infrastrukturo, ustvarjanju novih delovnih mest, razvoju malih in srednje velikih podjetij ter razvojnim projektom lokalnih skupnosti. Sofinancirani so naslednji ukrepi: razvoj inovacijskega okolja, spodbujanje razvoja turističnih destinacij, izboljšanje podpornega okolja za podjetništvo, razvoj poslovnih con.
2. **Evropski socialni sklad**, ki je namenjen zaposlovanju brezposelnih in skupin s posebnimi potrebami in za njihovo usposabljanje. Sofinancirani so naslednji ukrepi: razvoj in spodbujanje aktivnih politik trga dela, spodbujanje socialne vključenosti, vseživljenjsko učenje in ustvarjalnost ter spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti.
3. **Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad**, ki je namenjen za razvoj podeželja in pomoč kmetom, zlasti tistim v gospodarsko manj razvitih regijah. Sofinancirani so naslednji ukrepi: naložbe v kmetijska gospodarstva, izboljšanje predelave in trženja kmetijskih proizvodov, spodbujanje dejavnosti, povezanih s kmetijstvom (alternativni vir dohodkov) in program zagotavljanja kakovosti in varnosti prehranskih proizvodov.
4. **Finančni instrument za usmerjanje ribištva**, ki je namenjen prenovi in modernizaciji ribiške industrije.

Sredstva strukturnih skladov so namenjena za:

- a) pomoč razvojno zaostalim regijam, ki imajo BDP na prebivalca v obdobju zadnjih treh let nižji od 75 – odstotnega povprečja v EU (predstavlja kar 70 % sredstev, namenjenih strukturnim skladom),
- b) pomoč regijam s strukturnimi problemi (visoka brezposelnost ipd.),
- c) modernizacija nacionalnih politik in sistemov izobraževanja ter ustvarjanje novih delovnih mest v regijah, ki ne prejemajo pomoči za razvojno zaostale regije,
- d) financiranje pobud, ki spodbujajo specifične razvojne probleme v EU, kot so:
 - čezmejno, medregionalno in transnacionalno sodelovanje (INTERREG III),
 - razvoj mest in urbanih območij z razvojnimi problemi (URBAN II),

- razvoj podeželja preko lokalnih pobud (LEADER +),
- odpravljanje dejavnikov, ki vodijo k neenakosti in diskriminaciji na trgu delovne sile (EQUAL),

e) ribištvo,

f) inovativne akcije, katerih namen je promocija in eksperimentiranje z novimi idejami razvoja.

Poleg strukturnih skladov pa so sredstva Kohezijskega sklada namenjena gospodarsko najmanj razvitim državam EU, katerih BDP na prebivalca je manjši od 90 – odstotnega povprečja EU. Sredstva sklada so namenjena naložbam v prometno infrastrukturo in varovanje okolja (npr. gradnja čistilnih naprav). Iz tega sklada prejemajo pomoč štiri države: Grčija, Portugalska, Španija in Irska. Glede na stopnjo gospodarskega razvoja bodo do sredstev tega sklada upravičene tudi nove članice EU.

Po pristopu Slovenije k EU bodo instrumenti predpristopne pomoči (PHARE, ISPA, SAPARD), ki jo je bila v času priprav na članstvo deležna, postopoma prešli na ustaljene instrumente pomoči iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada. Sloveniji je iz naslova strukturnih skladov in Kohezijskega sklada od vstopa v EU do konca leta 2006 namenjenih 405,4 milijona evrov, od tega 236,8 milijona evrov iz strukturnih skladov in 168,6 milijona evrov iz Kohezijskega sklada.

Za uspešno izvajanje regionalne politike je posebnega pomena intenzivno sodelovanje med lokalno, regionalno in nacionalno ravniyo uprave in Evropsko komisijo, saj je posamezna regija ali lokalna skupnost največkrat tista, ki je neposredno povezana z rezultati določenih projektov, financiranih iz skladov EU. Zato se najbolj zaveda, kakšne projekte posamezna regija oziroma občina potrebuje in na kakšen način jih lahko najuspešneje izpelje. Regionalne razvojne agencije v sodelovanju z občinami že pripravljajo lastne regionalne razvojne programe, na osnovi katerih se bodo izvajali projekti regionalnega razvoja, financirani iz skladov EU. Vendar bo potrebno v prihodnje še večjo pozornost posvetiti pospeševanju pobud lokalnih in regionalnih skupnosti.

Republika Slovenija (Ministrstvo za gospodarstvo, 2003, str. 1) je dolžna pripraviti Enotni programski dokument – EPD (Single Programming Document – SPD), ki je opredeljen kot dokument, ki vsebuje strategijo in prednostne naloge za delovanje države članice, njihove posebne cilje, prispevek posameznih skladov in drugih finančnih virov in ga odobri Evropska komisija v soglasju z zadevno državo članico.

EPD je vključen v slovensko zakonodajo v okviru Zakona o javnih financah. Na njegovi podlagi sprejeta Uredba o podlagah in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna opredeljuje EPD kot dokument države članice EU, s katerim država članica predstavi strategijo razvoja države in je osnova za izvajanje dolgoročne razvojne politike ter dolgoročnega proračunskega načrtovanja.

EPD po uskladitvi med državo članico in Evropsko komisijo dobi status mednarodne pogodbe, ki je zavezujoča. Spreminja se lahko le po predhodno dogovorjenih pravilih. Usklajen EPD torej predstavlja potreben pogoj za črpanje sredstev iz strukturnih skladov.

Strateške usmeritve EPD-ja:

1. Osnovni cilj EPD-ja je povečanje konkurenčnih sposobnosti Slovenije in gospodarska krepitev regij.
2. Razpršena in omejena finančna sredstva se v EPD-ju usmerijo na tiste prioritete in ukrepe, ki imajo največje merljive učinke.
3. Izbrani ukrepi morajo zaradi sinergičnih učinkov voditi k razvoju Slovenije in regij.

Prednostne naloge EPD-ja so:

1. Spodbujanje konkurenčnosti podjetniškega sektorja, kamor sodi tudi kmetijsko gospodarstvo.
2. Razvoj človeških virov in zaposlovanje.
3. Razvoj ekonomske infrastrukture in sicer predvsem poslovnih con z ustrezno okoljsko, transportno in telekomunikacijsko infrastrukturo.

Za učinkovito koriščenje sredstev iz strukturnih skladov in Kohezijskega sklada poteka v Sloveniji intenzivna posodobitev usposobljenosti uprave. Na področju regionalne politike in koordinacije strukturnih instrumentov sta bili ustanovljeni Agencija za regionalni razvoj in mreža regionalnih razvojnih agencij.

Kot **organ upravljanja (managing authority)** s strukturnimi skladi in Kohezijskim skladom je bil formiran poseben sektor znotraj Službe Vlade za strukturno politiko in regionalni razvoj, ki je odgovorna za uresničevanje EPD-ja v celoti in opravlja funkcijo koordinatorja za vse strukturne sklade in za Kohezijski sklad. Pri tem je glavna vez med Evropsko komisijo in državo članico. Pri svojem koordiniranju mora upoštevati politiko EU in obenem delovati v okviru institucionalnih, pravnih in finančnih sistemov, ki veljajo v državi članici. Njena osrednja naloga je, da zagotovi učinkovitost in pravilnost upravljanja in izvedbe črpanja pomoči iz strukturnih skladov.

Plačilni organ (paying authority) iz sredstev strukturnih skladov bo Ministrstvo za finance, ki bo odgovorno za sestavo in posredovanje zahtevkov za plačilo in prejem plačil s strani evropskega proračuna. Pri tem bo pripravljalo napovedi porabe sredstev EU, preverjalo pravilnost in upravičenost zahtevkov za plačilo s strani nacionalnih upravičencev in v primeru nepravilnosti zagotavljalo povračilo sredstev iz nacionalnega proračuna.

Posredniška telesa (intermediate body) bodo Ministrstvo za gospodarstvo za Evropski sklad za regionalni razvoj, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve za Evropski socialni sklad, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa za Evropski kmetijski in ribiški sklad, ki bodo odgovorna za izvedbo posameznih delov EPD-ja, ki se bodo financirali iz

posameznih strukturnih skladov. Za Kohezijski sklad pa bosta odgovorna Ministrstvo za okolje, prostor in energijo ter Ministrstvo za promet.

Končni upravičenci (final beneficiaries) pa bodo lahko organi in javna ali zasebna podjetja. Odgovorni bodo za izvedbo ukrepa oziroma za uresničevanje pripadajočih projektov. Bodo končni prejemniki sredstev, ki jih bodo namenili za izpolnitev potreb ciljnih upravičencev. Pripravljali bodo projekte in/ali projekte tudi dejansko izvajali. Pri izvajanju bodo dolžni spoštovati navodila organa upravljanja in plačilnega organa in posredovati vse podatke o izvajanju.

Osnutek EPD-ja s predstavljenimi cilji in usmeritvami je Vlada RS posredovala Evropski komisiji 22. aprila letos, kjer je predstavila prednostna področja, ki naj bi bila sofinancirana iz strukturnih skladov. Proces pogajanj in podpis Enotnega programskega dokumenta še ni zaključen. Za uspešno črpanje sredstev v obdobju 2004 – 2006 pa so ključnega pomena pravočasno in kvalitetno pripravljene ter izvedeni projekti. Ministrstvo za gospodarstvo je septembra 2003 pozvalo občine, da podajo ustrezne informacije o investicijskih potrebah in stopnji pripravljenosti projektov za naslednje triletno obdobje. Namen javnega povabila je bil preveriti interes, pripravljenost in sposobnost za izvedbo projektov oziroma investicij, sofinanciranih iz sredstev evropskih skladov. Zbrani predlogi pa bodo osnova za pripravo javnega razpisa, na podlagi katerega bodo izbrani projekti sofinancirani iz evropskih skladov.

Tudi na nivoju občin bo potrebno vložiti veliko napora, da bodo potencialna evropska sredstva v čim večji meri izkoriščena, saj bo višina pridobljenih sredstev iz evropskega proračuna odvisna od lastne usposobljenosti občin in njihovih razvojnih agencij. To pomeni, da bo morala občina pripraviti primerne programe in ustrezno usposobljene kadre za načrtovanje in črpanje sredstev. Za pridobitev in uporabo sredstev skladov veljajo stroga pravila. Če se ugotovi, da so bila sredstva porabljena nenamensko ali je prišlo do drugih nepravilnosti, bo moral prejemnik sredstva vrniti v proračun Unije. Občine se za aktivno sodelovanje v skladih pripravljajo že v okviru programov predpristopne pomoči PHARE, ISPA in SAPARD, vendar zaradi neustrezne in nepopolne kadrovske zasedbe ne pridobijo sredstev, ki bi jih lahko. Mednarodni razpisi so vsako leto bolj strogo zastavljeni in zahtevajo s strani občin ogromno ustrezno pripravljenih dokumentov, kjer pa se še enkrat pokaže slabost majhnih občin, ki so kadrovsko slabo organizirane. Vlaganje v izobraževanje kadrov bo za občine dobra naložba, saj bodo le na ta način lahko izkoristile pomoč iz strukturnih skladov v največjem obsegu, saj je do sedaj marsikatera priložnost ostala neizkoriščena. Veliko napora pa bo potrebno vložiti tudi v spodbujanje komuniciranja in sodelovanja med lokalnimi, regionalnimi in državnimi oblastmi. Zaradi nepovezovanja in nesodelovanja vsaka občina pripravlja številne manjše projekte, zato ni možno izkoristiti možnosti, ki jih ponujajo programi predpristopnih pomoči. Še bolj pomembno pa bo to sodelovanje v sistemu strukturnih skladov.

9. SKLEP

Za sedanji model financiranja občin je značilno, da povzroča nesorazmernost porazdelitve finančnih virov po občinah. Občine pri financiranju niso avtonomne, viri lokalnih skupnosti pa niso v sorazmerju z nalogami, ki jih občinam določata zakon in ustava. Nesorazmerna in tudi premalo raznovrstna struktura lastnih prihodkov občin na prebivalca in iz tega izhajajoča prevelika finančna izravnava po občinah zmanjšuje njihovo avtonomnost. Neustreznost zakona se kaže tudi v dejstvu, da kar 2/3 slovenskih občin prejema finančno izravnavo in ne le tiste, ki so gospodarsko slabše razvite. Tudi izračun primerne porabe je bistveno bolj ugoden za manjše občine, z manjšim številom prebivalstva, kar še dodatno vzpodbuja nastajanje novih občin, ki nimajo ekonomskih moči. Velika raznolikost ekonomskih moči občin v Sloveniji povzroča velika nesorazmerja med lastnimi prihodki po občinah, ki so namenjeni financiranju obveznih nalog.

Obstoječi model financiranja je torej potrebno spremeniti na dveh področjih. Eno je področje izračuna primerne porabe po občinah, drugo pa je področje prihodkov občin.

Dohodnina danes predstavlja v slovenskih občinah najpomembnejši vir prihodkov, na katerega pa občine same nimajo vpliva, saj tako višino kot oprostitve določa država. Vsi ostali viri so sicer zelo številni, vendar nimajo bistvenega vpliva na višino sredstev, s katerimi razpolagajo občine. Lokalne skupnosti v Sloveniji ne morejo oblikovati lastne davčne politike. O njihovi finančni samostojnosti skoraj ne moremo govoriti, kar je v nasprotju z določili 9. člena Evropske listine o lokalni samoupravi, ki pravi, da morajo biti finančni viri, ki so na voljo lokalnim skupnostim dovolj raznovrstni in prilagodljivi, da sledijo dejanskemu gibanju stroškov in da naj vsaj del finančnih virov lokalnih skupnosti izvira iz krajevnih davkov in taks, katerih višino lahko v okviru zakona določajo občine same. Če bo država želela odpraviti velika nesorazmerja med lastnimi prihodki posameznih občin, bo morala lokalni ravni odstopiti še kakšen drug vir, ki je bolj enakomerno porazdeljen po občinah, dohodnino pa bo morala zmanjšati. Poleg tega pa bo potrebno razmisliti o možnosti, da občine glede na svoje specifične uvedejo določene lastne davke, takse oz. pristojbine. Na drugi strani pa bo potrebno iz lastnih virov izločiti vse tiste vire, ki so namenski in so namenjeni financiranju dodatnih nalog občin, ki niso naloge vseh občin. To pa so:

- koncesijske dajatve od iger na srečo,
- turistična taksa,
- pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest,
- požarna taksa,
- odškodnina za degradacijo in uzurpacijo prostora,
- nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča.

Drugo področje, ki zahteva bistvene spremembe, pa je področje izračuna primerne porabe. Iz magistrskega dela je razvidno, da so med slovenskimi občinami bistvene razlike pri porabi sredstev, ki jih imajo na razpolago in da sedanji sistem financiranja občin nima nobene

direktne povezave z dejanskimi odhodki, ki jih imajo občine pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti. V zakonu bi bilo nujno potrebno najprej določiti vsebino primerne porabe in za katere namene jo občine lahko porabijo. Namenjena naj bo za izvajanje tistih nalog, ki jih morajo občine izvajati po ustavi in zakonu in ne za naloge, ki jih lahko opravljajo, niso pa obvezne.

Prevelike razlike med občinami na področju financiranja so posledica obstoječe formule za izračun primerne porabe. Glavni očitek načinu izračuna primerne porabe za posamezno občino je uvajanje uravnilovke, saj izračun ne odseva dejanske strukture porabe občin, ker nekateri elementi že v osnovi niso bili upoštevani (to so npr. gostota poseljenosti, urbaniziranost površin, razgibanost reliefa, klimatske razmere, kakovost omrežja lokalnih cest, vključenost otrok v predšolsko vzgojo ipd.), ob tem pa država z zakonskimi in podzakonskimi predpisi nalaga občinam nove pristojnosti in obveznosti, ne da bi za to občinam namenila dodatna sredstva. Pri formuli za izračun primerne porabe (če bo ostalo pri tej sistemski rešitvi) je vsekakor nujno na novo opredeliti posamezne spremenljivke in njihove uteži. Število spremenljivk bi se moralo ustrezno povečati, če dejansko želimo obseg potrebnih sredstev za delovanje posamezne občine uskladiti z dejansko strukturo porabe in nalog posamezne občine in s tem odstraniti sedanje anomalije pri financiranju občin.

Za dodatne stroške oziroma obremenitve, ki pa se pojavljajo samo pri nekaterih občinah, pa bi morale občine sredstva prejemati dodatno. To pa se nanaša predvsem na:

- financiranje prevoza otrok v šolo,
- financiranje zavodov širšega pomena,
- nevarni prevozi učencev ipd.

Poseben problem v občinah predstavljajo investicije. Sedanji sistem financiranja investicij s strani države ni ustrezen, ker temelji izključno na dohodnini, ki je le eden izmed virov lastnih prihodkov občin. Pomembno pa je tudi dejstvo, da občine na višino dohodnine nimajo nobenega vpliva. V zakonu bi bilo potrebno definirati, katere investicije država sofinancira in koliko sredstev zagotavlja za ta namen. Hkrati pa bi bilo potrebno postaviti standarde, po katerih bi več sredstev za posamezno investicijo dobile občine, ki jo same niso sposobne izpeljati in po katerih občine niso upravičene do sredstev, če se dejavnost financira iz cene in če višina cene ni vsaj v višini povprečja cen v državi.

Občine bi morale imeti tudi večjo avtonomnost na področju zadolževanja. Določbe glede zadolževanja občin v Sloveniji omejujejo možnost zadolževanja in jih silijo v kršitve. Občine so omejene pri zadolževanju ne glede na vrsto posojila in ne glede na njihovo finančno sposobnost v prihodnjem obdobju. Obstoječi sistem sicer preprečuje samovoljno in nepremišljeno zadolževanje vsakokratne lokalne oblasti, vendar občinam z manjšimi prihodki ne omogoča investiranja v širše in dražje projekte, ki so pomembni za razvoj lokalne skupnosti. V zakonu bi bilo potrebno Ministrstvu za finance dati novo nalogo, da posamezni občini določi višino možne zadolžitve na podlagi ocene finančne sposobnosti.

Poleg same spremembe zakona pa bo potrebno storiti na področju zagotavljanja dodatnih virov sredstev še marsikaj. Občine se premalo poslužujejo privatnega kapitala pri financiranju infrastrukturnih objektov. Glede na to, da so investicijske potrebe za vzdrževanje starih in za izgradnjo novih infrastrukturnih objektov velike, jih s klasično obliko financiranja ne bo mogoče zadovoljiti. S pomočjo privatnega kapitala bi se lahko bistveno izboljšalo stanje proračunov lokalnih skupnosti, vneslo več konkurence in učinkovitosti v omenjeni segment ter povečalo kakovost javnih dobrin in storitev.

Neizkoriščen vir sredstev za občine predstavlja tudi komunalni prispevek. Problematika zaračunavanja komunalnega prispevka je v slovenskih občinah precejšnja, saj občine ne upoštevajo zakonskih določil in zaračunavajo prispevek v pavšalu pri novogradnjah. Nekatere občine pa komunalnega prispevka sploh ne zaračunavajo. Če bodo občine hotele na tem področju vzpostaviti red in zakonitost, bodo morale vzpostaviti sistem, ki bo v skladu z Zakonom o stavbnih zemljiščih in pravilniki na tem področju.

Nazadnje pa moramo omeniti še sredstva EU. Občine zaradi pomanjkljive kadrovske zasedbe vse premalo pozornosti posvečajo mednarodnim razpisom, ki so vsako leto bolj zahtevni in zahtevajo s strani občin ogromno ustrezno pripravljenih dokumentov. Na tem področju se še enkrat pokaže pomanjkljivost manjših občin, ki so kadrovsko slabo organizirane. Vlaganje v izobraževanje kadrov bo za občine dobra naložba, saj bodo le na ta način lahko izkoristile pomoč iz strukturnih skladov v največjem obsegu, saj je do sedaj marsikatera priložnost ostala neizkoriščena. Še več napora pa bo potrebno vložiti v spodbujanje komuniciranja in sodelovanja med lokalnimi, regionalnimi in državnimi oblastmi. Zaradi nesodelovanja in nepovezovanja vsaka občina pripravlja številne manjše projekte, zato ni možno v celoti izkoristiti možnosti, ki jih ponujajo programi predpristopnih pomoči. Še bolj pomembno pa bo to sodelovanje v sistemu strukturnih skladov.

Zastavlja se nam torej vprašanje, ali je sploh mogoče oblikovati model financiranja, ki bo ustrezen za čim večje število občin. Vpeljevanje dodatnih korekcijskih faktorjev je ob sedanjem modelu financiranja sicer nuja, vendar se nam hkrati poraja vprašanje, ali je možno v formulo za izračun primerne porabe vključiti vse faktorje, ki vplivajo na velikost stroškov posameznih občin. S strokovnega vidika je to sicer mogoče, vendar pa se ob vključitvi politične volje in vloge lobijev možnost za uspeh zmanjša. Drugo rešitev bi lahko našli v oblikovanju takšnih občin, ki bi bile sposobne v celoti z lastnimi finančnimi viri pokrivati svoje potrebe brez premeščanja sredstev iz državnega proračuna. Takšnemu modelu financiranja bi se lahko približali, če bi se izdatki lokalnih skupnosti ujemali z njihovimi lastnimi prihodki, kar pa bi bilo mogoče doseči samo z oblikovanjem davčne strukture, ki bi upoštevala posamezne specifičnosti lokalnih skupnosti (demografske, geografske, kulturne in ekonomske specifičnosti). Tretja možnost pa bi bila direktno financiranje potreb lokalnih skupnosti iz centralnega nivoja. S tem pa bi se izgubil temeljni smisel fiskalne decentralizacije. Rešitev bo verjetno potrebno poiskati v sedanjem modelu, vendar z ustreznimi popravki, saj bi ob dodelitvi prevelike prostosti lokalnim skupnostim pri uvajanju

davkov in njihovih stopenj ustvarili preobsežen in neučinkovit davčni sistem, ki bi lahko zaviral gospodarsko rast posameznih lokalnih skupnosti.

Cilj lokalnih organov mora biti čim boljše zadovoljevanje potreb po lokalnih javnih dobrinah ob danih proračunskih omejitvah. Pomembne družbene spremembe zadnjih desetletij so bistveno vplivale na obseg in sestavo povpraševanja po lokalnih javnih dobrinah. Rast prihodkov v javnem sektorju nasploh in še posebej na lokalni ravni ni sledila naraščajočemu obsegu nalog lokalnih uprav. Dejavniki, kot so manjša produktivnost v javnem sektorju, politični spopadi in vloga lobijev, pa istočasno povečujejo stroške javnih storitev in dobrin. V prihajajočem obdobju bo zato potrebno vzpostaviti nov sistem financiranja, ki bo zagotavljal zadostna finančna sredstva za učinkovito delovanje lokalnih skupnosti.

LITERATURA:

1. Agencija Republike Slovenije za regionalni razvoj: Regionalna politika EU in strukturni skladi. Ljubljana: Informacijski center Delegacije Evropske komisije v Sloveniji, 2001. 15 str.
2. Babič Marjan: Lokalne javne finance. Magistrsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1995. 113 str.
3. Bennett Robert John: Decentralization Local Governments and Markets. Oxford: Clarendon Press, 1990. 412 str.
4. Bizjak Rafael: Merila in kriteriji (za občinske investicije). Idrija: Občina Idrija, 2001. 6 str.
5. Bizjak Rafael: Opremljanje stavbnih zemljišč. Idrija: Občina Idrija, 2001. 6 str.
6. Bole Velimir, Oplotnik Žan: Fiskalni decentralizem in struktura občin. Ministrstvo za notranje zadeve. (URL: <http://www.mnz.si/si/upl/urpoksam/model-ve.pdf>), 2002.
7. Brezovnik Boštjan, Oplotnik Žan: Fiskalna decentralizacija v Sloveniji. Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor, 2003. 204 str.
8. Buchanan James M.: Public Finance and Public Choice. Cambridge: MIT Press, 2000. 272 str.
9. Čok Mitja, Prevolnik Rupel Valentina, Stanovnik Tine, Cirman Andreja: Javne finance v Sloveniji. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2001. 89 str.
10. Filipič Nina: Financiranje infrastrukture s poudarkom na BOT obliki projektnega financiranja. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1997. 50 str.
11. Fisher Ronald C.: State and Local Public Finance. Burr Ridge: Irwin, 1993. 519 str.
12. Foster Christopher D., Jackman Richard A., Perlman Morris: Local Government Finance in a Unitary State. London: George, Allen & Unwin, 1980. 634 str.
13. Fox William F.: Strategic Options for Urban Infrastructure Management, Urban Management and Infrastructure. Washington, D.C.: The World Bank, 1994. 88 str.
14. Golob Hermina: Financiranje občin. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. 38 str.

15. Hildreth Bartley W.: State and Local Governments as Borrowers: Strategic Choices and the Capital Market. *Public Administration Review*, 53 (1993), 1, str. 41 – 49.
16. Idelovitch Emanuel, Ringskog Klas: Private Sector Participation in Water Supply and Sanitation in Latin America. Washington, D.C.: The International Bank for Reconstruction and Development, 1995. 51 str.
17. Igličar Albin: Lokalne samouprava – od norme k stvarnosti. *Pravna praksa*, Ljubljana, 294/295 (1994), str. 1.
18. Informacijski center Delegacije Evropske komisije v Sloveniji: Programi PHARE, ISPA in SAPARD v Sloveniji. Ljubljana, 2002. 15 str.
19. King David N.: Current Issues in Public Sector Economics. London: The Macmillan Press LTD, 1993. 305 str.
20. King David N.: Local Government Economics in Theory and Practice. Routledge, London, 1992. 184 str.
21. Klemen Zdravko: Primerna poraba. Idrija: Občina Idrija, 2003. 15 str.
22. Kondža Jasna: Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1998 in 1999. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 2000. 61 str.
23. Milunovič Vesna: Zagotavljanje lokalnih javnih služb z vidika projektnega financiranja. *Naše gospodarstvo*, Ljubljana, 2/3 (2000), str. 442 – 451.
24. Netzer Dick: Readings in State & Local Public Finance. Oxford: Blackwell, 1997. 538 str.
25. OECD: Fiscal Decentralization in EU Applicant States and Selected EU Member States. Pariz: OECD, 2002. 118 str.
26. OECD: Managing Public Expenditure: a reference book for transition countries. Paris: OECD, 2001. 500 str.
27. Oplotnik Žan, Križanič France: Model financiranja občin in bodočih pokrajin v RS. Ministrstvo za notranje zadeve. (URL: www.mnz.si/upl/urloksam/model-be-pdf), 2002.
28. Owens Jeffrey, Panella Giorgio: Local Government: An International Perspective. Oxford, Amsterdam, New York, North Holland, 1991. 264 str.

29. Patsouratis Vassilis A.: Fiscal Decentralization in the EEC Countries. Public Finance, 45 (1990), 3, str. 423 – 439.
30. Prinčič Mateja: Ljubo doma, kdor bo lahko plačal. Delničar, Ljubljana, 72 (2003), str. 6 – 7.
31. Razboršek Gregor: Financiranje občin v Sloveniji. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2000. 44 str.
32. Reinhardt William G.: Infrastructure Innovations. Dunaj: Institutional Investor, 25 (1991), 11. str. 3 – 4.
33. Rosen Harwey S.: Public Finance. Homewood: Irwin, 1992. 657 str.
34. Rosen Harvey S.: Public Finance. Boston: Irwin/McGraw-Hill, 2002. 570 str.
35. Rupnik Lado: Financiranje družbenih potreb s prispevki in davki po domicilu. Občan, Ljubljana, 24 (1985), 25, str. 9-16 in 26, str. 9-18.
36. Rupnik Lado, Stanovnik Tine: Javne finance v Sloveniji 1995. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1995. 67 str.
37. Rupnik Lado: Javne finance v Sloveniji 1993. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1993. 40 str.
38. Slejko Davorina: Predlog kriterijev javne porabe in financiranje občin. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1996. 56 str.
39. Služba Vlade RS za evropske zadeve: Slovenija in Evropska unija – o pogajanjih in njihovih posledicah. Ljubljana: Urad Vlade za informiranje, 2003. 151 str.
40. Stanovnik Tine: Davčne reforme v Sloveniji. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 38 (2000), str. 9.
41. Stanovnik Tine: Javne finance. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2002. 237 str.
42. Strategija Republike Slovenije za vključitev v Evropsko unijo – ekonomski in socialni del. Ljubljana: Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, 1998. 270 str.
43. Šmidovnik Janez: Lokalna samouprava. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1995. 274 str.

44. Tanzi Vito: Pitfalls on the Road to Fiscal Decentralization. (URL: <http://www.ceip.org/files/Publications/wp19.asp?from=pubauthor>), 2001.
45. Vlaj Stane: Lokalna samouprava s poudarkom na načelu subsidiarnosti. Ljubljana: Visoka upravna šola, 2001. 367 str.
46. Vlaj Stane: Lokalna samouprava: občine in pokrajine. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1998. 456 str.
47. Vlaj Stane: Evropska listina in njen vpliv na lokalno samoupravo v Sloveniji. Podjetje in delo, Ljubljana, 1996, št. 5, str. 878.
48. Železnik Milan: Problematika financiranja občin v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, 2002. 11 str.

VIRI:

1. Interno gradivo Urada za lokalno samoupravo. Ljubljana, 2002.
2. Interno navodilo Ministrstva za finance. Izračun primerne porabe občin in zneskov finančne izravnave za leto 2001. Ljubljana, 2001.
3. Interno navodilo Ministrstva za finance. Izračun primerne porabe občin in zneskov finančne izravnave za leto 2002. Ljubljana, 2002.
4. Interno navodilo Ministrstva za finance. Izračun primerne porabe občin in zneskov finančne izravnave za leto 2003. Ljubljana, 2003.
5. Ministrstvo za finance: Organizacijska shema. (URL: <http://www.sigov.si/mf/slov/organiz.htm>), 13.3.2003.
6. Ministrstvo za finance: Sektor za financiranje lokalnih skupnosti. (URL: http://www.sigov.si/mf/slov/fin_loksk/fin_loksk.htm), 13.3.2003.
7. Ministrstvo za gospodarstvo: Javno povabilo za oddajo predlogov projektov inovacijskega okolja za obdobje 2004 – 2006. Ljubljana, 2003.
8. Ministrstvo za gospodarstvo: Javno povabilo za oddajo predlogov celovitih projektov razvoja poslovnih con za obdobje 2004 – 2006. Ljubljana, 2003.

9. Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo. (URL: <http://www.vus.uni-lj.si/sib/vhod.htm>), 2003.
10. Navodilo za izračun komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 4/99).
11. Navodilo o vsebini opremljanja stavbnih zemljišč (Uradni list RS, št. 4/99).
12. Pravilnik o postopkih zadolževanja občin (Uradni list RS, št. 30/2000).
13. Predlog zakona o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave. Poročevalec Državnega zbora, št. 25/96.
14. Proračuni slovenskih občin za leto 2001.
15. Uredba o podlagah in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna (Uradni list RS, št. 45/02).
16. Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94 in spremembe).
17. Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91).
18. Zakon o davkih občanov (Uradni list RS, št. 36/88 in spremembe).
19. Zakon o davku na promet nepremičnin (Uradni list RS, 57/99 in spremembe).
20. Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94, 45/97, 56/98 in 89/99).
21. Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93 in 30/98).
22. Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/2002).
23. Zakon o igrah na srečo (Uradni list RS, št. 27/95 in spremembe).
24. Zakon o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leto 2003 in 2004 (Uradni list RS, št. 118/2002).
25. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01 in 30/02).
26. Zakon o javnih naročilih (Uradni list RS, št. 39/00 in 102/00).
27. Zakon o komunalnih taksah (Uradni list RS, št. 29/65 in spremembe).

28. Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/00 in 51/02).
29. Zakon o pospeševanju turizma (Uradni list RS, št. 57/98 in spremembe).
30. Zakon o stavbnih zemljiščih (Uradni list RS, št. 44/97).
31. Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, 8/2000 in spremembe).
32. Zakon o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 60/94, 69/94).
33. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 in spremembe).

Priloga 1: Izračun razmerja med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino v slovenskih občinah

Zap. št.	OBČINA	Osebe s stal. preb. v RS*	Dohodnina (v 000 sit)	Znesek dohodnine na prebivalca (v sit)	Razmerje med doh. na preb. v občini in povprečno dohod. v slovenskih občinah **	Razmerje znaša:						
						do 50%	nad 50% do 70%	nad 70% do 90%	nad 90% do 110%	nad 110% do 130%	nad 130% do 150%	nad 150%
						Občina je upravičena do dodatnih sredstev v višini:						
		1	2	3	4	do 70%	do 60%	do 50%	do 40%	do 30%	do 20%	do 10%
1.	AJDOVŠČINA	17.671	588.957	33.329	108,83				108,83			
2.	BELTINCI	8.700	203.745	23.419	76,47			76,47				
3.	BENEDIKT	2.127	34.328	16.139	52,70		52,70					
4.	BISTR. OB SOTLI	1.526	24.336	15.948	52,07		52,07					
5.	BLED	11.250	533.474	47.420	154,84							154,84
6.	BLOKE	1.600	50.693	31.683	103,45				103,45			
7.	BOHINJ	5.268	168.636	32.011	104,52				104,52			
8.	BOROVNICA	3.848	159.649	41.489	135,47						135,47	
9.	BOVEC	3.291	98.222	29.846	97,45				97,45			
10.	BRASLOVČE	4.884	167.611	34.318	112,06					112,06		
11.	BRDA	5.844	214.569	36.716	119,89					119,89		
12.	BREZOVICA	9.194	380.716	41.409	135,21						135,21	
13.	BREŽICE	24.281	708.620	29.184	95,29				95,29			
14.	CANKOVA	2.188	37.828	17.289	56,45		56,45					
15.	CELJE	49.395	2.239.895	45.347	148,07						148,07	
16.	CERKLJE NA GOR.	6.310	217.221	34.425	112,40					112,40		
17.	CERKNICA	10.388	369.961	35.614	116,29					116,29		
18.	CERKNO	5.149	213.735	41.510	135,54						135,54	
19.	CERKVENJAK	2.143	30.083	14.038	45,84	45,84						
20.	ČRENŠOVCI	4.483	77.256	17.233	56,27		56,27					
21.	ČRNA NA KOR.	3.735	116.613	31.222	101,95				101,95			
22.	ČRNOMELJ	14.673	438.102	29.858	97,49				97,49			
23.	DESTRIK	2.556	44.214	17.298	56,48		56,48					
24.	DIVAČA	3.712	148.467	39.996	130,59						130,59	
25.	DOBJE	1.073	18.578	17.314	56,53		56,53					
26.	DOBREPOLJE	3.556	97.895	27.530	89,89			89,89				
27.	DOBRNA	2.117	55.657	26.291	85,85			85,85				
28.	DOBR.-POLH. GR.	6.538	224.308	34.308	112,02					112,02		
29.	DOBROVNIK	1.435	27.905	19.446	63,50		63,50					
30.	DOL PRI LJUBLJ.	4.286	189.115	44.124	144,07						144,07	
31.	DOL. TOPLICE	3.354	121.684	36.280	118,46					118,46		
32.	DOMŽALE	29.776	1.564.875	52.555	171,60							171,60
33.	DORNAVA	2.689	48.044	17.867	58,34		58,34					
34.	DRAVOGRAD	8.751	301.513	34.455	112,50					112,50		
35.	DUPLEK	6.168	145.860	23.648	77,22			77,22				
36.	GOR. VAS-POLJ.	6.867	176.583	25.715	83,96			83,96				
37.	GORIŠNICA	6.148	107.831	17.539	57,27		57,27					
38.	GOR. RADGONA	12.937	318.099	24.588	80,28			80,28				
39.	GORNJI GRAD	2.669	50.783	19.027	62,13		62,13					
40.	GORNJI PETROVCI	2.400	36.012	15.005	48,99	48,99						
41.	GRAD	2.517	23.378	9.288	30,33	30,33						
42.	GROSVPLJE	15.415	771.472	50.047	163,41							163,41
43.	HAJDINA	3.736	113.560	30.396	99,25				99,25			
44.	HOČE-SLIVNICA	9.925	339.564	34.213	111,71					111,71		
45.	HODOŠ	384	1.988	5.177	16,90	16,90						
46.	HORJUL	2.653	95.711	36.077	117,80					117,80		
47.	HRASTNIK	10.413	351.529	33.759	110,23					110,23		
48.	HRPELJE-KOZINA	4.050	139.026	34.327	112,08					112,08		
49.	IDRIJA	11.844	608.584	51.383	167,78							167,78
50.	IG	5.296	215.298	40.653	132,74						132,74	
51.	ILIRSKA BISTRICA	14.244	413.568	29.035	94,81				94,81			
52.	IVANČNA GORICA	13.482	463.594	34.386	112,28					112,28		
53.	IZOLA	14.374	712.326	49.557	161,81							161,81
54.	JESENICE	21.948	744.332	33.913	110,73					110,73		
55.	JEZERSKO	686	23.752	34.624	113,05					113,05		
56.	JURŠINCI	2.375	21.439	9.027	29,47	29,47						
57.	KAMNIK	26.110	1.046.070	40.064	130,82						130,82	
58.	KANAL	6.255	204.118	32.633	106,55				106,55			
59.	KIDRIČEVO	6.825	162.912	23.870	77,94			77,94				
60.	KOBARID	4.586	124.889	27.233	88,92			88,92				
61.	KOBILJE	633	10.831	17.111	55,87		55,87					
62.	KOČEVJE	16.537	503.422	30.442	99,40				99,40			
63.	KOMEN	3.641	130.350	35.801	116,90					116,90		

64.	KOMENDA	4.405	186.362	42.307	138,14						138,14	
65.	KOPER (M)	47.241	2.274.949	48.156	157,24							157,24
66.	KOSTEL	673	17.407	25.865	84,45			84,45				
67.	KOZJE	3.622	65.080	17.968	58,67		58,67					
68.	KRANJ (M)	51.469	2.453.496	47.669	155,65							155,65
69.	KRANJSKA GORA	5.467	253.694	46.405	151,52							151,52
70.	KRIŽEVCI	3.575	86.813	24.283	79,29			79,29				
71.	KRŠKO	28.335	983.761	34.719	113,36					113,36		
72.	KUNGOTA	4.508	195.831	23.476	76,65			76,65				
73.	KUZMA	1.815	17.624	9.710	31,71	31,71						
74.	LAŠKO	14.127	489.276	34.634	113,09					113,09		
75.	LENART	11.361	322.464	28.383	92,68				92,68			
76.	LENDAVA	11.875	334.008	28.127	91,84				91,84			
77.	LITIJA	19.248	662.057	34.396	112,31					112,31		
78.	LJUBLJANA (M)	266.030	17.809.888	66.947	218,60							218,60
79.	LJUBNO	2.800	55.515	19.827	64,74		64,74					
80.	LJUTOMER	12.300	336.463	27.355	89,32			89,32				
81.	LOGATEC	11.112	402.938	36.262	118,40					118,40		
82.	LOŠKA DOLINA	3.725	161.824	43.443	141,85						141,85	
83.	LOŠKI POTOK	2.115	31.525	14.905	48,67	48,67						
84.	LOVRENC NA POH.	3.233	83.492	25.825	84,32			84,32				
85.	LUČE	1.658	25.125	15.154	49,48	49,48						
86.	LUKOVICA	4.876	160.551	32.927	107,51				107,51			
87.	MAJŠPERK	4.181	80.099	19.158	62,55		62,55					
88.	MARIBOR (M)	115.424	4.824.603	41.799	136,48						136,48	
89.	MARKOVCI	4.017	81.397	20.263	66,16		66,16					
90.	MEDVODE	13.911	709.400	50.996	166,51							166,51
91.	MENGEŠ	6.641	345.195	51.979	169,72							169,72
92.	METLIKA	8.313	241.371	29.035	94,81				94,81			
93.	MEŽICA	4.040	146.552	36.275	118,45					118,45		
94.	MIKL. NA DR. POL.	5.957	190.713	32.015	104,54				104,54			
95.	MIREN-KOST.	4.796	197.945	41.273	134,76						134,76	
96.	MIRNA PEČ	2.739	82.201	30.011	97,99				97,99			
97.	MISLINJA	4.708	159.975	33.979	110,95					110,95		
98.	MORAVCE	4.410	141.673	32.125	104,89				104,89			
99.	MOR. TOPLICE	6.455	132.391	20.510	66,97		66,97					
100.	MOZIRJE	6.285	197.248	31.384	102,48				102,48			
101.	MUR. SOBOTA (M)	20.524	933.252	45.471	148,47						148,47	
102.	MUTA	3.769	108.402	28.761	93,91				93,91			
103.	NAKLO	4.873	212.695	43.648	142,52						142,52	
104.	NAZARJE	2.739	70.203	25.640	83,72			83,72				
105.	NOVA GORICA (M)	35.573	2.037.038	57.264	186,98							186,98
106.	NOVO MESTO (M)	40.778	2.203.519	54.037	176,44							176,44
107.	ODRANCI	1.780	24.193	13.592	44,38	44,38						
108.	OPLOTNICA	3.986	97.106	24.362	79,55			79,55				
109.	ORMOŽ	17.775	391.125	22.004	71,85			71,85				
110.	OSILNICA	391	9.348	23.908	78,06			78,06				
111.	PESNICA	7.412	155.027	20.916	68,29		68,29					
112.	PIRAN	17.357	851.900	49.081	160,26							160,26
113.	PIVKA	5.957	173.700	29.159	95,21				95,21			
114.	PODČETRTEK	3.384	62.098	18.350	59,92		59,92					
115.	PODLEHNIK	1.956	27.669	14.146	46,19	46,19						
116.	PODVELKA	2.829	53.318	18.847	61,54		61,54					
117.	POLZELA	5.225	174.146	33.329	108,83				108,83			
118.	POSTOJNA	14.049	574.222	40.873	133,46						133,46	
119.	PREBOLD	4.594	137.944	30.027	98,04				98,04			
120.	PREDDVOR	3.032	119.919	39.551	129,14					129,14		
121.	PREVALJE	6.561	227.345	34.651	113,14					113,14		
122.	PTUJ (M)	24.385	844.136	34.617	113,03					113,04		
123.	PUCONCI	6.582	125.063	19.001	62,04		62,04					
124.	RAČE – FRAM	6.132	192.048	31.319	102,26				102,26			
125.	RADEČE	4.771	157.574	33.027	107,84				107,84			
126.	RADENCI	5.487	212.889	38.799	126,69					126,69		
127.	RADLJE OB DRAVI	6.283	177.500	28.251	92,25				92,25			
128.	RADOVLJICA	18.365	805.056	43.836	143,13						143,13	
129.	RAVNE NA KOR.	12.407	496.385	40.008	130,63						130,63	
130.	RAZKRIŽJE	1.344	23.892	17.777	58,05		58,05					
131.	RIBNICA	9.267	282.010	30.432	99,37				99,37			
132.	RIBNICA NA POH.	1.308	21.529	16.459	53,74		53,74					
133.	ROG. SLATINA	10.966	334.998	30.549	99,75				99,75			
134.	ROGAŠOVCI	3.698	42.830	11.582	37,82	37,82						
135.	ROGATEC	3.262	73.701	22.594	73,77			73,77				
136.	RUŠE	7.540	226.850	30.086	98,24				98,24			
137.	SELNICA OB DR.	4.782	102.581	21.451	70,04			70,04				
138.	SEMIČ	3.827	94.448	24.679	80,58			80,58				
139.	SEVNICA	17.942	508.497	28.341	92,54				92,54			
140.	SEŽANA	11.632	527.227	45.326	148,00						148,00	

141.	SLOVENJ GR. (M)	16.984	675.574	39.777	129,88					129,88		
142.	SLOV. BISTRICA	30.130	958.597	31.815	103,88				103,88			
143.	SLOV. KONJICE	13.857	407.041	29.374	95,91				95,91			
144.	SODRAŽICA	2.179	52.729	24.199	79,01			79,01				
145.	SOLČAVA	572	8.784	15.357	50,14		50,14					
146.	STARŠE	4.082	110.949	27.180	88,75			88,75				
147.	SVETA ANA	2.352	33.746	14.348	46,85	46,85						
148.	SV. AND. V SL. GO.	1.290	11.668	9.045	29,53	29,53						
149.	SVETI JURIJ	3.016	46.387	15.380	50,22		50,22					
150.	ŠALOVCI	1.899	21.102	11.112	36,28	36,28						
151.	ŠEMPETER-VRT.	6.205	375.451	60.508	197,57							197,57
152.	ŠENČUR	8.412	365.172	43.411	141,75						141,75	
153.	ŠENTILJ	8.365	201.392	24.076	78,61			78,61				
154.	ŠENTJERNEJ	6.683	173.986	26.034	85,01			85,01				
155.	ŠENTJUR PRI CELJ.	18.905	509.474	26.949	87,99			87,99				
156.	ŠKOCJAN	3.103	68.916	22.209	72,52			72,52				
157.	ŠKOFJA LOKA	22.054	1.047.841	47.513	155,14							155,14
158.	ŠKOFLJICA	6.775	296.753	43.801	143,02						143,02	
159.	ŠMARJE PRI JEL.	9.698	225.749	23.278	76,01			76,01				
160.	ŠMARTNO OB PAKI	2.896	101.286	34.974	114,20					114,20		
161.	ŠOŠTANJ	8.240	276.767	33.588	109,67				109,67			
162.	STORE	4.164	98.300	23.607	77,08			77,08				
163.	TABOR	1.499	28.270	18.859	61,58		61,58					
164.	TIŠINA	4.357	93.630	21.490	70,17			70,17				
165.	TOLMIN	12.170	403.510	33.156	108,26				108,26			
166.	TRBOVLJE	18.376	755.600	41.119	134,26						134,26	
167.	TREBNJE	18.512	546.371	29.514	96,37				96,37			
168.	TRNOVSKA VAS	1.298	16.429	12.657	41,33	41,33						
169.	TRZIN	3.243	304.069	93.762	306,15							306,15
170.	TRŽIČ	15.290	550.360	35.995	117,53					117,53		
171.	TURNIŠČE	3.601	63.687	17.686	57,75		57,75					
172.	VELENJE (M)	33.553	1.500.297	44.714	146,00						146,00	
173.	VELIKA POLANA	1.588	31.376	19.758	64,51		64,51					
174.	VELIKE LAŠČE	3.709	124.677	33.615	109,76				109,76			
175.	VERŽEJ	1.410	37.223	26.399	86,20			86,20				
176.	VIDEM	5.696	100.234	17.597	57,46		57,46					
177.	VIPAVA	5.198	150.815	29.014	94,74				94,74			
178.	VITANJE	2.428	46.620	19.201	62,70		62,70					
179.	VODICE	3.857	164.241	42.583	139,04						139,04	
180.	VOJNIK	8.111	238.543	29.410	96,03				96,03			
181.	VRANSKO	2.504	54.530	21.777	71,11			71,11				
182.	VRHNIKA	17.099	881.674	51.563	168,36							168,36
183.	VUZENICA	2.857	86.820	30.389	99,23				99,23			
184.	ZAGORJE OB SAVI	17.232	648.532	37.635	122,89					122,89		
185.	ZAVRC	1.462	15.819	10.820	35,33	35,33						
186.	ZREČE	6.330	193.471	30.564	99,80				99,80			
187.	ZALEC	20.598	747.382	36.284	118,47					118,47		
188.	ŽELEZNIKI	6.809	265.858	39.045	127,49					127,49		
189.	ZETALE	1.450	17.177	11.846	38,68	38,68						
190.	ŽIRI	4.885	170.743	34.953	114,13					114,13		
191.	ŽIROVNICA	4.154	205.566	49.486	161,58							161,58
192.	ŽUŽEMBERK	4.756	99.910	21.007	68,59		68,59					
	SKUPAJ/POVPR.	1.990.772	423.587	30.626	100,00	17	30	31	40	32	23	19

* Podatki zajemajo državljane RS in tujce s prijavljenim stalnim prebivališčem v RS na dan 31.12.2000.

** Razmerje med dohodnino na prebivalca v občini in povprečno dohodnino na prebivalca v slovenskih občinah (26. člen ZFO) po podatkih za leto 2000.

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Priloga 2: Pripadajoča sredstva finančne izravnave po slovenskih občinah za leto 2001 (v 1000 sit)

Št. obč.	O B Č I N A	Primerna poraba (PP _i)	Ocenjeni lastni prihodki	Razlika med PP _i in lastnimi prihodki	Pripadajoča finančna izravnava	Presežek prihodkov nad PP _i
1.	AJDOVŠČINA	1.378.612	1.158.038	220.574	220.574	-
2.	BELINCI	615.477	308.488	306.989	306.989	-
3.	BENEDIKT	166.878	47.566	119.312	119.312	-
4.	BISTRICA OB SOTLI	134.259	37.273	96.986	96.986	-
5.	BLED	841.480	857.320	-15.840	-	15.840
6.	BLOKE	163.768	67.080	96.688	96.688	-
7.	BOHINJ	481.037	363.504	117.533	117.533	-
8.	BOROVNICA	276.235	234.785	41.450	41.450	-
9.	BOVEC	364.095	285.101	78.994	78.994	-
10.	BRASLOVČE	357.604	223.753	133.851	133.851	-
11.	BRDA	445.567	422.205	23.362	23.362	-
12.	BREZOVICA	647.618	577.470	70.148	70.148	-
13.	BREŽICE	1.904.550	1.140.207	764.343	764.343	-
14.	CANKOVA	169.055	62.685	106.370	106.370	-
15.	MO CELJE	3.603.387	3.827.391	-224.004	-	224.004
16.	CERKLJE NA GOR.	492.894	338.876	154.018	154.018	-
17.	CERKNICA	864.104	500.571	363.533	363.533	-
18.	CERKNO	445.305	377.477	67.828	67.828	-
19.	CERKVENJAK	163.458	37.861	125.597	125.597	-
20.	ČRENŠOVCI	313.377	109.417	203.960	203.960	-
21.	ČRNA NA KOR.	326.659	177.847	148.812	148.812	-
22.	ČRNOMELJ	1.188.008	687.464	500.544	500.544	-
23.	DESTRNIK	200.279	66.077	134.202	134.202	-
24.	DIVAČA	310.194	305.489	4.705	4.705	-
25.	DOBJE	83.088	22.649	60.439	60.439	-
26.	DOBREPOLJE	304.656	150.466	154.190	154.190	-
27.	DOBRNA	167.638	85.936	81.702	81.702	-
28.	DOBR.-POL. GRAD.	522.170	343.817	178.353	178.353	-
29.	DOBROVNIK	109.220	44.609	64.611	64.611	-
30.	DOL PRI LJUBLJANI	304.265	330.861	-26.596	-	26.596
31.	DOL. TOPLICE	271.124	190.049	81.075	81.075	-
32.	DOMŽALE	2.130.938	2.330.496	-199.558	-	199.558
33.	DORNAVA	202.736	77.669	125.067	125.067	-
34.	DRAVOGRAD	679.786	455.523	224.263	224.263	-
35.	DUPLEK	432.793	206.895	225.898	225.898	-
36.	GOR. VAS-POLJANE	592.486	271.241	321.245	321.245	-
37.	GORIŠNICA	457.245	250.546	206.699	206.699	-
38.	GORNJA RADGONA	989.692	500.207	489.485	489.485	-
39.	GORNJI GRAD	248.199	85.192	163.007	163.007	-
40.	GORNJI PETROVCI	212.638	59.457	153.181	153.181	-
41.	GRAD	201.186	43.197	157.989	157.989	-

42.	GROSUPLJE	1.182.294	1.053.627	128.667	128.667	-
43.	HAJDINA	257.531	277.867	-20.336	-	20.336
44.	HOČE - SLIVNICA	677.587	497.416	180.171	180.171	-
45.	HODOŠ	37.687	6.330	31.357	31.357	-
46.	HORJUL	200.211	138.291	61.920	61.920	-
47.	HRASTNIK	762.875	543.552	219.323	219.323	-
48.	HRPELJE - KOZINA	350.778	314.434	36.344	36.344	-
49.	IDRIJA	1.020.793	991.572	29.221	29.221	-
50.	IG	399.733	315.290	84.443	84.443	-
51.	ILIRSKA BISTRICA	1.199.828	738.210	461.618	461.618	-
52.	IVANČNA GORICA	1.055.274	665.299	389.975	389.975	-
53.	IZOLA	989.775	1.183.192	-193.417	-	193.417
54.	JESENICE	1.530.681	907.726	622.955	622.955	-
55.	JEZERSKO	74.505	42.302	32.203	32.203	-
56.	JURŠINCI	180.954	41.434	139.520	139.520	-
57.	KAMNIK	1.970.737	1.480.206	490.531	490.531	-
58.	KANAL	532.905	552.746	-19.841	-	19.841
59.	KIDRIČEVO	507.262	291.209	216.053	216.053	-
60.	KOBARID	397.124	292.246	104.878	104.878	-
61.	KOBILJE	50.521	18.399	32.122	32.122	-
62.	KOČEVJE	1.389.713	761.317	628.396	628.396	-
63.	KOMEN	297.081	305.830	-8.749	-	8.749
64.	KOMENDA	310.454	255.503	54.951	54.951	-
65.	MO KOPER	3.498.518	4.348.018	-849.500	-	849.500
66.	KOSTEL	75.580	31.065	44.515	44.515	-
67.	KOZJE	311.400	104.656	206.744	206.744	-
68.	MO KRANJ	3.791.323	3.938.924	-147.601	-	147.601
69.	KRANJSKA GORA	455.812	732.486	-276.674	-	276.674
70.	KRIŽEVCI	262.548	131.024	131.524	131.524	-
71.	KRŠKO	2.228.868	1.712.735	516.133	516.133	-
72.	KUNGOTA	330.315	170.765	159.550	159.550	-
73.	KUZMA	138.112	33.364	104.748	104.748	-
74.	LAŠKO	1.118.184	764.123	354.061	354.061	-
75.	LENART	904.441	445.761	458.680	458.680	-
76.	LENDAVA	876.544	550.621	325.923	325.923	-
77.	LITIJA	1.572.811	893.948	678.863	678.863	-
78.	MO LJUBLJANA	19.298.674	32.356.231	-13.057.557	-	13.057.557
79.	LJUBNO	274.862	105.818	169.044	169.044	-
80.	LJUTOMER	940.094	480.855	459.239	459.239	-
81.	LOGATEC	915.156	673.818	241.338	241.338	-
82.	LOŠKA DOLINA	329.078	204.452	124.626	124.626	-
83.	LOŠKI POTOK	207.166	68.061	139.105	139.105	-
84.	LOVRENC NA POH.	260.487	145.696	114.791	114.791	-
85.	LUČE	180.346	43.596	136.750	136.750	-
86.	LUKOVICA	380.657	232.178	148.479	148.479	-
87.	MAJŠPERK	330.605	131.092	199.513	199.513	-
88.	MO MARIBOR	8.352.897	9.236.694	-883.797	-	883.797

89.	MARKOVCI	286.673	458.021	-171.348	-	171.348
90.	MEDVODE	965.405	1.018.077	-52.672	-	52.672
91.	MENGEŠ	454.808	465.723	-10.915	-	10.915
92.	METLIKA	643.463	358.525	284.938	284.938	-
93.	MEŽICA	285.439	206.714	78.725	78.725	-
94.	MIKL. NA DR.POL.	390.276	326.667	63.609	63.609	-
95.	MIREN – KOSTAN.	351.843	405.911	-54.068	-	54.068
96.	MIRNA PEČ	224.859	101.271	123.588	123.588	-
97.	MISLINJA	392.699	235.711	156.988	156.988	-
98.	MORAVČE	360.347	189.551	170.796	170.796	-
99.	MOR. TOPLICE	529.385	236.651	292.734	292.734	-
100.	MOZIRJE	508.038	288.832	219.206	219.206	-
101.	MO MUR. SOBOTA	1.506.220	1.434.141	72.079	72.079	-
102.	MUTA	290.085	153.688	136.397	136.397	-
103.	NAKLO	342.315	303.559	38.756	38.756	-
104.	NAZARJE	218.673	135.594	83.079	83.079	-
105.	MO NOVA GORICA	2.716.309	4.958.085	-2.241.776	-	2.241.776
106.	MO NOVO MESTO	3.161.980	3.518.847	-356.867	-	356.867
107.	ODRANCI	123.609	35.977	87.632	87.632	-
108.	OPLOTNICA	296.327	123.280	173.047	173.047	-
109.	ORMOŽ	1.385.174	665.147	720.027	720.027	-
110.	OSILNICA	45.308	13.085	32.223	32.223	-
111.	PESNICA	562.608	300.797	261.811	261.811	-
112.	PIRAN	1.206.002	1.648.129	- 442.127	-	442.127
113.	PIVKA	502.790	321.003	181.787	181.787	-
114.	PODČETRTEK	302.771	124.753	178.018	178.018	-
115.	PODLEHNIK	165.476	48.256	117.220	117.220	-
116.	PODVELKA	259.268	141.345	117.923	117.923	-
117.	POLZELA	370.101	239.272	130.829	130.829	-
118.	POSTOJNA	1.113.253	1.045.465	67.788	67.788	-
119.	PREBOLD	331.973	209.952	122.021	122.021	-
120.	PREDDVOR	256.051	191.634	64.417	64.417	-
121.	PREVALJE	484.655	332.710	151.945	151.945	-
122.	MO PTUJ	1.796.544	2.014.544	-218.000	-	218.000
123.	PUCONCI	519.215	199.582	319.633	319.633	-
124.	RAČE - FRAM	439.042	305.991	133.051	133.051	-
125.	RADEČE	355.962	245.551	110.411	110.411	-
126.	RADENCI	388.696	317.282	71.414	71.414	-
127.	RADLJE OB DRAVI	523.828	277.274	246.554	246.554	-
128.	RADOVLJICA	1.329.256	1.201.176	128.080	128.080	-
129.	RAVNE NA KOR.	901.547	716.374	185.173	185.173	-
130.	RAZKRIŽJE	91.213	30.922	60.291	60.291	-
131.	RIBNICA	747.475	408.655	338.820	338.820	-
132.	RIBNICA NA POH.	118.640	38.523	80.117	80.117	-
133.	ROGAŠKA SLATINA	795.342	524.771	270.571	270.571	-
134.	ROGAŠOVCI	282.798	76.100	206.698	206.698	-
135.	ROGATEC	253.670	105.236	148.434	148.434	-

136.	RUŠE	546.947	388.242	158.705	158.705	-
137.	SELNICA OB DRAVI	348.011	229.768	118.243	118.243	-
138.	SEMIČ	343.082	154.949	188.133	188.133	-
139.	SEVNICA	1.468.355	766.244	702.111	702.111	-
140.	SEŽANA	908.893	1.165.616	-256.723	-	256.723
141.	MO SLOV. GRAD.	1.379.024	1.003.980	375.044	375.044	-
142.	SLOV. BISTRICA	2.317.864	1.324.451	993.413	993.413	-
143.	SLOV. KONJICE	1.032.996	575.068	457.928	457.928	-
144.	SODRAŽICA	173.633	73.253	100.380	100.380	-
145.	SOLČAVA	78.570	18.708	59.862	59.862	-
146.	STARŠE	291.733	302.929	-11.196	-	11.196
147.	SVETA ANA	189.524	42.508	147.016	147.016	-
148.	SV. ANDRAŽ V SL.G.	105.102	21.303	83.799	83.799	-
149.	SVETI JURIJ	246.298	67.526	178.772	178.772	-
150.	ŠALOVCI	165.185	38.678	126.507	126.507	-
151.	ŠEMP.-VRTOJBA	424.208	876.690	-452.482	-	452.482
152.	ŠENČUR	600.920	487.704	113.216	113.216	-
153.	ŠENTILJ	591.943	348.920	243.023	243.023	-
154.	ŠENTJERNEJ	536.118	244.123	291.995	291.995	-
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	1.446.382	709.270	737.112	737.112	-
156.	ŠKOCJAN	268.604	102.904	165.700	165.700	-
157.	ŠKOFJA LOKA	1.652.323	1.516.513	135.810	135.810	-
158.	ŠKOFLJICA	460.092	460.336	- 244	-	244
159.	ŠMARJE PRI JEL.	803.355	340.101	463.254	463.254	-
160.	ŠMARTNO OB PAKI	210.109	140.941	69.168	69.168	-
161.	ŠOŠTANJ	635.102	503.244	131.858	131.858	-
162.	ŠTORE	303.273	162.017	141.256	141.256	-
163.	TABOR	122.095	44.527	77.568	77.568	-
164.	TIŠINA	305.779	148.130	157.649	157.649	-
165.	TOLMIN	1.055.624	797.631	257.993	257.993	-
166.	TRBOVLJE	1.306.763	1.103.883	202.880	202.880	-
167.	TREBNJE	1.542.850	803.370	739.480	739.480	-
168.	TRNOVSKA VAS	105.213	26.144	79.069	79.069	-
169.	TRZIN	201.916	439.939	-238.023	-	238.023
170.	TRŽIČ	1.139.181	797.253	341.928	341.928	-
171.	TURNIŠČE	250.011	100.494	149.517	149.517	-
172.	MOVELENJE	2.476.885	2.760.168	-283.283	-	283.283
173.	VELIKA POLANA	116.018	39.035	76.983	76.983	-
174.	VELIKE LAŠČE	317.495	197.590	119.905	119.905	-
175.	VERŽEJ	105.741	55.329	50.412	50.412	-
176.	VIDEM	455.429	163.345	292.084	292.084	-
177.	VIPAVA	429.765	352.617	77.148	77.148	-
178.	VITANJE	215.567	73.105	142.462	142.462	-
179.	VODICE	279.100	218.418	60.682	60.682	-
180.	VOJNIK	580.194	320.006	260.188	260.188	-
181.	VRANSKO	206.518	81.000	125.518	125.518	-
182.	VRHNIKA	1.268.897	1.196.482	72.415	72.415	-

183.	VUZENICA	231.084	210.942	20.142	20.142	-
184.	ZAGORJE OB SAVI	1.319.201	944.686	374.515	374.515	-
185.	ZAVRČ	119.253	31.119	88.134	88.134	-
186.	ZREČE	484.935	278.547	206.388	206.388	-
187.	ŽALEC	1.492.145	1.134.796	357.349	357.349	-
188.	ŽELEZNIKI	582.267	339.665	242.602	242.602	-
189.	ŽETALE	121.353	29.779	91.574	91.574	-
190.	ŽIRI	376.883	237.369	139.514	139.514	-
191.	ŽIROVNICA	291.484	300.795	-9.311	-	9.311
192.	ŽUŽEMBERK	432.606	147.519	285.087	285.087	-
	SKUPAJ	151.211.850	139.010.757	12.201.093	32.923.598	20.722.505

Vir: Interno gradivo Ministrstva za finance, 2002.

Priloga 3: Celotni odhodki po slovenskih občinah v letu 2001 glede na samostojnost financiranja (v sit)

Št. obč.	OBČINA	Celotni odhodki na prebivalca	Štev.preb.	Celotni odhodki	Rang	Samofinanciranje
59.	KIDRIČEVO	74.427	7.009	521.656.000	192	
10.	BRASLOVČE	81.884	4.793	392.469.000	191	
8.	BOROVNICA	82.055	3.777	309.921.000	190	
152.	ŠENČUR	83.361	8.402	700.401.000	189	
52.	IVANČNA GORICA	84.685	13.256	1.122.580.000	188	
164.	TIŠINA	85.431	4.354	371.967.000	187	
91.	MENGES	86.388	6.543	565.236.000	186	S
133.	ROGAŠKA SLATINA	86.586	10.860	940.321.000	185	
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	87.010	18.636	1.621.523.000	184	
172.	MO VELENJE	87.401	34.086	2.979.166.000	183	S
93.	MEŽICA	87.994	4.014	353.206.000	182	
156.	ŠKOCJAN	88.570	3.089	273.593.000	181	
117.	POLZELA	89.322	5.194	463.939.000	180	
24.	DIVAČA	89.864	3.873	348.044.000	179	
74.	LAŠKO	90.895	14.122	1.283.623.000	178	
12.	BREZOVICA	91.552	9.171	839.627.000	177	
142.	SLOVENSKA BISTRICA	91.836	29.688	2.726.437.000	176	
13.	BREŽICE	91.877	24.406	2.242.350.000	175	
129.	RAVNE NA KOR.	92.246	12.417	1.145.416.000	174	
125.	RADEČE	92.445	4.780	441.886.000	173	
157.	ŠKOFJA LOKA	92.770	22.042	2.044.827.000	172	
23.	DESTRNIK	92.969	2.603	241.999.000	171	
97.	MISLINJA	93.080	4.678	435.426.000	170	
158.	ŠKOFLJICA	93.104	6.432	598.844.000	169	S
144.	SODRAŽICA	93.443	2.177	203.425.000	168	
180.	VOJNIK	94.096	8.026	755.211.000	167	
76.	LENDAVA	94.118	11.932	1.123.021.000	166	
57.	KAMNIK	94.155	26.361	2.482.022.000	165	
143.	SLOVENSKE KONJICE	94.689	13.752	1.302.170.000	164	
119.	PREBOLD	95.004	4.655	442.243.000	163	
182.	VRHNIKA	95.060	17.103	1.625.814.000	162	
36.	GOR. VAS - POLJANE	95.065	6.777	644.258.000	161	
139.	SEVNICA	95.323	17.733	1.690.361.000	160	
90.	MEDVODE	95.352	13.703	1.306.613.000	159	S
160.	ŠMARTNO OB PAKI	95.773	2.883	276.115.000	158	
187.	ŽALEC	96.166	20.549	1.976.124.000	157	
77.	LITIJA	96.324	19.092	1.839.024.000	156	
100.	MOZIRJE	96.375	6.299	607.069.000	155	
162.	ŠTORE	97.407	4.183	407.455.000	154	
32.	DOMŽALE	97.704	29.131	2.846.210.050	153	S
44.	HOČE - SLIVNICA	98.162	9.770	959.045.000	152	
130.	RAZKRIŽJE	98.270	1.350	132.665.000	151	
98.	MORAVČE	98.906	4.320	427.273.000	150	
43.	HAJDINA	100.249	3.760	376.936.000	149	S
28.	DOBR.-POL. GRADEC	100.328	6.527	654.838.000	148	
27.	DOBRNA	100.375	2.114	212.193.000	147	
22.	ČRNOMELJ	100.975	14.980	1.512.604.000	146	

72.	KUNGOTA	101.727	4.505	458.281.000	145	
183.	VUZENICA	101.921	2.858	291.290.000	144	
96.	MIRNA PEČ	102.181	2.700	275.890.000	143	
173.	VELIKA POLANA	102.272	1.594	163.021.000	142	
186.	ZREČE	102.308	6.330	647.607.000	141	
54.	JESENICE	102.434	21.625	2.215.142.000	140	
56.	JURŠINCI	102.452	2.395	245.372.000	139	
137.	SELNICA OB DRAVI	102.604	4.771	489.522.030	138	
19.	CERKVENJAK	102.993	2.139	220.302.000	137	
102.	MUTA	103.223	3.763	388.428.000	136	
107.	ODRANCI	103.447	1.790	185.170.000	135	
166.	TRBOVLJE	103.470	18.377	1.901.463.000	134	
25.	DOBJE	103.932	1.071	111.311.000	133	
48.	HRPELJE - KOZINA	104.330	4.174	435.474.000	132	
108.	OPLOTNICA	105.031	3.959	415.819.000	131	
178.	VITANJE	105.188	2.467	259.498.000	130	
126.	RADENCI	105.218	5.470	575.540.000	129	
127.	RADLJE OB DRAVI	105.926	6.264	663.520.000	128	
184.	ZAGORJE OB SAVI	106.040	17.187	1.822.513.000	127	
103.	NAKLO	106.664	4.801	512.096.000	126	
64.	KOMENDA	106.997	4.373	467.896.000	125	
131.	RIBNICA	107.096	9.235	989.030.000	124	
7.	BOHINJ	107.403	5.263	565.261.000	119	
170.	TRŽIČ	107.833	15.194	1.638.416.000	122	
11.	BRDA	108.233	5.826	630.567.000	121	
49.	IDRIJA	108.252	11.839	1.281.600.000	120	
2.	BELTINCI	108.480	8.694	943.129.000	119	
95.	MIREN – KOSTANJ.	108.488	4.752	515.534.000	118	S
18.	CERKNO	108.723	5.145	559.379.000	117	
83.	LOŠKI POTOK	108.807	2.115	230.126.000	116	
128.	RADOVLJICA	109.592	18.142	1.988.216.000	115	
50.	IG	109.830	5.267	578.475.000	114	
51.	ILIRSKA BISTRICA	109.915	14.198	1.560.575.000	113	
62.	KOČEVJE	110.127	16.766	1.846.396.000	112	
35.	DUPLEK	110.460	6.091	672.811.000	111	
120.	PREDDVOR	110.566	2.996	331.257.000	110	
84.	LOVRENC NA POHORJU	110.607	3.235	357.814.000	109	
5.	BLED	110.638	11.181	1.237.044.000	108	S
154.	ŠENTJERNEJ	110.996	6.686	742.116.000	107	
118.	POSTOJNA	111.038	13.896	1.542.989.000	106	
14.	CANKOVA	111.045	2.192	243.410.000	105	
80.	LJUTOMER	111.111	12.332	1.370.226.000	104	
17.	CERKNICA	111.344	10.301	1.146.950.000	103	
47.	HRASTNIK	111.428	10.638	1.185.367.000	102	
39.	GORNJI GRAD	111.436	2.674	297.981.000	101	
67.	KOZJE	111.894	3.615	404.498.000	100	
92.	METLIKA	112.469	8.239	926.636.000	99	
147.	SVETA ANA	112.612	2.342	263.738.000	98	
114.	PODČETRTEK	112.715	3.374	380.299.000	97	
31.	DOLENJSKE TOPLICE	112.752	3.314	373.659.000	96	
99.	MORAVSKE TOPLICE	113.555	6.461	733.681.000	95	
181.	VRANSKO	113.686	2.502	284.443.000	94	

37.	GORIŠNICA	113.847	6.098	694.239.000	93	
68.	MO KRANJ	113.859	51.124	5.820.908.000	92	S
94.	MIKLAVŽ NA DR. POLJU	114.137	5.838	666.331.000	91	
190.	ŽIRI	114.202	4.884	557.761.565	90	
75.	LENART	114.610	11.500	1.318.011.000	89	
191.	ŽIROVNICA	114.781	4.134	474.503.000	88	S
176.	VIDEM	114.978	5.702	655.607.000	87	
179.	VODICE	115.194	3.771	434.397.000	86	
121.	PREVALJE	115.461	6.557	757.077.000	85	
109.	ORMOŽ	116.004	17.756	2.059.761.000	84	
6.	BLOKE	116.579	1.605	187.109.000	83	
111.	PESNICA	116.646	7.421	865.632.000	82	
116.	PODVELKA	117.072	2.827	330.963.000	81	
167.	TREBNJE	117.107	18.408	2.155.705.000	80	
81.	LOGATEC	117.122	11.036	1.292.561.000	79	
171.	TURNIŠČE	117.535	3.670	431.353.000	78	
189.	ŽETALE	117.609	1.452	170.768.000	77	
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	118.004	9.706	1.145.346.000	76	
73.	KUZMA	118.577	1.828	216.759.000	75	
86.	LUKOVICA	119.000	4.856	577.864.000	74	
34.	DRAVOGRAD	119.005	8.755	1.041.893.000	73	
113.	PIVKA	119.584	5.909	706.622.000	72	
132.	RIBNICA NA POHORJU	120.014	1.324	158.899.000	71	
175.	VERŽEJ	120.611	1.425	171.870.000	70	
104.	NAZARJE	121.346	2.748	333.459.000	69	
88.	MO MARIBOR	122.599	115.880	14.206.765.000	68	S
148.	SV. ANDRAŽ V SLO.GO.	122.694	1.321	162.079.000	67	
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	123.206	24.136	2.973.703.000	66	S
106.	MO NOVO MESTO	123.320	40.641	5.011.838.000	65	S
168.	TRNOVSKA VAS	123.447	1.343	165.789.000	64	
58.	KANAL	123.655	6.337	783.603.059	63	S
1.	AJDOVŠČINA	123.803	17.545	2.172.115.000	62	
42.	GROSUPLJE	123.841	15.235	1.886.724.000	61	
41.	GRAD	124.477	2.522	313.931.000	60	
15.	MO CELJE	124.660	49.347	6.151.619.000	59	S
141.	MO SLOVENJ GRADEC	125.116	16.952	2.120.963.000	58	
188.	ŽELEZNIKI	125.399	6.787	851.085.000	57	
149.	SVETI JURIJ	125.427	2.938	368.505.000	56	
124.	RAČE - FRAM	125.517	5.874	737.289.000	55	
38.	GORNJA RADGONA	125.634	13.041	1.638.390.000	54	
174.	VELIKE LAŠČE	125.636	3.636	456.814.000	53	
146.	STARŠE	125.685	4.064	510.785.000	52	S
4.	BISTRICA OB SOTLI	125.741	1.530	192.383.000	51	
136.	RUŠE	126.388	7.532	951.955.000	50	
63.	KOMEN	126.880	3.646	462.605.000	49	S
87.	MAJŠPERK	128.464	4.197	539.164.000	48	
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	128.869	3.768	485.578.000	47	
138.	SEMIČ	128.980	3.826	493.479.000	46	
163.	TABOR	129.593	1.485	192.445.000	45	
89.	MARKOVCI	130.000	4.023	522.992.000	44	S
85.	LUČE	130.002	1.661	215.934.000	43	
101.	MO MURSKA SOBOTA	130.041	20.329	2.643.607.000	42	

165.	TOLMIN	130.155	12.362	1.608.980.000	41	
20.	ČRENŠOVCI	131.119	4.482	587.677.000	40	
123.	PUCONCI	131.946	6.582	868.466.000	39	
30.	DOL PRI LJUBLJANI	132.783	4.205	558.353.000	38	S
140.	SEŽANA	133.237	11.964	1.594.052.000	37	S
66.	KOSTEL	134.007	675	90.455.000	36	
26.	DOBREPOLJE	134.326	3.560	478.201.000	35	
46.	HORJUL	134.995	2.612	352.606.000	34	
185.	ZAVRČ	135.488	1.452	196.728.000	33	
134.	ROGAŠOVCI	136.756	3.699	505.859.000	32	
71.	KRŠKO	139.529	27.802	3.879.199.000	31	
82.	LOŠKA DOLINA	139.677	3.700	516.805.000	30	
161.	ŠOŠTANJ	140.493	8.188	1.150.355.000	29	
29.	DOBROVNIK	141.101	1.447	204.173.000	28	
177.	VIPAVA	141.273	5.237	739.846.000	27	
153.	ŠENTILJ	142.237	8.139	1.157.664.000	26	
169.	TRZIN	142.429	3.100	441.529.240	25	S
192.	ŽUŽEMBERK	147.136	4.737	696.985.000	24	
70.	KRIŽEVCI	148.766	3.549	527.971.000	23	
65.	MO KOPER	150.124	48.251	7.243.614.000	22	S
16.	CERKLJE NA GOR.	151.645	6.311	957.032.000	21	
150.	ŠALOVCI	152.790	1.900	290.301.000	20	
33.	DORNAVA	154.474	2.671	412.599.000	19	
135.	ROGATEC	154.935	3.204	496.413.000	18	
61.	KOBILJE	156.039	647	100.957.000	17	
105.	MO NOVA GORICA	158.475	35.547	5.633.319.000	16	S
78.	MO LJUBLJANA	160.137	270.854	43.373.656.000	15	S
60.	KOBARID	164.755	4.596	757.215.000	14	
112.	PIRAN	173.025	17.450	3.019.283.000	13	S
79.	LJUBNO	174.196	2.801	487.924.000	12	
55.	JEZERSKO	176.635	669	118.169.000	11	
53.	IZOLA	182.393	14.407	2.627.737.000	10	S
3.	BENEDIKT	192.693	2.101	404.849.000	9	
110.	OSILNICA	195.786	398	77.923.000	8	
115.	PODLEHNIK	196.068	2.048	401.548.000	7	
40.	GORNJI PETROVCI	204.960	2.401	492.110.000	6	
45.	HODOŠ	222.544	390	86.792.000	5	
69.	KRANJSKA GORA	222.556	5.553	1.235.856.000	4	S
9.	BOVEC	227.826	3.238	737.702.000	3	
151.	ŠEMPETER – VRTOJBA	228.675	6.300	1.440.654.631	2	S
145.	SOLČAVA	333.330	573	190.998.000	1	
Povprečje:		121.729				

Opomba: Osenčeno območje predstavlja občine, ki imajo celotne odhodke na prebivalca nad slovenskim povprečjem.

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 4: Odhodki za javno upravo po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za javno upravo na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Štev.preb.	Odhodki za javno upravo skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	15.367	12,41	17.545	269.615.000	104
2.	BELTINCI	14.517	13,38	8.694	126.213.000	119
3.	BENEDIKT	23.228	12,05	2.101	48.803.000	37
4.	BISTRICA OB SOTLI	24.780	19,71	1.530	37.914.000	31
5.	BLED	22.034	19,92	11.181	246.365.000	41
6.	BLOKE	12.996	11,15	1.605	20.859.000	147
7.	BOHINJ	30.980	28,84	5.263	163.046.000	16
8.	BOROVNICA	15.351	18,71	3.777	57.982.000	106
9.	BOVEC	56.136	24,64	3.238	181.769.000	4
10.	BRASLOVČE	9.643	11,78	4.793	46.217.000	187
11.	BRDA	16.650	15,38	5.826	97.000.000	86
12.	BREZOVICA	11.170	12,20	9.171	102.440.000	170
13.	BREŽICE	15.492	16,86	24.406	378.101.000	102
14.	CANKOVA	16.745	15,08	2.192	36.705.000	84
15.	MESTNA OBČINA CELJE	26.871	21,56	49.347	1.326.010.000	20
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	13.830	9,12	6.311	87.280.000	132
17.	CERKNICA	15.070	13,53	10.301	155.236.000	110
18.	CERKNO	19.841	18,25	5.145	102.082.000	53
19.	CERKVENJAK	21.243	20,63	2.139	45.439.000	44
20.	ČRENŠOVCI	13.732	10,47	4.482	61.549.000	136
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	16.326	12,67	3.768	61.517.000	88
22.	ČRNOMELJ	10.218	10,12	14.980	153.071.000	183
23.	DESTRNIK	24.441	26,29	2.603	63.621.000	32
24.	DIVAČA	17.253	19,20	3.873	66.821.000	77
25.	DOBJE	13.660	13,14	1.071	14.630.000	139
26.	DOBREPOLJE	10.734	7,99	3.560	38.212.000	177
27.	DOBRNA	16.699	16,64	2.114	35.301.000	85
28.	DOBROVA – POLH. GRADEC	14.519	14,47	6.527	94.768.000	118
29.	DOBROVNIK	41.390	29,33	1.447	59.892.000	7
30.	DOL PRI LJUBLJANI	26.674	20,09	4.205	112.164.000	22
31.	DOLENJSKE TOPLICE	14.185	12,58	3.314	47.008.000	129
32.	DOMŽALE	18.274	18,70	29.131	532.334.180	65
33.	DORNAVA	13.547	8,77	2.671	36.183.000	141
34.	DRAVOGRAD	19.961	16,77	8.755	174.758.000	51
35.	DUPLEK	17.442	15,79	6.091	106.237.000	73
36.	GORENJA VAS - POLJANE	10.516	11,06	6.777	71.264.000	181
37.	GORIŠNICA	14.914	13,10	6.098	90.948.000	113
38.	GORNJA RADGONA	20.693	16,47	13.041	269.853.000	46
39.	GORNJI GRAD	12.768	11,46	2.674	34.142.000	153
40.	GORNJI PETROVCI	31.951	15,59	2.401	76.715.000	15
41.	GRAD	56.736	45,58	2.522	143.087.000	3
42.	GROSUPLJE	37.828	30,55	15.235	576.307.000	10
43.	HAJDINA	25.678	25,61	3.760	96.548.000	26

44.	HOČE - SLIVNICA	15.714	16,01	9.770	153.530.000	98
45.	HODOŠ	50.890	22,87	390	19.847.000	6
46.	HORJUL	10.987	8,14	2.612	28.697.000	172
47.	HRASTNIK	17.073	15,32	10.638	181.623.000	81
48.	HRPELJE - KOZINA	19.900	19,07	4.174	83.062.000	52
49.	IDRIJA	11.300	10,44	11.839	133.779.000	169
50.	IG	15.358	13,98	5.267	80.889.000	105
51.	ILIRSKA BISTRICA	11.757	10,70	14.198	166.924.000	163
52.	IVANČNA GORICA	9.373	11,07	13.256	124.254.000	189
53.	IZOLA	28.834	15,81	14.407	415.417.000	17
54.	JESENICE	15.607	15,24	21.625	337.491.000	101
55.	JEZERSKO	65.837	37,27	669	44.045.000	2
56.	JURŠINCI	14.225	13,88	2.395	34.068.000	128
57.	KAMNIK	14.376	15,27	26.361	378.957.000	124
58.	KANAL	17.690	14,31	6.337	112.098.971	70
59.	KIDRIČEVO	14.136	18,99	7.009	99.077.000	130
60.	KOBARID	38.649	23,46	4.596	177.631.000	9
61.	KOBILJE	25.272	16,20	647	16.351.000	30
62.	KOČEVJE	19.555	17,76	16.766	327.862.000	58
63.	KOMEN	22.635	17,84	3.646	82.529.000	39
64.	KOMENDA	16.286	15,22	4.373	71.218.000	90
65.	MESTNA OBČINA KOPER	19.480	12,98	48.251	939.941.000	59
66.	KOSTEL	53.221	39,71	675	35.924.000	5
67.	KOZJE	11.648	10,41	3.615	42.107.000	164
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	19.646	17,25	51.124	1.004.382.000	56
69.	KRANJSKA GORA	25.399	11,41	5.553	141.041.000	28
70.	KRIŽEVCI	12.606	8,47	3.549	44.739.000	155
71.	KRŠKO	17.930	12,85	27.802	498.498.000	67
72.	KUNGOTA	11.519	11,32	4.505	51.892.000	165
73.	KUZMA	23.022	19,42	1.828	42.085.000	38
74.	LAŠKO	14.515	15,97	14.122	204.987.000	120
75.	LENART	16.306	14,23	11.500	187.515.000	89
76.	LENDAVA	19.582	20,81	11.932	233.656.000	57
77.	LITIJA	9.943	10,32	19.092	189.824.000	184
78.	MO LJUBLJANA	26.081	16,29	270.854	7.064.129.000	24
79.	LJUBNO	13.318	7,65	2.801	37.303.000	142
80.	LJUTOMER	17.597	15,84	12.332	217.008.000	72
81.	LOGATEC	13.758	11,75	11.036	151.838.000	135
82.	LOŠKA DOLINA	16.876	12,08	3.700	62.442.000	83
83.	LOŠKI POTOK	13.817	12,70	2.115	29.224.000	133
84.	LOVRENC NA POHORJU	19.200	17,36	3.235	62.113.000	61
85.	LUČE	14.236	10,95	1.661	23.646.000	127
86.	LUKOVICA	21.616	18,16	4.856	104.965.000	42
87.	MAJŠPERK	13.585	10,58	4.197	57.018.000	140
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	16.037	13,08	115.880	1.858.409.000	93
89.	MARKOVCI	22.569	17,36	4.023	90.794.000	40
90.	MEDVODE	12.145	12,74	13.703	166.419.000	160

91.	MENGEŠ	14.949	17,30	6.543	97.812.000	111
92.	METLIKA	10.937	9,72	8.239	90.106.000	174
93.	MEŽICA	12.097	13,75	4.014	48.558.000	161
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	17.193	15,06	5.838	100.373.000	79
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	17.658	16,28	4.752	83.909.000	71
96.	MIRNA PEČ	10.896	10,66	2.700	29.418.000	175
97.	MISLINJA	10.754	11,55	4.678	50.306.000	176
98.	MORAVČE	15.791	15,97	4.320	68.217.000	96
99.	MORAVSKE TOPLICE	12.929	11,39	6.461	83.537.000	149
100.	MOZIRJE	17.784	18,45	6.299	112.020.000	68
101.	MO MURSKA SOBOTA	20.482	15,75	20.329	416.370.000	48
102.	MUTA	13.030	12,62	3.763	49.033.000	146
103.	NAKLO	11.414	10,70	4.801	54.800.000	168
104.	NAZARJE	14.430	11,89	2.748	39.653.000	123
105.	MO NOVA GORICA	26.596	16,78	35.547	945.400.000	23
106.	MO NOVO MESTO	17.214	13,96	40.641	699.601.000	78
107.	ODRANCI	25.409	24,56	1.790	45.482.000	27
108.	OPLOTNICA	15.654	14,90	3.959	61.975.000	100
109.	ORMOŽ	18.300	15,78	17.756	324.933.000	64
110.	OSILNICA	69.405	35,45	398	27.623.000	1
111.	PESNICA	13.242	11,35	7.421	98.271.000	143
112.	PIRAN	34.937	20,19	17.450	609.656.000	13
113.	PIVKA	25.760	21,54	5.909	152.214.000	25
114.	PODČETRTEK	21.160	18,77	3.374	71.395.000	45
115.	PODLEHNIK	19.720	10,06	2.048	40.386.000	54
116.	PODVELKA	14.274	12,19	2.827	40.354.000	126
117.	POLZELA	11.097	12,42	5.194	57.640.000	171
118.	POSTOJNA	14.441	13,01	13.896	200.677.000	122
119.	PREBOLD	8.231	8,66	4.655	38.313.000	191
120.	PREDDVOR	18.658	16,87	2.996	55.899.000	62
121.	PREVALJE	17.301	14,98	6.557	113.443.000	75
122.	MO PTUJ	28.381	23,04	24.136	685.007.000	18
123.	PUCONCI	25.314	19,19	6.582	166.616.000	29
124.	RAČE - FRAM	14.674	11,69	5.874	86.194.000	117
125.	RADEČE	23.671	25,61	4.780	113.147.000	36
126.	RADENCI	18.345	17,44	5.470	100.348.000	63
127.	RADLJE OB DRAVI	15.794	14,91	6.264	98.936.000	95
128.	RADOVLJICA	10.562	9,64	18.142	191.612.000	180
129.	RAVNE NA KOR.	14.943	16,20	12.417	185.545.000	112
130.	RAZKRIŽJE	18.018	18,33	1.350	24.324.000	66
131.	RIBNICA	17.286	16,14	9.235	159.638.000	76
132.	RIBNICA NA POHORJU	16.086	13,40	1.324	21.298.000	92
133.	ROGAŠKA SLATINA	12.992	15,01	10.860	141.097.000	148
134.	ROGAŠOVCI	10.717	7,84	3.699	39.643.000	178
135.	ROGATEC	14.843	9,58	3.204	47.558.000	115
136.	RUŠE	24.043	19,02	7.532	181.090.000	34
137.	SELNICA OB DRAVI	20.659	20,13	4.771	98.562.374	47

138.	SEMIČ	14.734	11,42	3.826	56.373.000	116
139.	SEVNICA	8.335	8,74	17.733	147.809.000	190
140.	SEŽANA	23.978	18,00	11.964	286.878.000	35
141.	MO SLOVENJ GRADEC	17.006	13,59	16.952	288.287.000	82
142.	SLOV. BISTRICA	9.627	10,48	29.688	285.792.000	188
143.	SLOVENSKE KONJICE	9.848	10,40	13.752	135.435.000	186
144.	SODRAŽICA	15.162	16,23	2.177	33.007.000	109
145.	SOLČAVA	39.105	11,73	573	22.407.000	8
146.	STARŠE	21.522	17,12	4.064	87.465.000	43
147.	SVETA ANA	11.517	10,23	2.342	26.973.000	166
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	35.177	28,67	1.321	46.469.000	12
149.	SVETI JURIJ	15.273	12,18	2.938	44.871.000	108
150.	ŠALOVCI	16.377	10,72	1.900	31.116.000	87
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	24.340	10,64	6.300	153.338.932	33
152.	ŠENČUR	7.833	9,40	8.402	65.817.000	192
153.	ŠENTILJ	20.180	14,19	8.139	164.244.000	49
154.	ŠENTJERNEJ	12.497	11,26	6.686	83.556.000	157
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	11.493	13,21	18.636	214.186.000	167
156.	ŠKOCJAN	13.115	14,81	3.089	40.513.000	145
157.	ŠKOFJA LOKA	14.299	15,41	22.042	315.183.000	125
158.	ŠKOFLJICA	12.510	13,44	6.432	80.466.000	156
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	12.831	10,87	9.706	124.536.000	150
160.	ŠMARTNO OB PAKI	12.824	13,39	2.883	36.971.000	151
161.	ŠOŠTANJ	13.159	9,37	8.188	107.744.000	144
162.	ŠTORE	26.719	27,43	4.183	111.765.000	21
163.	TABOR	13.694	10,57	1.485	20.335.000	137
164.	TIŠINA	14.464	16,93	4.354	62.976.000	121
165.	TOLMIN	13.998	10,76	12.362	173.048.000	131
166.	TRBOVLJE	15.337	14,82	18.377	281.841.000	107
167.	TREBNJE	10.479	8,95	18.408	192.904.000	182
168.	TRNOVSKA VAS	19.311	15,64	1.343	25.935.000	60
169.	TRZIN	32.813	23,04	3.100	101.719.940	14
170.	TRŽIČ	16.106	14,94	15.194	244.707.000	91
171.	TURNIŠČE	11.937	10,16	3.670	43.809.000	162
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	15.426	17,65	34.086	525.796.000	103
173.	VELIKA POLANA	37.142	36,32	1.594	59.205.000	11
174.	VELIKE LAŠČE	14.864	11,83	3.636	54.047.000	114
175.	VERŽEJ	17.085	14,17	1.425	24.346.000	80
176.	VIDEM	15.698	13,65	5.702	89.510.000	99
177.	VIPAVA	10.676	7,56	5.237	55.910.000	179
178.	VITANJE	15.737	14,96	2.467	38.822.000	97
179.	VODICE	27.354	23,75	3.771	103.152.000	19
180.	VOJNIK	20.013	21,27	8.026	160.628.000	50
181.	VRANSKO	13.792	12,13	2.502	34.507.000	134
182.	VRHNIKA	10.952	11,52	17.103	187.310.000	173
183.	UZENICA	12.362	12,13	2.858	35.332.000	158
184.	ZAGORJE OB SAVI	12.634	11,91	17.187	217.140.000	154

185.	ZAVRČ	19.656	14,51	1.452	28.540.000	55
186.	ZREČE	12.185	11,91	6.330	77.131.000	159
187.	ŽALEC	13.673	14,22	20.549	280.976.000	138
188.	ŽELEZNIKI	9.939	7,93	6.787	67.457.000	185
189.	ŽETALE	17.730	15,08	1.452	25.744.000	69
190.	ŽIRI	17.344	15,19	4.884	84.710.357	74
191.	ŽIROVNICA	16.025	13,96	4.134	66.248.000	94
192.	ŽUŽEMBERK	12.780	8,69	4.737	60.537.000	152

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 5: Odhodki za obrambo po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za obrambo na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za obrambo skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	446	0,36	7.818.000	46
2.	BELTINCI	26	0,02	223.000	171
3.	BENEDIKT	-	-	0	176
4.	BISTRICA OB SOTLI	276	0,22	423.000	87
5.	BLED	378	0,34	4.227.000	66
6.	BLOKE	286	0,25	459.000	86
7.	BOHINJ	661	0,62	3.477.000	18
8.	BOROVNICA	100	0,12	377.000	148
9.	BOVEC	96	0,04	311.000	149
10.	BRASLOVČE	166	0,20	796.000	126
11.	BRDA	26	0,02	151.000	170
12.	BREZOVICA	175	0,19	1.603.000	122
13.	BREŽICE	296	0,32	7.216.000	85
14.	CANKOVA	11	0,01	25.000	173
15.	MESTNA OBČINA CELJE	271	0,22	13.361.000	92
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	207	0,14	1.304.000	116
17.	CERKNICA	118	0,11	1.214.000	141
18.	CERKNO	103	0,09	531.000	146
19.	CERKVENJAK	274	0,27	586.000	89
20.	ČRENŠOVCI	222	0,17	997.000	109
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	71	0,06	269.000	154
22.	ČRNOMELJ	268	0,26	4.008.000	94
23.	DESTRNIK	-	-	0	176
24.	DIVAČA	553	0,61	2.140.000	27
25.	DOBJE	-	-	0	176
26.	DOBREPOLJE	819	0,61	2.915.000	13
27.	DOBRNA	604	0,60	1.277.000	20
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	429	0,43	2.799.000	49
29.	DOBROVNIK	350	0,25	506.000	71
30.	DOL PRI LJUBLJANI	479	0,36	2.013.000	39
31.	DOLENJSKE TOPLICE	-	-	0	176
32.	DOMŽALE	828	0,85	24.128.640	11
33.	DORNAVA	219	0,14	584.000	110
34.	DRAVOGRAD	250	0,21	2.192.000	101
35.	DUPLEK	517	0,47	3.149.000	31
36.	GORENJA VAS - POLJANE	132	0,14	895.000	135
37.	GORIŠNICA	394	0,35	2.400.000	58
38.	GORNJA RADGONA	505	0,40	6.582.000	33
39.	GORNJI GRAD	672	0,60	1.798.000	16
40.	GORNJI PETROVCI	208	0,10	500.000	114
41.	GRAD	-	-	0	176
42.	GROSUPLJE	208	0,17	3.162.000	115
43.	HAJDINA	28	0,03	104.000	169
44.	HOČE – SLIVNICA	186	0,19	1.817.000	121

45.	HODOŠ	482	0,22	188.000	38
46.	HORJUL	167	0,12	437.000	125
47.	HRASTNIK	383	0,34	4.071.000	64
48.	HRPELJE – KOZINA	-	-	0	176
49.	IDRIJA	259	0,24	3.064.000	99
50.	IG	133	0,12	702.000	134
51.	ILIRSKA BISTRICA	269	0,24	3.821.000	93
52.	IVANČNA GORICA	90	0,11	1.190.000	151
53.	IZOLA	243	0,13	3.498.000	103
54.	JESENICE	191	0,19	4.122.000	119
55.	JEZERSKO	1.465	0,83	980.000	5
56.	JURŠINCI	9	0,01	21.000	174
57.	KAMNIK	260	0,28	6.846.000	97
58.	KANAL	409	0,33	2.589.949	55
59.	KIDRIČEVO	260	0,35	1.820.000	98
60.	KOBARID	8	0,00	35.000	175
61.	KOBILJE	-	-	0	176
62.	KOČEVJE	476	0,43	7.973.000	42
63.	KOMEN	302	0,24	1.100.000	82
64.	KOMENDA	17	0,02	75.000	172
65.	MESTNA OBČINA KOPER	420	0,28	20.280.000	53
66.	KOSTEL	2.074	1,55	1.400.000	4
67.	KOZJE	309	0,28	1.116.000	81
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	565	0,50	28.881.000	25
69.	KRANJSKA GORA	103	0,05	573.000	147
70.	KRIŽEVCI	-	-	0	176
71.	KRŠKO	519	0,37	14.441.000	30
72.	KUNGOTA	76	0,07	341.000	153
73.	KUZMA	265	0,22	485.000	95
74.	LAŠKO	404	0,44	5.701.000	56
75.	LENART	10.516	9,18	120.938.000	1
76.	LENDAVA	-	-	0	176
77.	LITIJA	174	0,18	3.324.000	123
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	327	0,20	88.489.000	77
79.	LJUBNO	-	-	0	176
80.	LJUTOMER	514	0,46	6.342.000	32
81.	LOGATEC	452	0,39	4.993.000	44
82.	LOŠKA DOLINA	397	0,28	1.469.000	57
83.	LOŠKI POTOK	-	-	0	176
84.	LOVRENC NA POHORJU	330	0,30	1.067.000	75
85.	LUČE	3.010	2,32	5.000.000	3
86.	LUKOVICA	602	0,51	2.923.000	21
87.	MAJŠPERK	68	0,05	286.000	157
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	393	0,32	45.574.000	59
89.	MARKOVCI	559	0,43	2.247.000	26
90.	MEDVODE	579	0,61	7.937.000	23
91.	MENGES	462	0,53	3.020.000	43

92.	METLIKA	120	0,11	989.000	139
93.	MEŽICA	391	0,44	1.571.000	60
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	380	0,33	2.217.000	65
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	489	0,45	2.326.000	35
96.	MIRNA PEČ	272	0,27	735.000	90
97.	MISLINJA	416	0,45	1.946.000	54
98.	MORAVČE	39	0,04	167.000	165
99.	MORAVSKE TOPLICE	198	0,17	1.278.000	117
100.	MOZIRJE	298	0,31	1.880.000	83
101.	MO MURSKA SOBOTA	674	0,52	13.698.000	15
102.	MUTA	388	0,38	1.460.000	61
103.	NAKLO	165	0,15	790.000	128
104.	NAZARJE	61	0,05	169.000	162
105.	MO NOVA GORICA	669	0,42	23.765.000	17
106.	MO NOVO MESTO	275	0,22	11.156.000	88
107.	ODRANCI	-	-	0	176
108.	OPLOTNICA	482	0,46	1.909.000	37
109.	ORMOŽ	388	0,33	6.883.000	62
110.	OSILNICA	-	-	0	176
111.	PESNICA	6.699	5,74	49.710.000	2
112.	PIRAN	158	0,09	2.762.000	129
113.	PIVKA	118	0,10	699.000	140
114.	PODČETRTEK	329	0,29	1.109.000	76
115.	PODLEHNIK	839	0,43	1.718.000	10
116.	PODVELKA	171	0,15	484.000	124
117.	POLZELA	298	0,33	1.550.000	84
118.	POSTOJNA	238	0,21	3.305.000	104
119.	PREBOLD	64	0,07	300.000	160
120.	PREDDVOR	217	0,20	651.000	111
121.	PREVALJE	114	0,10	749.000	144
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	383	0,31	9.256.000	63
123.	PUCONCI	151	0,11	995.000	132
124.	RAČE – FRAM	56	0,04	329.000	163
125.	RADEČE	85	0,09	404.000	152
126.	RADENCI	65	0,06	356.000	159
127.	RADLJE OB DRAVI	341	0,32	2.133.000	72
128.	RADOVLJICA	261	0,24	4.734.000	96
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	224	0,24	2.783.000	108
130.	RAZKRIŽJE	450	0,46	608.000	45
131.	RIBNICA	125	0,12	1.152.000	136
132.	RIBNICA NA POHORJU	226	0,19	299.000	106
133.	ROGAŠKA SLATINA	210	0,24	2.282.000	113
134.	ROGAŠOVCI	824	0,60	3.048.000	12
135.	ROGATEC	250	0,16	800.000	102
136.	RUŠE	190	0,15	1.430.000	120
137.	SELNICA OB DRAVI	252	0,25	1.203.560	100
138.	SEMIČ	335	0,26	1.283.000	73

139.	SEVNICA	197	0,21	3.488.000	118
140.	SEŽANA	566	0,43	6.776.000	24
141.	MO SLOVENJ GRADEC	151	0,12	2.566.000	131
142.	SLOVENSKA BISTRICA	360	0,39	10.692.000	68
143.	SLOVENSKE KONJICE	325	0,34	4.464.000	78
144.	SODRAŽICA	115	0,12	251.000	143
145.	SOLČAVA	-	-	0	176
146.	STARŠE	62	0,05	253.000	161
147.	SVETA ANA	485	0,43	1.137.000	36
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	-	-	0	176
149.	SVETI JURIJ	429	0,34	1.260.000	48
150.	ŠALOVCI	65	0,04	124.000	158
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	1.064	0,47	6.704.702	7
152.	ŠENČUR	333	0,40	2.798.000	74
153.	ŠENTILJ	213	0,15	1.735.000	112
154.	ŠENTJERNEJ	90	0,08	604.000	150
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	550	0,63	10.241.000	28
156.	ŠKOCJAN	613	0,69	1.893.000	19
157.	ŠKOFJA LOKA	592	0,64	13.055.000	22
158.	ŠKOFLJICA	535	0,57	3.438.000	29
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	427	0,36	4.149.000	50
160.	ŠMARTNO OB PAKI	478	0,50	1.378.000	40
161.	ŠOŠTANJ	426	0,30	3.484.000	51
162.	ŠTORE	-	-	0	176
163.	TABOR	950	0,73	1.411.000	8
164.	TIŠINA	366	0,43	1.592.000	67
165.	TOLMIN	490	0,38	6.059.000	34
166.	TRBOVLJE	309	0,30	5.674.000	80
167.	TREBNJE	235	0,20	4.322.000	105
168.	TRNOVSKA VAS	310	0,25	417.000	79
169.	TRZIN	1.190	0,84	3.689.560	6
170.	TRŽIČ	121	0,11	1.840.000	137
171.	TURNIŠČE	433	0,37	1.589.000	47
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	121	0,14	4.112.000	138
173.	VELIKA POLANA	31	0,03	50.000	168
174.	VELIKE LAŠČE	36	0,03	132.000	166
175.	VERŽEJ	804	0,67	1.145.000	14
176.	VIDEM	351	0,31	2.000.000	70
177.	VIPAVA	36	0,03	188.000	167
178.	VITANJE	425	0,40	1.048.000	52
179.	VODICE	158	0,14	596.000	130
180.	VOJNIK	356	0,38	2.855.000	69
181.	VRANSKO	69	0,06	173.000	156
182.	VRHNIKA	477	0,50	8.150.000	41
183.	VUZENICA	105	0,10	300.000	145
184.	ZAGORJE OB SAVI	145	0,14	2.498.000	133
185.	ZAVRČ	70	0,05	102.000	155

186.	ZREČE	115	0,11	730.000	142
187.	ŽALEC	271	0,28	5.573.000	91
188.	ŽELEZNIKI	166	0,13	1.127.000	127
189.	ŽETALE	914	0,78	1.327.000	9
190.	ŽIRI	41	0,04	198.016	164
191.	ŽIROVNICA	226	0,20	933.000	107
192.	ŽUŽEMBERK	-	-	0	176

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 6: Odhodki za javni red in varnost po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBČINA	Odhodki za javni red in varnost na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za javni red in varnost skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	2.588	2,09	45.400.000	55
2.	BELTINCI	2.550	2,35	22.174.000	58
3.	BENEDIKT	5.696	2,96	11.968.000	10
4.	BISTRICA OB SOTLI	1.359	1,08	2.079.000	151
5.	BLED	1.558	1,41	17.416.000	131
6.	BLOKE	3.212	2,76	5.155.000	29
7.	BOHINJ	2.534	2,36	13.339.000	56
8.	BOROVNICA	1.226	1,49	4.631.000	163
9.	BOVEC	2.744	1,20	8.885.000	47
10.	BRASLOVČE	2.104	2,57	10.085.000	83
11.	BRDA	991	0,92	5.771.000	181
12.	BREZOVICA	5.355	5,85	49.112.000	11
13.	BREŽICE	1.411	1,54	34.427.000	147
14.	CANKOVA	7.511	6,76	16.464.000	4
15.	MESTNA OBČINA CELJE	3.969	3,18	195.835.000	17
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	1.271	0,84	8.020.000	158
17.	CERKNICA	1.183	1,06	12.184.000	167
18.	CERKNO	2.306	2,12	11.864.000	73
19.	CERKVENJAK	1.012	0,98	2.165.000	180
20.	ČRENŠOVCI	1.468	1,12	6.580.000	140
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	1.895	1,47	7.142.000	99
22.	ČRNOMELJ	2.397	2,37	35.912.000	67
23.	DESTRNIK	864	0,93	2.250.000	188
24.	DIVAČA	2.489	2,77	9.641.000	62
25.	DOBJE	15.125	14,55	16.199.000	1
26.	DOBREPOLJE	2.274	1,69	8.094.000	76
27.	DOBRNA	1.858	1,85	3.927.000	105
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	2.324	2,32	15.172.000	71
29.	DOBROVNIK	1.232	0,87	1.782.000	162
30.	DOL PRI LJUBLJANI	2.813	2,12	11.829.000	43
31.	DOLENJSKE TOPLICE	914	0,81	3.028.000	185
32.	DOMŽALE	1.102	1,13	32.106.470	172
33.	DORNAVA	1.685	1,09	4.500.000	120
34.	DRAVOGRAD	932	0,78	8.159.000	184
35.	DUPLEK	1.062	0,96	6.471.000	177
36.	GORENJA VAS - POLJANE	1.467	1,54	9.943.000	141
37.	GORIŠNICA	1.820	1,60	11.100.000	110
38.	GORNJA RADGONA	1.764	1,40	23.006.000	117
39.	GORNJI GRAD	1.341	1,20	3.587.000	154
40.	GORNJI PETROVCI	2.775	1,35	6.663.000	45
41.	GRAD	2.723	2,19	6.867.000	49
42.	GROSUPLJE	1.186	0,96	18.075.000	166
43.	HAJDINA	3.923	3,91	14.750.000	18

44.	HOČE – SLIVNICA	1.346	1,37	13.148.000	153
45.	HODOŠ	5.982	2,69	2.333.000	9
46.	HORJUL	3.758	2,78	9.817.000	22
47.	HRASTNIK	871	0,78	9.266.000	187
48.	HRPELJE – KOZINA	2.831	2,71	11.818.000	41
49.	IDRIJA	2.449	2,26	28.996.000	65
50.	IG	3.631	3,31	19.125.000	24
51.	ILIRSKA BISTRICA	2.188	1,99	31.061.000	78
52.	IVANČNA GORICA	1.393	1,65	18.472.000	149
53.	IZOLA	1.659	0,91	23.902.000	123
54.	JESENICE	2.178	2,13	47.099.000	79
55.	JEZERSKO	2.329	1,32	1.558.000	69
56.	JURŠINCI	1.437	1,40	3.442.000	144
57.	KAMNIK	1.780	1,89	46.929.000	113
58.	KANAL	2.087	1,69	13.223.380	86
59.	KIDRIČEVO	2.024	2,72	14.183.000	91
60.	KOBARID	2.579	1,57	11.854.000	57
61.	KOBILJE	1.586	1,02	1.026.000	129
62.	KOČEVJE	1.832	1,66	30.720.000	108
63.	KOMEN	2.670	2,10	9.733.000	51
64.	KOMENDA	2.104	1,97	9.202.000	82
65.	MESTNA OBČINA KOPER	4.032	2,69	194.530.000	16
66.	KOSTEL	815	0,61	550.000	191
67.	KOZJE	2.466	2,20	8.916.000	64
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	4.069	3,57	208.030.000	14
69.	KRANJSKA GORA	5.213	2,34	28.949.000	12
70.	KRIŽEVCI	2.048	1,38	7.270.000	88
71.	KRŠKO	3.514	2,52	97.699.000	26
72.	KUNGOTA	941	0,93	4.241.000	183
73.	KUZMA	3.306	2,79	6.043.000	28
74.	LAŠKO	1.869	2,06	26.400.000	104
75.	LENART	1.090	0,95	12.536.000	173
76.	LENDAVA	1.453	1,54	17.340.000	143
77.	LITIJA	1.872	1,94	35.745.000	103
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	2.657	1,66	719.580.000	52
79.	LJUBNO	2.985	1,71	8.360.000	34
80.	LJUTOMER	1.737	1,56	21.415.000	118
81.	LOGATEC	1.602	1,37	17.683.000	125
82.	LOŠKA DOLINA	2.868	2,05	10.612.000	38
83.	LOŠKI POTOK	1.873	1,72	3.962.000	102
84.	LOVRENC NA POHORJU	1.513	1,37	4.895.000	135
85.	LUČE	6.666	5,13	11.072.000	7
86.	LUKOVICA	1.544	1,30	7.500.000	132
87.	MAJŠPERK	6.946	5,41	29.154.000	5
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	3.121	2,55	361.648.000	30
89.	MARKOVCI	6.774	5,21	27.250.000	6
90.	MEDVODE	2.956	3,10	40.500.000	35

91.	MENGEŠ	1.085	1,26	7.102.000	174
92.	METLIKA	1.154	1,03	9.506.000	170
93.	MEŽICA	2.528	2,87	10.146.000	60
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	1.331	1,17	7.773.000	156
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	1.493	1,38	7.094.000	139
96.	MIRNA PEČ	1.174	1,15	3.171.000	168
97.	MISLINJA	1.411	1,52	6.600.000	146
98.	MORAVČE	2.750	2,78	11.881.000	46
99.	MORAVSKE TOPLICE	2.042	1,80	13.191.000	89
100.	MOZIRJE	2.815	2,92	17.731.000	42
101.	MO MURSKA SOBOTA	1.069	0,82	21.732.000	175
102.	MUTA	887	0,86	3.338.000	186
103.	NAKLO	2.318	2,17	11.129.000	72
104.	NAZARJE	1.015	0,84	2.789.000	179
105.	MO NOVA GORICA	3.607	2,28	128.207.000	25
106.	MO NOVO MESTO	3.921	3,18	159.369.000	19
107.	ODRANCI	861	0,83	1.541.000	189
108.	OPLOTNICA	1.674	1,59	6.628.000	121
109.	ORMOŽ	1.598	1,38	28.368.000	126
110.	OSILNICA	1.495	0,76	595.000	137
111.	PESNICA	1.049	0,90	7.785.000	178
112.	PIRAN	2.326	1,34	40.593.000	70
113.	PIVKA	2.008	1,68	11.867.000	93
114.	PODČETRTEK	2.606	2,31	8.791.000	54
115.	PODLEHNIK	1.991	1,02	4.077.000	95
116.	PODVELKA	3.796	3,24	10.732.000	20
117.	POLZELA	3.792	4,25	19.698.000	21
118.	POSTOJNA	2.489	2,24	34.583.000	63
119.	PREBOLD	6.361	6,70	29.610.000	8
120.	PREDDVOR	2.716	2,46	8.138.000	50
121.	PREVALJE	668	0,58	4.382.000	192
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	1.854	1,50	44.738.000	106
123.	PUCONCI	1.767	1,34	11.632.000	116
124.	RAČE - FRAM	2.624	2,09	15.414.000	53
125.	RADEČE	1.108	1,20	5.295.000	171
126.	RADENCI	1.543	1,47	8.440.000	133
127.	RADLJE OB DRAVI	1.773	1,67	11.109.000	115
128.	RADOVLJICA	4.059	3,70	73.642.000	15
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	1.826	1,98	22.672.000	109
130.	RAZKRIŽJE	1.174	1,19	1.585.000	169
131.	RIBNICA	1.596	1,49	14.739.000	127
132.	RIBNICA NA POHORJU	3.100	2,58	4.105.000	32
133.	ROGAŠKA SLATINA	1.365	1,58	14.829.000	150
134.	ROGAŠOVCI	1.892	1,38	6.999.000	100
135.	ROGATEC	10.341	6,67	33.131.000	2
136.	RUŠE	1.300	1,03	9.791.000	157
137.	SELNICA OB DRAVI	2.881	2,81	13.746.894	37

138.	SEMIČ	2.867	2,22	10.971.000	39
139.	SEVNICA	1.495	1,57	26.504.000	138
140.	SEŽANA	4.468	3,35	53.457.000	13
141.	MO SLOVENJ GRADEC	2.853	2,28	48.365.000	40
142.	SLOVENSKA BISTRICA	1.594	1,74	47.332.000	128
143.	SLOVENSKE KONJICE	1.212	1,28	16.661.000	164
144.	SODRAŽICA	1.233	1,32	2.685.000	161
145.	SOLČAVA	8.398	2,52	4.812.000	3
146.	STARŠE	1.562	1,24	6.346.000	130
147.	SVETA ANA	1.632	1,45	3.821.000	124
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	825	0,67	1.090.000	190
149.	SVETI JURIJ	2.119	1,69	6.225.000	81
150.	ŠALOVCI	2.935	1,92	5.577.000	36
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	2.100	0,92	13.230.930	84
152.	ŠENČUR	2.030	2,44	17.058.000	90
153.	ŠENTILJ	2.580	1,81	21.000.000	56
154.	ŠENTJERNEJ	1.986	1,79	13.280.000	96
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	1.336	1,54	24.905.000	155
156.	ŠKOCJAN	2.776	3,13	8.576.000	44
157.	ŠKOFJA LOKA	1.196	1,29	26.354.000	165
158.	ŠKOFLJICA	1.992	2,14	12.811.000	94
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	1.804	1,53	17.513.000	111
160.	ŠMARTNO OB PAKI	1.457	1,52	4.200.000	142
161.	ŠOŠTANJ	2.291	1,63	18.756.000	75
162.	ŠTORE	2.406	2,47	10.065.000	66
163.	TABOR	3.110	2,40	4.619.000	31
164.	TIŠINA	2.085	2,44	9.079.000	87
165.	TOLMIN	1.908	1,47	23.585.000	97
166.	TRBOVLJE	3.649	3,53	67.056.000	23
167.	TREBNJE	1.847	1,58	34.000.000	107
168.	TRNOVSKA VAS	1.900	1,54	2.552.000	98
169.	TRZIN	2.272	1,59	7.042.210	77
170.	TRŽIČ	1.067	0,99	16.219.000	176
171.	TURNIŠČE	1.409	1,20	5.170.000	148
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	1.526	1,75	52.009.000	134
173.	VELIKA POLANA	1.664	1,63	2.653.000	122
174.	VELIKE LAŠČE	2.136	1,70	7.767.000	80
175.	VERŽEJ	1.498	1,24	2.135.000	136
176.	VIDEM	2.023	1,76	11.534.000	92
177.	VIPAVA	2.296	1,63	12.026.000	74
178.	VITANJE	1.423	1,35	3.510.000	145
179.	VODICE	3.447	2,99	13.000.000	27
180.	VOJNIK	1.874	1,99	15.040.000	101
181.	VRANSKO	2.744	2,41	6.865.000	48
182.	VRHNIKA	1.687	1,78	28.860.000	119
183.	UZENICA	948	0,93	2.708.000	182
184.	ZAGORJE OB SAVI	1.774	1,67	30.497.000	114

185.	ZAVRČ	2.521	1,86	3.661.000	61
186.	ZREČE	1.258	1,23	7.960.000	160
187.	ŽALEC	1.793	1,86	36.849.000	112
188.	ŽELEZNIKI	1.348	1,07	9.147.000	152
189.	ŽETALE	2.087	1,77	3.030.000	85
190.	ŽIRI	1.259	1,10	6.146.600	159
191.	ŽIROVNICA	2.343	2,04	9.685.000	68
192.	ŽUŽEMBERK	3.035	2,06	14.376.000	33

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 7: Odhodki za gospodarske dejavnosti po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za gospodarske dejavnosti na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za gospodarske dejavnosti skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	22.910	18,51	401.957.000	137
2.	BELTINCI	31.541	29,08	274.219.000	78
3.	BENEDIKT	56.380	29,26	118.455.000	13
4.	BISTRICA OB SOTLI	34.686	27,59	53.070.000	62
5.	BLED	27.999	25,31	313.059.000	102
6.	BLOKE	45.631	39,14	73.237.000	28
7.	BOHINJ	23.817	22,18	125.351.000	126
8.	BOROVNICA	16.411	20,00	61.986.000	173
9.	BOVEC	85.660	37,60	277.368.000	2
10.	BRASLOVČE	18.777	22,93	89.999.000	161
11.	BRDA	35.630	32,92	207.583.000	57
12.	BREZOVICA	7.805	8,52	71.576.000	191
13.	BREŽICE	31.314	34,08	764.257.000	79
14.	CANKOVA	45.778	41,23	100.346.000	27
15.	MESTNA OBČINA CELJE	30.511	24,48	1.505.640.000	87
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	47.234	31,15	298.095.000	23
17.	CERKNICA	26.488	23,79	272.848.000	112
18.	CERKNO	21.349	19,64	109.841.000	143
19.	CERKVENJAK	24.525	23,81	52.459.000	127
20.	ČRENŠOVCI	10.023	7,64	44.922.000	188
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	30.447	23,63	114.723.000	88
22.	ČRNOMELJ	15.109	14,96	226.336.000	180
23.	DESTRNIK	28.122	30,25	73.202.000	101
24.	DIVAČA	13.452	14,97	52.100.000	184
25.	DOBJE	38.208	36,76	40.921.000	46
26.	DOBREPOLJE	15.727	11,71	55.987.000	176
27.	DOBRNA	37.085	36,95	78.397.000	47
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	44.821	44,67	292.544.000	31
29.	DOBROVNIK	27.008	19,14	39.080.000	110
30.	DOL PRI LJUBLJANI	18.248	13,74	76.732.000	163
31.	DOLENJSKE TOPLICE	53.458	47,41	177.161.000	17
32.	DOMŽALE	11.429	11,70	332.933.230	187
33.	DORNAVA	27.263	17,65	72.820.000	107
34.	DRAVOGRAD	15.429	12,97	135.082.000	178
35.	DUPLEK	41.788	37,83	254.532.000	40
36.	GORENJA VAS - POLJANE	30.074	31,64	203.812.000	90
37.	GORIŠNICA	44.905	39,44	273.833.000	30
38.	GORNJA RADGONA	32.960	26,23	429.829.000	72
39.	GORNJI GRAD	35.863	32,18	95.898.000	56
40.	GORNJI PETROVCI	35.055	17,10	84.167.000	60
41.	GRAD	42.477	34,12	107.126.000	38
42.	GROSUPLJE	22.608	18,26	344.438.000	138
43.	HAJDINA	20.937	20,89	78.724.000	147

44.	HOČE – SLIVNICA	16.802	17,12	164.153.000	170
45.	HODOŠ	57.887	26,01	22.576.000	11
46.	HORJUL	57.358	42,49	149.818.000	12
47.	HRASTNIK	29.222	26,22	310.859.000	98
48.	HRPELJE – KOZINA	30.796	29,52	128.543.000	84
49.	IDRIJA	39.332	36,33	465.647.000	45
50.	IG	27.080	24,66	142.629.000	109
51.	ILIRSKA BISTRICA	54.754	49,82	777.402.000	15
52.	IVANČNA GORICA	17.951	21,20	237.953.000	166
53.	IZOLA	53.007	29,06	763.667.000	18
54.	JESENICE	27.743	27,08	599.943.000	106
55.	JEZERSKO	27.943	15,82	18.694.000	103
56.	JURŠINCI	16.564	16,17	39.670.000	171
57.	KAMNIK	13.405	14,24	353.357.000	185
58.	KANAL	40.913	33,09	259.268.541	42
59.	KIDRIČEVO	14.736	19,80	103.288.000	181
60.	KOBARID	30.814	18,70	141.621.000	82
61.	KOBILJE	42.165	27,02	27.281.000	39
62.	KOČEVJE	18.071	16,41	302.978.000	164
63.	KOMEN	18.612	14,67	67.861.000	162
64.	KOMENDA	8.786	8,21	38.422.000	190
65.	MESTNA OBČINA KOPER	48.554	32,34	2.342.789.000	21
66.	KOSTEL	14.462	10,79	9.762.000	182
67.	KOZJE	44.512	39,78	160.911.000	33
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	40.036	35,16	2.046.803.000	43
69.	KRANJSKA GORA	64.150	28,82	356.223.000	7
70.	KRIŽEVCI	46.143	31,02	163.760.000	26
71.	KRŠKO	33.944	24,33	943.719.000	65
72.	KUNGOTA	35.312	34,71	159.079.000	58
73.	KUZMA	42.480	35,82	77.653.000	37
74.	LAŠKO	17.909	19,70	252.910.000	167
75.	LENART	36.591	31,93	420.795.000	50
76.	LENDAVA	15.143	16,09	180.682.000	179
77.	LITIJA	25.585	26,56	488.475.000	118
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	20.030	12,51	5.425.110.000	153
79.	LJUBNO	45.560	26,15	127.613.000	29
80.	LJUTOMER	29.935	26,94	369.163.000	91
81.	LOGATEC	25.964	22,17	286.537.000	116
82.	LOŠKA DOLINA	32.713	23,42	121.038.000	73
83.	LOŠKI POTOK	19.563	17,98	41.375.000	156
84.	LOVRENC NA POHORJU	30.797	27,84	99.629.000	83
85.	LUČE	67.076	51,60	111.414.000	6
86.	LUKOVICA	31.174	26,20	151.380.000	80
87.	MAJŠPERK	60.785	47,32	255.115.000	9
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	37.074	30,24	4.296.081.000	48
89.	MARKOVCI	25.117	19,32	101.046.000	124
90.	MEDVODE	23.667	24,82	324.310.000	132

91.	MENGEŠ	20.492	23,72	134.077.000	150
92.	METLIKA	19.251	17,12	158.605.000	157
93.	MEŽICA	25.349	28,81	101.750.000	123
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	16.155	14,15	94.310.000	174
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	25.030	23,07	118.942.000	125
96.	MIRNA PEČ	36.201	35,43	97.742.000	52
97.	MISLINJA	36.020	38,70	168.500.000	54
98.	MORAVČE	18.951	19,16	81.869.000	160
99.	MORAVSKE TOPLICE	24.104	21,23	155.734.000	128
100.	MOZIRJE	17.723	18,39	111.639.000	168
101.	MO MURSKA SOBOTA	22.429	17,25	455.951.000	139
102.	MUTA	34.400	33,33	129.449.000	64
103.	NAKLO	30.823	28,90	147.979.000	81
104.	NAZARJE	18.007	14,84	49.484.000	165
105.	MO NOVA GORICA	44.500	28,08	1.581.857.000	34
106.	MO NOVO MESTO	34.488	27,97	1.401.637.000	63
107.	ODRANCI	28.925	27,96	51.776.000	99
108.	OPLOTNICA	23.318	22,20	92.316.000	133
109.	ORMOŽ	20.852	17,97	370.241.000	148
110.	OSILNICA	94.171	48,10	37.480.000	1
111.	PESNICA	46.302	39,69	343.605.000	25
112.	PIRAN	20.093	11,61	350.624.000	152
113.	PIVKA	29.729	24,86	175.670.000	96
114.	PODČETRTEK	32.148	28,52	108.469.000	76
115.	PODLEHNIK	22.229	11,34	45.526.000	140
116.	PODVELKA	48.037	41,03	135.800.000	22
117.	POLZELA	15.976	17,89	82.978.000	175
118.	POSTOJNA	25.932	23,35	360.358.000	117
119.	PREBOLD	25.518	26,86	118.787.000	119
120.	PREDDVOR	27.847	25,19	83.429.000	104
121.	PREVALJE	25.369	21,97	166.342.000	122
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	17.057	13,84	411.690.000	169
123.	PUCONCI	40.918	31,01	269.324.000	41
124.	RAČE - FRAM	26.049	20,75	153.009.000	113
125.	RADEČE	25.978	28,10	124.174.000	115
126.	RADENCI	25.427	24,17	139.088.000	120
127.	RADLJE OB DRAVI	29.900	28,23	187.294.000	92
128.	RADOVLJICA	21.603	19,71	391.920.000	142
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	22.012	23,86	273.323.000	141
130.	RAZKRIŽJE	29.844	30,37	40.289.000	94
131.	RIBNICA	21.343	19,93	197.102.000	144
132.	RIBNICA NA POHORJU	33.910	28,26	44.897.000	66
133.	ROGAŠKA SLATINA	16.563	19,13	179.874.000	172
134.	ROGAŠOVCI	24.962	18,25	92.334.000	126
135.	ROGATEC	27.754	17,91	88.923.000	105
136.	RUŠE	23.776	18,81	179.083.000	130
137.	SELNICA OB DRAVI	35.971	35,06	171.616.326	55

138.	SEMIČ	25.381	19,68	97.106.000	121
139.	SEVNICA	35.155	36,88	623.400.000	59
140.	SEŽANA	44.779	33,61	535.734.000	32
141.	MO SLOVENJ GRADEC	23.708	18,95	401.902.000	131
142.	SLOVENSKA BISTRICA	29.832	32,48	885.643.000	95
143.	SLOVENSKE KONJICE	20.204	21,34	277.850.000	151
144.	SODRAŽICA	22.938	24,55	49.937.000	136
145.	SOLČAVA	33.703	10,11	19.312.000	69
146.	STARŠE	60.501	48,14	245.876.000	10
147.	SVETA ANA	44.493	39,51	104.202.000	35
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	32.706	26,66	43.204.000	74
149.	SVETI JURIJ	68.257	54,42	200.539.000	4
150.	ŠALOVCI	85.181	55,75	161.843.000	3
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	67.084	29,34	422.631.895	5
152.	ŠENČUR	33.420	40,09	280.794.000	70
153.	ŠENTILJ	39.771	27,96	323.695.000	44
154.	ŠENTJERNEJ	30.577	27,55	204.437.000	86
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	25.985	29,86	484.258.000	114
156.	ŠKOCJAN	23.277	26,28	71.902.000	134
157.	ŠKOFJA LOKA	20.020	21,58	441.283.000	154
158.	ŠKOFLJICA	21.233	22,81	136.569.000	145
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	33.766	28,61	327.729.000	68
160.	ŠMARTNO OB PAKI	35.017	36,56	100.953.000	61
161.	ŠOŠTANJ	49.845	35,48	408.128.000	20
162.	ŠTORE	30.376	31,18	127.062.000	89
163.	TABOR	63.075	48,67	93.666.000	8
164.	TIŠINA	5.221	6,11	22.733.000	192
165.	TOLMIN	46.857	36,00	579.246.000	24
166.	TRBOVLJE	36.913	35,68	678.357.000	49
167.	TREBNJE	36.041	30,78	663.442.000	53
168.	TRNOVSKA VAS	28.472	23,06	38.238.000	100
169.	TRZIN	32.231	22,63	99.916.200	75
170.	TRŽIČ	23.248	21,56	353.227.000	135
171.	TURNIŠČE	8.840	7,52	32.442.000	189
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	14.353	16,42	489.225.000	183
173.	VELIKA POLANA	27.137	26,53	43.256.000	108
174.	VELIKE LAŠČE	55.156	43,90	200.548.000	14
175.	VERŽEJ	50.126	41,56	71.430.000	19
176.	VIDEM	33.806	29,40	192.760.000	67
177.	VIPAVA	19.147	13,55	100.274.000	159
178.	VITANJE	33.197	31,56	81.897.000	71
179.	VODICE	11.611	10,08	43.785.000	186
180.	VOJNIK	26.655	28,33	213.936.000	111
181.	VRANSKO	53.966	47,47	135.024.000	16
182.	VRHNIKA	20.579	21,65	351.955.000	149
183.	UZENICA	30.649	30,07	87.596.000	85
184.	ZAGORJE OB SAVI	19.198	18,10	329.954.000	158

185.	ZAVRČ	43.098	31,81	62.579.000	36
186.	ZREČE	29.875	29,20	189.106.000	93
187.	ŽALEC	19.874	20,67	408.385.000	155
188.	ŽELEZNIKI	36.236	28,90	245.936.000	51
189.	ŽETALE	21.191	18,02	30.770.000	146
190.	ŽIRI	31.686	27,75	154.752.633	77
191.	ŽIROVNICA	15.675	13,66	64.799.000	177
192.	ŽUŽEMBERK	29.641	20,15	140.411.000	97

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 8: Odhodki za varstvo okolja po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za varstvo okolja na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za varstvo okolja skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	12.471	10,07	218.809.000	33
2.	BELTINCI	1.656	1,53	14.400.000	147
3.	BENEDIKT	44.715	23,21	93.947.000	5
4.	BISTRICA OB SOTLI	-	-	0	184
5.	BLED	10.729	9,70	119.964.000	40
6.	BLOKE	8.416	7,22	13.508.000	52
7.	BOHINJ	4.115	3,83	21.659.000	107
8.	BOROVNICA	6.514	7,94	24.603.000	75
9.	BOVEC	23.984	10,53	77.660.000	15
10.	BRASLOVČE	6.688	8,17	32.056.000	71
11.	BRDA	2.039	1,88	11.880.000	138
12.	BREZOVICA	670	0,73	6.143.000	170
13.	BREŽICE	1.618	1,76	39.499.000	149
14.	CANKOVA	1.190	1,07	2.608.000	157
15.	MESTNA OBČINA CELJE	1.370	1,10	67.590.000	152
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	19.255	12,70	121.516.000	20
17.	CERKNICA	3.454	3,10	35.575.000	121
18.	CERKNO	998	0,92	5.133.000	160
19.	CERKVENJAK	12.755	12,38	27.282.000	32
20.	ČRENŠOVCI	71.055	54,19	318.467.000	2
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	11.910	9,24	44.877.000	35
22.	ČRNOMELJ	3.279	3,25	49.120.000	122
23.	DESTRNIK	3.115	3,35	8.108.000	125
24.	DIVAČA	3.704	4,12	14.346.000	118
25.	DOBJE	1.335	1,28	1.430.000	154
26.	DOBREPOLJE	10.806	8,04	38.468.000	38
27.	DOBRNA	-	-	0	184
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	174	0,17	1.135.000	178
29.	DOBROVNIK	26.182	18,56	37.886.000	13
30.	DOL PRI LJUBLJANI	1.189	0,90	5.000.000	158
31.	DOLENJSKE TOPLICE	4.932	4,37	16.343.000	98
32.	DOMŽALE	4.412	4,52	128.528.920	104
33.	DORNAVA	4.128	2,67	11.027.000	108
34.	DRAVOGRAD	6.313	5,30	55.269.000	78
35.	DUPLEK	6.433	5,82	39.183.000	77
36.	GORENJA VAS - POLJANE	12.383	13,03	83.918.000	34
37.	GORIŠNICA	-	-	0	184
38.	GORNJA RADGONA	3.840	3,06	50.082.000	114
39.	GORNJI GRAD	8.314	7,46	22.231.000	55
40.	GORNJI PETROVCI	6.756	3,30	16.220.000	69
41.	GRAD	1.284	1,03	3.239.000	155
42.	GROSUPLJE	8.390	6,77	127.815.000	53
43.	HAJDINA	17.359	17,32	65.268.000	22
44.	HOČE – SLIVNICA	10.588	10,79	103.449.000	41

45.	HODOŠ	36.833	16,55	14.365.000	7
46.	HORJUL	24.572	18,20	64.183.000	14
47.	HRASTNIK	4.409	3,96	46.899.000	105
48.	HRPELJE – KOZINA	1.075	1,03	4.485.000	159
49.	IDRIJA	4.742	4,38	56.139.000	101
50.	IG	24	0,02	127.000	182
51.	ILIRSKA BISTRICA	-	-	0	184
52.	IVANČNA GORICA	4.928	5,82	65.322.000	99
53.	IZOLA	-	-	0	184
54.	JESENICE	5.557	5,43	120.174.000	85
55.	JEZERSKO	6.483	3,67	4.337.000	76
56.	JURŠINCI	2.058	2,01	4.930.000	135
57.	KAMNIK	4.356	4,63	114.822.000	106
58.	KANAL	1.932	1,56	12.242.259	141
59.	KIDRIČEVO	7.488	10,06	52.486.000	63
60.	KOBARID	30.315	18,40	139.328.000	10
61.	KOBILJE	28.739	18,42	18.594.000	11
62.	KOČEVJE	8.905	8,09	149.309.000	50
63.	KOMEN	2.048	1,61	7.466.000	136
64.	KOMENDA	5.194	4,85	22.715.000	92
65.	MESTNA OBČINA KOPER	895	0,60	43.190.000	164
66.	KOSTEL	13.150	9,81	8.876.000	31
67.	KOZJE	2.881	2,58	10.416.000	129
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	-	-	0	184
69.	KRANJSKA GORA	70.597	31,72	392.027.000	3
70.	KRIŽEVCI	31.410	21,11	111.475.000	9
71.	KRŠKO	2.939	2,11	81.713.000	127
72.	KUNGOTA	10.278	10,10	46.301.000	42
73.	KUZMA	5.258	4,43	9.611.000	90
74.	LAŠKO	-	-	0	184
75.	LENART	961	0,84	11.049.000	162
76.	LENDAVA	10.056	10,68	119.986.000	45
77.	LITIJA	2.334	2,42	44.561.000	132
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	10.172	6,35	2.755.087.000	43
79.	LJUBNO	6.554	3,76	18.358.000	74
80.	LJUTOMER	7.768	6,99	95.799.000	59
81.	LOGATEC	3.155	2,69	34.819.000	124
82.	LOŠKA DOLINA	3.866	2,77	14.305.000	113
83.	LOŠKI POTOK	1.379	1,27	2.916.000	151
84.	LOVRENC NA POHORJU	4.568	4,13	14.776.000	103
85.	LUČE	3.905	3,00	6.487.000	112
86.	LUKOVICA	9.142	7,68	44.393.000	48
87.	MAJŠPERK	4.936	3,84	20.717.000	97
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	7.154	5,84	829.046.000	67
89.	MARKOVCI	9.590	7,38	38.579.000	46
90.	MEDVODE	5.503	5,77	75.412.000	87
91.	MENGES	536	0,62	3.508.000	171

92.	METLIKA	13.500	12,00	111.226.000	29
93.	MEŽICA	5.872	6,67	23.571.000	80
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	43.276	37,92	252.644.000	6
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	1.958	1,80	9.305.000	140
96.	MIRNA PEČ	4.107	4,02	11.089.000	110
97.	MISLINJA	152	0,16	709.000	179
98.	MORAVČE	802	0,81	3.465.000	167
99.	MORAVSKE TOPLICE	27.227	23,98	175.911.000	12
100.	MOZIRJE	4.674	4,85	29.442.000	102
101.	MO MURSKA SOBOTA	14.267	10,97	290.040.000	28
102.	MUTA	1.849	1,79	6.956.000	145
103.	NAKLO	6.613	6,20	31.751.000	73
104.	NAZARJE	410	0,34	1.128.000	173
105.	MO NOVA GORICA	1.280	0,81	45.484.000	156
106.	MO NOVO MESTO	122	0,10	4.964.000	180
107.	ODRANCI	7.155	6,92	12.807.000	66
108.	OPLOTNICA	2.040	1,94	8.075.000	137
109.	ORMOŽ	11.054	9,53	196.269.000	37
110.	OSILNICA	1.879	0,96	748.000	142
111.	PESNICA	2.348	2,01	17.426.000	131
112.	PIRAN	34.090	19,70	594.874.000	8
113.	PIVKA	7.786	6,51	46.006.000	58
114.	PODČETRTEK	8.984	7,97	30.311.000	49
115.	PODLEHNIK	32	0,02	65.000	181
116.	PODVELKA	5.642	4,82	15.950.000	84
117.	POLZELA	10.127	11,34	52.599.000	44
118.	POSTOJNA	2.923	2,63	40.623.000	128
119.	PREBOLD	4.898	5,16	22.798.000	100
120.	PREDDVOR	14.556	13,17	43.611.000	27
121.	PREVALJE	4.330	3,75	28.390.000	107
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	15.635	12,69	377.359.000	26
123.	PUCONCI	7.680	5,82	50.550.000	60
124.	RAČE - FRAM	16.524	13,16	97.064.000	24
125.	RADEČE	7.658	8,28	36.605.000	61
126.	RADENCI	1.363	1,30	7.456.000	153
127.	RADLJE OB DRAVI	3.030	2,86	18.977.000	126
128.	RADOVLJICA	8.817	8,05	159.959.000	51
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	5.327	5,77	66.141.000	88
130.	RAZKRIŽJE	1.693	1,72	2.285.000	146
131.	RIBNICA	2.007	1,87	18.533.000	139
132.	RIBNICA NA POHORJU	3.762	3,13	4.981.000	116
133.	ROGAŠKA SLATINA	7.384	8,53	80.185.000	65
134.	ROGAŠOVCI	935	0,68	3.460.000	163
135.	ROGATEC	5.673	3,66	18.177.000	83
136.	RUŠE	16.267	12,87	122.522.000	25
137.	SELNICA OB DRAVI	966	0,94	4.607.930	161
138.	SEMIČ	807	0,63	3.088.000	166

139.	SEVNICA	2.312	2,43	41.005.000	134
140.	SEŽANA	6.131	4,60	73.347.000	79
141.	MO SLOVENJ GRADEC	11.112	8,88	188.377.000	36
142.	SLOVENSKA BISTRICA	4.952	5,39	147.026.000	96
143.	SLOVENSKE KONJICE	6.914	7,30	95.075.000	68
144.	SODRAŽICA	5.001	5,35	10.888.000	94
145.	SOLČAVA	176.792	53,04	101.302.000	1
146.	STARŠE	2.872	2,28	11.670.000	130
147.	SVETA ANA	3.818	3,39	8.941.000	115
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	17.659	14,39	23.328.000	21
149.	SVETI JURIJ	710	0,57	2.085.000	168
150.	ŠALOVCI	814	0,53	1.547.000	165
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	10.803	4,72	68.058.397	39
152.	ŠENČUR	6.746	8,09	56.683.000	70
153.	ŠENTILJ	16.639	11,70	135.423.000	23
154.	ŠENTJERNEJ	7.905	7,12	52.851.000	57
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	8.125	9,34	151.414.000	56
156.	ŠKOCJAN	401	0,45	1.239.000	174
157.	ŠKOFJA LOKA	8.374	9,03	184.580.000	54
158.	ŠKOFLJICA	3.716	3,99	23.902.000	117
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	3.683	3,12	35.744.000	119
160.	ŠMARTNO OB PAKI	2.321	2,42	6.692.000	133
161.	ŠOŠTANJ	5.236	3,73	42.876.000	91
162.	ŠTORE	202	0,21	845.000	177
163.	TABOR	703	0,54	1.044.000	169
164.	TIŠINA	13.444	15,74	58.536.000	30
165.	TOLMIN	6.659	5,12	82.319.000	72
166.	TRBOVLJE	5	0,00	89.000	183
167.	TREBNJE	5.292	4,52	97.412.000	89
168.	TRNOVSKA VAS	21.418	17,35	28.764.000	18
169.	TRZIN	5.088	3,57	15.772.410	93
170.	TRŽIČ	-	-	0	184
171.	TURNIŠČE	55.589	47,30	204.011.000	4
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	5.844	6,69	199.193.000	81
173.	VELIKA POLANA	349	0,34	557.000	175
174.	VELIKE LAŠČE	-	-	0	184
175.	VERŽEJ	3.962	3,29	5.646.000	111
176.	VIDEM	280	0,24	1.594.000	176
177.	VIPAVA	22.338	15,81	116.984.000	17
178.	VITANJE	23.094	21,96	56.973.000	16
179.	VODICE	19.848	17,23	74.847.000	19
180.	VOJNIK	3.536	3,76	28.376.000	120
181.	VRANSKO	1.866	1,64	4.668.000	143
182.	VRHNIKA	4.971	5,23	85.024.000	95
183.	VUZENICA	1.628	1,60	4.653.000	148
184.	ZAGORJE OB SAVI	1.409	1,33	24.219.000	150
185.	ZAVRČ	1.857	1,37	2.697.000	144

186.	ZREČE	5.807	5,68	36.761.000	82
187.	ŽALEC	7.439	7,74	152.855.000	64
188.	ŽELEZNIKI	5.515	4,40	37.427.000	86
189.	ŽETALE	432	0,37	627.000	172
190.	ŽIRI	9.189	8,05	44.880.515	47
191.	ŽIROVNICA	7.653	6,67	31.638.000	62
192.	ŽUŽEMBERK	3.246	2,21	15.376.000	123

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 9: Odhodki za stanovanjske dejavnosti po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za stanovanjske dejavnosti na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za stanovanjske dejavnosti skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	21.528	17,39	377.707.000	11
2.	BELTINCI	18.682	17,22	162.419.000	19
3.	BENEDIKT	20.672	10,73	43.431.000	15
4.	BISTRICA OB SOTLI	2.877	2,29	4.402.000	168
5.	BLED	6.867	6,21	76.784.000	110
6.	BLOKE	1.535	1,32	2.463.000	183
7.	BOHINJ	5.205	4,85	27.393.000	131
8.	BOROVNICA	3.258	3,97	12.304.000	161
9.	BOVEC	4.317	1,90	13.980.000	148
10.	BRASLOVČE	2.892	3,53	13.861.000	167
11.	BRDA	1.384	1,28	8.064.000	185
12.	BREZOVICA	16.456	17,97	150.920.000	28
13.	BREŽICE	3.316	3,61	80.929.000	159
14.	CANKOVA	7.778	7,00	17.050.000	98
15.	MESTNA OBČINA CELJE	21.589	17,32	1.065.343.000	9
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	3.202	2,11	20.205.000	162
17.	CERKNICA	4.579	4,11	47.166.000	144
18.	CERKNO	18.132	16,68	93.287.000	23
19.	CERKVENJAK	5.095	4,95	10.898.000	137
20.	ČRENŠOVCI	1.902	1,45	8.525.000	178
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	14.276	11,08	53.793.000	37
22.	ČRNOMELJ	21.438	21,23	321.136.000	12
23.	DESTRNIK	2.040	2,19	5.311.000	175
24.	DIVAČA	15.677	17,44	60.716.000	30
25.	DOBJE	5.192	5,00	5.561.000	135
26.	DOBREPOLJE	6.361	4,74	22.646.000	114
27.	DOBRNA	5.655	5,63	11.955.000	125
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	1.929	1,92	12.588.000	177
29.	DOBROVNIK	4.495	3,19	6.504.000	145
30.	DOL PRI LJUBLJANI	9.115	6,86	38.328.000	77
31.	DOLENJSKE TOPLICE	5.512	4,89	18.268.000	128
32.	DOMŽALE	10.353	10,60	301.592.860	59
33.	DORNAVA	3.052	1,98	8.153.000	165
34.	DRAVOGRAD	14.416	12,11	126.210.000	36
35.	DUPLEK	8.566	7,75	52.174.000	83
36.	GORENJA VAS - POLJANE	3.279	3,45	22.225.000	160
37.	GORIŠNICA	16.295	14,31	99.367.000	29
38.	GORNJA RADGONA	6.011	4,78	78.394.000	122
39.	GORNJI GRAD	10.207	9,16	27.293.000	60
40.	GORNJI PETROVCI	9.853	4,81	23.656.000	64
41.	GRAD	1.177	0,95	2.969.000	187
42.	GROSUPLJE	4.394	3,55	66.939.000	147
43.	HAJDINA	4.013	4,00	15.087.000	153

44.	HOČE - SLIVNICA	5.540	5,64	54.122.000	127
45.	HODOŠ	8.946	4,02	3.489.000	80
46.	HORJUL	3.801	2,82	9.928.000	154
47.	HRASTNIK	17.988	16,14	191.360.000	24
48.	HRPELJE - KOZINA	9.215	8,83	38.463.000	75
49.	IDRIJA	9.458	8,74	111.969.000	73
50.	IG	11.412	10,39	60.109.000	52
51.	ILIRSKA BISTRICA	1.901	1,73	26.996.000	179
52.	IVANČNA GORICA	12.743	15,05	168.923.000	46
53.	IZOLA	16.909	9,27	243.604.000	27
54.	JESENICE	7.959	7,77	172.119.000	97
55.	JEZERSKO	6.191	3,51	4.142.000	117
56.	JURŠINCI	2.127	2,08	5.095.000	173
57.	KAMNIK	20.891	22,19	550.713.000	14
58.	KANAL	12.818	10,37	81.227.940	45
59.	KIDRIČEVO	6.572	8,83	46.064.000	112
60.	KOBARID	5.363	3,26	24.648.000	131
61.	KOBILJE	1.991	1,28	1.288.000	176
62.	KOČEVJE	9.074	8,24	152.136.000	78
63.	KOMEN	7.613	6,00	27.756.000	99
64.	KOMENDA	14.631	13,67	63.981.000	35
65.	MESTNA OBČINA KOPER	8.973	5,98	432.977.000	79
66.	KOSTEL	6.126	4,57	4.135.000	120
67.	KOZJE	2.759	2,47	9.973.000	169
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	4.695	4,12	240.050.000	143
69.	KRANJSKA GORA	12.124	5,45	67.323.000	49
70.	KRIŽEVCI	8.876	5,97	31.501.000	81
71.	KRŠKO	9.460	6,78	263.012.000	72
72.	KUNGOTA	5.569	5,47	25.089.000	126
73.	KUZMA	4.995	4,21	9.130.000	141
74.	LAŠKO	9.531	10,49	134.594.000	69
75.	LENART	14.003	12,22	161.037.000	40
76.	LENDAVA	1.419	1,51	16.934.000	184
77.	LITIJA	7.455	7,74	142.326.000	103
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	39.677	24,78	10.746.731.000	2
79.	LJUBNO	6.398	3,67	17.920.000	113
80.	LJUTOMER	5.353	4,82	66.012.000	132
81.	LOGATEC	11.046	9,43	121.900.000	56
82.	LOŠKA DOLINA	13.332	9,54	49.327.000	41
83.	LOŠKI POTOK	18.568	17,07	39.272.000	20
84.	LOVRENC NA POHORJU	10.183	9,21	32.943.000	62
85.	LUČE	3.524	2,71	5.854.000	157
86.	LUKOVICA	9.507	7,99	46.165.000	71
87.	MAJŠPERK	4.431	3,45	18.596.000	146
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	12.641	10,31	1.464.828.000	47
89.	MARKOVCI	14.156	10,89	56.950.000	39
90.	MEDVODE	6.184	6,49	84.740.000	118

91.	MENGEŠ	7.962	9,22	52.094.000	96
92.	METLIKA	14.880	13,23	122.599.000	33
93.	MEŽICA	4.186	4,76	16.803.000	150
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	5.955	5,22	34.765.000	123
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	8.487	7,82	40.330.000	85
96.	MIRNA PEČ	7.509	7,35	20.275.000	100
97.	MISLINJA	10.182	10,94	47.630.000	63
98.	MORAVČE	9.510	9,62	41.084.000	70
99.	MORAVSKE TOPLICE	10.889	9,59	70.357.000	57
100.	MOZIRJE	2.108	2,19	13.276.000	174
101.	MO MURSKA SOBOTA	7.159	5,51	145.531.000	107
102.	MUTA	7.261	7,03	27.325.000	104
103.	NAKLO	14.172	13,29	68.040.000	38
104.	NAZARJE	2.634	2,17	7.238.000	170
105.	MO NOVA GORICA	25.104	15,84	892.387.000	5
106.	MO NOVO MESTO	8.277	6,71	336.372.000	90
107.	ODRANCI	1.617	1,56	2.895.000	182
108.	OPLOTNICA	8.066	7,68	31.933.000	94
109.	ORMOŽ	18.366	15,83	326.106.000	22
110.	OSILNICA	6.198	3,17	2.467.000	115
111.	PESNICA	8.607	7,38	63.876.000	82
112.	PIRAN	9.687	5,60	169.034.000	65
113.	PIVKA	17.814	14,90	105.264.000	25
114.	PODČETRTEK	8.299	7,36	28.001.000	88
115.	PODLEHNIK	111.783	57,01	228.932.000	1
116.	PODVELKA	2.981	2,55	8.428.000	166
117.	POLZELA	9.642	10,79	50.081.000	66
118.	POSTOJNA	17.301	15,58	240.415.000	26
119.	PREBOLD	4.306	4,53	20.045.000	149
120.	PREDDVOR	6.172	5,58	18.492.000	119
121.	PREVALJE	10.648	9,22	69.818.000	58
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	8.277	6,72	199.771.000	89
123.	PUCONCI	11.192	8,48	73.664.000	54
124.	RAČE - FRAM	7.216	5,75	42.388.000	105
125.	RADEČE	3.644	3,94	17.416.000	155
126.	RADENCI	9.544	9,07	52.205.000	68
127.	RADLJE OB DRAVI	8.533	8,06	53.453.000	84
128.	RADOVLJICA	11.532	10,52	209.212.000	51
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	4.137	4,48	51.368.000	151
130.	RAZKRIŽJE	743	0,76	1.003.000	190
131.	RIBNICA	8.444	7,88	77.977.000	86
132.	RIBNICA NA POHORJU	21.705	18,09	28.738.000	8
133.	ROGAŠKA SLATINA	3.168	3,66	34.401.000	163
134.	ROGAŠOVCI	5.324	3,89	19.695.000	133
135.	ROGATEC	19.364	12,50	62.042.000	16
136.	RUŠE	15.448	12,22	116.358.000	31
137.	SELNICA OB DRAVI	492	0,48	2.349.708	191

138.	SEMIČ	27.123	21,03	103.774.000	4
139.	SEVNICA	7.979	8,37	141.484.000	95
140.	SEŽANA	7.167	5,38	85.749.000	106
141.	MO SLOVENJ GRADEC	22.788	18,21	386.302.000	6
142.	SLOVENSKA BISTRICA	6.197	6,75	183.963.000	116
143.	SLOVENSKE KONJICE	12.839	13,56	176.557.000	43
144.	SODRAŽICA	14.635	15,66	31.861.000	34
145.	SOLČAVA	21.253	6,38	12.178.000	13
146.	STARŠE	1.336	1,06	5.428.000	186
147.	SVETA ANA	5.445	4,84	12.753.000	130
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	5.709	4,65	7.541.000	124
149.	SVETI JURIJ	3.125	2,49	9.180.000	164
150.	ŠALOVCI	1.801	1,18	3.422.000	181
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	14.932	6,53	94.068.792	32
152.	ŠENČUR	189	0,23	1.588.000	192
153.	ŠENTILJ	18.962	13,33	154.335.000	17
154.	ŠENTJERNEJ	5.120	4,61	34.230.000	136
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	5.083	5,84	94.736.000	138
156.	ŠKOCJAN	11.100	12,53	34.288.000	55
157.	ŠKOFJA LOKA	6.607	7,12	145.623.000	111
158.	ŠKOFLJICA	8.144	8,75	52.383.000	93
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	6.038	5,12	58.600.000	121
160.	ŠMARTNO OB PAKI	1.813	1,89	5.227.000	180
161.	ŠOŠTANJ	22.437	15,97	183.716.000	7
162.	ŠTORE	3.584	3,68	14.990.000	156
163.	TABOR	5.036	3,89	7.478.000	140
164.	TIŠINA	8.372	9,80	36.453.000	87
165.	TOLMIN	11.953	9,18	147.765.000	50
166.	TRBOVLJE	7.505	7,25	137.920.000	101
167.	TREBNJE	4.960	4,24	91.301.000	142
168.	TRNOVSKA VAS	18.891	15,30	25.371.000	18
169.	TRZIN	12.148	8,53	37.658.670	48
170.	TRŽIČ	7.455	6,91	113.275.000	102
171.	TURNIŠČE	2.292	1,95	8.411.000	171
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	12.829	14,68	437.286.000	44
173.	VELIKA POLANA	2.223	2,17	3.544.000	172
174.	VELIKE LAŠČE	9.211	7,33	33.492.000	76
175.	VERŽEJ	862	0,71	1.228.000	189
176.	VIDEM	10.202	8,87	58.170.000	61
177.	VIPAVA	6.963	4,93	36.463.000	109
178.	VITANJE	5.456	5,19	13.460.000	129
179.	VODICE	11.304	9,81	42.628.000	53
180.	VOJNIK	7.065	7,51	56.700.000	108
181.	VRANSKO	865	0,76	2.163.000	188
182.	VRHNIKA	3.457	3,64	59.120.000	158
183.	UZENICA	18.459	18,11	52.757.000	21
184.	ZAGORJE OB SAVI	9.383	8,85	161.263.000	74

185.	ZAVRČ	34.279	25,30	49.773.000	3
186.	ZREČE	9.608	9,39	60.819.000	67
187.	ŽALEC	4.051	4,21	83.239.000	152
188.	ŽELEZNIKI	5.042	4,02	34.220.000	139
189.	ŽETALE	13.103	11,14	19.026.000	42
190.	ŽIRI	21.569	18,89	105.343.891	10
191.	ŽIROVNICA	8.215	7,16	33.960.000	92
192.	ŽUŽEMBERK	8.253	5,61	39.095.000	91

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 10: Odhodki za zdravstvo po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za zdravstvo na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za zdravstvo skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	671	0,54	11.764.000	104
2.	BELTINCI	1.036	0,95	9.005.000	73
3.	BENEDIKT	151	0,08	318.000	161
4.	BISTRICA OB SOTLI	742	0,59	1.136.000	100
5.	BLED	750	0,68	8.383.000	99
6.	BLOKE	1.019	0,87	1.636.000	76
7.	BOHINJ	1.099	1,02	5.784.000	71
8.	BOROVNICA	85	0,10	321.000	177
9.	BOVEC	849	0,37	2.750.000	90
10.	BRASLOVČE	84	0,10	403.000	178
11.	BRDA	1.171	1,08	6.825.000	66
12.	BREZOVICA	904	0,99	8.289.000	87
13.	BREŽICE	2.205	2,40	53.812.000	34
14.	CANKOVA	107	0,10	234.000	173
15.	MESTNA OBČINA CELJE	1.616	1,30	79.725.000	51
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	459	0,30	2.895.000	115
17.	CERKNICA	757	0,68	7.801.000	97
18.	CERKNO	848	0,78	4.363.000	91
19.	CERKVENJAK	213	0,21	456.000	145
20.	ČRENŠOVCI	216	0,16	967.000	144
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	216	0,17	814.000	143
22.	ČRNOMELJ	553	0,55	8.288.000	109
23.	DESTRNIK	5.017	5,40	13.058.000	11
24.	DIVAČA	830	0,92	3.215.000	93
25.	DOBJE	238	0,23	255.000	139
26.	DOBREPOLJE	1.309	0,97	4.659.000	60
27.	DOBRNA	119	0,12	251.000	171
28.	DOBROVA – POL. GRADEC	974	0,97	6.358.000	82
29.	DOBROVNIK	884	0,63	1.279.000	88
30.	DOL PRI LJUBLJANI	138	0,10	579.000	166
31.	DOLENJSKE TOPLICE	827	0,73	2.740.000	94
32.	DOMŽALE	472	0,48	13.750.270	113
33.	DORNAVA	124	0,08	332.000	169
34.	DRAVOGRAD	4.073	3,42	35.657.000	17
35.	DUPLEK	174	0,16	1.062.000	153
36.	GORENJA VAS - POLJANE	268	0,28	1.813.000	134
37.	GORIŠNICA	68	0,06	413.000	183
38.	GORNJA RADGONA	2.958	2,35	38.579.000	23
39.	GORNJI GRAD	1.646	1,48	4.401.000	50
40.	GORNJI PETROVCI	167	0,08	401.000	155
41.	GRAD	31	0,02	78.000	187
42.	GROSUPLJE	553	0,45	8.431.000	108
43.	HAJDINA	159	0,16	596.000	159
44.	HOČE - SLIVNICA	365	0,37	3.570.000	128

45.	HODOŠ	177	0,08	69.000	152
46.	HORJUL	668	0,49	1.745.000	105
47.	HRASTNIK	2.173	1,95	23.121.000	36
48.	HRPELJE - KOZINA	2.120	2,03	8.850.000	38
49.	IDRIJA	657	0,61	7.783.000	106
50.	IG	1.379	1,26	7.263.000	57
51.	ILIRSKA BISTRICA	2.594	2,36	36.823.000	29
52.	IVANČNA GORICA	714	0,84	9.459.000	101
53.	IZOLA	43.634	23,92	628.631.000	1
54.	JESENICE	197	0,19	4.264.000	148
55.	JEZERSKO	81	0,05	54.000	180
56.	JURŠINCI	156	0,15	373.000	160
57.	KAMNIK	255	0,27	6.728.000	136
58.	KANAL	443	0,36	2.808.002	118
59.	KIDRIČEVO	248	0,33	1.738.000	138
60.	KOBARID	417	0,25	1.917.000	122
61.	KOBILJE	1.029	0,66	666.000	74
62.	KOČEVJE	2.656	2,41	44.534.000	27
63.	KOMEN	4.168	3,29	15.197.000	16
64.	KOMENDA	164	0,15	719.000	157
65.	MESTNA OBČINA KOPER	1.938	1,29	93.514.000	39
66.	KOSTEL	-	-	0	190
67.	KOZJE	4.243	3,79	15.338.000	15
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	376	0,33	19.235.000	125
69.	KRANJSKA GORA	1.460	0,66	8.107.000	55
70.	KRIŽEVCI	2.663	1,79	9.450.000	26
71.	KRŠKO	13.264	9,51	368.755.000	3
72.	KUNGOTA	4.267	4,19	19.222.000	14
73.	KUZMA	8.670	7,31	15.849.000	5
74.	LAŠKO	1.808	1,99	25.531.000	42
75.	LENART	1.756	1,53	20.196.000	45
76.	LENDAVA	1.106	1,18	13.197.000	70
77.	LITIJA	161	0,17	3.069.000	158
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	999	0,62	270.629.000	80
79.	LJUBNO	7	0,00	21.000	189
80.	LJUTOMER	3.300	2,97	40.692.000	21
81.	LOGATEC	549	0,47	6.056.000	110
82.	LOŠKA DOLINA	671	0,48	2.484.000	103
83.	LOŠKI POTOK	22.572	20,75	47.740.000	2
84.	LOVRENC NA POHORJU	467	0,42	1.510.000	114
85.	LUČE	626	0,48	1.039.000	107
86.	LUKOVICA	2.711	2,28	13.165.000	25
87.	MAJŠPERK	2.229	1,74	9.355.000	33
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	1.725	1,41	199.883.000	47
89.	MARKOVCI	228	0,18	918.000	141
90.	MEDVODE	1.745	1,83	23.910.000	46
91.	MENGES	1.770	2,05	11.583.000	43

92.	METLIKA	88	0,08	726.000	176
93.	MEŽICA	171	0,19	688.000	154
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	200	0,18	1.167.000	146
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	6.040	5,57	28.700.000	8
96.	MIRNA PEČ	3.793	3,71	10.241.000	18
97.	MISLINJA	262	0,28	1.227.000	135
98.	MORAVČE	1.127	1,14	4.870.000	68
99.	MORAVSKE TOPLICE	178	0,16	1.148.000	151
100.	MOZIRJE	141	0,15	887.000	165
101.	MO MURSKA SOBOTA	826	0,64	16.800.000	95
102.	MUTA	6.118	5,93	23.022.000	7
103.	NAKLO	1.004	0,94	4.820.000	79
104.	NAZARJE	145	0,12	398.000	162
105.	MO NOVA GORICA	1.108	0,70	39.386.000	69
106.	MO NOVO MESTO	1.461	1,18	59.386.000	54
107.	ODRANCI	251	0,24	449.000	137
108.	OPLOTNICA	772	0,74	3.058.000	96
109.	ORMOŽ	2.177	1,88	38.656.000	35
110.	OSILNICA	1.206	0,62	480.000	63
111.	PESNICA	4.333	3,71	32.154.000	13
112.	PIRAN	1.512	0,87	26.393.000	53
113.	PIVKA	185	0,15	1.092.000	150
114.	PODČETRTEK	1.371	1,22	4.626.000	58
115.	PODLEHNIK	2.591	1,32	5.307.000	30
116.	PODVELKA	757	0,65	2.140.000	98
117.	POLZELA	1.700	1,90	8.832.000	49
118.	POSTOJNA	333	0,30	4.630.000	130
119.	PREBOLD	285	0,30	1.329.000	132
120.	PREDDVOR	166	0,15	497.000	156
121.	PREVALJE	293	0,25	1.920.000	131
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	91	0,07	2.208.000	175
123.	PUCONCI	2.504	1,90	16.479.000	31
124.	RAČE - FRAM	8.783	7,00	51.591.000	4
125.	RADEČE	4.869	5,27	23.272.000	12
126.	RADENCI	3.742	3,56	20.469.000	19
127.	RADLJE OB DRAVI	1.180	1,11	7.390.000	64
128.	RADOVLJICA	2.146	1,96	38.931.000	37
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	95	0,10	1.177.000	174
130.	RAZKRIŽJE	1.768	1,80	2.387.000	44
131.	RIBNICA	489	0,46	4.516.000	112
132.	RIBNICA NA POHORJU	2.619	2,18	3.468.000	28
133.	ROGAŠKA SLATINA	990	1,14	10.756.000	81
134.	ROGAŠOVCI	84	0,06	311.000	179
135.	ROGATEC	1.014	0,65	3.249.000	78
136.	RUŠE	1.173	0,93	8.838.000	65
137.	SELNICA OB DRAVI	5.283	5,15	25.204.292	10
138.	SEMIČ	968	0,75	3.702.000	84

139.	SEVNICA	423	0,44	7.497.000	121
140.	SEŽANA	1.227	0,92	14.682.000	62
141.	MO SLOVENJ GRADEC	66	0,05	1.112.000	184
142.	SLOVENSKA BISTRICA	875	0,95	25.973.000	89
143.	SLOVENSKE KONJICE	450	0,47	6.184.000	116
144.	SODRAŽICA	1.162	1,24	2.529.000	67
145.	SOLČAVA	375	0,11	215.000	126
146.	STARŠE	1.400	1,11	5.689.000	56
147.	SVETA ANA	3.102	2,75	7.265.000	22
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	1.715	1,40	2.265.000	48
149.	SVETI JURIJ	-	-	0	190
150.	ŠALOVCI	1.911	1,25	3.630.000	40
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	5.825	2,55	36.700.000	9
152.	ŠENČUR	124	0,15	1.043.000	170
153.	ŠENTILJ	3.720	2,62	30.280.000	20
154.	ŠENTJERNEJ	218	0,20	1.460.000	142
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	79	0,09	1.481.000	181
156.	ŠKOCJAN	194	0,22	598.000	149
157.	ŠKOFJA LOKA	1.849	1,99	40.745.000	41
158.	ŠKOFLJICA	360	0,39	2.314.000	129
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	1.059	0,90	10.280.000	72
160.	ŠMARTNO OB PAKI	1.020	1,07	2.941.000	75
161.	ŠOŠTANJ	1.350	0,96	11.056.000	59
162.	ŠTORE	24	0,02	100.000	188
163.	TABOR	43	0,03	64.000	185
164.	TIŠINA	408	0,48	1.778.000	123
165.	TOLMIN	1.018	0,78	12.584.000	77
166.	TRBOVLJE	2.752	2,66	50.565.000	24
167.	TREBNJE	435	0,37	8.005.000	119
168.	TRNOVSKA VAS	141	0,11	190.000	164
169.	TRZIN	8.243	5,79	25.551.760	6
170.	TRŽIČ	134	0,12	2.043.000	168
171.	TURNIŠČE	2.457	2,09	9.019.000	32
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	426	0,49	14.517.000	120
173.	VELIKA POLANA	-	-	0	190
174.	VELIKE LAŠČE	836	0,67	3.040.000	92
175.	VERŽEJ	1.277	1,06	1.820.000	61
176.	VIDEM	404	0,35	2.304.000	124
177.	VIPAVA	135	0,10	707.000	167
178.	VITANJE	923	0,88	2.276.000	86
179.	VODICE	40	0,03	151.000	186
180.	VOJNIK	199	0,21	1.595.000	147
181.	VRANSKO	524	0,46	1.310.000	111
182.	VRHNIKA	675	0,71	11.549.000	102
183.	VOZENICA	232	0,23	664.000	140
184.	ZAGORJE OB SAVI	113	0,11	1.946.000	172
185.	ZAVRČ	968	0,71	1.406.000	83

186.	ZREČE	944	0,92	5.974.000	85
187.	ŽALEC	443	0,46	9.107.000	117
188.	ŽELEZNIKI	1.552	1,24	10.533.000	52
189.	ŽETALE	368	0,31	534.000	127
190.	ŽIRI	143	0,12	696.485	163
191.	ŽIROVNICA	73	0,06	300.000	182
192.	ŽUŽEMBERK	284	0,19	1.343.000	133

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 11: Odhodki za rekreacijo in kulturo po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za rekreacijo in kulturo na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za rekreacijo in kulturo skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	12.274	9,91	215.350.000	49
2.	BELTINCI	10.274	9,47	89.322.000	71
3.	BENEDIKT	6.754	3,51	14.191.000	126
4.	BISTRICA OB SOTLI	16.465	13,09	25.192.000	27
5.	BLED	9.600	8,68	107.343.000	85
6.	BLOKE	3.438	2,95	5.518.000	173
7.	BOHINJ	6.815	6,35	35.868.000	122
8.	BOROVNICA	7.322	8,92	27.656.000	114
9.	BOVEC	8.844	3,88	28.638.000	91
10.	BRASLOVČE	4.895	5,98	23.461.000	151
11.	BRDA	16.439	15,19	95.775.000	28
12.	BREZOVICA	3.347	3,66	30.697.000	174
13.	BREŽICE	6.302	6,86	153.797.000	134
14.	CANKOVA	2.277	2,05	4.992.000	187
15.	MESTNA OBČINA CELJE	10.073	8,08	497.054.000	75
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	29.549	19,49	186.483.000	5
17.	CERKNICA	10.744	9,65	110.670.000	64
18.	CERKNO	7.765	7,14	39.949.000	106
19.	CERKVENJAK	7.841	7,61	16.771.000	104
20.	ČRENŠOVCI	4.298	3,28	19.263.000	162
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	18.253	14,16	68.777.000	24
22.	ČRNOMELJ	9.961	9,87	149.219.000	80
23.	DESTRNIK	584	0,63	1.521.000	192
24.	DIVAČA	5.572	6,20	21.579.000	141
25.	DOBJE	2.441	2,35	2.614.000	185
26.	DOBREPOLJE	53.216	39,62	189.450.000	1
27.	DOBRNA	2.967	2,96	6.272.000	179
28.	DOBROVA - POLHOV GRADEC	4.197	4,18	27.397.000	163
29.	DOBROVNIK	11.114	7,88	16.082.000	60
30.	DOL PRI LJUBLJANI	8.220	6,19	34.564.000	99
31.	DOLENJSKE TOPLICE	6.148	5,45	20.374.000	137
32.	DOMŽALE	10.105	10,34	294.357.540	74
33.	DORNAVA	4.670	3,02	12.473.000	153
34.	DRAVOGRAD	20.942	17,60	183.344.000	17
35.	DUPLEK	5.415	4,90	32.980.000	144
36.	GORENJA VAS - POLJANE	6.844	7,20	46.380.000	123
37.	GORIŠNICA	4.453	3,91	27.154.000	158
38.	GORNJA RADGONA	7.336	5,84	95.669.000	113
39.	GORNJI GRAD	7.863	7,06	21.026.000	103
40.	GORNJI PETROVCI	37.566	18,33	90.195.000	3
41.	GRAD	2.476	1,99	6.245.000	184
42.	GROSUPLJE	8.530	6,89	129.954.000	96
43.	HAJDINA	7.120	7,10	26.772.000	118

44.	HOČE - SLIVNICA	4.785	4,88	46.754.000	152
45.	HODOŠ	36.777	16,53	14.343.000	4
46.	HORJUL	4.513	3,34	11.789.000	156
47.	HRASTNIK	14.590	13,09	155.205.000	37
48.	HRPELJE - KOZINA	5.429	5,20	22.659.000	143
49.	IDRIJA	10.223	9,44	121.031.000	72
50.	IG	4.584	4,17	24.143.000	154
51.	ILIRSKA BISTRICA	7.904	7,19	112.219.000	102
52.	IVANČNA GORICA	8.380	9,90	111.082.000	98
53.	IZOLA	15.023	8,24	216.441.000	33
54.	JESENICE	14.756	14,41	319.104.000	36
55.	JEZERSKO	4.426	2,51	2.961.000	159
56.	JURŠINCI	6.489	6,33	15.542.000	130
57.	KAMNIK	7.630	8,10	201.137.000	110
58.	KANAL	15.921	12,88	100.890.120	31
59.	KIDRIČEVO	5.104	6,86	35.773.000	148
60.	KOBARID	20.713	12,57	95.198.000	18
61.	KOBILJE	7.270	4,66	4.704.000	115
62.	KOČEVJE	9.980	9,06	167.329.000	77
63.	KOMEN	25.354	19,98	92.440.000	8
64.	KOMENDA	12.141	11,35	53.094.000	50
65.	MESTNA OBČINA KOPER	21.907	14,59	1.057.046.000	14
66.	KOSTEL	9.947	7,42	6.714.000	81
67.	KOZJE	8.156	7,29	29.483.000	100
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	15.018	13,19	767.805.000	34
69.	KRANJSKA GORA	16.200	7,28	89.956.000	29
70.	KRIŽEVCI	11.721	7,88	41.597.000	57
71.	KRŠKO	10.908	7,82	303.274.000	62
72.	KUNGOTA	3.210	3,16	14.463.000	175
73.	KUZMA	7.838	6,61	14.328.000	105
74.	LAŠKO	5.647	6,21	79.746.000	140
75.	LENART	8.973	7,83	103.187.000	89
76.	LENDAVA	17.194	18,27	205.162.000	26
77.	LITIJA	9.165	9,51	174.973.000	87
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	17.474	10,91	4.732.975.000	25
79.	LJUBNO	4.093	2,35	11.464.000	164
80.	LJUTOMER	8.393	7,55	103.499.000	97
81.	LOGATEC	23.312	19,90	257.270.000	10
82.	LOŠKA DOLINA	6.461	4,63	23.906.000	131
83.	LOŠKI POTOK	1.252	1,15	2.649.000	191
84.	LOVRENC NA POHORJU	10.653	9,63	34.463.000	66
85.	LUČE	4.966	3,82	8.248.000	150
86.	LUKOVICA	12.091	10,16	58.712.000	52
87.	MAJŠPERK	12.061	9,39	50.620.000	53
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	13.535	11,04	1.568.388.000	42
89.	MARKOVCI	10.946	8,42	44.037.000	61
90.	MEDVODE	10.011	10,50	137.183.000	76

91.	MENGES	8.760	10,14	57.314.000	93
92.	METLIKA	9.971	8,87	82.153.000	78
93.	MEŽICA	9.622	10,94	38.624.000	84
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	4.504	3,95	26.296.000	157
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	5.742	5,29	27.288.000	138
96.	MIRNA PEČ	2.701	2,64	7.294.000	183
97.	MISLINJA	6.587	7,08	30.814.000	129
98.	MORAVČE	9.820	9,93	42.422.000	82
99.	MORAVSKE TOPLICE	3.631	3,20	23.458.000	170
100.	MOZIRJE	7.007	7,27	44.135.000	119
101.	MO MURSKA SOBOTA	28.554	21,96	580.482.000	6
102.	MUTA	11.836	11,47	44.539.000	56
103.	NAKLO	7.722	7,24	37.074.000	108
104.	NAZARJE	20.164	16,62	55.412.000	21
105.	MO NOVA GORICA	19.716	12,44	700.828.000	22
106.	MO NOVO MESTO	20.953	16,99	851.545.000	16
107.	ODRANCI	20.487	19,80	36.671.000	19
108.	OPLOTNICA	27.057	25,76	107.119.000	7
109.	ORMOŽ	11.967	10,32	212.491.000	55
110.	OSILNICA	7.435	3,80	2.959.000	112
111.	PESNICA	3.135	2,69	23.264.000	176
112.	PIRAN	21.431	12,39	373.979.000	15
113.	PIVKA	6.439	5,38	38.051.000	132
114.	PODČETRTEK	3.970	3,52	13.395.000	167
115.	PODLEHNIK	7.657	3,91	15.681.000	109
116.	PODVELKA	9.289	7,93	26.259.000	86
117.	POLZELA	6.693	7,49	34.763.000	128
118.	POSTOJNA	13.463	12,13	187.088.000	43
119.	PREBOLD	4.584	4,82	21.337.000	155
120.	PREDDVOR	3.047	2,76	9.128.000	178
121.	PREVALJE	6.754	5,85	44.284.000	127
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	16.015	13,00	386.531.000	30
123.	PUCONCI	8.857	6,71	58.299.000	90
124.	RAČE – FRAM	5.518	4,40	32.412.000	142
125.	RADEČE	3.779	4,09	18.063.000	168
126.	RADENCI	6.188	5,88	33.851.000	136
127.	RADLJE OB DRAVI	12.127	11,45	75.961.000	51
128.	RADOVLJICA	20.325	18,55	368.732.000	20
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	12.472	13,52	154.870.000	47
130.	RAZKRIŽJE	14.424	14,68	19.472.000	38
131.	RIBNICA	24.095	22,50	222.518.000	9
132.	RIBNICA NA POHORJU	12.791	10,66	16.935.000	45
133.	ROGAŠKA SLATINA	8.652	9,99	93.963.000	94
134.	ROGAŠOVCI	3.462	2,53	12.806.000	171
135.	ROGATEC	22.309	14,40	71.478.000	12
136.	RUŠE	6.896	5,46	51.939.000	122
137.	SELNICA OB DRAVI	1.946	1,90	9.282.619	189

138.	SEMIČ	5.411	4,19	20.701.000	145
139.	SEVNICA	7.159	7,51	126.959.000	117
140.	SEŽANA	14.259	10,70	170.594.000	41
141.	MO SLOVENJ GRADEC	10.533	8,42	178.558.000	67
142.	SLOVENSKA BISTRICA	8.563	9,32	254.227.000	95
143.	SLOVENSKE KONJICE	10.204	10,78	140.328.000	73
144.	SODRAŽICA	6.376	6,82	13.881.000	133
145.	SOLČAVA	6.927	2,08	3.969.000	121
146.	STARŠE	4.019	3,20	16.332.000	165
147.	SVETA ANA	2.112	1,88	4.946.000	188
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	2.908	2,37	3.842.000	181
149.	SVETI JURIJ	1.940	1,55	5.700.000	190
150.	ŠALOVCI	22.939	15,01	43.585.000	11
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	15.095	6,60	95.095.981	32
152.	ŠENČUR	4.380	5,25	36.802.000	160
153.	ŠENTILJ	10.419	7,32	84.798.000	70
154.	ŠENTJERNEJ	22.148	19,95	148.083.000	13
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	7.173	8,24	133.678.000	116
156.	ŠKOCJAN	3.457	3,90	10.679.000	172
157.	ŠKOFJA LOKA	14.313	15,43	315.488.000	40
158.	ŠKOFLJICA	4.325	4,65	27.817.000	161
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	11.262	9,54	109.306.000	59
160.	ŠMARTNO OB PAKI	12.375	12,92	35.678.000	48
161.	ŠOŠTANJ	12.006	8,55	98.303.000	54
162.	ŠTORE	5.697	5,85	23.830.000	139
163.	TABOR	10.486	8,09	15.571.000	69
164.	TIŠINA	5.038	5,90	21.934.000	149
165.	TOLMIN	13.258	10,19	163.899.000	44
166.	TRBOVLJE	11.703	11,31	215.072.000	58
167.	TREBNJE	7.733	6,60	142.341.000	107
168.	TRNOVSKA VAS	12.479	10,11	16.759.000	46
169.	TRZIN	14.941	10,49	46.318.100	35
170.	TRŽIČ	8.098	7,51	123.048.000	101
171.	TURNIŠČE	2.966	2,52	10.885.000	180
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	9.073	10,38	309.268.000	88
173.	VELIKA POLANA	3.754	3,67	5.984.000	169
174.	VELIKE LAŠČE	9.962	7,93	36.223.000	79
175.	VERŽEJ	6.244	5,18	8.898.000	135
176.	VIDEM	3.128	2,72	17.837.000	177
177.	VIPAVA	10.786	7,63	56.484.000	63
178.	VITANJE	2.726	2,59	6.724.000	182
179.	VODICE	6.955	6,04	26.228.000	120
180.	VOJNIK	4.002	4,25	32.121.000	166
181.	VRANSKO	5.278	4,64	13.206.000	146
182.	VRHNIKA	8.843	9,30	151.245.000	92
183.	VUZENICA	5.122	5,03	14.640.000	147
184.	ZAGORJE OB SAVI	19.551	18,44	336.020.000	23

185.	ZAVRČ	7.614	5,62	11.056.000	111
186.	ZREČE	9.775	9,55	61.874.000	83
187.	ŽALEC	10.719	11,15	220.261.000	65
188.	ŽELEZNIKI	41.164	32,83	279.380.000	2
189.	ŽETALE	2.430	2,07	3.528.000	186
190.	ŽIRI	6.816	5,97	33.287.303	124
191.	ŽIROVNICA	10.527	9,17	43.520.000	68
192.	ŽUŽEMBERK	14.421	9,80	68.314.000	39

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 12: Odhodki za izobraževanje po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za izobraževanje na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za izobraževanje skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	17.619	14,23	309.125.000	181
2.	BELTINCI	23.555	21,71	204.789.000	137
3.	BENEDIKT	27.665	14,36	58.125.000	82
4.	BISTRICA OB SOTLI	35.650	28,35	54.545.000	37
5.	BLED	26.623	24,06	297.673.000	94
6.	BLOKE	31.406	26,94	50.406.000	56
7.	BOHINJ	25.820	24,04	135.890.000	103
8.	BOROVNICA	28.031	34,16	105.874.000	78
9.	BOVEC	37.858	16,62	122.583.000	33
10.	BRASLOVČE	32.412	39,58	155.351.000	52
11.	BRDA	30.623	28,29	178.408.000	63
12.	BREZOVICA	42.265	46,16	387.613.000	23
13.	BREŽICE	25.404	27,65	620.012.000	113
14.	CANKOVA	23.417	21,09	51.329.000	138
15.	MESTNA OBČINA CELJE	23.582	18,92	1.163.706.000	134
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	34.627	22,83	218.534.000	44
17.	CERKNICA	40.527	36,40	417.466.000	24
18.	CERKNO	29.576	27,20	152.169.000	68
19.	CERKVENJAK	15.602	15,15	33.373.000	187
20.	ČRENŠOVCI	22.812	17,40	102.243.000	145
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	27.287	21,17	102.818.000	87
22.	ČRNOMELJ	31.194	30,89	467.279.000	60
23.	DESTRIK	22.504	24,21	58.579.000	150
24.	DIVAČA	22.676	25,23	87.824.000	147
25.	DOBJE	21.747	20,92	23.291.000	156
26.	DOBREPOLJE	27.194	20,24	96.811.000	88
27.	DOBRNA	21.979	21,90	46.463.000	152
28.	DOBROVA - POLHOV GRADEC	25.525	25,44	166.602.000	111
29.	DOBROVNIK	23.345	16,54	33.780.000	139
30.	DOL PRI LJUBLJANI	60.849	45,83	255.869.000	8
31.	DOLENJSKE TOPLICE	23.650	20,98	78.376.000	133
32.	DOMŽALE	34.856	35,68	1.015.402.940	42
33.	DORNAVA	95.547	61,85	255.206.000	1
34.	DRAVOGRAD	31.395	26,38	274.863.000	57
35.	DUPLEK	21.745	19,69	132.448.000	157
36.	GORENJA VAS - POLJANE	25.602	26,93	173.505.000	109
37.	GORIŠNICA	24.845	21,82	151.507.000	121
38.	GORNJA RADGONA	45.716	36,39	596.183.000	17
39.	GORNJI GRAD	26.181	23,49	70.008.000	99
40.	GORNJI PETROVCI	75.069	36,63	180.241.000	5
41.	GRAD	16.452	13,22	41.492.000	184
42.	GROSUPLJE	35.544	28,70	541.513.000	38
43.	HAJDINA	15.712	15,67	59.077.000	186
44.	HOČE - SLIVNICA	38.437	39,16	375.525.000	30

45.	HODOŠ	18.518	8,32	7.222.000	179
46.	HORJUL	25.739	19,07	67.231.000	105
47.	HRASTNIK	17.898	16,06	190.400.000	180
48.	HRPELJE - KOZINA	25.454	24,40	106.243.000	112
49.	IDRIJA	26.244	24,24	310.697.000	97
50.	IG	39.492	35,96	208.003.000	28
51.	ILIRSKA BISTRICA	22.905	20,84	325.204.000	143
52.	IVANČNA GORICA	23.216	27,41	307.751.000	141
53.	IZOLA	19.731	10,82	284.262.000	170
54.	JESENICE	22.308	21,78	482.416.000	151
55.	JEZERSKO	52.822	29,90	35.338.000	11
56.	JURŠINCI	49.861	48,67	119.418.000	14
57.	KAMNIK	25.851	27,46	681.463.000	102
58.	KANAL	25.682	20,77	162.745.480	107
59.	KIDRIČEVO	19.446	26,13	136.299.000	173
60.	KOBARID	28.694	17,42	131.878.000	73
61.	KOBILJE	45.226	28,98	29.261.000	19
62.	KOČEVJE	35.517	32,25	595.479.000	39
63.	KOMEN	37.990	29,94	138.511.000	32
64.	KOMENDA	43.017	40,20	188.113.000	22
65.	MESTNA OBČINA KOPER	36.835	24,54	1.777.349.000	34
66.	KOSTEL	20.609	15,38	13.911.000	166
67.	KOZJE	20.944	18,72	75.711.000	161
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	24.366	21,40	1.245.712.000	126
69.	KRANJSKA GORA	20.601	9,26	114.399.000	167
70.	KRIŽEVCI	23.341	15,69	82.838.000	140
71.	KRŠKO	31.517	22,59	876.229.000	55
72.	KUNGOTA	23.713	23,31	106.827.000	132
73.	KUZMA	17.170	14,48	31.387.000	182
74.	LAŠKO	33.055	36,37	466.805.000	48
75.	LENART	19.346	16,88	222.475.000	175
76.	LENDAVA	21.775	23,14	259.817.000	154
77.	LITIJA	32.565	33,81	621.732.000	51
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	36.278	22,65	9.826.085.000	36
79.	LJUBNO	88.743	50,94	248.569.000	2
80.	LJUTOMER	25.972	23,38	320.291.000	100
81.	LOGATEC	32.167	27,46	354.996.000	53
82.	LOŠKA DOLINA	57.606	41,24	213.142.000	10
83.	LOŠKI POTOK	24.988	22,97	52.849.000	119
84.	LOVRENC NA POHORJU	23.581	21,32	76.284.000	135
85.	LUČE	21.800	16,77	36.210.000	153
86.	LUKOVICA	24.800	20,84	120.430.000	123
87.	MAJŠPERK	19.431	15,13	81.551.000	174
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	26.211	21,38	3.037.322.000	98
89.	MARKOVCI	19.204	14,77	77.258.000	176
90.	MEDVODE	29.433	30,87	403.323.000	69
91.	MENGES	27.397	31,71	179.257.000	85

92.	METLIKA	34.455	30,63	283.874.000	45
93.	MEŽICA	19.918	22,64	79.952.000	169
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	22.651	19,85	132.234.000	148
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	37.993	35,02	180.545.000	31
96.	MIRNA PEČ	30.271	29,62	81.732.000	64
97.	MISLINJA	25.154	27,02	117.669.000	118
98.	MORAVČE	35.158	35,55	151.882.000	40
99.	MORAVSKE TOPLICE	25.269	22,25	163.266.000	116
100.	MOZIRJE	39.846	41,34	250.990.000	25
101.	MO MURSKA SOBOTA	28.388	21,83	577.098.000	75
102.	MUTA	21.251	20,59	79.966.000	159
103.	NAKLO	28.287	26,52	135.807.000	76
104.	NAZARJE	60.298	49,69	165.698.000	9
105.	MO NOVA GORICA	31.375	19,80	1.115.287.000	58
106.	MO NOVO MESTO	32.577	26,42	1.323.963.000	50
107.	ODRANCI	15.506	14,99	27.756.000	188
108.	OPLOTNICA	20.239	19,27	80.128.000	168
109.	ORMOŽ	27.495	23,70	488.199.000	84
110.	OSILNICA	8.656	4,42	3.445.000	192
111.	PESNICA	26.652	22,85	197.783.000	93
112.	PIRAN	43.616	25,21	761.107.000	21
113.	PIVKA	20.764	17,36	122.692.000	162
114.	PODČETRTEK	27.082	24,03	91.376.000	90
115.	PODLEHNIK	19.473	9,93	39.880.000	172
116.	PODVELKA	24.969	21,33	70.588.000	120
117.	POLZELA	27.151	30,40	141.022.000	89
118.	POSTOJNA	27.680	24,93	384.643.000	81
119.	PREBOLD	36.411	38,33	169.491.000	35
120.	PREDDVOR	32.946	29,80	98.706.000	49
121.	PREVALJE	30.811	26,69	202.030.000	62
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	28.737	23,32	693.594.000	72
123.	PUCONCI	22.578	17,11	148.610.000	149
124.	RAČE - FRAM	33.710	26,86	198.011.000	47
125.	RADEČE	18.680	20,21	89.291.000	178
126.	RADENCI	34.811	33,08	190.415.000	43
127.	RADLJE OB DRAVI	27.924	26,36	174.919.000	79
128.	RADOVLJICA	26.586	24,26	482.329.000	96
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	24.135	26,16	299.688.000	127
130.	RAZKRIŽJE	20.710	21,07	27.958.000	164
131.	RIBNICA	26.989	25,20	249.239.000	91
132.	RIBNICA NA POHORJU	22.785	18,99	30.167.000	146
133.	ROGAŠKA SLATINA	27.565	31,84	299.354.000	83
134.	ROGAŠOVCI	79.297	57,98	293.320.000	4
135.	ROGATEC	46.025	29,71	147.463.000	16
136.	RUŠE	20.611	16,31	155.239.000	165
137.	SELNICA OB DRAVI	25.212	24,57	120.286.643	117
138.	SEMIČ	45.309	35,13	173.353.000	18

139.	SEVNICA	23.976	25,15	425.164.000	129
140.	SEŽANA	25.286	18,98	302.525.000	115
141.	MO SLOVENJ GRADEC	31.230	24,96	529.406.000	59
142.	SLOVENSKA BISTRICA	23.563	25,66	699.540.000	136
143.	SLOVENSKE KONJICE	28.090	29,67	386.289.000	77
144.	SODRAŽICA	22.914	24,52	49.883.000	142
145.	SOLČAVA	39.627	11,89	22.706.000	26
146.	STARŠE	29.726	23,65	120.807.000	67
147.	SVETA ANA	34.925	31,01	81.795.000	41
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	21.412	17,45	28.285.000	158
149.	SVETI JURIJ	26.754	21,33	78.603.000	92
150.	ŠALOVCI	16.257	10,64	30.889.000	185
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	79.825	34,91	502.897.009	3
152.	ŠENČUR	24.768	29,71	208.099.000	124
153.	ŠENTILJ	24.034	16,90	195.616.000	128
154.	ŠENTJERNEJ	25.884	23,32	173.058.000	101
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	20.977	24,11	390.919.000	160
156.	ŠKOCJAN	25.744	29,07	79.524.000	104
157.	ŠKOFJA LOKA	21.754	23,45	479.503.000	155
158.	ŠKOFLJICA	13.123	14,10	84.410.000	191
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	38.809	32,89	376.676.000	29
160.	ŠMARTNO OB PAKI	24.807	25,90	71.518.000	122
161.	ŠOŠTANJ	27.839	19,82	227.949.000	80
162.	ŠTORE	25.553	26,23	106.887.000	110
163.	TABOR	28.940	22,33	42.976.000	71
164.	TIŠINA	29.812	34,90	129.801.000	66
165.	TOLMIN	25.672	19,72	317.357.000	108
166.	TRBOVLJE	19.564	18,91	359.526.000	171
167.	TREBNJE	44.273	37,81	814.969.000	20
168.	TRNOVSKA VAS	13.634	11,04	18.310.000	190
169.	TRZIN	29.889	20,99	92.655.450	65
170.	TRŽIČ	47.861	44,38	727.207.000	15
171.	TURNIŠČE	15.003	12,76	55.062.000	189
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	23.895	27,34	814.494.000	130
173.	VELIKA POLANA	24.738	24,19	39.432.000	125
174.	VELIKE LAŠČE	27.316	21,74	99.320.000	86
175.	VERŽEJ	25.338	21,01	36.106.000	114
176.	VIDEM	25.690	22,34	146.482.000	106
177.	VIPAVA	66.264	46,91	347.026.000	6
178.	VITANJE	16.899	16,07	41.689.000	183
179.	VODICE	26.589	23,08	100.267.000	95
180.	VOJNIK	23.725	25,21	190.415.000	131
181.	VRANSKO	31.058	27,32	77.708.000	61
182.	VRHNIKA	39.546	41,60	676.348.000	27
183.	VUZENICA	28.483	27,95	81.404.000	74
184.	ZAGORJE OB SAVI	33.931	32,00	583.166.000	46
185.	ZAVRČ	19.007	14,03	27.598.000	177

186.	ZREČE	29.010	28,36	183.636.000	70
187.	ŽALEC	31.974	33,25	657.031.000	54
188.	ŽELEZNIKI	20.745	16,54	140.798.000	163
189.	ŽETALE	50.395	42,85	73.174.000	13
190.	ŽIRI	22.901	20,05	111.847.234	144
191.	ŽIROVNICA	50.864	44,31	210.273.000	12
192.	ŽUŽEMBERK	65.752	44,69	311.469.000	7

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.

Priloga 13: Odhodki za socialno varnost po slovenskih občinah v letu 2001 (v sit)

Št. obč.	OBCINA	Odhodki za socialno varnost na prebivalca	Delež v celotnih odhodkih (%)	Odhodki za socialno varnost skupaj	Rang
1.	AJDOVŠČINA	17.929	14,48	314.570.000	5
2.	BELTINCI	4.643	4,28	40.365.000	128
3.	BENEDIKT	7.430	3,86	15.611.000	45
4.	BISTRICA OB SOTLI	8.903	7,08	13.622.000	28
5.	BLED	4.099	3,70	45.830.000	148
6.	BLOKE	8.640	7,41	13.868.000	29
7.	BOHINJ	6.356	5,92	33.454.000	68
8.	BOROVNICA	3.756	4,58	14.187.000	160
9.	BOVEC	7.337	3,22	23.758.000	47
10.	BRASLOVČE	4.223	5,16	20.240.000	143
11.	BRDA	3.280	3,03	19.110.000	175
12.	BREZOVICA	3.406	3,72	31.234.000	173
13.	BREŽICE	4.519	4,92	110.300.000	134
14.	CANKOVA	6.230	5,61	13.657.000	75
15.	MESTNA OBČINA CELJE	4.810	3,86	237.355.000	123
16.	CERKLJE NA GORENJSKEM	2.012	1,33	12.700.000	191
17.	CERKNICA	8.425	7,57	86.790.000	30
18.	CERKNO	7.806	7,18	40.160.000	40
19.	CERKVENJAK	14.433	14,01	30.873.000	9
20.	ČRENŠOVCI	5.391	4,11	24.164.000	104
21.	ČRNA NA KOROŠKEM	8.187	6,35	30.848.000	34
22.	ČRNOMELJ	6.558	6,49	98.235.000	66
23.	DESTRNIK	6.281	6,76	16.349.000	72
24.	DIVAČA	7.659	8,52	29.662.000	42
25.	DOBJE	5.985	5,76	6.410.000	85
26.	DOBREPOLJE	5.887	4,38	20.959.000	90
27.	DOBRNA	13.411	13,36	28.350.000	13
28.	DOBROVA - POLHOV GRADEC	5.435	5,42	35.475.000	103
29.	DOBRONIK	5.102	3,62	7.382.000	116
30.	DOL PRI LJUBLJANI	5.059	3,81	21.275.000	120
31.	DOLENJSKE TOPLICE	3.126	2,77	10.361.000	180
32.	DOMŽALE	5.873	6,01	171.075.000	91
33.	DORNAVA	4.238	2,74	11.321.000	142
34.	DRAVOGRAD	5.295	4,45	46.359.000	111
35.	DUPLEK	7.318	6,63	44.575.000	48
36.	GORENJA VAS - POLJANE	4.501	4,73	30.503.000	136
37.	GORIŠNICA	6.152	5,40	37.517.000	81
38.	GORNJA RADGONA	3.850	3,06	50.213.000	157
39.	GORNJI GRAD	6.581	5,91	17.597.000	65
40.	GORNJI PETROVCI	5.561	2,71	13.352.000	101
41.	GRAD	1.121	0,90	2.828.000	192
42.	GROSUPLJE	4.601	3,71	70.090.000	130
43.	HAJDINA	5.322	5,31	20.010.000	109

44.	HOČE - SLIVNICA	4.399	4,48	42.977.000	138
45.	HODOŠ	6.051	2,72	2.360.000	83
46.	HORJUL	3.431	2,54	8.961.000	172
47.	HRASTNIK	6.821	6,12	72.563.000	59
48.	HRPELJE - KOZINA	7.511	7,20	31.351.000	44
49.	IDRIJA	3.589	3,32	42.495.000	168
50.	IG	6.737	6,13	35.485.000	62
51.	ILIRSKA BISTRICA	5.643	5,13	80.125.000	99
52.	IVANČNA GORICA	5.897	6,96	78.174.000	89
53.	IZOLA	3.354	1,84	48.315.000	174
54.	JESENICE	5.938	5,80	128.410.000	86
55.	JEZERSKO	9.058	5,13	6.060.000	24
56.	JURŠINCI	9.525	9,30	22.813.000	20
57.	KAMNIK	5.351	5,68	141.070.000	106
58.	KANAL	5.761	4,66	36.508.417	94
59.	KIDRIČEVO	4.413	5,93	30.928.000	137
60.	KOBARID	7.203	4,37	33.105.000	49
61.	KOBILJE	2.760	1,77	1.786.000	186
62.	KOČEVJE	4.060	3,69	68.076.000	149
63.	KOMEN	5.489	4,33	20.012.000	102
64.	KOMENDA	4.655	4,35	20.357.000	127
65.	MESTNA OBČINA KOPER	7.088	4,72	341.998.000	53
66.	KOSTEL	13.604	10,15	9.183.000	11
67.	KOZJE	13.977	12,49	50.527.000	10
68.	MESTNA OBČINA KRANJ	5.086	4,47	260.010.000	117
69.	KRANJSKA GORA	6.710	3,01	37.258.000	63
70.	KRIŽEVCI	9.958	6,69	35.341.000	17
71.	KRŠKO	15.533	11,13	431.859.000	8
72.	KUNGOTA	6.843	6,73	30.826.000	57
73.	KUZMA	5.573	4,70	10.188.000	100
74.	LAŠKO	6.157	6,77	86.949.000	80
75.	LENART	5.068	4,42	58.283.000	119
76.	LENDAVA	6.390	6,79	76.247.000	70
77.	LITIJA	7.071	7,34	134.995.000	55
78.	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	6.442	4,02	1.744.841.000	68
79.	LJUBNO	6.539	3,75	18.316.000	67
80.	LJUTOMER	10.542	9,49	130.005.000	15
81.	LOGATEC	5.117	4,37	56.469.000	115
82.	LOŠKA DOLINA	4.886	3,50	18.080.000	122
83.	LOŠKI POTOK	4.794	4,41	10.139.000	124
84.	LOVRENC NA POHORJU	9.315	8,42	30.134.000	22
85.	LUČE	4.193	3,23	6.964.000	144
86.	LUKOVICA	5.814	4,89	28.231.000	92
87.	MAJŠPERK	3.991	3,11	16.752.000	151
88.	MESTNA OBČINA MARIBOR	4.708	3,84	545.586.000	126
89.	MARKOVCI	20.858	16,04	83.913.000	3
90.	MEDVODE	3.129	3,28	42.879.000	179

91.	MENGES	2.976	3,44	19.469.000	182
92.	METLIKA	8.114	7,21	66.852.000	35
93.	MEŽICA	7.858	8,93	31.543.000	39
94.	MIKLAVŽ NA DRAV. POLJU	2.493	2,18	14.552.000	189
95.	MIREN - KOSTANJEVICA	3.597	3,32	17.095.000	167
96.	MIRNA PEČ	5.257	5,14	14.193.000	112
97.	MISLINJA	2.143	2,30	10.025.000	190
98.	MORAVČE	4.957	5,01	21.416.000	121
99.	MORAVSKE TOPLICE	7.089	6,24	45.801.000	52
100.	MOZIRJE	3.980	4,13	25.069.000	152
101.	MO MURSKA SOBOTA	6.193	4,76	125.905.000	79
102.	MUTA	6.202	6,01	23.340.000	78
103.	NAKLO	4.146	3,89	19.906.000	147
104.	NAZARJE	4.181	3,45	11.490.000	146
105.	MO NOVA GORICA	4.521	2,85	160.718.000	133
106.	MO NOVO MESTO	4.032	3,27	163.845.000	150
107.	ODRANCI	3.236	3,13	5.793.000	177
108.	OPLOTNICA	5.728	5,45	22.678.000	96
109.	ORMOŽ	3.808	3,28	67.615.000	158
110.	OSILNICA	5.342	2,73	2.126.000	107
111.	PESNICA	4.279	3,67	31.758.000	140
112.	PIRAN	5.173	2,99	90.261.000	114
113.	PIVKA	8.981	7,51	53.067.000	25
114.	PODČETRTEK	6.765	6,00	22.826.000	61
115.	PODLEHNIK	9.754	4,97	19.976.000	18
116.	PODVELKA	7.155	6,11	20.228.000	50
117.	POLZELA	2.845	3,18	14.776.000	185
118.	POSTOJNA	6.237	5,62	86.667.000	74
119.	PREBOLD	4.347	4,58	20.233.000	139
120.	PREDDVOR	4.241	3,84	12.706.000	141
121.	PREVALJE	19.173	16,61	125.719.000	4
122.	MESTNA OBČINA PTUJ	6.776	5,50	163.549.000	60
123.	PUCONCI	10.984	8,32	72.297.000	14
124.	RAČE - FRAM	10.364	8,26	60.877.000	16
125.	RADEČE	2.975	3,22	14.219.000	183
126.	RADENCI	4.189	3,98	22.912.000	145
127.	RADLJE OB DRAVI	5.324	5,03	33.348.000	108
128.	RADOVLJICA	3.701	3,38	67.145.000	163
129.	RAVNE NA KOROŠKEM	7.075	7,67	87.849.000	54
130.	RAZKRIŽJE	9.447	9,61	12.754.000	21
131.	RIBNICA	4.723	4,41	43.616.000	125
132.	RIBNICA NA POHORJU	3.029	2,52	4.011.000	181
133.	ROGAŠKA SLATINA	7.696	8,89	83.580.000	41
134.	ROGAŠOVCI	9.257	6,77	34.243.000	23
135.	ROGATEC	7.363	4,75	23.592.000	46
136.	RUŠE	16.684	13,20	125.665.000	6
137.	SELNICA OB DRAVI	8.942	8,71	42.661.685	27

138.	SEMIČ	6.045	4,69	23.128.000	84
139.	SEVNICA	8.293	8,70	147.051.000	33
140.	SEŽANA	5.375	4,03	64.310.000	105
141.	MO SLOVENJ GRADEC	5.668	4,53	96.088.000	98
142.	SLOVENSKA BISTRICA	6.274	6,83	186.249.000	73
143.	SLOVENSKE KONJICE	4.605	4,86	63.327.000	129
144.	SODRAŽICA	3.906	4,18	8.503.000	155
145.	SOLČAVA	7.150	2,15	4.097.000	51
146.	STARŠE	2.687	2,14	10.919.000	187
147.	SVETA ANA	5.083	4,51	11.905.000	118
148.	SV. ANDRAŽ V SLO. GORICAH	4.584	3,74	6.055.000	131
149.	SVETI JURIJ	6.822	5,44	20.042.000	58
150.	ŠALOVCI	4.509	2,95	8.568.000	135
151.	ŠEMPETER - VRTOJBA	7.608	3,33	47.927.993	43
152.	ŠENČUR	3.537	4,24	29.719.000	170
153.	ŠENTILJ	5.718	4,02	46.538.000	97
154.	ŠENTJERNEJ	4.570	4,12	30.557.000	132
155.	ŠENTJUR PRI CELJU	6.209	7,14	115.705.000	77
156.	ŠKOCJAN	7.893	8,91	24.381.000	37
157.	ŠKOFJA LOKA	3.766	4,06	83.013.000	159
158.	ŠKOFLJICA	27.166	29,18	174.734.000	1
159.	ŠMARJE PRI JELŠAH	8.326	7,06	80.813.000	32
160.	ŠMARTNO OB PAKI	3.662	3,82	10.557.000	165
161.	ŠOŠTANJ	5.904	4,20	48.343.000	88
162.	ŠTORE	2.847	2,92	11.911.000	184
163.	TABOR	3.556	2,74	5.281.000	169
164.	TIŠINA	6.221	7,28	27.085.000	76
165.	TOLMIN	8.342	6,41	103.118.000	31
166.	TRBOVLJE	5.733	5,54	105.363.000	95
167.	TREBNJE	5.813	4,96	107.009.000	93
168.	TRNOVSKA VAS	6.890	5,58	9.253.000	56
169.	TRZIN	3.614	2,54	11.204.940	166
170.	TRŽIČ	3.742	3,47	56.850.000	161
171.	TURNIŠČE	16.609	14,13	60.955.000	7
172.	MESTNA OBČINA VELENJE	3.910	4,47	133.266.000	154
173.	VELIKA POLANA	5.232	5,12	8.340.000	113
174.	VELIKE LAŠČE	6.118	4,87	22.245.000	82
175.	VERŽEJ	13.415	11,12	19.116.000	12
176.	VIDEM	23.398	20,35	133.416.000	2
177.	VIPAVA	2.632	1,86	13.784.000	188
178.	VITANJE	5.310	5,05	13.099.000	110
179.	VODICE	7.887	6,85	29.743.000	38
180.	VOJNIK	6.671	7,09	53.545.000	64
181.	VRANSKO	3.525	3,10	8.819.000	171
182.	VRHNIKA	3.874	4,08	66.253.000	156
183.	VUZENICA	3.931	3,86	11.236.000	153
184.	ZAGORJE OB SAVI	7.902	7,45	135.810.000	36

185.	ZAVRČ	6.416	4,74	9.316.000	69
186.	ZREČE	3.731	3,65	23.616.000	162
187.	ŽALEC	5.930	6,17	121.848.000	87
188.	ŽELEZNIKI	3.692	2,94	25.060.000	164
189.	ŽETALE	8.959	7,62	13.008.000	26
190.	ŽIRI	3.255	2,85	15.898.531	176
191.	ŽIROVNICA	3.180	2,77	13.147.000	178
192.	ŽUŽEMBERK	9.724	6,61	46.064.000	19

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003.